

G. I. Gurdjieff

**GERÇEK
DÜNYADAN
MANZARALAR**

Öğrencileri tarafından
Moskova, Essentuki, Tiflis, Berlin, Londra,
Paris, New York ve Chicago'daki
ilk konuşmalarından derlenmiştir

İngilizceden çeviren
Faruk Gültekin

Ruh ve Madde Yayınları

Views From the Real World, G. I. Gurdjieff © 1974,
Triangle Editions, Inc., New York

Bu Kitabın Yayın Hakkı

İnsanlığı Birleştiren Bilgiyi Yayma (BİLYAY) Vakfı'nın
bir kuruluşu olan

Ruh ve Madde Yayıncılık ve Sağlık Hizmetleri A.Ş.'ne aittir.

Ruh ve Madde Yayıncılık ve Sağlık Hizmetleri A.Ş.'nden

yazılı izin alınmadan hiçbir alıntı yapılamaz. ©

İstanbul, Ekim 2003

ISBN 975-6377-01-1

Kapak: Gülcan Uysal

Baskı

Kurtiş Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi

No: 12/74-75 Topkapı / İstanbul

Tel: (0.212) 613 68 94 - 613 68 95

Yayın

Ruh ve Madde Yayıncılık ve Sağlık Hizmetleri A.Ş.

Hasnun Galip Sok. Pembe Çıkmaızı No: 4, D: 4

80060 Beyoğlu/İSTANBUL

Tel: (0.212) 243 18 14 - 249 34 45 • Faks: (0.212) 252 07 18

http: www.bilyay.org.tr

e-mail: bilyay@bilyay.org.tr

SUNUŞ

George Ivanoviç Gurdjieff çok uzun yıllar boyu süren, yurdumuz dahil Orta Doğu ve Uzak Doğu'yu da kapsayan arayış yolculuğu sırasında yaşayan bilgi mihrakları ile birebir ilişkiye geçerek bilgeliği doğrudan öğrenen ve uygulayan, böylece 20. yüzyılın en büyük araştırmacısıdır.

Gurdjieff ilişkiye geçtiği bilgi mihraklarından edindiği bilgilerin mükemmel bir sentezini yapıp ezoterik psikolojinin en kapsamlı konularını çok net bir biçimde ortaya koyarak Batı'ya ve çağdaş insana nasıl "kendisini geliştirebileceğini", nasıl "kendini bileceğini" net ifadelerle anlatmıştır.

Onun öğretisinin en önemli özelliği, insanın çalışmanın sonucunu daha çalışmanın en başında görebilmesi ve bilebilmesidir. "İnsan mekanik sistemden nasıl kurtulabilir? Kendini nasıl hatırlayabilir? İmajinasyonlarına nasıl hakim olabilir?" gibi sorulara cevap olarak buna ancak bir yola girdikten sonra ulaşabileceğini ve "Dördüncü Yol" adını verdiği bu yolun dogmatik inanç sistemleri ile hiçbir ilişkisinin olmadığını, bunun bir varlık geliştirme ekolü olduğunu söyledi ve bu ekolü özellikle Batı mantalitesine tanıttı.

Öğretisi yayıldıkça, bireyselliğe önem veren Batı'da bir şok etkisi yaptı çünkü Gurdjieff bir ekol içinde yapılan "çalışmanın" insana yarar getirdiğini ve bunun da

“fedakarlık ve terk” ile orantılı olduğunu sık sık vurgulamaktaydı.

Herkesin, alışkanlık haline gelmiş davranış biçimlerinden ve içsel durumlarından oluşan sınırlı bir bilgi repertuarı vardır. Bunlar mekanik olarak toplanmış enformasyondur, yani insanın içindeki değil, dışındaki bir bilgidir. Bütün bilgiler geneelde mekanik olarak elde edilmiştir. “Çalışma”ya, yani Dördüncü Yol’da eğitime ve uygulamaya giren insan için öğrenme, bilme ve kendini hatırlama sürece artık mekanik olmaktan çıkmaktadır.

Bu öğretilerde hiçbir kural yoktur, yeter ki insan “yolun disiplinine uysun, kendine yalan söylemesin.”

İnsanın mantalitesinde devrim yaratan Gurdjieff’in açtığı kapıdan gösterdiği “yol” günümüzde de geçerliliğini halen korumaktadır. Bu zor yol diğer tüm yolların özünü ve anlatmak istediğini bizlere tekrar hatırlatmakta ve görmezden gelinmeyecek bir tarzda işaret etmektedir.

Elinizdeki eser Gurdjieff’in farklı yerlerde gerçekleştirdiği ilk söyleşilerinden, bu söyleşileri izleyen öğrencileri tarafından derlenmiştir. Okurlarımıza çok yararlı olacak bu kitabı Türkçeye kazandıran Sayın Faruk Gültekin’e teşekkür ediyoruz.

Ruh ve Madde Yayınları

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	9
------------	---

I

Hakikati Kavrayış Anları.....	17
-------------------------------	----

II

"Değişik konular üzerinde...".....	59
"Kesin bir çalışma için...".....	82
"İnsan çoğul bir varlıktır...".....	100
Tek Yönlü Gelişim.....	107
"Enstitünün yöntemi nedir?".....	110
"Kendini gözlemlemek çok zordur".....	114
"Dikkate nasıl sahip olabiliriz?".....	116
"İster çalışmaya devam etmek...".....	121
"Her hayvan, kendi yapısına göre...".....	131
"Buradaki insanların bir bölümü...".....	135

III

Enerji - Uyku.....	143
"Uzun yaşamının bir yolu var mıdır?".....	151
Çocukların Eğitimi.....	155
Biçimlendirme Aygıtı.....	160
Beden, Öz ve Kişilik.....	170

Öz ve Kişilik.....	178
Kendini, Kendinden Ayırmak.....	184
Dur Egzersizi.....	193
Üç Güç – Ekonomi.....	198
Nefes Alma Deneyleri.....	203
Berlin'deki İlk Konuşma.....	206
"Enstitü tarafından verilmiş olan..."	210
"Her şeyde olduğu gibi hareketler..."	214
Aktör.....	217
Yaratıcı Sanat – Çağrışımlar.....	220
Sanat vs. Üzerine Soru ve Yanıtlar.....	223

IV

Tanrı Kelamı.....	239
"Her yerde ve her zaman onay..."	243
"Aslında tarafsız olmak olanaksızdır..."	252
"Dünyadaki her şey maddeseldir..."	254
"Bir insanın kendi üzerinde çalışması..."	259

V

"Aranızda bugün çalışırken..."	267
"Şu anda burada oturuyorum..."	275
İki Nehir.....	284
"İki tür sevgi vardır..."	293
"Öğretinizde özgür iradenin bir yeri var mı?"	296
Korkular – Özdeşleşme.....	302
"İnsan iki kategoriye ayrılabilir olacak olan..."	304
"Özgürlük, özgürlüğe götürür..."	318

VI

Aforizmalar.....	327
------------------	-----

GİRİŞ

Gurdjieff, insanlık tarihi boyunca, çağlar içindeki geçiş dönemlerinde ortaya çıkmış olanlara benzeyen, insanın durumuyla ilgili yeni bir düşünce akımının öncüsü olarak giderek tanınır olmaya başladı.

Ölümünden yaklaşık çeyrek yüzyıl sonra, adı bir rivayet yığını içinden sıyrıldı ve o bugün, çağdaş uygarlığın nereye yöneldiğini net olarak görmüş ve kendilerini keşfetmek üzere Batı insanını hazırlamak ve Varlık'ın tahrip edilemez tek gerçeklik olduğu kesinliğini insanlar arasında yaymak için sahne arkasında çalışmaya koyulmuş büyük bir ruhsal güç olarak tanınmaktadır.

Meetings with Remarkable Men (Olağanüstü İnsanlarla Karşılaşmalar) ve *Life is Real Only Then, When "I Am"* (Yaşam Ancak "Ben Olduğumda" Gerçektir) adlı kitaplarını okuyanlar onun yaşamının ana hatlarını bilir.

1877'de Rusya ve Türkiye sınırında "tuhaf, adeta kutsal kitap dönemi koşulları içinde" doğdu, çocukluk dönemi eğitimi onu yanıltılmamış sorularla baş başa bıraktı ve hayli gençken, insan yaşamı hakkında tam bir bilgi edinmeyi başarmış insanları aramaya koyuldu. Orta Asya ve Orta Doğu'daki tanımlanmamış yerlere yaptığı ilk yolculukları yirmi yıl sürdü.

Dönüşünde, Birinci Dünya Savaşı'ndan önce Moskova'da öğrenciler almaya ve çalışmalarını Sovyet Devrimi sırasında küçük bir izleyici grubuyla birlikte, Kafkasya'daki Essentuki'den Tiflis'e, İstanbul'a, Berlin'e, Londra'ya ve 1922'de İnsanın Uyumlu Gelişimi Enstitüsünü daha geniş boyutta yeniden açtığı Paris yakınlarındaki Château du Prieuré'ye taşınırken de sürdürdü.

Amerika'ya 1924'teki ilk ziyaretinde bir otomobil kazası, onun Enstitü ile ilgili daha ileri planlarını sekteye uğrattı. 1924'ten 1935'e dek tüm enerjisini yazı yazmaya yönlendirdi.

Beelzebub's Tales to His Grandson (Beelzebub'un Torununa Masalları) adlı kitabının New York ve Londra'daki ön baskıları için gereken düzenlemeleri tamamladıktan sonra yaşamının geri kalanını, özellikle Paris'teki Fransız öğrencileri ile yoğun çalışmaya adadı ve 1949'da öldü.

Öğretisi neler içerir? Herkes tarafından anlaşılabilir mi?

İnsanın tekamülü –gençliğinin bilimsel düşüncesinde baskın bir tema idi– kitlesel tesirlerle açıklanamaz; bireysel içsel gelişmenin bir sonucudur; böyle bir içsel açılma tüm dinlerin, tüm Yolların hedefidir ama her bir insanın içsel şuurunun niteliğindeki değişimlere dair doğrudan ve kesin bir bilgiyi gerektirir: ziyaret etmiş olduğu yerlerde korunan ama yalnızca uzun süreli kendini inceleme ve "kendi üzerinde çalışma" yoluyla deneyim kazanmış bir rehber ile elde edilebilen bir bilgi.

Sürekli olarak değiştirdiği fikirlerinin ve egzersizlerinin düzeni sayesinde, ona gelenlerin zihinleri, kendilerine yönelik en tam haldeki tatminsizliğe ve aynı zamanda kendi içsel olasılıklarının engin ölçüğüne, hiçbirinin asla

unutamadığı bir biçimde açılmıştı.

Gurdjieff'in *Beelzebub's Tales to His Grandson* (Beelzebub'un Torununa Masalları) adlı kitabında sunduğu öğretisi, gezegen üzerinde yaşamın yaratılışından başlayıp çağdaş zamanlara dek uygarlıkların yükseliş ve çöküşlerine kadar uzanan insanlık kültürünün tüm tarihini içeren bir manzara içinde aranmalıdır.

Neyse ki, sohbetler, konuşmalar, Prieuré'de verilen dersler ve öğrencileriyle bir kentten ötekine, genellikle çok zor koşullarda yolculuk yaparken söylediklerine, doğrudan talimatlarına dair bazı gerçek kayıtlar bulunmaktadır. Bu kitaptaki konuşmalar, bunlardır işte.

Metinler, konuşmaları dinleyenler ve ardından bunları ezberleyip aslına sadık biçimde kaydeden kişilerin notlarından oluşmaktadır. Özenle saklanan ve kötüye kullanılmamaları diye dikkatle korunan bu notların varlığı bile yavaş yavaş gün ışığına çıkmıştır.

Bazı durumlarda eksik, hatta bölük pörçük olan bu koleksiyon gereken zamanlarda öğrencilerine ifade ettiği haliyle Gurdjieff'in, kendi üzerinde çalışmaya yaklaşımına dair otantik bir kayıttır. Dahası, bu notlarda, ezberden olsalar da, dinleyicilerinin –bazen fikirlerine uzun zamandır aşına olan, bazen de onunla ilk kez karşılaşan– çeşitliliğine bakmaksızın, her zaman aynı insani ses tonu, dinleyicilerinin her birinde özgün bir tepkiyi ortaya çıkaran aynı insan mevcuttur.

Bu kitabın ilk baskısına önsöz yazan ve Gurdjieff'le 1919'da Tiflis'te başlayıp ölümüne dek otuz yıl geçiren, çalışmasının tüm evrelerine katılan ve hatta onun yaşamının son on yılında gruplarının sorumluluğunu taşıyan Jeanne de Salzmann şöyle demektedir:

"Gurdjieff'in öğretisinin Amerika, Avrupa ve hatta Asya'da hayli büyük araştırma grupları tarafından çalışılmaya ve uygulanmaya başlandığı günümüzde, onun öğretisinin temel bir özelliğine ışık tutmak iyi olacak gibi; yani aranan hakikat her zaman aynı olmasına rağmen, onun öğrencilerine hakikate yaklaşmalarında yardımcı olduğu biçimler sadece sınırlı bir süre için işe yaramaktaydı. Yeni bir anlayışa erişilir erişilmez, biçim değişirdi.

"Belirli bir dönem çalışmanın ana özelliği olan ve zekayı yepyeni bir görüş tarzına açma noktasına dek harekete geçiren okumalar, konuşmalar, tartışmalar ve çalışmalar şu ya da bu nedenle birdenbire sona ererdi.

"Bu durum öğrenciyi hep dikkat halinde tutardı. Zekasının idrak etme kapasitesine ulaştığı şeyi artık duygularıyla da deneyimlemesi gerekirdi.

"Alışkanlıkları altüst etmek üzere beklenmedik koşullar ortaya çıkarılırdı. Yeni koşullarla yüzleşmenin tek olasılığı derin bir kendini incelemeydi, ancak bu tümünden samimiyet ile kişi insani hislerinin niteliğini değiştirebilir.

"Sonra da beden, hizmet etmek üzere orada var olan bir düzene kendini uyumlandırmak için dikkatinin tüm enerjisini toplamalıydı.

"Bundan sonra deneyim bir başka düzeyde yoluna devam ederdi.

"Gurdjieff'in de dediği gibi, 'Beşer varlığını oluşturan tüm parçalar bilgilendirilmelidir –sadece her birine uygun olan tarzda bilgilendirilmelidir– aksi takdirde gelişmenin yönü bozulur ve daha ileri gidemez.'

"Fikirler birer çağrıdır; başka bir dünyaya doğru bir davet, bilen ve bize yolu gösterebilecek birinin çağrısı. Ama insan varlığının dönüşümü bir şeyi daha gerektirir. Ancak yukarıdan alçalan şuurlu kuvvet ile ona yanıt ve-

ren tam bir bağıllık arasında gerçek bir karşılaşma varsa elde edilebilir. Bu bir kaynaşma oluşturur.

“O zaman yeni bir yaşam, ancak objektif şuura sahip birinin yaratabileceği ve geliştirebileceği yeni bir koşullar dizisinde ortaya çıkabilir.

“Ama bunu anlamak için kişinin bu gelişimin tüm evrelerinden geçmesi gerekmektedir. Böyle bir deneyim ve anlayış olmazsa çalışma etkinliğini yitirecek ve koşullar yanlış yorumlanacaktır; doğru zamanda ortaya çıkarılmayacak, durumlar ve çabalar sıradan yaşam düzeyinde kalacak ve yararsızca kendilerini tekrarlayacaktır.”

Hakikati Kavrayış Anları, 1914'te Moskova'da Gurdjieff ile görüşen ve *In Search of the Miraculous** adlı kitabında P. D. Ouspensky tarafından da sözü edilen bir öğrenci tarafından yazılmıştır. Bu, o dönemde Gurdjieff tarafından yansıtılan fikirler üstüne yazılmış bir dizi denemenin ilk ve belki de tek örneğidir. Denemenin yazarı bilinmemektedir.

Konuşmalar ise Thomas de Hartmann'ın 1917'den itibaren Essentuki'deki tüm toplantılarda bulunan ve bunların gerçekliğini garanti eden eşi tarafından karşılaştırılmış ve gruplandırılmıştır.

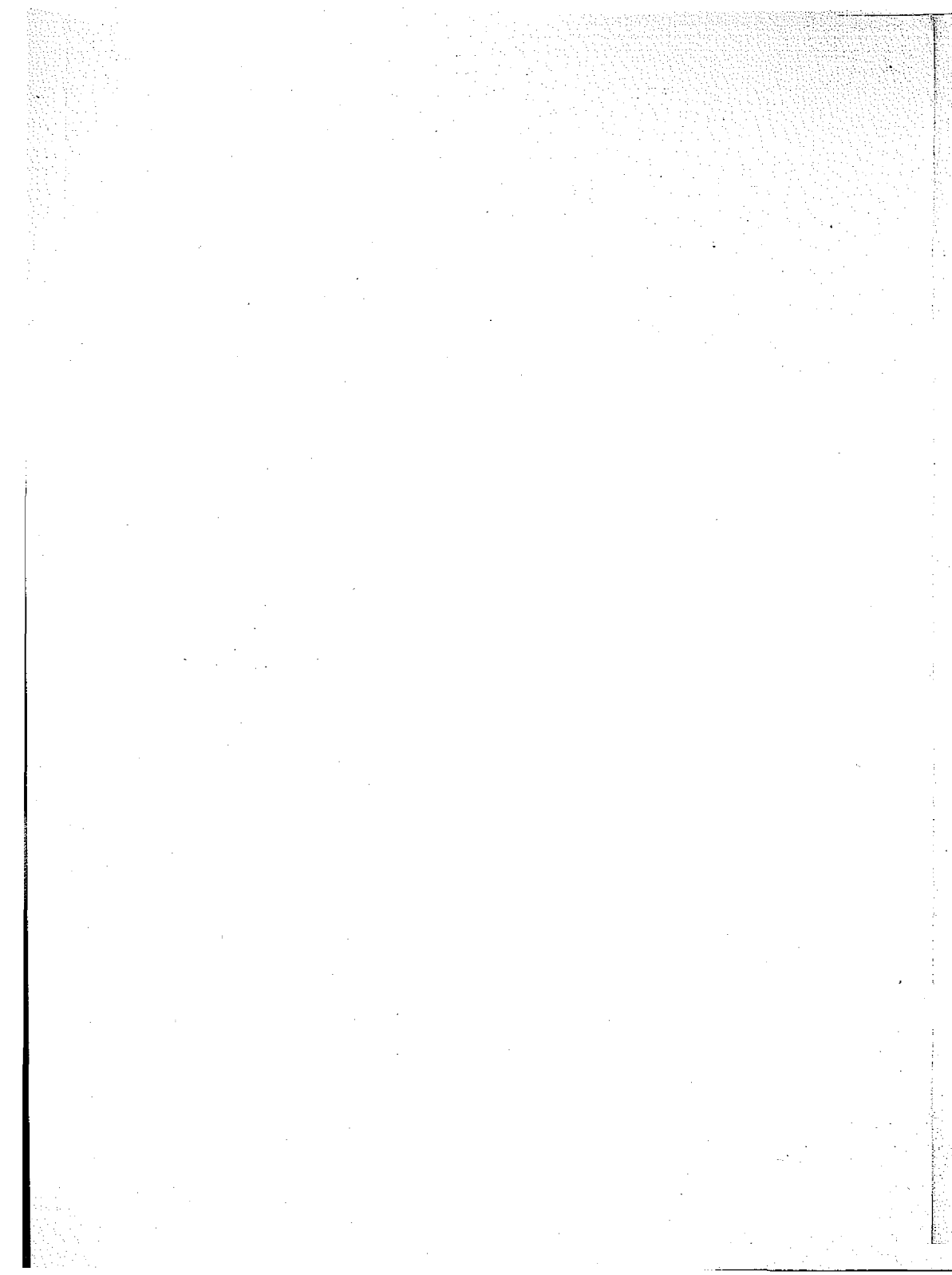
Birkaç konuşmanın (s.82'deki New York, Şubat 1924; s.267'deki Prieuré, 19 Ocak 1923 ve s. 284'deki New York, 22 Şubat 1924 konuşmaları da dahil) içinde geçenlerin, Gurdjieff'in daha sonra *Beelzebub's Tales to His Grandson*'ı (Beelzebub'un Torununa Masalları) yazarken biraz daha farklı bir biçimde kullandığı malzemenin ifadeleri olduğu

* *İnsanın Gerçeği-Kendini Bilme*, Ruh ve Madde Yayınları, 1989.

fark edilecektir.

Aforizmalar'ın bazıları Prieur 'deki yaşamı anlatanlar tarafından daha önce yayımlanmıştı. Bunlar sadece öğrencilerin bildiği bir alfabe ile konuşmaların yapıldığı alışma Evi'nin duvarlarına yazılmıştı.

I

HAKİKATİ KAVRAYIŞ ANLARI

Gurdjieff'in Moskova'daki grubundan bir kişi tarafından yazılmıştır

Yaşantımı, sıradan bakış açısına göre anlaşılabilir tuhaf olaylar yönlendirmiştir. Bir insanın içsel yaşamına etki eden, onun yönünü ve hedefini radikal biçimde değiştiren ve yeni dönemler başlatan olayları kastediyorum. Onlara anlaşılabilir diyorum çünkü bağlantıları sadece benim için açık. Sanki kesin bir hedefin peşinde olan, görünmeyen bir kişi, tam ihtiyacım olduğunda hayat yolum üzerine, şans eseri orada bulmuşum gibi karşıma çıkan koşullar yerleştirmişti. Böyle olayların kılavuzluğunda, çevremdeki koşullara daha derinden bakmaya, onları birbirine bağlayan ilkeleri kavramaya ve onların karşılıklı ilişkilerini daha geniş, daha tam bir açıklama içinde bulmaya çalışmaya alışmıştım. Doğrusu, her dış sonuçta beni en çok ilgilendiren şey, onu oluşturan gizli nedendi.

Hayatımın gidişatı içinde bir gün, aynı tuhaf biçimde, kendimi okültizmle karşı karşıya buldum ve okültizmle sanki derin ve uyumlu bir felsefi sistemmiş gibi ilgilenmeye başladım. Ama basit bir ilgiden daha fazlası gibi olan

bir şeye ulaştığım anda, onu sistematik bir biçimde inceleme olasılığını, bulduğum gibi ani bir şekilde tekrar kaybediyordum. Başka bir deyişle, tamamen kendi başıma kalıyordum. Bu kayıp, anlamsız bir başarısızlık gibi görünmekteydi ama daha sonraları bunun hayatımın akışında gerekli bir aşama olduğunu ve derin bir anlam içerdiğini anlayacaktım. Bunu anlayışım çok sonraları oldu. Yoldan sapmadım, kendi sorumluluğumu ve riski üstlenerek devam ettim. Aşılamaz engeller yoluma çıktı ve beni geri çekilmeye zorladı. Görüşümde engin ufuklar açıldı ve onlara doğru koştururken sık sık sürçtüm ve ayaklarım dolandı. Öyle görünüyordu ki, keşfettiğim şeyi kaybedince sanki sis yüzünden alıkonmuş gibi hep aynı noktada dolanıp duruyordum. Ararken çok çaba harcadım ve görünüşte yararsız çalışmalar yaptım; bunların sonuçları da tatmin edici değildi. Bugün, hiçbir çabanın ödüksüz kalmadığını ve her yanlışın beni hakikate doğru yönelttiğini görüyorum.

Okült literatürü çalışmaya dalmıştım ve abartmadan söyleyeyim, yalnızca okumakla kalmadım; sabırla ve dikkatle elimde var olan malzemenin büyük bölümünde ustalaştım, onların anlamını ve satır aralarındaki gizli anlamları kavramaya çalıştım. Ve tüm bunlar, aradığım şeyi kitaplarda bulamayacağım konusunda beni ikna etti; evet, muhteşem bir yapının dış hatlarını görür gibi olmuştum ama onu net ve açık bir şekilde göremiyordum.

Benimle ortak ilgileri olan kişileri aramaya başladım. Bazıları bir şeyler bulmuş gibiydi ama yakından incelediğimde onların da benim gibi karanlıkta el yordamıyla yürüdüğünü görüyordum. Yine de sonunda ihtiyacım olanı bulacağımı umuyordum. Ben yaşayan bir insan arıyordum, bir kitapta bulabileceğinden daha fazlasını bana ve-

rebilecek bir insan. Sabırla ve inatla aradım ve başarısızlıklardan sonra umut yeniden canlandı ve beni yeni arayışlara yöneltti. Bu düşünceyle Mısır'ı, Hindistan'ı ve başka ülkeleri ziyaret ettim. Karşılaştıklarım arasında hiçbir iz bırakmamış ama büyük önem taşıyanlar da vardı.

Birkaç yıl böyle geçti; tanıdıklarım arasında bazılarıyla ortak ilgilerimiz olduğundan onlarla aramdaki bağ güçlendi. Oldukça yakın bir arkadaşım vardı. İkimiz bir kiptaki anlamadığımız bir pasaj üzerinde uygun açıklamaları arayarak beyinlerimizi çatlatarak kimbilir kaç uykusuz gece geçirdik. Böyle böyle birbirimizi daha yakından tanır olduk.

Ama son altı aydır, ilk önce aralıklı olarak, sonraları daha sık olmak üzere onda tuhaf bir şeyler sezinlemeye başladım. Bana sırtını dönmüş değildi ama arayışımız konusunda içi soğumuştur, ama bu arayış benim için yaşamsal önemde olmaya devam ediyordu. Ama aynı zamanda, bunu unutmadığını da görüyordum. Sık sık düşüncelerini ifade ediyor ve uzun uzun üzerinde düşündükten sonra anlamlı duruma gelen yorumlar yapıyordu. Bunu ona birkaç kez belirttim ama bu konuda konuşmaktan ustaca bir şekilde kaçındı.

Çalışmamın sürekli katılımcısı olan A.'nın gittikçe büyüyen umursamazlığının beni karanlık düşüncelere ittiğini itiraf etmeliyim. Bir keresinde ona açıkça sordum; nasıl sordum, hiç hatırlamıyorum.

"Seni terk ettiğimi kim söyledi?" dedi A. "Biraz bekle, yanıldığını göreceksin."

Ama bir nedenle, ne bu sözleri ne de bana o sıralarda tuhaf gelen diğer sözleri ilgimi çekmedi. Belki de kendimi tamamen terk ediliyor olduğum fikrine uzlaştırmaya kapırdığımdandı.

Böyle devam etti. Ancak şimdi görüyorum ki, görünüşte gözlem ve analiz yeteneğime rağmen, sürekli gözlerimin önünde olan ana etkeni görmezden gelmişim ve bu bağışlanmaz bir yanlışlı. Ama bırakayım da olaylar kendini anlatsın.

Bir gün, kasım ayının ortalarında bir akşamı bir arkadaşım ile geçirmekteydim. Üzerinde konuşulan konu hiç ilgimi çekmemişti. Konuşma sırasındaki bir duraklamada ev sahibim, "Aklıma gelmişken, bugünkü *Golos Moskvi* (Moskova'nın Sesi) gazetesinde seni ilgilendireceğini sandığım bir haber var," dedi. Ve "Tiyatro Çevreleri" başlıklı bir makaleyi işaret etti.

Özetle söylersem, makale bir Orta Çağ gizem senaryosu hakkındaydı: *The Struggle of the Magicians* (Büyücülerin Uğraşı). G. I. Gurdjieff tarafından yazılan bir bale; bu bey Moskova'da pek tanınan bir doğubilimciydi. Okültizmden söz edilmesi, balenin adı ve senaryonun içeriği ilgimi çok çekmişti ama orada bulunanların hiçbiri bu konuda bir şey bilmiyorlardı. Amatör bir balet olan evsahibim kendi çevresinde bu tanıma uyan kimsenin olmadığını itiraf etti. İzniyle makaleyi kestim ve yanıma aldım.

Makaleye duyduğum ilginin nedenlerini sıralayarak sabrınızı taşırmayacağım. Ama bu nedenler yüzünden, cumartesi sabahı bu Bay Gurdjieff'i her ne pahasına olursa olsun bulmaya kesin karar vermişim.

Aynı akşam A. beni aradığında ona makaleyi gösterdim. Ve Bay Gurdjieff'i bulma niyetimden söz edip, fikrini öğrenmek istedim.

A. makaleyi okudu ve bana bakarak, "Eh, sana başarılar dilerim. Bana kalırsa, beni ilgilendirmiyor. Bu masalları yeterince duymadık mı?" dedi. Ve makaleyi bir kayıtsız-

lık havasıyla kenara bıraktı. Bu konuya bu şekilde yaklaşımı öylesine soğuktu ki vazgeçip kendi düşüncelerime gömüldüm. A. da düşünceliydi. Konuşmamız kesilmişti. Uzun bir sessizlikten sonra A. elini omzuma koyarak konuştu:

“Şimdi bak, sakın alınma. Sana bu şekilde yanıt vermek için kendime özgü nedenlerim vardı, bunları sonra açıklayacağım. Ama ilk önce sana çok ciddi birkaç soru soracağım. Ne kadar ciddi olduklarını bilemezsin,” dedi. Bu açıklamasıyla şaşırılmış bir halde, “Sor,” diye yanıtladım.

“Bana niçin bu Bay Gurdjieff’i bulmak istediğini anlatır mısın? Onu nasıl arayacaksın? Hangi hedefi izleyeceksin? Eğer arayışın başarılıysa, ona nasıl yaklaşacaksın?”

Başta gönülsüzce ama sonra A.’nın ciddi tavrından cesaret alarak ve arada bir sorduğu sorularla düşünüş biçimimi ona açıkladım.

Sözlerimi bitirince, A. söylediklerimi özetledi ve ekledi: “Hiçbir şey bulamayacağını söyleyebilirim.”

“Nasıl olur?” dedim. *The Struggle of the Magicians (Büyücülerin Uğraşı)* balesinin senaryosu, Geltzer’e ithaf edilmesi bir yana bırakılırsa, o kadar önemli ki yazarının iz bırakmadan kaybolması olanaksız.”

“Sorun yazarı değil. Onu bulabilirsin. Ama seninle konuşabileceği gibi konuşmayacaktır,” dedi A.

Buna öfkelen dim. “Nasıl böyle yapabileceğini hayal ediyorsun?” “Hiçbir şey hayal etmiyorum,” diye kesti A. “Biliyorum. Ama seni merakta bırakmamak için söyleyeyim, bu senaryoyu çok iyi biliyorum, hem de çok iyi. Dahası yazarını, Bay Gurdjieff’i de şahsen ve uzun zamandır tanıyorum. Onu bulmayı seçtiğin yol, seni onunla tanıştırebilir ama dilediğin biçimde değil. Bana inan, eğer arkadaşça bir tavsiye istersen, biraz daha bekle derim. Sana

Bay Gurdjieff le dilediğin tarzda bir görüşme ayarlamaya çalışacağım... Şimdi gitmeliyim."

Büyük bir şaşkınlıkla koluna yapıştım. "Dur! Gidemezsin! Nasıl tanıştın? Kim o? Niçin daha önce bana ondan söz etmedin?"

"Fazla soru sormak yok," dedi A. "Bunları şimdi yanıtlamayı kasten reddediyorum. Zamanı gelince yanıtlarım. Bu arada zihnini dinlendir; seni tanıştırmak için elimden geleni yapacağıma söz veriyorum."

Tüm ısrarlarıma karşın A. sorularımı yanıtızsız bıraktı ve onu geciktirmemin zararına olacağını söyledi.

Pazar günü saat ikide A. telefon etti ve kısaca "Eğer istersen, yedide istasyonda ol," dedi. "Nereye gidiyoruz?" diye sordum. "Bay Gurdjieff'e," dedi ve kapattı.

"Hiç de sabrı yok," diye geçiverdi aklımdan. "Gidebilip gidemeyeceğimi bile sormadı ve bu gece de önemli bir işim var. Hem, ne kadar uzağa gideceğimizi bile bilmiyorum. Kaçta geri döneriz? Eve nasıl açıklayacağım?" Ama sonra A.'nin yaşamımdaki koşulları göz ardı etmiş olmasının pek mümkün olmadığına karar verdim; böylece o "önemli" iş önemini kaybetti ve buluşma saatini beklemeye başladım. Sabırsızlıktan, istasyona bir saat önce gittim ve A.'yı beklemeye başladım.

Sonunda görüldü. "Hadi çabuk," dedi beni çekiştirerek. "Biletleri aldım. Geç kaldım, gecikiyoruz."

Bir hamal büyük kutularla bizi izliyordu. "Bu ne?" diye sordum: "Bir yıllığına mı gidiyoruz?" "Hayır," dedi gülererek. "Seninle döneceğim, kutuların bizimle ilgisi yok."

Yerlerimize oturduk ve kompartımanda yalnız olduğumuzdan hiç kimse konuşmamızı bölmedi.

"Nereye gidiyoruz?" dedim.

Moskova yakınlarındaki bir sayfiye yerinin adını verdi

ve "Daha çok sormayasın diye, olabildiğince her şeyi anlatacağım ama işin büyük bölümünde yalnız olacaksın. Tabi ki, Bay Gurdjieff'le bir kişi olarak ilgilenmekte haklısın ama ben sadece bir iki dışsal şeyi anlatacağım. Onunla ilgili kişisel düşüncelerimle ilgili olarak konuşmam, böylece kendi izlenimlerini edinebilirsin. Bu meseleye sonra döneceğiz," diye ekledi.

Koltuğuna yerleşerek, anlatmaya başladı.

Bana Bay Gurdjieff'in kesin bir amaçla yıllar boyu Doğu'da dolaştığını ve Avrupalıların erişemediği yerlerde bulunduğunu anlattı; iki ya da üç yıl önce Rusya'ya gelmişti ve o zamanlar Petersburg'da yaşıyordu; çabası ve bilgisini esasen kendi başına çalışmaya yöneltmişti. Kısa bir zaman önce Moskova'ya taşınmış ve kente yakın bir kır evi kiralamıştı, böylece rahatsız edilmeksizin çalışabilecekti. Sadece kendisi tarafından bilinen bir ritme uyarak dönem dönem Moskova'yı ziyaret etmekte ve belli bir aradan sonra çalışmalarına devam etmekteydi. Moskova'daki tanıdıklarına kır evinden söz etmeyi gerekli görmemişti ve oraya kimseyi kabul etmiyordu.

"Onu nasıl tanıdığımıza gelince," dedi A., "Bundan başka zaman söz edeceğiz. Bu da pek sıra dışı olmuştu."

Bay Gurdjieff ile tanışmasının ilk günlerinde benden söz ettiğini ve bizi tanıştırmak istediğini ama Bay Gurdjieff'in bunu reddetmekle kalmayıp, bunu yasakladığını anlattı. A. bana onun hakkında hiçbir şey anlatmamalıydı. Bay Gurdjieff'le tanışmak için ısrar etmem ve bunu hedeflemem üzerine A. bir kez daha sormuştu. Önceki gece benden ayrıldıktan sonra Bay Gurdjieff'i görmeye gitmiş ve o da hakkımda ayrıntılı sorular sorduktan sonra beni görmeyi kabul etmiş ve A.'nın beni kır evine getirmesini kendisi önermişti.

"Seni bu kadar yıldır tanıyor olmama rağmen," dedi A., "Ona anlattıklarımın, seni benden daha iyi tanıdığı kesin. Artık sıradan bir yolla herhangi bir şey elde edemeyeceğin konusunda hayale kapılmadığımı anlamış olman gerekir. Unutma, seninle ilgili büyük bir beklenti var ve onu tanıyanların hiçbiri senin nereye gittiğini bilmiyor. Ona en yakın olanlar bile bu kır evinin yerini bilmiyor. Bu istisnayı bana borçlusun, dolayısıyla beni garip bir duruma sokma, lütfen."

Birkaç soru daha sordum ama A.'dan yanıt çıkmadı ama ona *The Struggle of the Maficians*'ı sorduğumda bana ayrıntılarıyla içeriğini anlattı. Ona, bana tuhaf gelen bir şeyi sordum. A. bana eğer gerekli g rurse Bay Gurdjieff'in bunu anlatacağını söyledi.

Bu konuşma, içimde binlerce d şunce ve bağlantının oluşmasına yol açtı. Bir sessizlikten sonra, A.'ya bir soru sormak için döndüm. Bana sert bir bakış attı ve kısa bir duraklamadan sonra, "Düşüncelerini topla yoksa kendini aptal durumuna d ş receksin. Neredeyse geldik. Seni getirdiğime pişman etme beni. D n hedefin hakkında neler dediğini anımsa," dedi.

Bundan sonra hiçbir şey söylemedi.

İstasyonda sessizlik içinde trenden indik ve kutuları taşımayı  nerdim. En azından otuz kilo vardı. A.'nın taşıdığı kutu da en az bunun kadar ağırdı. Bizi dört oturaklı bir kızak bekliyordu. Sessizce yerleştik ve aynı derin sessizlik içinde yola koyulduk. On beş dakika sonra kızak bir kapının önünde durdu. Bahçenin ucunda iki kath bir kır evi g  bela seçiliyordu.  nde eşyaları taşıyan sürücüyle birlikte kilitlememiş kapıdan girdik ve karda açılmış bir yoldan ilerleyip kapıya vardık. Kapı yarı aralıktı. A. zili çaldı.

Bir süre sonra bir ses "Kim o?" dedi. A. adını söyledi. "Nasılsın?" dedi aynı ses yarı açık kapıdan. Sürücü kutuları eve taşıdı ve çıktı. "Hadi girelim," dedi A., sanki bir şeyi bekler gibiydi.

Karanlık holden loş aydınlatılmış bir antreye girdik. A. kapıyı ardımızdan kapadı, odada kimse yoktu. "Paltonu çıkar," dedi kısaca ve askıyı işaret etti. Paltolarımızı çıkardık.

"Elini ver, korkma düşmezsin," dedi. Kapıyı ardından sıkıca kapayarak A. beni tamamen karanlık bir odaya soktu. Yerler ayaklarımızın çıkardığı sesi yutan yumuşak halılarla kaplıydı. Elimi karanlığa uzattım ve ağır bir perdeyi hissettim, anlaşılan oda boyunca böyle bir perde asılıydı, bir tür ikinci oda yaratıyordu. "Hedefini önünde tut," diye fısıldadı A. ve kapıya asılı kilimi kaldırarak beni aydınlık bir odaya soktu.

Kapının karşısında orta yaşlı bir adam, alçak bir sedirde bacaklarını altına almış oturuyordu. Önündeki alçak bir sehpa da duran garip biçimli bir nargileyi tütürüyordu. Nargilenin yanında küçük bir kahve fincanı duruyordu. Gözüme ilk çarpanlar bunlardı.

Biz girerken, Bay Gurdjieff -oturan adam oydu- elini kaldırdı ve bize sakince bakarak bir baş hareketiyle bizi selamladı. Sonra, yanındaki sediri işaret ederek oturmamı istedi. Cildinin rengi, Doğulu kökenini hiç açığa vurmuyordu. Dikkatimi en çok gözleri çekmişti; beni selamlarken bana bakışından ya da beni ilk kez görüyormuş gibi bakışından değil, tersine sanki beni çok uzun zamandır ve çok iyi tanıyormuşçasına bakışından. Oturdum ve odaya bakındım. Odanın görünüşü bir Avrupalı için o kadar sıra dışıydı ki, daha ayrıntılı olarak tanımlamak isterim. Halılar ya da asılmış kumaşlarla kaplanmamış bir noktası bile

yoktu. Bu geniş odanın zeminini tek ve kocaman bir halı kaplıyordu. Duvarlarında asılı kilimler olmasına rağmen, kapılar ve pencereler de örtülmüştü; tavanı parıltılı renklerde eski ipek şallarla örtülmüştü, tüm bu karışım hari-kulade görünüyordu. Bunlar garip bir desen oluşturacak şekilde tavanın merkezine doğru toplanmıştı. Kocaman bir lotus çiçeğini andıran mat cam abajurun ardındaki ışık beyaz, yayılmış bir parıltı oluşturmaktaydı.

Benzer bir ışık yayan başka bir lamba da oturduğumuz sedirin solunda yüksekte duruyordu. Soldaki duvara dayalı bir piyano antik örtülerle kaplanmıştı, öylesine kamufle olmuştu ki şamdan koyma kısımları olmasa piyano olduğunu anlamayacaktım. Piyanonun üzerindeki duvara asılmış büyük bir kilimin üstünde garip şekilli, telli çalgılar sıralanmıştı, aralarında flütler de vardı. Duvarda iki başka koleksiyon daha asılıydı. Biri yatağanlar*, hançerler, sapanlar ve başka şeyler içeren eski silahlardı ve arkamızda, baş hizamızın üzerinde asılıydı. Karşı duvarda, yontulmuş bir dizi eski pipo, uyumlu bir grup halinde düzenlenerek ince beyaz tellerle asılmıştı.

Bu ikinci koleksiyonun altında, duvarın önündeki zeminde uzun ve büyük yastıklar yığını tek bir halı ile örtülmüştü. Sol köşede, sıranın sonunda nakışlı bir örtüyle örtülmüş bir Hollanda sobası vardı. Sağ köşede ise değerli taşlarla bezeli bir Aziz George ikonu asılıydı. Altında ise farklı boylarda fildişi yontuların durduğu bir dolap vardı; İsa, Buda, Musa ve Muhammed'i tanıdım, kalanı pek görmedim.

Sağ duvara dayalı duran bir sedir daha vardı, iki yanında oyulmuş iki küçük maun masa ve birinin üzerinde de

* Namlusu eğmeçli, iki yanı da kesici, bir tür uzun savaş bıçağı. RM

bir ısıtıcının üstünde bir kahve kabı duruyordu. Birkaç yastık odaya bir karmaşa yaratacak şekilde dikkatle atılmıştı. Tüm mobilyalar püsküller, mücevherler ve altın işlemelerle süslenmişti. Bir bütün olarak, oda insanın üstünde tütün aromasıyla birleşince pek hoş olan ince kokuyla çok sakin, rahatlatıcı bir izlenim bırakıyordu.

Odayı inceledikten sonra, gözlerimi Bay Gurdjieff'e çevirdim. Bana baktı ve bende, beni avucunun içine almış ve beni tartıyormuş olduğuna dair kesin bir izlenim uyandırdı. Elimde olmadan gülümsedim ve sakince ve acele etmeden gözlerini başka yana çevirdi. Bir daha bana o şekilde bakmadı ve o izlenim tekrarlanmadı.

A. sedirin yanındaki büyük bir yastığa Bay Gurdjieff gibi oturmuştu, anlaşılan bu onda alışkanlık haline gelmişti. O sırada kalktı ve küçük bir masadan iki büyük defter ve iki kurşun kalem aldı, birini bana verdi ve diğeri onda kaldı. Bay Gurdjieff kahve cezvesini işaret ederek, "Kahve istediğinde, aliver. Ben biraz içeceğim," dedi. Ona bakarak, kendime bir fincan doldurdum ve yerime dönüp küçük masanın üzerindeki nargilenin yanına koydum.

Sonra Bay Gurdjieff'e dönüp, olabildiğince kısa ve kesin biçimde niçin geldiğimi anlatmaya çalıştım. Kısa bir sessizlikten sonra Bay Gurdjieff, "Eh, değerli zamanımızı ziyan etmeyelim," dedi ve bana gerçekten ne istediğimi sordu.

Kendimi tekrarlamaktan kaçınarak, bunu izleyen konuşmadaki belirli gariplikleri anlatmaya çalışacağım. Her şeyden önce garip bir durumu belirtmeliyim; buna o sırada dikkat etmemiştim çünkü üzerinde düşünecek zamanım olmamıştı. Bay Gurdjieff Rusçayı ne akıcı ne de doğru konuşuyordu. Bazen uzun bir süre ihtiyacı olan sözcükleri ve ifadeleri arıyor ve sürekli yardım almak için

A.'ya dönüyordu. Ona bir iki sözcük söylüyor, A. da sanki onun düşüncesini havada yakalamış gibi bunu geliştiriyor ve benim anlayabileceğim duruma getiriyordu. Konuşulan konuya iyice alışmış gibiydi. Bay Gurdjieff konuşurken A. dikkatle izliyordu. Bir sözcükle Bay Gurdjieff ona yeni bir anlam gösteriyor ve A.'nın düşüncesinin yönünü hızla değiştiriyordu.

Kuşkusuz A.'nın hakkımdaki bilgisi de Bay Gurdjieff'i anlamamı sağlamasında ona yardım ediyordu. Birçok kez tek bir ipucuyla A. tüm bir düşünce kategorisini ortaya çıkarabiliyordu. Bay Gurdjieff ve benim aramda bir tür aktarıcı gibi iş görüyordu. Başlangıçta Bay Gurdjieff sürekli A.'ya başvuruyordu ama konu genişledikçe ve gelişip yeni bölgeleri kapsadıkça Bay Gurdjieff A.'ya gittikçe daha az başvurur oldu. Konuşması daha rahat ve akıcı olmaya başladı; gereken sözcükler kendiliğinden çıkıyor gibiydiler ve artık konuşmanın sonuna doğru aksansız, tertemiz bir Rusça ile konuştuğuna yemin edebilirim; sözleri akıcı biçimde birbirinin ardı sıra geliyordu; renk, benzerlikler, parlak örnekler, geniş ve uyumlu perspektifler bakımından çok zengindiler.

Ayrıca her ikisi de konuşmayı, çeşitli diyagramlarla ve birarada ele alınınca zarif bir semboller sistemi –bir tür alfabe– oluşturan ve içinden bir sayının tüm bir fikir grubunu ifade edebildiği sayı dizileri ile açıkladılar. Fizikten ve matematikten sayısız örnekler verdiler, özellikle de kimya ve matematikten.

Bay Gurdjieff bazen, A.'nın aşına olduğu bir şeye gönderme yapan kısa bir cümle söyleyerek A.'ya dönüyor ve arada isimlere değiniyordu. A., bir baş hareketiyle anladığını işaret ediyor ve konuşma kesilmeden devam ediyordu. Fark ettim ki, bana öğretirken A. da öğreniyordu.

Bir başka gariplik de nadiren soru sormak zorunda ka-
lışımdı. Bir soru aklımda oluşur ve daha bir cümle halin-
de formüle edilir edilmez, düşüncenin ilerleyişi zaten ya-
nıtı sağlamış oluyordu. Sanki Bay Gurdjieff ortaya çıkabi-
lecek soruları önceden biliyordu. Bir iki kez, aslında açık-
lamakta pek zorlanmayacağım bir iki konuda soru sor-
mak için birkaç hatalı harekette bulundum. Ama bundan
yeri gelince söz edeceğim.

Konuşmanın akışını en iyi şekilde bir spirale benzetebi-
lirim. Bay Gurdjieff bir ana fikri ele alarak onu genişlettik-
ten ve derinleştirdikten sonra, akıl yürütme dairesini baş-
langıç noktasına geri dönerek tamamliyordu; ama sanki
konu benim altımda duruyor ve ben onu daha geniş ve
daha ayrıntılı görüyor gibi oluyordum. Bir yeni daire da-
ha; ve yine özgün düşüncenin genişletilmesiyle elde edi-
len daha açık ve daha kesin bir fikir daha geliyordu.

Bay Gurdjieff ile baş başa görüşmek zorunda kalsay-
dım, nasıl hissederdim bilmiyorum ama A.'nın orada oluşu,
sakinliği ve konuşmaya yönelik ciddi tutumu, ben far-
kında olmaksızın üzerimde derin bir izlenim bırakmış ol-
malıydı.

Bir bütün olarak ele alındığında, bana söylenenler da-
ha önce hiç deneyimlemediğim inanılmaz bir hoşnutluk
getirmişti bana. Benim için karanlık ve idrak edilemez
olan muazzam anıtın dış hatları artık tamamen aydınlık-
taydı; hatta sadece dış hatları değil ön yüzün bazı ayrıntı-
larını da net biçimde görebiliyordum.

Ancak, yaklaşık olacak ama bu konuşmanın özünü si-
ze tanımlamak isterim. Kim bilir, belki de benimkine ben-
zer bir durumda olan bir kişiye yardım edebilir. Amacım
zaten bu.

“Okült literatüre aşinasın,” diye başladı Bay Gurdjieff,

"Bu nedenle *Zümrüt Tabletler'* den bildiğin formüle başvuru-racağım: 'Yukarıdaki aşağıdaki gibidir, aşağıdaki yukarı-daki gibi.' Aynı zamanda, şunu da söylemeliyim ki haki-kati anlamaya yaklaşmak için okültizmi bir temel olarak kullanmak şart değildir. Hakikat, hangi biçimde tezahür ederse etsin kendini anlatabilir. Bunu tam olarak ancak za-man içinde anlayacaksın ama sana en azından bugün bir anlayış zerreciği vermek isterim. Öyleyse, tekrarlıyorum, okült formülle başladım çünkü *sana* anlatıyorum. Biliyo-rum ki, bunu 'anlıyorsun'. Ama şu anki anlayışın, ilahi parlaklığın yalnızca soluk ve uzak bir yansımasından iba-ret.

"Sana formülün kendisinden söz etmeyeceğim, bunu analiz edecek ya da deşifre edecek değilim. Konuşmamız kelimenin tam anlamı hakkında olmayacak; bunu konuş-mamız için bir başlangıç noktası olarak ele alacağız sade-ce. Ve sana konumuz hakkında bir fikir vermek için, var olan her şeyin birliği hakkında konuşmak istediğimi söy-lemeliyim; çokluktaki birlik hakkında. Sana değerli bir kristalin iki ya da üç yüzünü göstermek ve dikkatini on-larda yansıyan soluk imgelere çekmek istiyorum.

"Evreni yöneten yasaların birliği hakkında bir şeyleri anladığını biliyorum ama bu anlayış spekülatifdir ya da daha çok teoriktir. Sadece zihinle anlamak yeterli değildir; bu mutlak hakikati ve bu gerçeğin değişmezliğini varlı-ğınla hissetmen gerekir; ancak o zaman şuurlu ve ikna ol-muş biçimde 'biliyorum' diyebilirsiniz."

Bay Gurdjieff'in, konuşmaya başlarken kullandığı söz-lerin verdiği anlam böyleydi. Daha sonra, alıntı yaptığı Hermetik formülü betimleyen bir düşünce ile tüm insan-lığın yaşamının hareket ettiği küreyi canlı biçimde tanımlamaya girişti. Benzeşimlerle, bireyin yaşamındaki küçük,

sıradan olaylardan başlayarak tüm insanlığın yaşamındaki büyük döngülere geçti. Böylesi paralellikler kurarak, benzeşim yasaının, küçük ölçekli dünya yaşamının içindeki döngüsel eyleminin altını iyice çizdi. Sonra, aynı şekilde, insanlıktan dünya üzerindeki yaşam diyebileceğim olguya geçti; bunu fizik, mekanik, biyoloji vs. açısından insanda olduğu gibi kocaman bir organizma olarak anlattı. Düşüncesinin aydınlığının, gittikçe artan bir şekilde tek bir noktada odaklandığını izledim. Tüm söylediklerinin kaçınılmaz sonucu, büyük üçlü-birlik yasası idi: hareket, direnç ve denge denilen üç ilkenin yasası; aktif, pasif ve nötr ilkeler. Şimdi ayağı toprağa sapasağlam basıyordu ve bu yasayla donanmış bir halde, cesur bir düşünce saldırısıyla bunu tüm Güneş Sistemi'ne uyguladı. Artık düşüncesi bu üçlü-birlik yasasına doğru hareket etmiyor, ondan uzaklaşıyor ama gittikçe daha çok vurgulayarak, onu insana en yakın aşamada, Dünya ve Güneş'te tezahür ettiriyordu. Derken, kısa bir cümleyle, Güneş Sistemi'nin sınırlarının ötesine geçti. İlk olarak astronomik veriler öne çıktı, sonra azalmaya ve uzayın sonsuzluğu önünde gözden kaybolmaya başladılar. Aynı büyük yasadan kaynaklanan sadece tek bir büyük düşünce geride kalmıştı. Sözcükleri yavaş ve ciddi geliyordu kulağa ama aynı zamanda önemlerini kaybediyor gibiydiler. Sözcüklerin ardında muazzam bir düşüncenin nabız atışı hissedilebiliyordu.

"Sıradan insan aklıyla asla kapatılamayacak olan uçurumun kıyısına geldik. Sözcüklerin nasıl önemsiz ve yarsız duruma geldiğini hissedebiliyor musun? Bizzat mantık yürütme bile nasıl güçsüz kalıyor, hissedebiliyor musun? Tüm ilkelerin ardındaki ilkeye yaklaştık." Bunu söyledikten sonra sessizleşti, bakışları düşünceliydi.

Bu düşüncenin güzelliği ve muhteşemliğinden büyüle-

nen ben yavaş yavaş sözleri dinlemeyi kestim. Onları hissedebildiğimi söyleyebilirim; onun düşüncesini aklımla değil sezgilerle kavıyordum. İyice aşağılardaki insan hiçliğe indirgenmiş ve hiçbir iz bırakmadan kaybolmuştu. Büyük Anlaşılmaz'a bir yakınlık hissiyle ve kişisel hiçliği-me dair derin bir şuurlanmayla dolmuştum.

Sanki düşüncelerimi okurcasına Bay Gurdjieff sordu: "İnsanla başladık ama şimdi nerede? Büyük olan ve her şeyi kapsayan; birlik yasasıdır. Evrendeki her şey birdir, farklılık sadece skaladadır; sonsuz derecede küçükte, sonsuz derecede büyükte geçerli olan aynı yasaları bulacağız. Yukarıda nasılsa, aşağıda da öyledir.

"Güneş dağların tepesinden yükseldi, vadi hala karanlıkta. İşte, beşeri koşulları aşan akıl da ilahi ışığa böyle bakar, ama bunun altında yaşayanlar için hala karanlık vardır. Yine tekrarlıyorum, dünyadaki her şey birdir ve akıl da bir olduğundan, insan aklı araştırma için güçlü bir araç oluşturur.

"Şimdi, başlangıca geldiğimize göre, oradan buraya geldiğimiz yerküreye inelim, Evrenin yapısının düzeninde onun yerini bulacağız. Bak!"

Basit bir şekil çizdi ve mekanik yasalarına atıfta bulunarak, evrenin yapısının şemasını ayrıntılandırdı. Uyumlu, sistematik sütunlar halindeki sayılar ve şekillerle, birlik içindeki çokluk ortaya çıkmaya başladı. Şekiller anlamla örtülüydü, ölmüş fikirler canlanmaya başladı. Bir ve aynı yasa her şeyi yönetiyordu; neşeli bir anlayışla Evren'in uyumlu gelişiminin peşine takıldım. Bay Gurdjieff'in şeması Büyük Başlangıç'tan yükselmeye başladı ve yerküre ile sona erdi.

Bu açıklamayı yaparken, Bay Gurdjieff, dışarıdan belli bir yere ulaşan ve iki zıt ilkeyi dengeli bir birlik şeklinde

bağlayan "şok" dediği olgunun gerekliliğini belirtti. Bu, mekanikte denge halindeki kuvvetler sistemindeki kuvvet uygulama noktasıyla denkti.

"Yerküresel hayatımızın bağlantılı olduğu ve şimdilik daha ileri gitmeyeceği noktaya vardık," dedi Bay Gurdjieff. "Söylenenleri daha yakından incelemek ve bir kez daha yasaların birliğini vurgulamak üzere, basit bir skalayı alacağız ve bunu mikrokozmosun ölçülerine uygun oranlarda artıracacağız." Ve beyaz ışığın tayfı, müzik gamı gibi düzenli yapılardan bana aşına gelen birini seçmemi istedi. Bir an düşündükten sonra, müzik gamını seçtim.

"İyi bir seçim yaptın," dedi Bay Gurdjieff. "Aslında müzik gamı, şu an var olduğu haliyle, çok eski çağlarda büyük bilgiye sahip olanlarca oluşturulmuştu ve bunun temel yasaların anlaşılmasına nasıl katkıda bulunabileceğini göreceksin."

Gamın yapısının yasaları hakkında birkaç şey söyledi ve özellikle her oktavin mi ve fa notaları, ayrıca bir oktavin si notası ile bir sonraki oktavin do notası arasında var olan boşlukları vurguladı. Bu notalar arasında hem inen hem de çıkan gamlarda kayıp yarım tonlar vardı. Oktavin yükselen gelişiminde do, re, fa, sol ve la notaları sonraki yüksek tonlara geçebiliyorken, mi ve si notaları bu olasılıktan yoksundur. Bay Gurdjieff bu iki aralığın, üçlü birlik yasasına dayanan belirli yasalara göre, diğer düzenlerde yeni oktavlarca doldurulduğunu açıkladı; aralıklar içindeki bu oktavlar, oktavin yükselişi ve inişi sürecindeki yarım tonlara kısmen benzemektedirler. Temel oktav bir ağacın gövdesine benzetilebilir; ikincil oktavların dallandığı bir ağaç. Oktavin yedi ana notası ve iki aralığı, başka bir deyişle "yeni yönlerin taşıyıcıları" toplam dokuz halkadan oluşan bir zincir ya da her biri üçer halka içeren üç grup oluştururlar.

Bundan sonra Evren'in yapısal şemasına döndü ve bu konudan, rotası Dünya'dan geçen şu "ışın" konusuna geldi.

Başlangıçtaki bu güçlü oktavin Güneş'i, Dünya'yı ve Ay'ı içeren ve görünüşe göre gittikçe gücü azalan notaları, üçlü birlik yasasına göre, kaçınılmaz biçimde üç alt oktava düşmüştü. Burada oktavdaki aralıkların ve yapılarındaki farklılıkların işlevi bana açıklandı ve net duruma getirildi. Mi-fa ve si-do aralıklarından biri daha aktifken -daha çok iradi yapıdayken- diğeri pasif roldeydi. Orijinal şemanın "şokları", ki bunları pek anlamamıştım, burada da geçerliydi ve yeni bir ışık altında görünmekteydiler.

Bu "ışın" bölünmesinde, insanlığın yeri, rolü ve kaderi açık duruma gelmeye başladı. Dahası bireysel insanın olasılıkları daha belirginleşti.

Bay Gurdjieff, "Birlik hedefini izlerken, çokluk hakkında öğrenmek yönünde yoldan bir biçimde biraz sapmışız gibi gelebilir sana," dedi. "Şimdi sana anlatacaklarımı kuşkusuz anlayacaksın. Aynı zamanda bu anlayışın, esasen şu ana dek ortaya koyduklarımızın ancak yapısal kısmına atıfta bulunacağına eminim. İlginî ve dikkatini bunun güzelliğine, uyumuna ve dahice oluşuna değil de -ki zaten bu yanını bile tam olarak anlayamayacaksın- ruha, sözlerin ardında yatana, içsel içeriğe sabitlemeye gayret et. Aksi taktirde sadece yaşamdan yoksun biçimi görürsün. Şimdi, kristalin yüzlerinden birini göreceksin, gözlerin ondaki yansımayı algılayabilirse, bizzat hakikate daha yaklaşıyorsun."

Sonra Bay Gurdjieff temel oktavların, onların altında olan ikincil oktavlarla nasıl birleştiklerini ve bunların da bir sonraki düzende nasıl yeni oktavlar oluşturduklarını ve böyle sürüp gittiğini anlatmaya başladı. Bunu büyüme

süreciyle, daha da uygunu, bir ağacın biçimlenmesi süreciyle kıyaslayabilirdim. Düz, kalın gövdeden dallar çıkar ve bu dallardan başka küçük dallar ve saplar çıkar ve sonra üstlerinde yapraklar görünür. Kişi, damarların biçimlenme sürecini duyumsamaya çoktan başlamıştır.

Aslında, kabul etmeliyim ki dikkatim esasen sistemin uyumu ve güzelliğine cebolmuştu. Oktavların büyümesine ek olarak Bay Gurdjieff her bir oktavda ortaya çıkan her bir notanın, başka bir açıdan bakıldığında, tam bir oktav olduğuna işaret etti: Aynı şey her yerde geçerliydi. Bu "içsel" oktavları, bir ağaç gövdesinin birbirinin içine geçen dairesel katmanlarına benzetebilirim.

Tüm bu açıklamalar çok genel terimlerle verilmişti. Yapının yasaya dayalı niteliğini vurgulamaktaydılar. Ama buna eşlik eden örnekler olmasa, oldukça teorik görülebilirdi. Örnekler ona yaşam veriyordu ve bazen sözlerin ardında saklı olanı gerçekten tahmin etmeye başlamışım gibi görünmekteydi. Anladım ki evrenin yapısındaki bu tutarlılıkta, istisnasız her olasılık, her kombinasyon öngörülmüştü; sonsuzlukların sonsuzluğu ima edilmişti. Ve yine de, aynı zamanda bunu göremiyordum çünkü algılama yetim, kavramın muazzamlığı önünde sendelemişti. Yine o ikili duyumla doldum; her şeyi bilme olasılığının yakınlığı ve onun erişilemezliğinin şuuru.

Bir kez daha Bay Gurdjieff'in, duygularımı yankılayan sözlerini işittim: "Sıradan hiçbir akıl, Büyük Bilgi'yi kendisine almaya ve hiç yabancılaşmayacak malı haline getirmeye yeterli değildir. Ama bu, insan için yine de mümkündür. Fakat ilk önce, ayaklarındaki tozu silkelemelidir. Yükselbilmesini mümkün kılacak kanatlara sahip olabilmesi için muazzam gayretler, muazzam çaba gerekmektedir. Birçok kez akıntıyla sürüklenmek, bir oktavdan diğ-

rine geçmek mümkündür ama bu, istemek ve yapmaya göre ölçülemeyecek kadar daha çok zaman alır. Yol zordur, yükseliş gittikçe daha dikleşir ama kişinin gücü de artar. İnsan terbiye olmaya başlar ve yükselen her basamakta, görüşü gittikçe genişler. Evet, bu olasılık mevcuttur."

Bu olasılığın mevcut olduğunu gerçekten de gördüm. Ne olduğunu henüz bilmememe rağmen, orada olduğunu anladım. Gittikçe daha anlaşılır duruma geleni sözcüklere dökmekte çok zorlanıyorum. Artık benim için görünür olmaya başlayan yasanın hüküm alanının, aslında her şeyi içerdiğini; ilk bakışta bir yasanın ihlali gibi gözükken bir şeyin, yakından incelendiğinde sadece onu doğruladığını gördüm. Kişi hiç abartmaksızın diyebilir ki "istisnalar kaideliyi bozmaz"ken, aynı zamanda bunlar istisna değildir. Anlayabilenler için derdim ki, Pythagoras'çı (Pisagor) terimlerle, İrade ve Kader'in -Kayra'nın eylem kürelerinin- birarada mevcut olduğunu; ortaklaşa rekabet içindeyken; birbirine karışmadan veya ayrılmadan nasıl kaynaştıklarını anladım ve hissettim. Böylesi çelişkili sözlerin anladığım şeyleri aktarabileceği veya netleştireceği ümidini taşıyamıyorum ama aynı zamanda daha iyisini de bulamıyorum.

"Görüyorsun ya," diye devam etti Bay Gurdjieff, "kişi oktavlar sistemine ait tam bir anlayışa sahip olursa, Birliği anlamının anahtarına da sahip olur; çünkü görülen her şeyi anlar -tüm oluşumları, özlerindeki her şeyi- çünkü onların yerini, nedenini ve sonucunu bilir.

"Aynı zamanda, bunun başlangıçtaki şemanın daha ayırtılı bir gelişimini, birlik yasınının daha kesin bir temsili içerdiğini açıkça görebiliyordur ve söylemiş olduklarım ve söyleyeceklerimin hepsi, bu asli birlik düşüncesinin geliştirilmiş şeklinden başka bir şey değildir. De-

mek ki bu yasanın tam, kesin ve açık şekilde şuuruna varmak, atıfta bulunduğum Büyük Bilgi'nin ta kendisidir.

"Spekülasyonlar, varsayımlar ve hipotezler; böyle bir bilgiye sahip olan kişi için mevcut değildir. Daha kesin şekilde ifade edersek, her şeyi 'ölçü, sayı ve ağırlık'la bilir. Evrendeki her şey maddeseldir; *dolayısıyla Büyük Bilgi, materyalizmden de maddecidir.*

"Kimyaya bir bakış atmak, söylediklerimi daha anlaşılır kılacaktır." Oktavlar yasası bilgisi olmaksızın çeşitli yoğunluktaki maddeyi inceleyen kimyanın, nasıl sonucu etkileyen bir hata içerdiğini anlattı. Bunu bilmek ve oktavlar yasasına dayanan belirli düzeltmeler yapmak, bu sonuçları hesaplamayla varılan sonuçlara tamamen uygun duruma getirmekteydi. Ek olarak, çağdaş kimyadaki basit maddeler ve elementler fikrinin, "objektif kimya" olan oktavlar kimyasının bakış açısından kabul edilemez olduğunu da işaret etti. Madde her yerde aynıydı; çeşitli nitelikleri ancak belirli bir oktavda ve bizzat oktavın düzeninde işgal ettiği yere dayanıyordu.

Bu görüş açısından bakılınca, atomun basit bir maddenin veya elementin bölünemeyen bir parçası olduğuna dair hipotez de, bir model olarak hizmet veremez. Belirli bir yoğunluktaki atom, gerçekten var olan bir tekillik; onu belirli bir oktavın belirli bir notası olarak karakterize eden -kimyasal, fiziksel ve kozmik- tüm bu nitelikleri içeren o maddenin en küçük yoğunluğu olarak ele alınmalıdır. Örneğin, çağdaş kimyada su atomu yoktur çünkü su basit madde olmayıp, hidrojen ve oksijenin kimyasal bileşenidir. Ancak "objektif kimya"nın bakış açısından, bir su "atomu" çıplak gözle görülemez de onun nihai ve kesin bir hacmidir. Bay Gurdjieff ekledi: "Kuşkusuz bunu şimdilik sadece kabul etmek zorundasın. Ama Büyük Bilgi'yi

zaten bulmuş birinin rehberliği altında Büyük Bilgi'yi arayanlar; farklı yoğunlukların maddesinin bu atomlarını kanıtlamak için şahsen çalışmak ve sorgulamayla doğrulamak zorundadırlar."

Bunu tüm matematiksel terimlerde gördüm. Evrendeki her şeyin maddesel olduğuna ve her şeyin oktavlar yasasına göre sayısal olarak ölçülebileceğine açık biçimde inandım. Temel madde çeşitli yoğunlukların ayrı dizi notaları halinde alçılır. Bunlar, belirli yasalara göre biraraya getirilen ve ölçüldüklerinde ölçülemez görülen sayılar halinde ifade edilirler. Maddenin kozmik nitelikleri diye atıfta bulunulan şey açıklanmıştı. Belirli kimyasal elementlerin atom ağırlıklarının çağdaş kimyanın hatasını gösteren bir açıklamayla örnek olarak verilmesi beni çok şaşırtmıştı.

Ek olarak, çeşitli yoğunluktaki maddedeki "atom"ların inşası yasası da gösterildi. Bu sunum ilerledikçe, neredeyse ben fark etmeksizin, "Dünya oktavı" diyebileceğimiz şeye geçtik ve başladığımız yere dönmüş olduk; yerküreye.

"Sana anlattıklarımnda," dedi Bay Gurdjieff, "hedefim herhangi yeni bir bilgiyi iletmek değildi. Tam tersine sadece, belirli yasaların bilgisinin, insanın yerinden kıpırdaksızın var olan her şeyi, hem sonsuzca küçük hem de sonsuzca büyük her şeyi saymasını, tartmasını ve ölçmesini mümkün kıldığını göstermek istedim. Tekrarlıyorum: Evrendeki her şey maddeseldir. Bu sözler üzerinde düşün, niçin 'matelyalizmden de maddecî' ifadesini kullandığımı en azından bir dereceye kadar anlayacaksın. Artık Mikrokozmosun yaşamını yöneten yasalara aşına olduk ve yerküreye geri döndük. Bir kez daha hatırla: Yukarıda nasılsa, aşağıda da öyledir.'

“Sanırım şimdi bile ve daha fazla açıklama olmaksızın, bireysel insanın yaşamının -Mikrokozmos- aynı yasa tarafından yönetildiğinden kuşku duymazsın. Fakat bunu, belirli ayrıntıların daha açık duruma geleceği tek bir örnek olarak daha ileride kanıtlayalım. Belirli bir meseleyi alalım, insan organizmasının çalışma planı ve onu inceleyelim.”

Bay Gurdjieff daha sonra bir insan bedeni şeması çizdi ve bunu üç katlı bir fabrikaya benzetti: Baş, göğüs ve karın bu üç katı oluşturmaktaydı. Birarada ele alındığında fabrika tam bir bütün oluşturmaktaydı. Bu birinci düzenden bir oktavdır; Makrokozmosun incelenmesine başladığımızda ele aldığımızı benzer. Katların her biri, birinciye göre alt sırada olan ikinci düzenden tam bir oktavı temsil eder. Demek ki, yine evrenin inşası şemasına benzeyen üç alt oktavımız var. Üç kat da dışarıdan uygun yapıda “besin” alır, onu özümser ve daha önce işlenmiş malzemelerle birleştirir ve böylece fabrika belirli türde bir malzeme üretmek üzere işlev görür.

“Belirtmem gerekir ki,” dedi Bay Gurdjieff, “fabrikanın tasarımı bu malzemenin üretimi için iyi ve uygun olmasına rağmen, üst düzey yönetimin cehaleti nedeniyle işini hiç de ekonomik olmayan biçimde yapmaktadır. Muazzam ve sürekli malzeme tüketimiyle, üretimin büyük bir bölümünün fabrikanın bakımına ve malzemenin tüketimine ve işlenmesine gitmesi durumunda, böyle bir işletmenin hali nice olurdu? Üretimin kalanı da yararsızca harcanmakta ve amacı bilinmemektedir. İş, kesin bilgiye göre organize etmek gerekir; böylece kişinin sağduyusuna harcanabilecek büyük bir net gelir sağlanabilecektir. Gel, şemaya geri dönelim...” dedi ve insanın alt katının gıdasının et ve içecek, orta katın gıdasının hava ve üst katın gı-

dasının da "izlenimler" diyebileceğimiz şey olduğunu açıkladı.

Belirli yoğunlukta ve nitelikteki maddeyi temsil eden tüm bu besin türleri farklı düzenlerin oktavlarına aittirler.

Bu noktada "Peki ya düşünce?" diye sormaktan alıkoymadım. Bay Gurdjieff, "Düşünce de diğer her şey gibi maddeseldir," diye yanıtladı. "Kişinin şu ya da bu düşüncenin, diğer her şey gibi tartılıp ölçülebileceğini kanıtlayabileceği yöntemler mevcuttur. Yoğunluğu belirlenebilir ve böylece bir bireyin düşünceleri aynı kişinin başka zamanlardaki düşünceleriyle kıyaslanabilir. Kişi düşüncenin tüm niteliklerini tanımlayabilir. Evren'de her şeyin maddesel olduğunu sana söylemişim zaten."

Bundan sonra, insan organizmasının farklı kısımlarında alınan bu üç besin türünün; denk gelen oktavların, ki bunlar belirli bir süreç yasası gereği karşılıklı bağlantılıydı, başlangıç noktalarından nasıl girdiğini gösterdi; dolayısıyla bunların her biri kendi düzeninin oktavını temsil etmektedir. Oktavların gelişimi yasası her yerde aynıdır.

Örneğin, mideye giren besin oktavının do'su, yani üçüncü do; denk gelen yarım tondan geçip re'ye ve bir sonraki yarım tondan geçerek mi'ye dönüşür. Bu yarım tonu olmayan mi, doğal bir gelişim yoluyla bağımsız olarak fa'ya geçemez. Ona göğüsten giren hava oktavı yardımcı eder. Önce de gösterildiği gibi, bu daha yüksek düzeyli bir oktavdır ve onun do'su (ikinci do) re'ye dönüşüm için gereken yarım tona sahiptir; daha önceki oktavın mi'si ile birleşir gibi görünür ve fa'ya dönüşür. Yani eksik yarım tonun rolünü oynar ve daha önceki oktavın daha da gelişimi için bir şok olarak hizmet verir.

"Şimdi," dedi Bay Gurdjieff, "ilk do'nun değil, ikinci do'yla başlayan ve belirli bir yerden giren oktavı incele-

mek üzere duralım. Bu, şu anki durumu sadece daha karmaşık duruma getirecektir. Şimdi artık, yarım tonun varlığı sayesinde, söz konusu oktavin daha ileri gelişme olasılığını kesinleştirdik. Fa, yarım tondan sol'e geçer ve aslında burada alınan malzeme insan organizmasının tuzu gibi görünmektedir (Rusça'da tuza *sol* denir). Bu, bununla üretilen en yüksek şeydir." Rakamlara döndü ve düşüncesini, bunların kombinasyonlarını kullanarak daha net duruma getirdi.

"Oktavin ileri gelişimi, sol'ü yarım tondan la'ya aktarır ve yarım ton yoluyla la, si haline gelir. Oktav burada tekrar durur. Si'nin insan organizmasının yeni oktavinin do'suna geçişi için yeni bir 'şok' gerekmektedir.

"Şimdi anlattıklarımınla," dedi Bay Gurdjieff, "ve kimya hakkındaki konuşmamızla, bazı değerli çıkarımlarda bulunabileceksin."

Bu noktada, aklıma geliveren bir düşünceyi netleştirmek için beklemeden, oruç tutmanın yararı hakkında bir şey soruverdim.

Bay Gurdjieff konuşmayı kesti. A. bana horgörmeyle dolu bir bakış attı ve derhal sorumun ne kadar uygunsuz olduğunu fark ettim. Hatamı düzeltmek istedim ama buna zaman kalmadı, Bay Gurdjieff şöyle derdi: "Bunu netleştirecek bir deney göstermek isterim," ama A.'yla birbirlerine baktıktan ve ona bir şey sorduktan sonra, "Hayır, en iyisi daha sonra," dedi ve kısa bir sessizlikten sonra devam etti: "Dikkatinizin dağıldığını görüyorum ama sana bugün anlatmak istediklerimin sonuna gelmek üzereyim. Genel olarak insanın gelişim rotasına değinmeye niyetliydim ama artık önemli değil. Gelin, bunun hakkında konuşmayı daha uygun bir zamana bırakalım."

"Söylediklerinizden, sizi tekrar görmeme ve beni ilgi-

lendiren meselelerde konuşmamıza izin vereceğiniz sonucunu çıkarabilir miyim?" diye sordum.

"Bu konuşmalara başladığımızı göre," dedi, "devam etmeye itirazım olmaz. Daha çok sana bağlı. Bununla söylemek istediğim şeyi A. sana daha ayrıntılı açıklayacaktır." Sonra, açıklama için A.'ya döndüğümü fark ederek, "Ama şimdi değil, daha sonra," diye ekledi. "Şimdi sana şunu söylemek isterim: Evren'deki her şey bir olduğundan, demek ki sonuç olarak, her şey eşit haklara sahiptir, dolayısıyla bu bakış açısından bilgi, başlangıç noktası neresi olursa olsun, uygun ve tam bir çalışmayla edinilebilir. Sadece kişi nasıl 'öğreneceğini' bilmelidir. Bize en yakın olan insandır; ve sen de tüm insanlar içinde kendine en yakın olansın. Kendini çalışarak başla, 'Kendini bil' deyişini hatırla. Bu deyişin senin için daha anlaşılır bir anlam kazanmış olması mümkün. Başlamak için, A. sana kendi gücü ve senin gücün ölçüsünde yardım edecektir. Sana verdiğim insan organizması şemasını iyice hatırlamanı tavsiye ederim. Gelecekte buna bazen döneceğiz ve her defasında daha derinlik kazandıracacağız. Şimdi A. ve ben seni kısa bir süre yalnız bırakacağız, halletmemiz gereken küçük bir mesele var. Konuştuğumuz şeyler hakkında hemen beynini patlatmamanı öneririm, biraz kafanı dinlendir. Bir şey unutacak olursan, A. sana daha sonra hatırlatır. Kuşkusuz hatırlatılmaya ihtiyaç duymaman daha iyidir. Kendini hiçbir şeyi unutmamaya alıştır.

"Şimdi, bir fincan kahve iç, iyi gelecektir."

Onlar gittikten sonra, Bay Gurdjieff'in tavsiyesine uyduğum ve bir fincan kahve alıp, oturdum. Oruç hakkındaki sorumdan ötürü Bay Gurdjieff'in yorulduğum sonucuna vardığını fark etmiştim. Ve düşünüşümün, konuşmanın

sonuna doğru daha zayıf ve kısıtlı duruma geldiğini kabul ediyordum. Dolayısıyla, tüm şekillere ve sayılara bir kez daha bakma yolundaki güçlü arzuma karşın, Bay Gurdjieff'in deyişiyle kafamı dinlendirdim ve herhangi bir şey düşünmemeye çalışarak gözlerim kapalı oturdum. Ama irademe rağmen düşünceler yükseldi ve onları uzaklaştırmaya kalkıştım.

Yirmi dakika sonra A. içeri girdiğinde onu duymadım, "Nasılsın?" diye sordu. Tam ona yanıt verecektim ki Bay Gurdjieff'in yakınlarda birisine, "Sana söylediğim gibi yap, hatanın nerede olduğunu göreceksin," dediğini işittim.

Sonra, kapıya asılı olan halıyı kaldırarak içeri girdi. Önceki aynı yeri ve tavrını alıp bana döndü. "Umarım dinlenmişsindir, biraz da olsa. Belirli bir plan olmadan, genel konulardan konuşalım."

Ona, konuşma konumuza hemen gönderme yapmayan ama söylediklerinin niteliğini daha netleştirecek birkaç soru sormak istediğimi söyledim.

"Sen ve A. çağdaş bilimin verilerinden o kadar çok alıntı yaptın ki, ister istemez akla, 'Anlattığın bilgi cahil, eğitimsiz bir insanın erişebileceği türden midir?' sorusu geliyor."

"Sözünü ettiğin malzemedan alıntı yapıldı çünkü seninle konuşuyordum. Anlıyorsun çünkü bu meseleler hakkında belirli miktarda bilgin var. Bir şeyleri daha iyi anlamana yardımcı oldular. Sadece örnek olarak verildiler. Bu, konuşmanın biçimine atıfta bulunabilir ama özüne değil. Biçimler çok farklı olabilir. Çağdaş bilimin rolü ve önemi hakkında şu an bir şey anlatmayacağım. Bu mesele, ayrı bir konuşmanın konusu olabilirdi. Sadece şunu diyeyim; en iyi eğitimi almış bir bilginin, okuma yazması ol-

mayan bilgi sahibi bir çobana göre mutlak bir cahil olduğu kanıtlanabilir. Bu kulağa bir zıtlık gibi geliyor ama birincisinin edinmek üzere ince ince araştırıp yıllar harcadığı özü anlayış bilgisi, ikincisi tarafından kıyas kabul etmez derecede bir tamlıkta, bir günlük tefekkürle edinilebilir. Bu düşünüş biçimi meselesidir, 'düşüncenin yoğunluğu' meselesidir. Bu terim şu an sana hiçbir şey aktarmıyor ama zamanla kendi kendine net duruma gelecektir. Başka ne sormak istiyordun?"

"Bu bilgi niçin böylesine dikkatle saklanmış?"

"Bu soruyu sormana yol açan nedir?"

"Okült literatürle aşinalığım boyunca öğrenme fırsatını edindiğim belirli şeyler."

"Anlayabildiğim kadarıyla," dedi Bay Gurdjieff, "sözüm ona 'inisiyasyon'a atıfta bulunuyorsun. Evet mi, hayır mı?" Olumlu yanıtladığımda Bay Gurdjieff devam etti: "Evet. Mesele şu ki okült literatürde söylenenlerin çoğu uydurma ve sahtedir. Tamamını unutsan daha iyi. Bu alandaki tüm araştırmaların zihnin için iyi bir egzersizdi: Bunda büyük bir değer yatıyor, ama sadece bunda. Senin de itiraf ettiğin gibi, sana bilgiyi vermediler. Her şeyi sağduyunun bakış açısından yargıla. Kendi sağlam fikirlerinin sahibi durumuna gel ve hiçbir şeyi inanç temelinde kabul etme; sağlam akıl yürütme ve delil yoluyla kendi başına sarsılmaz bir ikna oluş, bir şey hakkında tam bir anlayış edindiğinde, belirli bir inisiyasyon derecesini başarmış olacaksın. Bunu derin derin düşün... Örneğin, bugün seninle konuştum. Bu konuşmayı hatırla. Düşün ve özünde sana yeni hiçbir şey söylemediğim konusunda bana katılacaksın. Hepsini önceden de biliyordun. Yaptığım tek şey, bilgine bir düzen getirmek oldu. Onu sistematize ettim ama sen benimle tanışmadan önce buna zaten sahip-

tin. Bunu, bu alanda daha önce gösterdiğin gayretlere borçlusun. Seninle konuşmak bana kolay geldi çünkü A. (bu noktada onu işaret etti) beni anlamayı öğrendi ve seni de tanıyor. Onun anlattıklarından, seni ve bilgini ve de onu nasıl elde ettiğini sen buraya gelmeden önce tanıdım. Ama tüm bu lehine koşullara karşın, güvenle söyleyebilirim ki anlattıklarımın yüzde birini bile tam olarak anlamadın. Ancak, sana yeni bir bakış açısı olasılığına dair bir ipucu verdim, buradan bakarak eski bilgini biraraya getirebilir ve aydınlatabilirsin. Ve bu çalışma sayesinde, kendi çalışman sayesinde, söylediklerime dair çok daha derin bir anlayışa ulaşabileceksin. Kendini 'inisiye' edeceksin.

"Bir yıl içinde aynı şeyleri söyleyebiliriz ama bu bir yıl içinde pişmiş armutların ağzına düşmesini beklemeyeceksin. Çalışacaksın ve anlayışın değişecek, daha çok 'inisiye' olacaksın. Bir insana onun ayrılmaz parçası olacak bir şeyi, o kişi çalışmadan verebilmek olanaksızdır. Böyle bir inisiyasyon mevcut olamaz ama ne yazık ki insanlar mevcut olduğunu sanırlar. Sadece 'kendi kendini inisiye etmek' mevcuttur. Kişi gösterebilir ve işaret edebilir ama 'inisiye' edemez. Okült literatürde bu meseleyle ilgili olarak karşılaştığın şeyler, kendilerine başkalarının sözlerinden hiçbir doğrulama olmaksızın aktarılanların anahtarını kaybetmiş kişiler tarafından yazılmıştır.

"Her madalyonun bir öteki yüzü vardır. Okültizm çalışması çok şey sunar, zihin için eğitici ama sıklıkla, ne yazık ki fazlasıyla sıklıkla, insanlar gizem zehiriyle zehirlenir ve ne yapılması ve nasıl yapılması gerektiğine dair tam bir bilgiye sahip olmayı değil de hep pratik sonuçlar edinmeyi hedeflerler, böylece kendilerine onarımı imkansız zararlar verirler. Uyum ihlal edilir. Bilgisiz hareket etmektense, hiç hareket etmemek yüz kat daha iyidir. Bilgi-

nin örtüldüğünü söyledin. Durum öyle değil. Örtülmüş değildir, ama insanlar onu anlayabilme kapasitesinde de-ğiller. Matematik bilmeyen bir adamla yüksek matematiksel fikirler hakkında bir muhabbete girsen, bunun ne yararı olurdu? Seni anlamazdı, o kadar. Şahsen, beni ilgilendiren konular hakkında eğer karşımdakinin anlayışına kendimi uyarlamaya çabalamadan birisiyle konuşabilseydim çok mutlu olurdum. Ama *seninle* bu şekilde konuşsaydım örneğin, bana bir deli ya da daha kötüsünü derdin.

"İnsanlar, belirli fikirleri ifade edebilmek için çok az kelimeye sahipler. Ama *orada*, sözlerin değil de onların kaynağının ve arkalarındaki anlamın önemli olduğu yerde, basitçe konuşmak mümkün olabilirdi. Anlayış yokluğunda, bu olanaksızdır. Bugün bunu kendine kanıtlama fırsatına sahip oldun. Başka birisiyle *seninle* konuştuğum gibi konuşamazdım çünkü beni anlamazdı. Daha şimdiden kendini belirli bir derecede inisiye etmiş durumdasın. Ve kişi konuşmadan önce karşısındakinin ne kadar anladığını bilmeli ve görmelidir. Anlayış, çalışmayla gelir.

"Demek ki *senin* 'bilgiyi örtme' dediğin şey aslında bilgiyi vermenin imkansızlığıdır, aksi takdirde her şey bir hayli farklı olurdu. Eğer, buna rağmen, bilenler konuşmaya başlarsa, bu yararsız ve verimsiz olurdu. Onlar ancak dinleyicinin anladığını bildiklerinde konuşurlar.

"Öyleyse, örneğin birisine senden bugün öğrendiklerimi anlatmak isteseydim, buna itiraz eder miydin?

"Görüyorsun ya," dedi Bay Gurdjieff, "konuşmamızın başlangıcından itibaren, onu devam ettirme olasılığını öngörmüştüm. Dolayısıyla sana, durum tersi olsaydı hiç anlatmayacak olduğum şeyleri anlattım. Bunları sana önceden, bunlar için şimdi hazır olmadığını bilerek ama bu sorular üzerindeki düşüncülerine belirli bir yön verme niye-

tiyle anlattım. Daha yakından bakılınca, durumun gerçekten böyle olduğunu sen de göreceksin. Neden söz ettiğimi kesinlikle anlayacaksın. Eğer böyle bir çıkarıma varırsan, bu ancak konuştuğun insanın avantajına olur; o zaman istediğin kadarını söyleyebilirsin. Sonra göreceksin ki, senin için anlaşılabilir olan bir şey, dinleyenler için anlaşılmaz olacaktır. Bu bakış noktasından, böyle konuşmalar yararlı olacaktır."

"Peki, ilişkiler başlatılabilecek olanlarla çemberi genişletmeye yönelik tavrınız nedir; onlara çalışmalarında yardımcı olacak bir yön verilebilir mi?" diye sordum.

"Bir yararı olduğundan emin olmadan feda edebileceğim çok az boş zamanım var. Zaman benim için değerli ve çalışmam için gerekli; dolayısıyla bunu verimsiz harcaymam ve bunu istemem de. Ama bunu sana zaten söylemiştim."

"Hayır, yeni tanıdıklar edinmek ister miydiniz, diye sormuyorum; ama belki basında bazı yazılar yazılabilir. Sanırım bu şahsen görüşmelerden daha az zaman alacaktır," dedim.

"Başka bir deyişle, bu fikirler derece derece ortaya konulabilir mi, belki ana hatlarıyla anlatılabilir mi, diye soruyorsun."

"Evet," diye yanıtladım. "Ama her şeyi açıklayabilmenin mümkün olduğunu düşünmüyorum; buna karşın, hedefe yakın bir yönü işaret etmek mümkün olabilir."

"Çok ilginç bir soru sordun," dedi Bay Gurdjieff, "Bunu konuştuğum başka kişilerle sık sık tartışırız. Şimdi, onların ve benim ifade ettiğimiz düşünceleri tekrarlamaya değmez. Sadece diyebilirim ki, geçen yaz bu konuda olumlu karara vardık. Bu deneyde yer almaya itirazım yoktu ama savaş nedeniyle başlamamız engellendi."

Bu konuda yaptığımız kısa konuşma sırasında, aklıma şu fikir geldi: Eğer Bay Gurdjieff belirli görüş ve yöntemlerin halka yaygın biçimde duyurulmasına itiraz etmiyorsa, *The Struggle of the Magicians* (Büyücülerin Uğraşı) adlı balesinin de saklı bir anlam içeriyor olması mümkündür, sadece bir hayal ürününü değil bir gizemi temsil ediyor olabilir. Ona bu anlamda bir soru sordum ve A.'nın bana senaryonun içeriğinden söz ettiğini anlattım.

"Balem bir gizem değil," diye yanıtladı Bay Gurdjieff "Amacı, ilginç ve güzel bir gösteri sergilemektir. Kuşkusuz, görünür biçimlerin altında belirli bir anlam saklıdır ama bunu göstermeyi veya vurgulamayı hedeflemedim. Bu baledeki başlıca yeri, belirli danslar işgal ediyor. Bunu sana kısaca açıklayayım. Gök cisimlerinin, örneğin Güneş Sistemi'ndeki gezegenlerin hareketlerini yöneten yasaları incelediğini hayal et; bu yasaları temsil etmek ve kaydetmek üzere özel bir mekanizma inşa ettiğini varsay. Bu mekanizmada her gezegen, uygun boyutta bir küreyle temsil edilir ve güneşi temsil eden merkezdeki küreden kesinkes belirli bir uzaklığa yerleşmiştir. Mekanizmayı harekete geçirirsin ve tüm küreler belirli yörüngelerinde dönmeye ve yol almaya başlarlar; hareketlerini yöneten yasaları canlı bir biçimde tekrarlarlar. Bu mekanizma, sana bilgini hatırlatır.

"Aynı şekilde, belirli dansların ritimlerinde, dansçıların kesin hareketlerinde ve kombinasyonlarında belirli yasalar canlı bir biçimde tekrarlanır. Böyle danslara kutsal danslar denir. Doğu'daki yolculuklarım sırasında, bu türden dansları bazı kadim tapınaklardaki kutsal törenlerde sık sık gördüm. Bu törenler Avrupalılar tarafından bilinmez ve onlara açık değildir. Bu dansların bazıları, *The Struggle of the Magicians*'da da tekrarlanıyor. Dahası, bu

balenin temelinin üç düşünceye dayalı olduğunu söyleyebilirim; ama sadece baleyi sunsam halk tarafından anlaşılacağından ümidim olmadığından, buna sadece bir gösteri diyorum." Bay Gurdjieff, bale ve danslar hakkında biraz daha konuşup devam etti:

"Dansların kökeni, önemleri uzak geçmişte böyleydi. Şimdi sorarım sana, çağdaş sanatın bu dalında, onun eski büyük anlamını ve hedefini hatırlatacak biçimde korunmuş herhangi bir şey mevcut mudur? Burada, eften püften şeylerden başka bir şey var mıdır?" Kısa bir sessizlikten sonra, sanki yanıtımı beklemiş gibi durdu ve üzüntüyle, düşünceli bir bakışla devam etti: "Bir bütün olarak çağdaş sanatın, kadim kutsal sanat ile ortak hiçbir yanı yok... Belki de bunun hakkında düşünmüşsündür? Fikrin nedir?"

Ona, sanat meselesinin ilgimi çeken diğer konular arasında önemli bir yeri olduğunu söyledim. Kesin olmak gerekirse, çalışmalarla yani sanatın ürünleriyle pek ilgili değildim ama sanatın insanlığın yaşamındaki rolü ve önemiyle ilgileniyordum. Bu meseleyi, bu konularda benden daha deneyimli olduğunu düşündüklerimle tartışmıştım: müzisyenler, ressamalar, heykeltıraşlar, sanatçılar, edebiyatçılar ve sadece sanatı incelemekle ilgili olanlarla. Çok çeşitli ve genellikle çelişkili fikirler duymuştum. Bazıları—gerçi sayıları azdı— sanatı işi gücü olmayanların eğlencesi olarak görmekteyken; çoğunluğu sanatın kutsal olduğu ve yaratılmasında ilahi ilhamın mührünün yer aldığını söylemekteydiler. Kendi kesin fikrim diyebileceğim bir somut fikir oluşturamamıştım ve bu mesele şu ana dek açık uçlu kalmıştı. Tüm bunları olabildiğince açık olarak Bay Gurdjieff'e anlattım; açıklamamı dikkatle dinledi:

"Bu konuda birçok çelişkili düşüncenin bulunduğu ko-

nusunda haklısın. Sadece bu bile insanların hakikati bilmediklerini kanıtlamıyor mu? Hakikatin olduğu yerde, birçok farklı fikir olmaz. Eski çağlarda, şimdi sanat denilen şey, objektif bilginin hedefi olarak hizmet veriyordu. Ve demin danslardan söz ederken dediğim gibi, sanat çalışmalarını evrenin yapısının ebedi yasalarının bir sergilenişini ve kaydını temsil etmekteydi. Kendilerini araştırmaya adanmış ve böylece önemli yasaların bilgisini edinenler, onları sanat yapıtlarında cisimleştirirlerdi; tıpkı bugün kitaplarda yapıldığı gibi."

Bu noktada Bay Gurdjieff, benim için tamamen bilinmez ve unutulmuş bazı isimler saydı. Sonra devam etti: "Bu sanat 'güzellik' ya da bir şeyin veya birinin benzerini üretmeyi hedeflemez. Örneğin, böyle bir sanatçı tarafından yaratılan bir heykel ne bir kişinin biçimi ne de subjektif bir duyumun ifadesidir; ya bilgi yasalarının insan bedeni bakımından bir ifadesi ya da bir zihin halinin objektif bir aktarımına araçtır. Biçim ve eylem, aslında tüm ifade, yasaya göredir."

Kısa bir sessizlikten sonra (sanki bu arada bir şey üstünde düşünmekteydi) Bay Gurdjieff devam etti: "Sanata değindiğimize göre, sana kısa süre önce olan bir olayı anlatayım, konuşmamızdaki bazı noktaları daha da açacaktır."

"Moskova'daki tanıdıklarım arasında, çocukluğumdan tanıdığım biri, ünlü bir heykeltıraş var. Onu ziyaret ettiğimde kitaplığında Hint felsefesi ve okültizm konulu birçok kitap bulunduğuna dikkat ettim. Konuşmamız sırasında bu meselelerle ciddi ilgilendiğini fark ettim. Bu ilgili meseleleri bağımsız biçimde inceleme konusunda nasıl çaresiz olduğunu gördüm ama bu konulara olan aşinalığımı ona belli etmek istemediğimden, bu konularla pek

ilgili olan bir başka tanıdık olan P.'nin bu heykeltıraşla ilgilenmesini istedim. Bir gün P. bana heykeltıraşın bu konuya ilgisinin kuramsal olduğundan ve bu konuların adamın özüne hiç dokunmadığından ve bu konularda onunla tartışmanın bir yararı olmadığından söz etti. Ona, konuşmanın yönünü heykeltıraşa yakın bir konuya doğru çevirmesini tavsiye ettim. Benim de bulunduğum bir sırada P. konuşmanın yönünü sanat ve yaratma meselesine getirdi; bunun üzerine heykeltıraş, yontulmuş biçimlerin 'doğruluğunu' hissettiğini açıkladı ve 'Arbat Sarayı'ndaki şair Gogol'ün heykelinin burnunun niye uzun olduğunu biliyor musunuz?' diye sordu. Ve heykele yandan bakıp, kendi deyimiyle 'profilin yumuşak akışının' burnun üst kısmında ihlal edildiğini hissettiğini açıkladı.

"Bu hissin doğruluğunu sınamak amacıyla Gogol'ün ölüm maskını aramaya karar vermiş; uzun zaman sonra bulmuş, maskı incelemiş ve burna özellikle dikkat etmiş. Bu incelemenin sonucunda, olasılıkla maskın kalıbı alınırken tam profilin yumuşak akışının ihlal edilmiş gibi görüldüğü yerde küçük bir hava kabarcığı oluştuğu ortaya çıkmış. Maskı çıkaran kişi hava kabarcığını beceriksiz bir elle doldurmuş ve yazarın burnunun biçimini değiştirmişti. Böylece anıtın tasarımcısı, maskın doğruluğundan kuşkulandıktan Gogol'ü kendisinin olmayan bir burunla donatmıştı.

"Bu olay hakkında ne söylenebilir? Böyle bir olayın ancak gerçek bilginin yokluğunda meydana gelebileceği açık değil mi?

"Bir adam, doğruluğundan kuşkulandıktan maksızın maskeyi kullanırken, diğeri onun doğru olmadığını 'hissederek' kuşkulalarını doğrulamaya kalkışır. İkisi de birbirinden iyi değiller."

“Ama insan bedeninin oranlarını yöneten yasaların bilgisiyle, sadece Gogol’un burnunun ucu, masktan yola çıkararak yeniden inşa edilmekle kalmaz, sadece burundan yola çıkararak Gogol’un tüm bedeni bile tam olarak yeniden inşa edilebilirdi. İfade etmek istediklerimi netleştirmek için bunu biraz daha açalım.

“Bugün, oktav yasasını kısaca inceledim. Bu yasaya ait bilgiyle her Şeyin yerinin bilinebileceğini gördün; veya tam tersi, eğer yeri biliniyorsa, kişi orada neyin mevcut olduğunu ve niteliğini bilebilir. Her Şey hesaplanabilir; kişi sadece bir oktavdan diğerine geçişi nasıl hesaplayacağını bilmelidir. İnsan bedeni, her Şey gibi bir bütündür ve kendi içinde ölümler düzenliliğini taşır. Oktavdaki notaların ve aralıkların sayısına göre, insan bedeninin kesin sayılarla ifade edilen dokuz asli  l s  vardır. Tekil bireyler için bu sayılar çok değişkenlik gösterir, kuşkusuz belirli sınırlar içinde. Birinci düzeyden tam bir oktav oluşturan dokuz asli  l , alt oktavlara dönüŐmüŐtür; bu alt sistemin geniş bir uzantısıyla insan bedeninin herhangi bir parçasının tüm ölülerini verir. Sonuç olarak bağıntı ve kombinasyon kurallarını ve bir skalanın diğerine geçiŐini bilmek gereklidir. Her Şey, erimeyen, değişmeyen bir yasa düzenliliği tarafından birleŐtirilmiŐtir. Sanki her noktanın  vre-sinde, gruplanmıŐ dokuz alt nokta daha vardır ve atomların atomlarında da durum böyledir.

“Alçalma yasalarını bilen insan aynı zamanda yükseliş yasalarını da bilir, sonuç olarak sadece asli oktavlardan ikincillere geçmekle kalmaz, tersini de gerçekleŐtirebilir. Sadece yüzden burun oluŐturulmakla kalmaz, ayrıca burundan yola çıkararak bir insanın tüm yüzü ve bedeni de kesin  l leriyle tekrar inşa edilebilir. Güzellik veya benzerlik arayıŐı yoktur. Bir yaratma neyse odur, başka bir Şey

olamaz...

"Bu, matematikten daha kesindir çünkü burada olasılıklarla karşılaşmazsın ve bu sadece matematik çalışarak elde edilmez, daha derin ve daha geniş bir türünü çalışmak gerekir. *Bu, neyin gerekli olduğunu anlamaktır.* Anlayışın olmadığı bir konuşmada, en basit meseleler hakkında bir sonuca bile varmadan asırlar boyu konuşmak mümkündür.

"Basit bir soru, bir insanın gerekli düşünce tavrına sahip olmadığını açığa çıkarabilir; soruyu açıklama arzusuyla bile, hazırlık ve anlayış noksanlığı, işitenin konuşmacının sözlerini duymasını engeller. Böylesi, 'harfiyen anlayış' pek yaygındır.

"Bu olay da uzun zamandır bildiğim ve binlerce kez kanıtladığım şeyi tekrar onaylamış oldu. Kısa zaman önce Petersburg'ta ünlü bir besteci ile konuştum. Bu konuşmadan, adamın gerçek müzik alanında bilgisinin ne kadar zayıf olduğunu, cehaletinin ne kadar derin olduğunu açıkça anladım. Müzik aracılığıyla bilgiyi öğreten Orfe'yi hatırla; gerçek ya da kutsal müzik dediğim şeyi anlayacaksın."

Bay Gurdjieff devam etti: "Çünkü böylesi müzik için özel koşullar gereklidir ve o zaman *The Struggle of the Magicians* sadece bir gösteri olmaktan çıkardı. Belirli tapınaklarda duyduğum müziğin artık sadece parçaları var ve böylesi gerçek müzik bile işitenlere hiçbir şey aktarmayacaktır çünkü anahtarları kayboldu ve belki de Batı'da asla bilinmemiştir. Tüm kadim sanatların anahtarları kayboldu, yüzyıllar önce kayboldu. Ve dolayısıyla Büyük Bilgi'nin yasalarını içeren ve böylece kitlelerin içgüdülerine tesir etmeye hizmet eden kutsal bir sanat artık mevcut değil.

“Bugün hiç yaratıcı yok. Sanatın çağdaş rahipleri yaratmıyor, sadece taklit ediyorlar. Güzellik ve benzerlik ya da özgünlük denilen şeyin peşinden gerekli bilgiye sahip olmaksızın koşuyorlar. Bilmiyorlar ve herhangi bir şey yapamıyorlar çünkü karanlıkta el yordamıyla gidiyorlar, kendilerini yücelten kalabalıklarla övülüyorlar. Kutsal sanat kayboldu ve ardında sadece onun hizmetkarlarını çevreleyen bir hale kaldı. İlahi kıvılcım, yetenek, deha, yaratma, kutsal sanat hakkında revaçta olan sözlerin hiçbir somut temeli yoktur, bunlar sadece anakronizmlerdir [tarihsel hata, tutarsızlık, çelişki]. Bu yetenekler nedir? Bunlardan daha uygun bir zamanda söz ederiz.

“Ya ayakkabıcının zanaatine sanat demeliyiz ya da tüm çağdaş sanat, zanaat olarak adlandırılmalı. Güzel bir tasarıma göre moda ya uygun modeller üreten bir ayakkabıcı, taklit ya da özgünlük hedefi peşinde koşan bir sanatçıya göre hangi bakımdan aşağıdır? *Bilgiyle, ayakkabı dikmek de kutsal bir sanat olabilir; ama bilgi olmaksızın, çağdaş sanatın bir rahibi bir ayakkabı tamircisinden daha kötüdür.*” Son sözleri vurgulamayla doluydu. Bay Gurdjieff sessizleşti ve A. hiçbir şey söylemedi.

Bu konuşma beni derinden etkilemişti; A.’nın uyarısı doğrudu; Bay Gurdjieff’i dinlemek için onunla tanışmak istemekten daha fazlası gerekliydi.

Düşünüşüm kesin ve berrak biçimde çalışmaktaydı. Aklıma binlerce soru geliyordu ama hiçbiri de duymuş olduklarımın derinliğine denk değildi, ben de sessiz kaldım.

Bay Gurdjieff’e baktım. Başını yavaşça kaldırdı ve şöyle dedi: “Gitmeliyim. Bugünlük yeter. Yarım saat sonra atlı araba sizi trene götürecektir. Daha sonraya ait planları A.’dan öğrenirsin,” ve ona dönerek ekledi: “Benim yerime evsahipliği yap. Konuğumuzla kahvaltı et. Onu istasyona

götürdükten sonra geri gel... Pekala, hoşçakal."

A. yerinden kalktı ve bir sedirin gözden sakladığı bir kordonu çekti. Duvarda asılı bir Acem halısı kenara kaydı ve kocaman bir pencereyi açığa çıkardı. Odayı parlak gün ışığı doldurdu. Bu beni çok şaşırttı: O ana dek saatin kaç olduğunu düşünmemiştim bile.

"Saat kaç?" diye sordum.

"Neredeyse dokuz," dedi A. lambaları söndürürken. Gülerek ekledi: "Gördüğün gibi, zaman burada mevcut değildir."

II

Tanrı ve mikrop aynı sistemdir, aradaki tek fark merkezlerin sayısındadır.

(Prieuré, 3 Nisan 1923)

Bizim gelişimimiz bir kelebeğinkine benzer. Tıpkı yumurtanın ölüp tırtılın doğması gibi biz de "ölmeli ve yeniden doğmalıyız"; tırtıl ölür ve bir krizalit haline gelir; krizalit ölür ve sonra da kelebek doğar. Bu uzun bir süreçtir ve kelebek sadece bir veya iki gün yaşar. Fakat kozmik amaç gerçekleşmiştir. İnsan için de aynı geçerlidir, tamponlarımızdan kurtulmamız gerekmektedir. Bunlar çocuklarda yoktur; bu yüzden küçük çocuklar gibi olmalıyız.

(Prieuré, 2 Haziran 1922)

Niçin doğduğumuzu ve niçin öldüğümüzü soran birine Gurdjieff şöyle yanıt verdi: "Bilmek istiyor musun? Gerçekten bilmek için acı çekmen gerek. Acı çekebilir misin? Sen ıstırap çekemezsin. Bir frank'ın acısını bile çekemezsin, oysa bir parçacık bilebilmek için bir milyon frank'ın acısını çekmen gerekir.

(Prieuré, 12 Ağustos 1924)

Biz öğrenirken kendi düşüncelerimizi dinleriz, bu yüzden yeni düşünceleri duyamayız, sadece dinleme ve çalışmanın yeni yöntemleri aracılığıyla bu mümkündür.

(Londra, 13 Şubat 1922)

Değişik konular üzerinde konuşurken, en sıradan konuda da olsa ve karşımdaki kişi çok iyi tanıdığım biri bile olsa onun anlayışı hakkında yargıya varmanın ne kadar zor olduğunu fark ettim. Kullandığımız dil tam ve kesin tanımlamalar yapmak için çok zayıf. Sonraları bir insanla bir diğeri arasındaki bu anlayış yokluğunun, çarpım tablosu kadar kesin ve matematiksel yönden düzenli bir olgu olduğunu anladım. Bu durum genel anlamda söz konusu kişilerin "psişe" sine, bazen de psişelerinin belirli bir andaki haline bağlıdır.

Bu yasanın gerçekliği her adımda doğrulanabilir. Bir diğeri insan tarafından anlaşılabilmesi için sadece konuşan kişinin nasıl konuşacağını bilmesi yetmez, ayrıca dinleyicinin de nasıl dinleyeceğini bilmesi gerekir. Eğer bana göre kesin olan bir tarzda konuşacak olsaydım buradaki herkes, çok azı istisna, benim çıldırdığımı düşünürdü. Fakat şu anda buradaki dinleyicilerime şimdiki gibi konuşmak zorunda olduğumdan, dinleyicim de beni dinlemek zorunda olduğundan, önce ortak bir anlayış olanağı yaratmamız gerekiyor.

Konuşmamızın akışı içinde aşamalı bir şekilde, verimli bir konuşmanın işaretlerini vermemiz gerekir. Şu anda bütün önermek istediğim, çevrenizdeki şeylere ve fenomenlere, özellikle de kendinize, şimdiye kadar alışmış olduğun-

nuz veya size doğal gelenden farklı bir açıdan, farklı bir görüş noktasından bakmayı denemenizdir. Sadece bakın çünkü daha fazlasını yapmak ancak dinleyicinin isteği ve katılımıyla mümkündür, yani dinleyici pasif olarak dinlemeyi bırakıp da bir şeyler yapmaya, aktif bir hal içine girmeye başladığında...

İnsanlar arasındaki konuşmalarda, günlük yaşam sırasında karşılaştığımız bir kişinin sık sık neredeyse evrenin merkezi, "yaratılışın tacı" veya nedense büyük ve önemli bir varlık gibi konuştuğunu ya da bunu ima ettiğini duyarız; sanki sınırsız olanaklara ve sonsuz güçlere sahiptir. Fakat bu tür görüşlerde bile bazı tereddütler vardır; iddialarını gerçekleştirmek için özel koşullar, esinlenme, vahiy vs. gerekmektedir.

Bununla beraber, bu "insan" kavramını incelediğimizde hemen görürüz ki bu, tek bir kişiye ait olan özelliklerden değil, birbirinden ayrı bir çok bireyin özelliklerinden meydana getirilmiştir. Böyle bir insana gerçek hayatta rastlayamayız, ne şimdi ne de tarihte böyle biri olmuştur. Çünkü her insanın kendi zayıflıkları vardır ve eğer yakından bakacak olursanız iktidar ve büyüklük serabı dağılır.

Fakat bu konudaki en ilginç şey, insanların başka kişileri bu serap içinde görmeleri değil, bunu kendilerine de aktarmalarıdır. Bunu kendi psişelerinin tuhaf bir özelliğinden ötürü yaparlar ve tamamen olmasa bile en azından bir yansıma olarak bunu benimserler. Kendilerini o kolektif tip olarak hayal eder veya ondan pek uzak olmadıklarını düşünürler.

Fakat insan-kendisine karşı nasıl samimi olacağını biliyorsa –genellikle samimi sözcüğünün anlaşıldığı şekliyle değil de merhametsiz bir şekilde samimi– o zaman "Sen

nesin?" sorusuna rahatlatıcı bir yanıt beklemeyecektir. Öyleyse şimdi, benim size önerim, konuşmakta olduğum durumu kendiniz deneyimlemeyi beklemeksizin, ne dediğimi daha iyi anlamak için her biriniz kendinize "Ben neyim?" sorusunu sormalısınız. Eminim ki yüzde 95'inizin kafası bu soruyla karışacak ve buna başka bir soruyla yanıt vereceksiniz: "Ne demek istiyorsun?"

Bu da şunu kanıtlayacaktır ki, insan bütün hayatını bu soruyu kendisine sormadan, "bir şey" olduğunu, hatta çok değerli bir şey olduğunu, asla sorgulamadığı bir şey olduğunu garanti kabul ederek geçirmiştir. Aynı zamanda bu bir şeyin ne olduğunu başka birine de açıklayamamakta, hatta onunla ilgili herhangi bir fikir bile belirtememektedir çünkü kendisi de bunun ne olduğunu bilmemektedir. Acaba bilmemesinin nedeni, bu "bir şey" in gerçekte mevcut olmaması ve var olduğunun sadece farz edilmesi midir? İnsanların kendini bilme anlamında kendilerine pek aldırılmaları tuhaf değil midir? Aptalca bir kendinden hoşnutlukla gerçekte ne olduklarına gözlerini kapamaları ve yaşamlarını değerli bir şeyi temsil ettiklerine ikna olmuş bir halde geçirmeleri tuhaf değil midir? Kendileri hakkındaki yanılmanın yarattığı bu boyalı görünüşün altında gizlenmekte olan boşluğu bir türlü görememekte ve bunun sadece beylik bir değere sahip olduğunu kavrayamamaktadırlar.

Doğru, bu her zaman böyle değildir. Herkes kendisine bu kadar yüzeysel biçimde bakmaz. Gerçeğin özlemini duyan, onu arayan, yaşamın getirdiği sorunları çözmeye çabalayan, eşyanın, olayların ve kendisinin özüne nüfuz etmeye çalışan sorgulayıcı zihinler de vardır. Bir insan akıl yürütüyor ve sağlam bir biçimde düşünüyorsa, sorunları çözmek için hangi yolu izlediğinin bir önemi yoktur, enin-

de sonunda yolu kendisine çıkacak ve kendisinin ne olduğu, dünyadaki yerinin ne olduğu sorununun çözümünü aramaya başlayacaktır. Bu bilgi olmaksızın, araştırmalarında hiçbir odak noktasına sahip olamaz. Sokrates'in "Kendini bil" sözü, gerçek bilgiyi ve varlığı arayan herkes için hala geçerlidir.

Biraz önce yeni bir sözcük kullandım: "varlık". Bu sözcükten, hepimizin aynı şeyi anladığından emin olmak için, konuyu açıklayacak bir şeyler söylemeliyim.

Bir insanın kendisi hakkında düşündüklerinin gerçekte olduğu şeye karşılık gelip gelmediğini tartışıyoruz ve sizler de kendinize ne olduğunuzu sormuştunuz. Burada bir doktor, şurada bir mühendis ve şurada da bir ressam var. Peki, onlar gerçekte de bizim sandığımız şeyler mi? Her birinin kişiliğine, mesleğiyle, o mesleğin deneyimiyle veya bu mesleğin ona kazandırdıklarıyla özdeş bir şekilde davranabilir miyiz acaba?

Her insan dünyaya temiz bir sayfa gibi gelir ve sonra çevresindeki insanlar ve koşullar bu sayfayı kirletmek ve yazıyla doldurmak için harekete geçerler. Eğitim, ahlaki formasyon, bilgi adını verdiğimiz enformasyon -bütün görev duyguları, onur, vicdan vs.- buraya yazılır. Üstelik herkes "kişilik" olarak bilinen bu özellikleri aşlamak için benimsenen yöntemlerin şaşmaz ve değişmez olduğunu iddia eder. Sayfa yavaş yavaş kirlenir ve bu sözüme "bilgi" ile giderek ne kadar kirlenirse kişinin de o kadar daha zeki duruma geldiği düşünülür. "Görev" adı verilen yerde daha fazla yazı vardır ve buna sahip olan kişinin de daha dürüst olduğu söylenir. Bu arada sayfa, üzerindeki "kir" in insanlar tarafından bir erdem olarak kabul edildiğini görünce bunun değerli olduğunu düşünür. Bu bizim

sık sık yetenekli ve dahi sıfatlarını bile ekleyerek "insan" olarak adlandırdığımız bir örnektir. Fakat bizim şu "dahi"miz eğer sabah kalktığında terliklerini yatağının yanı başında bulamayacak olsa o gün akşama kadar berbat bir ruh hali içinde olacaktır.

İnsan ne tezahürlerinde ne de yaşamında özgürdür. Olmak istediği ve olduğunu sandığı gibi biri olamaz. Kendi kafasındaki resme benzememektedir ve "yaratılışın tacı insan" sözleri ona uymamaktadır.

"İnsan." Bu gururlu bir terim, fakat kendimize ne tür bir insandan söz ettiğimizi sormalıyız. Tabi ki önemsiz şeylerden huzuru kaçan, bütün dikkatini ufak tefek meselelere veren ve çevresindeki her şeye dahil olan bir insandan değil. Kendisini insan olarak tanımlama hakkına sahip olabilmesi için gerçek bir insan olmalıdır; ve bu "oluş" ancak kendini bilmekle ve kendini bilme sayesinde netleşen yön doğrultusunda çalışmakla ortaya çıkar.

Dikkatiniz belirli bir sorun üzerine odaklanmamış olduğunda kendinizi zihinsel olarak izlemeyi hiç denediniz mi? Sanırım çoğunuz bu duruma aşinasınız, yine de sadece pek azınız bunu kendilerinde sistematik olarak gözlemlemiştir. Hiç kuşkusuz, olasılık çağrışımı yoluyla düşünmekte olduğumuzun farkındasınız, yani düşüncemiz bağlantısız sahne ve anıları biraraya getirir ve şuur alanımıza giren veya ona sadece hafifçe temas eden her şey düşüncemizde bu olasılık çağrışımalarını uyandırır. Bu düşünce dizisi kesintiye uğramadan devam ediyor gibi görünmekte, anılarımızdaki farklı kayıtlardan alınan daha önceki algılamalardan parçaları biraraya getirip dokumaktadır. Düşünme aygıtımız onun düşünce ipliklerini bu madde den devamlı bir şekilde ve ustaca dokurken bu kayıtlar devreye girer, çalışır ve çözülür. Duygularımızın kayıtları

da aynı şekilde çalışır: hoş ve nahos, haz ve keder, kahkaha ve sinirlenme, zevk ve acı, sempati ve antipati şeklinde. Övüldüğünüzü iştirir, memnun olursunuz; bir başkası sizi paylar ve ruh haliniz hemen bozulur. Yeni bir şey ilginizi çeker ve bir dakika önce aynı oranda ilginizi çekmekte olan diğer şeyi derhal unutuverirsiniz. İlginiz yavaş yavaş sizi o yeni şeye o denli bağlar ki, tepeden tırnağa onunla dolarsınız; sonra birdenbire siz ona sahip olmaktan çıkarsınız, siz artık kaybolmuşsunuzdur, kendiniz onun içinde erimişsinizdir; artık o size sahip olmuştur, sizi büyülemiştir ve bu çılgınlık, bu büyülenme kapasitesi pek çok farklı kılık altında her birimizde var olan bir özelliktir. Bu bizi sınırsız bağlar ve özgür olmamızı engeller. Aynı şekilde gücümüzü ve zamanımızı da alır ve bize objektif ve özgür olmak için hiç olanak bırakmaz; ki bunlar kendini bilme yolunu izlemeye karar vermiş olan herkesin sahip olması gereken iki özelliktir.

Kendimizi bilmek için çaba harcıyorsak özgürlük için de çaba harcamalıyız. Kendini bilme ve daha ileri doğru kendini geliştirme görevi o kadar önemli ve ciddidir ve o kadar yoğun bir çaba ister ki, bunu eski tarzda ve diğer işlerimizin arasında yapmak olanaksızdır. Bu vazifeyi üstlenen biri bunu yaşamında ilk sıraya koymak zorundadır çünkü yaşam önemsiz şeylere harcanamayacak kadar kısadır.

İnsanın bu araştırmasında zamanını yararlı bir şekilde harcamasını her türlü bağıllıktan özgürleşmek dışında ne sağlayabilir?

Özgürlük ve ciddiyet. Tabii burada çatık kaşlar, büzülmüş dudaklar, dikkatle yapılan hareketler ve dikkatle seçilen sözcükler yoluyla gösterilen bir ciddiyetten değil, bu araştırmada kararlılık ve devamlılık, yoğunluk ve tutarlı-

lık getiren bir ciddiyetten söz ediyoruz, yani kişi dinlenirken bile asıl vazifesine devam etmektedir.

Sorun kendinize, özgür müsünüz? Maddi anlamda güvencedeyse, yarını için endişelenmesine gerek yoksa, geçimi için bir başkasına ihtiyacı yoksa veya yaşam koşullarını kendisi belirleyebilecek durumdaysa pek çok kişi bu soruya "evet," diye yanıt verme eğilimindedir. Fakat bu özgürlük müdür? Özgürlük sadece dışsal koşullar meselesi midir?

Diyelim ki çok paranız var. Lüks içinde yaşıyor, saygı ve itibar görüyorsunuz. İyi organize ettiğiniz işinizi yürüten insanlar son derece dürüstler ve size bağlılar. Tek kelimeyle çok iyi bir hayatınız var. Belki kendinizi tamamen özgür biri olarak görüyorsunuz, ne de olsa zamanınız tamamen size ait. Sanattan çok iyi anlıyor, bir fincan kahve içimi süresinde dünya sorunlarını hallediyor, hatta gizli ruhsal güçlerin geliştirilmesiyle bile ilgileniyorsunuz. Ruhun sorunları size yabancı değil ve felsefi fikirler konusunda son derece bilgilisiniz. Eğitimli ve çok okuyan birisiniz. Bazı konularda derin bilgiye sahip olduğunuzdan, zeki biri olarak tanınan bir insansınız çünkü her türlü uğraş içinde yolunuzu kolayca buluyorsunuz; siz kültürlü insanın bir örneğisiniz. Kısacası gıpta edilecek birisiniz.

Sabahleyin kötü bir rüyanın etkisi altında uyanıyorsunuz. Bu hafifçe sıkıntılı ruh hali biraz sonra kayboluyor fakat bir halsizlik ve hareketlerinizde belirsizlik tarzında üzerinizde izini bırakıyor. Saçınızı taramak için aynaya gidiyor ve kazayla tarağınızı yere düşürüyorsunuz. Onu yerden alıyor ve tozunu alırken tekrar düşürüyorsunuz. Bu kez sabırsız bir şekilde tekrar yerden alıyorsunuz ve bu yüzden de üçüncü kez düşürüyorsunuz. Havada yaka-

lamaya çalışıyorsunuz fakat bu kez de aynaya çarpıyor. Tutmak için hamle yapıyorsunuz. Şangır!.. O çok gurur duyduğunuz antika aynanızda yıldız biçimli çatlaklar oluşuyor. Lanet olsun!.. Hoşnutsuzluk kayıtları çalışmaya başlıyor. Sinirinizi başka birinden çıkartmalısınız. Hizmetçinin, gazeteyi sabah kahvenizin yanına koymayı unuttuğunu fark ediyorsunuz, sabrınız taşıyor ve evdeki bu lanet adama artık daha fazla dayanamayacağınıza karar veriyorsunuz.

Sonra dışarı çıkma vaktiniz geliyor. Havanın güzel olması, gideceğiniz yolun da uzak olmamasından yararlanarak arabanız sizi arkadan takip ederken yürümeye karar veriyorsunuz. Parlak güneş sizi biraz yumuşatıyor. Kaldırımında bilinçsiz bir şekilde yatan bir adamın çevresinde toplanmış olan kalabalık dikkatinizi çekiyor. Seyredenlerin de yardımıyla adam bir taksiye konulup hastahaneye götürülüyor. Sürücünün yüzünün o andaki halinin size ne kadar aşına geldiğini, sizde bazı çağrışımlar uyardığını ve size geçen yıl yaptığınız kazayı hatırlattığını fark ediyorsunuz. Neşeli bir doğum günü partisinden eve dönüyordunuz. Pasta ne kadar da lezzetliydi!.. Şu sizin sabah gazetenizi unutan hizmetçi de kahvaltınızı mahvetti doğrusu. Niçin bunu şimdi telafi etmeyesiniz? Ne de olsa kahve ve kek son derece önemlidir. İşte bazen arkadaşlarınızla gittiğiniz ünlü kafe. Peki ama niye şu kaza aklınıza geliverdi? Sabahki tatsızlığı neredeyse tamamen unuttunuz. Şimdi kekiniz ve kahveniz gerçekten size lezzetli geliyor mu?

Yan masadaki iki bayanı görüyorsunuz. Ne kadar çekici bir sarışın! Size bir göz atıp arkadaşına fısıldıyor, "İşte hoşlandığım türde bir erkek..."

Tabi ki bu dertlerinizin hiçbiri de zaman harcamaya ve

ya kendinizi üzmeye değmez. Sarışın bayanla karşılaştığınızda ruh halinizin nasıl değiştiğini ve orada olduğunuz sürece nasıl aynı şekilde kaldığını fark ettiniz mi? Neşeli bir melodi mırıldanarak eve dönüyorsunuz ve kırık ayna sizde sadece bir gülümseme uyandırıyor. Ama sabahleyin yapmak üzere çıktığınız iş ne oldu? Bunu daha yeni hatırlıyorsunuz. Ne aptallık! Yine de hiç sorun değil. Telefon edebilirsiniz. Ahizeyi kaldırılıyorsunuz ve operatör size yanlış numara veriyor. Tekrar arıyorsunuz, yine aynı numara. Adamın biri sert bir şekilde sizi uyarıyor, bunun sizin hatanız olmadığını söylüyorsunuz, kısa bir tartışma oluyor ve siz bir aptal ve ahmak olduğunuzu öğrenerek şaşınıyorsunuz ve eğer bir daha arayacak olursanız!.. Ayağınızın altındaki buruşmuş halı sizi rahatsız ediyor ve size gelen bir mektubu getiren hizmetçinizi azarlayan sesinizi duyuyorsunuz. Mektup saygı duyduğunuz ve fikirlerine değer verdiğiniz bir adamdan. Mektubun içeriği o kadar övücü ki siniriniz yavaş yavaş geçiyor ve yerini, bu övgülerin yol açtığı hoş bir mahcubiyet duygusu alıyor. Okumayı bitirdiğinizde artık son derece sevecen bir ruh hali içinde bulunuyorsunuz.

Özgür adamın bir gününü tasvir eden bu tabloya devam edebilirim isterseniz. Belki de abarttığımı düşünüyorsunuz. Hayır, bu, hayattan alınmış gerçek bir senaryo.

Bu, hem evindeki hem de dışarıdaki yaşamında iyi biri olarak bilinen bir adamın yaşamından bir gündü, aynı akşam kendisi tarafından da çağrışımsal düşünme ve hissetmenin canlı bir örneği olarak tanımlanmış olan bir gündü. Eğer diğer insanlar ve şeyler, bir adamı kendi ruh halini, işini ve kendisini unuttukça denli ele geçiriyorsa, özgürlük bunun neresinde bana söyler misiniz? Bu kadar değişkenliğe maruz kalan bir insanda, kendisiyle ilgili araştırması

yönünde herhangi ciddi bir tavır kalabilir mi?

Artık şunu daha iyi anlıyorsunuz ki insan mutlaka gö-ründüğü gibi değildir; mesele dışsal koşullarla ilgili olma-yıp kişinin içsel yapısıyla ve bu olgulara karşı takındığı ta-vırla ilgilidir. Fakat belki de bu sadece onun çağrışımları için geçerlidir; yani konu onun "bildiği" şeylere gelince belki de durum farklıdır.

Ama size sorarım, herhangi bir nedenle bilginizi birkaç yıl boyunca pratik kullanıma koyamıyorsanız, geriye ne kadarı kalır ki? Bu, zamanla kuruyup buharlaşan birtakım malzemeler biriktirmeye benzemez miydi? Boş bir sayfa benzetmesini hatırlayın. Aslında yaşam akışımız içinde her zaman bir şeyler öğreniyoruz ve bu öğrenmenin so-nuçlarını "bilgi" olarak adlandırıyoruz. Ve bu bilgiye rağ-men sizce sık sık cahil olduğumuzu, gerçek yaşamdan uzak olduğumuzu ve bu yüzden de ona kötü adapte oldu-ğumuzu kanıtlamıyor muyuz? Bizler yarı eğitimliyiz veya daha çok, pek çok şey hakkında biraz bilgisi olan "eğitim-li" kişileriz, fakat bu bilgilerin tümü de belirsiz ve yeter-siz. Aslında bunlar sadece enformasyon. Bunlara bilgi di-yemeyiz çünkü bilgi bir insanın elinden alınamayacak bir haktır; azı çoğu olamaz. Bir insan ancak o bilginin "kendi-si" olduğunda "bilir". İnançlarınıza gelince, onların değiş-tiğini hiç gördünüz mü? Onlar da içimizdeki diğer her şey gibi dalgalanmaya maruz değiller mi? Bunları inanç yeri-ne fikir olarak adlandırmak daha kesin olmaz mıydı, yani en az enformasyonlarımız kadar ruh halimize de dayanan şeyler olarak? Belki de sadece belirli bir andaki özümseme durumumuza bağlıdırlar.

Her biriniz daha çok, hiç de ilginç olmayan birer canlı otomat örneğisiniz. Yaptıklarınızı yapabilmek ve yaşadığınız gibi yaşayabilmek için bir "can"a, hatta bir "ruh"a

ihtiyaç olduğunu düşünüyorsunuz. Fakat belki de mekanizmanızın zembereğini kurmak için sadece bir anahtara sahip olmak yeterlidir. Günlük olarak aldığınız besin miktarı sizi kurmaya yardım eder ve çağrışımların amaçsız tuhaflıklarını tekrar ve tekrar yeniler. Bu zeminde ayrı ayrı düşünceler seçilir ve siz de bunları bir bütün halinde bağlantılandırmaya çalışarak sanki değerliymişler ve kendinize aitlermiş gibi davranırsınız. Ayrıca duygular, duyumsamalar, haller ve deneyimler de toplarız ve bütün bunlardan bir içsel hayat serabı yaratır, kendimizi şuurlu ve akıl yürüten varlıklar olarak adlandırır; Tanrı, sonsuzluk, ebedi hayat ve diğer yüksek konularda konuşuruz; tahayyül edilebilen her şey hakkında konuşur, yargılar, tartışır, tanımlar ve değerlendirir fakat kendimiz, kendi gerçek objektif değerimiz hakkında konuşmayı ihmal ederiz çünkü eğer içimizde herhangi bir şey eksikse bunu elde edebileceğimiz noktasında hiçbirimizin kuşkusu yoktur.

Söylemiş olduklarımda, insan dediğimiz varlık konusundaki kaosu netleştirmek yönünde küçük bir ölçüde bile başarılı olabildiysem, bu varlıkta nelerin eksik olduğu, bu haliyle nelere ulaşabileceği, temsil etmekte olduğu değere başka hangi değerleri katabileceği sorusuna kendiniz de yanıt verebileceksiniz.

Hakikate ulaşmanın açıklık ve susuzluğunu çeken insanlar olduğunu söylemiştim. Bu insanlar eğer yaşamın sorunlarını inceliyorlarsa ve kendilerine karşı samimiyseler, kısa süre sonra, bugüne kadar yaşadıkları gibi yaşamalarının ve şu ana kadar oldukları gibi olmalarının artık mümkün olmadığını anlarlar; bu durumdan bir çıkış yolu bulmak esastır ve bir insan gizli kapasitelerini ve güçlerini ancak makinesini, yaşamı süresince biriken kirden temizleyerek geliştirebilir. Fakat bu temizleme işini rasyonel

bir şekilde yürütebilmek için, neyin, nerede ve nasıl temizlenmesi gerektiğini görmesi gerekir ama bunu tek başına görebilmesi neredeyse olanaksızdır. Görebilmesi için kişi dışarıdan bakmalıdır; ve bunun için de karşılıklı yardımlaşma gerekir.

 zdeleşmeyle ilgili olarak verdiğim  rneği hatırlarsanız, bir insanın, kendi ruh halleri, duyguları ve düşünceleriyle  zdeleştiği zaman ne kadar k r olduğunu anlayacaksınız. Fakat bizim Şeylere olan bağımlılığımız sadece ilk bakışta g zlemlenebilenlerle sınırlı mıdır acaba? Bu Şeyler o kadar belirgindir ki göze arpılmaktan kurtulamazlar. İnsanların karakterleri konusunda konuştuklarımızı hatırlıyor musunuz, kabaca iyi ve kötü diye ayırmıştık. Bir insan kendisini bilmeye başladığında mekanikliğiyle –gelin buna otomatizma diyelim– ilgili olarak sürekli yeni alanlar keşfeder, yani iradesinin hiçbir güce sahip olmadığı alanlar. Buraları o kadar karmaşık ve zor göze çarpan alanlardır ki, insanın, bilen birinin rehberliği olmaksızın buralarda yolunu bulması olanaksızdır.

Kısacası kendini bilme alanında işler böyledir; yapabilmek için bilmeniz gerekir, fakat bilmek için de nasıl bileceğinizi öğrenmelisiniz. İşte bunu kendi başımıza  ğrene-meyiz.

Kendini-bilmenin yanı sıra araştırmanın başka bir yönü daha vardır: kendini geliştirme. Şimdi bu konuya bir bakalım. Kendi başına bırakılan bir insanın kendini nasıl geliştireceği ve kendi içinde tam olarak ne geliştireceği konusunda küçük parmağını bile kıpırdatmayacağı çok açıktır. Araştırma yapan insanlarla taņıřtıka, onlarla konuştukça ve konuya dair kitapları okudukça yavaş yavaş kişi kendini geliştirmeyle ilgili soruların bulunduğu alana çekilir.

Peki, burada nelerle karşılaşır? Her şeyden önce, varlıksal kudretsizliklerinden bir çıkış yolu bulma peşindeki kolay kanan insanları aldatarak para kazanma hırsına dayanan, en bağışlanamaz şarlatanlıklarla karşılaşır. Fakat kişi sapla samanı birbirinden ayırmayı öğrenene kadar uzun bir zaman geçmesi gerekir ve belki de gerçeği bulma yönündeki bu dürtü, söz konusu kişide hastalıklı bir hal alacak ve giderek körlenen içgüdüleri onu öyle bir labirentin içine sokacaktır ki, mecazi olarak söyleyecek olursak, bu yol onu doğrudan şeytana götürecektir. Kişi bu ilk bataklıktan kurtulmayı başarsa bile, bu kez de sahte bilgidен oluşan yeni bir bataklığa düşebilir. Bu ikinci durumda gerçek o kadar belirsiz ve sindirilemeyen bir görünüm içerisinde sunulur ki, adeta patalojik bir çılgınlık izlenimi doğurur. Kendisine gizli güçlerini ve kapasitelerini geliştirmesi için yollar ve araçlar gösterilir ve kişi bu konuda ısrarlıysa, kendisine kolayca, canlı yaratıklar, hareketsiz madde ve elementler de dahil olmak üzere her şey üzerinde, sözüm ona güç ve etkide bulunma sunulur. Çeşitli teorilere dayanan bütün bu sistemler olağanüstü çekicidir, tabi ki kesinlikle belirsiz olmaları yüzünden. Yarı eğitilmiş olanlar, yani pozitivist bilgide yarım eğitilmiş olan kişiler için, bu konuların özel bir çekiciliği vardır.

Doğrusu şudur ki, ezoterik ve okült teorilerin bakış açısıyla incelenen konuların çoğu genellikle modern bilim tarafından ulaşılan verilerin sınırlarının ötesine geçer ve bu teoriler çoğu zaman bu verileri küçük görür. Her ne kadar bir yandan pozitivist bilime hakkını teslim etseler de, öte yandan onun önemini küçümser ve bilimin sadece bir başarısızlık değil hatta daha da kötü bir şey olduğu izlenimini bırakırlar.

O halde, bu türden teoriler bütün diğer öğrenimlere

yukarıdan bakabiliyor ve bilimsel meseleler üzerine hüküm verebiliyorsa, üniversiteye gitmenin, resmi kitapları inceleyip araştırmanın yararı nedir?

Fakat bu tür teorileri incelemenin bize vermediği önemli bir şey vardır; bu, bilgi arayışında objektifliği ortaya çıkarmaz, objektifliği bilimden bile daha azdır. Aslında kişinin beynini bulandırmaya ve onun sağlam bir şekilde akıl yürütme ve düşünme kapasitesini azaltmaya eğilimlidirler ve kişiyi psikopatiye doğru sevk ederler. İşte bu tür teorilerin, bunları gerçek keşifler olarak kabul eden yarı eğitilmiş kişiler üzerindeki etkisi budur. Fakat bunların etkisi, az da olsa var olan şeylerden hoşnutsuzluk zehirinden etkilenmiş bilim adamlarının üzerinde de pek farklı değildir. Düşünme makinemiz, istenilen doğrultuda tekrar tekrar ve sürekli bir şekilde etkilenmesi sağlanarak, hoşlandığımız herhangi bir şey tarafından inandırılma kapasitesine sahiptir. Yeterince sık bir şekilde ve yeterince ikna edici bir tarzda tekrarlanması sağlanarak, başlangıçta saçma gelen bir şey en sonunda mantıklı gelmeye başlayabilir. Bir karakterdeki kişi zihnine kazanmış olan önceden hazırlanmış sözleri tekrarlayıp dururken, ikinci karakterdeki bir kişi ise söylediklerini açıklamak için çapraşık kanıtlar ve paradokslar bulacaktır. Fakat her ikisi de eşit derecede acınacak durumdadır. Bütün bu teoriler, genellikle doğrulanamayan dogma benzeri iddialar öne sürerler. Veya elimizde olan araçlarla doğrulanamazlar.

O zaman da bu iddiaların doğrulanabileceği bir duruma götüreceği söylenen kendini geliştirme yöntemleri ve yolları önerilir. Buna prensipte hiçbir itiraz olamaz. Fakat bu yöntemlerin sürekli uygulanımı, arayış içinde olan ateşli araştırmacıyı hiç istenmeyen sonuçlara götürebilir. Okült teorileri kabul eden ve kendisinin bu alanda bilgili

olduğuna inanan bir kişi, araştırmalarında kazanmış olduğu yöntemlerin bilgisini uygulamaya dökme arzusuna karşı koyamayacaktır, yani bilgiden eyleme geçecektir. Belki ihtiyatla hareket edecek, kendi açasından riskli olan yöntemlerden kaçınacak ve daha güvenli ve otantik yöntemler uygulayacaktır; belki de son derece büyük bir dikkat içerisinde gözlem yapacaktır. Sonuçta, bunları uygulama arzusu ve bunu yapmanın gerekliliği konusundaki ısrar, kişiyi bunları denemeye sevk edecektir, tabi bu arada elde edilecek sonuçların mucizevi niteliği vurgulanmakta ve bunların karanlık yönü ise gizlenmektedir.

Belki bunları denerken kişi kendisi için zararsız yöntemler bulacaktır. Belki de bunları uygulayarak bir sonuç bile elde edecektir. Genelde kendini geliştirmek için önerilen tüm yöntemler ya çelişkili ya da akıl almazdır. İnsan organizması gibi az bilinen, çapraşık bir makine ve pişi adını verdiğimiz yönümüz üzerinde bu şekilde çalışırken, yapılacak en küçük bir hata veya aşırı baskı makineye onarılamaz zararlar verebilir.

Bir insan bu bataklıktan zarar görmeden çıkabilirse gerçekten şanslıdır. Ne yazık ki varlıksal güçlerini ve kapasitelerini aşırı zorlayarak geliştirmekle ilgilenen insanların pek çoğu kariyerlerine bir akıl hastahanesinde son verirler veya sağlıklarını ve pişelerini o kadar mahvederler ki tamamen hasta duruma gelir ve hayata uyum sağlayamazlar. Bu insanların bir kısmını, herhangi bir mucizevi veya gizemli şeyin özlemine duyarak sahte okültizme çekilen kişiler oluşturur. Ayrıca yaşamda başarisız olan zayıf iradeli kişiler de vardır, bundan başka kişisel bir kazanç peşinde olan, diğer insanlara hükmetmesini sağlayacak gücü geliştirmeyi hayal edenler de söz konusudur. Son olarak da, sadece yaşamlarında bir çeşitlilik arayanlar,

acılarını unutmamanın yollarını arayanlar gelir, bu insanlar günlük yaşamın getirdiği sıkıntılardan uzaklaşmanın ve günlük yaşamdaki çelişkilerden kaçmanın peşindedirler.

Sahip olmayı arzu ettikleri niteliklere ulaşma umutları azalmaya başladığında, bu insanların şarlatanlık tuzaklarına düşmeleri kolay olur. Bu konuda hatırladığım klasik bir örnek var. Psişik güç peşinde olan bir kişi vardı. Bu kişi hali vakti yerinde, iyi eğitilmiş biriydi, mucizevi bir şeyler bulmak umuduyla her yere yolculuk yapmıştı fakat sonunda bütün araştırmalarında hayal kırıklığına uğradı ve iflas etti.

Yaşamını kazanmak için başka bir iş ararken, bu kadar zamanını ve parasını harcamış olduğu sahte bilgiden para kazanma fikrine kapıldı. Dediklerini de hemen yaptı. Bir kitap yazdı, kitabın adı da okült kitapların kapaklarını süsleyen şu bildik başlıklardan biriydi, yani *İnsandaki Gizli Güçleri Geliştirme Kursu* gibi bir şey...

Bu kitap yedi dersten oluşuyordu ve manyetizm, ipnotizm, telepati, durugörü, duruşiti, astral seyahat, levitasyon ve diğer çekici konuları içeren ve bunları geliştirmenin yöntemlerini anlatan kısa bir ansiklopedi gibiydi.

Kitabın reklamı iyi yapılmış ve son derece yüksek bir fiyatla satışa sunulmuştu. Fakat daha titiz ve tutumlu olan müşterilere de, kitabı arkadaşlarına tavsiye etmeleri koşuluyla yüzde 95'e varan indirim uygulanıyordu.

Bu tür konulara duyulan genel ilgi nedeniyle kitabın başarısı, derleyicisinin bütün beklentilerini aştı. Kısa süre sonra, kitabı satın alanlardan mektuplar almaya başladı. Kendisine gelen bu mektuplar coşkulu ve saygılı bir ifadeye sahipti ve ona "hoca" veya "saygıdeğer rehber" şeklinde hitap ederek, bu son derece değerli talimatları ve harika eseri onlara kazandırmasından ötürü kendisine en de-

rin şükranlarını sunuyorlardı, bu onlara çeşitli okült güçlerini çok çabuk bir şekilde geliştirme olanağı vermişti.

Bu mektuplar dikkate değer bir koleksiyon oluşturmuştu ve her biri onu şaşırtıyordu, ta ki kitabı sayesinde yaklaşık bir ay içinde levite olmayı başardığını söyleyen birinden gelen mektuba kadar. Bu gerçekten de bardağı taşırılmıştı.

Aynen şöyle söyledi: "Meydana gelmekte olan şeylerin saçmalığına şaşırmış durumdayım. Ben, bu kitabın yazarı, öğrettiğim fenomenlerin doğası hakkında hiçbir net fikre sahip değilim. Fakat bu aptallar bütün bu saçmalıklar içinde yollarını bulmakla kalmıyor, bunlardan bir şeyler bile öğreniyorlar, şimdi de bir süper salak uçmayı öğrenmiş. Tabi ki bütün bunlar saçmalıktan ibaret. Bu insana bir deli gömleği giydirilebilir. Bu onun yararına olur. Böyle aptallar ortalıkta olmazsa daha iyi olur."

Okültistlere sesleniyorum, acaba ruhsal gelişim üzerine yazılmış ders kitaplarından birinin yazarı olan bu kişinin söylediklerini takdir ediyorsunuz? Böyle durumlarda bir kişinin tesadüfen bir şeyler öğrenmesi mümkündür, her ne kadar cahil biri olsa da çeşitli konularda doğru bir şeyler söylenebilir, oysa bunları nasıl yapacağını kendisi de bilmez. Tabi çoğu kez o kadar saçmalamaktadır ki, söylemiş olabileceği herhangi bir gerçek de tamamen güme gider ve her türden saçmalığın oluşturmuş olduğu bu çamur yığını içinden gerçeğin incisini kazıp çıkarmak kesinlikle olanaksız duruma gelir.

"Niçin bu tür tuhaf yetenekler?" diye sorabilirsiniz. Nedeni çok basit. Daha önce de söylediğim gibi, kendimize dair hiç bilgimiz yok, yani bizzat yaşamın verdiği, bizden alınamayacak olan bilgiye sahip değiliz. Bizim bütün bilgimiz sadece enformasyondur ve değerli veya değersiz

olabilir. Bu bilgiyi bir sünger gibi emerken, konu hakkında mantıksal ve ikna edici bir biçimde konuşabilir ve bilgiyi tekrarlayabiliriz fakat aslında bundan hiçbir şey anlamamışızdır. Bu bilgiyi kaybetmek de bizim için eşit derecede kolaydır çünkü bize ait değildir, bir kaba boşaltılan bir sıvı gibi bizim içimize boşaltılmıştır. Gerçeğin kırıntıları her yere saçılma durumundadır; bunu bilen ve anlayınlar, insanların gerçeğe ne kadar yakın yaşadıklarını, fakat onun içine girme konusunda ne kadar güçsüz ve ona karşı ne kadar kör olduklarını görüp şaşırırlar. Fakat bilgi peşinde koşarken, insan aptallığının ve cehaletinin karanlık labirentlerine tek başına girmektense, buna hiç cüret etmemek çok daha iyidir. Çünkü bilen birinin rehberliği ve açıklamaları olmaksızın kişi, farkına varmadan, her adımda bir hata yapabilir, makinesine zarar verebilir ve bu hasarı verirken harcadığından çok daha fazla çabayı onu onarmaya çalışırken harcamak zorunda kalır.

Kendisinin "mükemmel bir teslimiyet içinde olup fiziksel yaşamın standartlarının uygulanmadığı zihinsel bir planda yaşadığı için davranışlarının, çevresindekilerin davranışlarına uygulanan kurallardan muaf olduğunu" söyleyen bir şahıs için ne düşünebilirsiniz? Aslında bu kişinin davranışları uzun zaman önce bir psikiyatr tarafından inceleme konusu yapılmış olmalıydı. Bu, her gün saatlerce dikkatli ve sürekli bir şekilde kendi üzerinde "çalışan" bir insandır, yani aslında, var olan psikolojik düğümü daha da derinleştirmek ve güçlendirmek için bütün çabasını harcamaktadır. Bu düğüm zaten o kadar ciddi bir boyuttadır ki, çok yakında bir akıl hastahanesini boylayacağından hiç kuşku yoktur.

Yanlış yönlendirilmiş araştırmanın ve bunun insanı nereye götürdüğünün yüzlerce örneğini verebilirim. Okül-

tizm yüzünden aklını kaçırmış olan ve aramızda yaşayıp tuhafliklarıyla bizi şaşırtan, toplumda iyi tanınan insanların adlarını verebilirim. Onların akıllarını kaçırmalarına neden olan yöntemi, kendilerini hangi alanda "geliştirip" "çalıştıklarını" ve bütün bunların, psikolojik düzenlerini nasıl ve niçin etkilediğini anlatabilirim.

Fakat bu mesele uzun ve ayrı bir konuşmanın konusunu oluşturur, bu yüzden, zamanımız olmadığı için şimdi bu konuya girmeyeceğim.

Kişi bu alanda kendisini bekleyen engeller ve aldanmalarla karşılaştıkça, kendini geliştirme yolunda şans eseri karşısına çıkmış olan insanların tesadüfi talimatlarını veya öylesine konuşmalar ve okumalar yoluyla elde edilen bilgileri izleyerek yol almasının olanaksızlığını anlar.

Bu arada yavaş yavaş durumu daha net görmeye başlar, önce zayıf bir pırıltı görülür, ardından insanlığı çağlar boyu aydınlatmış olan gerçeğin temiz ışığı ortaya çıkar. İnisiasyonun başlangıcı, zamanın karanlığı içinde kaybolmuştur. Kültürlerden ve gizemlerden bulanık bir şekilde ortaya çıkan büyük kültürler ve uygarlıklar hayal gibi belirirler, devamlı değişir, ortadan kaybolur ve tekrar görünürler.

Büyük Bilgi çağdan çağa, insanlardan insanlara, ırklardan ırklara birbirini izleyecek şekilde el değiştirmiştir. Hindistan, Asur, Mısır ve Yunanistan'daki büyük inisiyasyon merkezleri, dünyayı parlak bir ışıkla aydınlattılar. Büyük inisiyelerin, hakikatin yaşayan taşıyıcılarının saygı duyulan adları kuşaktan kuşağa aktarıldı. Hakikat, sembolik yazılar ve efsaneler aracılığıyla sabitleştirildi ve insan kitlelerine gelenekler, törenler, sözlü gelenekler, anıtlar, kutsal sanat, dansın, müziğin, heykelin görünmez ni-

telikleri ve çeşitli ritüeller şeklinde korunarak aktarıldı. Bilgi onu arayanlara, belirli bir sınavdan sonra artık açık bir şekilde iletildi ve bilen kişilerin oluşturduğu bir zincir içinde sözlü olarak saklandı. Belirli bir zaman geçtikten sonra inisiyasyon merkezleri birbiri ardına kapandılar ve kadim bilgi yeraltına inerek, kendisini arayanların gözlelerinden saklandı.

Bu bilgiyi taşıyanlar da saklandılar, çevrelerindeki insanlar için bilinmez oldular fakat her zaman var olmaya devam ettiler. Zaman zaman bazı bilgiler yeryüzüne çıktı ve derinlerde bir yerlerde, hatta günümüzde bile, gerçek varlık bilgisinin güçlü kadim akıntısının hala akmakta olduğunu gösterdiler.

Bu akıntıyı yakalamak, onu bulmak; işte araştırmanın amacı ve vazifesi budur; çünkü kişi bu bilgiye ulaştığı zaman artık kendisini, gitmek istediği yola cesaretle emanet edebilir; o zaman artık sadece "yapmak" ve "olmak" için "bilmek" kalır. Bu yoldaki kişi tamamen yalnız olmayacaktır; zor zamanlarda destek ve rehberlik alacaktır çünkü bu yolu izleyenlerin hepsi de kesintisiz bir zincir şeklinde birbiriyle bağlantılıdır.

Okült araştırmanın dolambaçlı yollarındaki başıboş yolculuğun belki de tek olumlu sonucu şudur; bir insan sağlam yargılama ve düşünme kapasitesini korursa, içgüdü olarak da adlandırabileceğimiz özel bir ayırt etme yeteneği geliştirebilir. Psikopatiye ve hataya giden yolları bertaraf eder ve araştırmasını doğru bir şekilde yürütebilir. Kendini bilme konusunda olduğu gibi burada da daha önce söylediğim ilke işler: "Yapabilmek için bilmek gerekir fakat bilmek için nasıl bileceğini öğrenmek gerekir."

Bütün varlığı, bütün içsel benliğiyle araştıran bir insan sonunda şuna ikna olur; yapabilmek amacıyla nasıl bilece-

ğini öğrenmek, ancak deneyim ve bilgi sahibi bir rehber bulmakla mümkündür. Bu kişi, onun spiritüel rehberliğini üzerine alacak ve onun öğretmeni olacaktır.

İşte kişinin içgüdüğü burada her zamankinden daha önemlidir. Kendisine bir rehber seçer. Tabi ki bilen bir rehber seçmesi zorunlu bir şarttır, aksi takdirde seçimin bütün anlamı kaybolur. Bilmeyen bir rehberin insanı nereye götüreceğini kim bilebilir?

Arayış içindeki her insan, bilen bir rehber bulmayı hayal eder ama kendisini objektif ve samimi bir şekilde sorguladığı pek nadirdir; acaba kendisi rehberlik edilmeye değer midir? Yolu izlemeye hazır mıdır?

Yıldızlı bir gecede dışarı çıkın ve gökyüzüne bakın; başınızın üzerindeki milyonlarca dünyaya. Onların her birinde belki de milyarlarca varlık bulunmaktadır, size benzeyen veya organizasyonlarında sizden üstün olan varlıklar. Samanyolu'na bakın. Dünya bu sonsuzlukta bir kum tanesi olarak bile adlandırılmaz. Çözünür ve kaybolur, tabi onunla beraber siz de. Siz neredesiniz? Peki, istediğiniz sadece çılgınlık mı?

Bütün bu dünyaların önünde kendinize, amaçlarınızın ve umutlarınızın, niyetlerinizin ve onları gerçekleştirme araçlarınızın, bunların sizden talep edeceklerinin neler olduğunu ve sizin bunları karşılamaya ne kadar hazır olduğunuzu sorun.

Önünüzde uzun ve zorlu bir yolculuk var; tuhaf ve bilinmeyen bir diyara gitmeye hazırlanıyorsunuz. Yol sonsuzcasına uzun. Yolda dinlenme olanağı bulup bulamayacağınızı bilmiyorsunuz. En kötüsüne hazır olmalısınız. Yolculuk için bütün gerekenleri yanınıza alın.

Hiçbir şeyi unutmamaya çalışın çünkü daha sonra çok geç olabilir ve unuttuğunuzun almaya, yanlış düzeltmek

için geri dönmeye vakit kalmayabilir. Gücünüzü ölçün. Bütün yolculuk için yeterli mi? En çabuk ne zaman başlayabilirsiniz?

Unutmayın ki, eğer yolda daha fazla zaman harcarsanız, aynı oranda da daha fazla malzeme taşımanız gerekir ve bu sizi hem yolda hem de hazırlık sırasında daha da geciktirir. Fakat her dakika değerlidir. Bir kez gitmeye karar verince, artık zaman yitirmenin yararı yoktur.

Sakın geri dönebileceğinize güvenmeyin. Bu deneme size çok pahalıya mal olabilir. Rehber sadece sizi oraya götürme vazifesini üstlenir, geri dönmek isterseniz o da sizinle dönmeye mecbur değildir. Kendi başınıza bırakılırsınız ve yolu unutacak olursanız başınıza gelecek var demektir, artık asla geri dönemezsiniz. Yolu hatırlayacak olmanız bile şu soru hala cevapsızdır; güvenli ve sağlam bir şekilde dönebilecek misiniz? Yola aşına olmayan ve yolun özelliklerini bilmeyen yalnız yolcuyu hoş olmayan pek çok şey beklemektedir. Unutmayın ki görüşünüz, uzakta-ki nesnelere yakındaymış gibi gösterme özelliğine de sahiptir. Önünüzdeki amacın yakınlığına kapılmış bir halde, onun güzelliğiyle kör olmuş ve kendi gücünüzün düzeyi konusunda cehalet içindeyken, yoldaki engelleri fark edemezsiniz; yol boyunca yer alan sayısız hendeği göremezsiniz. Çiçeklerle örtülü yeşil bir çayırılıkta, kalın çimenlerin içinde derin bir uçurum gizlidir. Eğer gözleriniz attığınız adıma konsantre olmamışsa, ayağınız takılıp bu uçuruma yuvarlanmanız çok kolaydır.

Bütün dikkatinizi yolun en yakın bölümüne konsantre etmeyi unutmayın, uçuruma yuvarlanmak istemiyorsanız kendinizi uzak amaçlara kaptırmayın.

Fakat amacınızı da unutmayın. Onu her zaman hatırlayın ve bu yönde aktif bir çaba içinde olun, böylece doğru

yönü kaybetmezsiniz. Ve bir kez başladınız mı hep dikkatli olun; içinden geçip gittiğiniz artık arkada kalmıştır, tekrar karşınıza çıkmayacaktır; bu yüzden eğer onu o anda fark etmemişseniz, asla fark edemezsiniz.

Aşırı meraklı olmayın ve değersiz olduğu halde ilginizi çeken şeylere zaman harcamayın. Zaman değerlidir ve amacınızla doğrudan ilişkisi olmayan şeylere harcanmamalıdır.

Nerede olduğunuzu ve niçin orada olduğunuzu hatırlayın.

Kendinizi korumayın ve hiçbir çabanın da boşa olmadığını unutmayın.

İşte artık yola çıkmaya hazırsınız.

Kesin bir çalışma için kesin bir dil gerekir. Fakat konuşmakta olduğumuz, bildiklerimizi ve anladıklarımızı ifade ettiğimiz, onunla kitaplar yazdığımız günlük dilimiz, kesin bir konuşmanın çok uzağındadır. Kesin olmayan bir konuşma ise kesin bir bilgiye hizmet edemez. Bizim dilimizi oluşturan sözcükler çok geniş anlamlı, çok sisli ve belirsizdir, onlara yüklenen anlamlar son derece keyfi ve değişkendir. Herhangi bir sözcüğü telaffuz eden her kişi, o sözcüğe, kendi imajınasyonuna göre şu veya bu anlamı yükler, bazen sözcüğün bütün anlamını konunun tek bir özelliğine yoğunlaştırır, yani bu sözcüğü kullanırken onun içerdiği bütün nitelikleri değil de sadece kendi dikkatine ilk çarpan dışsal ve tesadüfi niteliklerini belirtir. Bu kişiyle konuşmakta olan başka birisi ise aynı sözcüğe başka bir anlam yükler, bu sözcüğü başka bir anlamda alır ve bu anlam genellikle diğərinin karşıtıdır. Eğer bu konuşmaya üçüncü bir kişi katılırsa o da aynı sözcüğe kendi anlamını yükleyecektir. Eğer on kişi konuşmaktaysa, onların da her biri kendi anlamlarını yükleyecek ve aynı sözcük on anlam kazanacaktır. Bu şekilde konuşmakta olan kişiler de birbirlerini anlayabileceklerini, düşüncelerini birbirlerine aktarabileceklerini sanmaktadırlar.

Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz; çağdaş insanın kullanmakta olduğu dil, kusursuz olmaktan o kadar uzaktır ki,

hangi konuda konuşuyor olursa olsunlar, özellikle de bilimsel konularda, aynı sözcüklerle aynı fikirleri anlattıklarından asla emin olamazlar.

Tam tersine, her sözcüğü farklı anladıkları neredeyse kesindir ve görünüşte aynı konuda konuşuyor olsalar da, aslında oldukça farklı şeylerden söz etmektedirler. Dahası, her insan için, kendi kullandığı sözcüklerin anlamı ve onlara yüklemekte olduğu anlam, kişinin düşünce ve yapısına, o anda o sözcüğün çağrıştırdığı imajlara, karşısındaki kişinin nasıl konuştuğuna göre değişmektedir. Ayrıca, hiç kimse şu ya da bu sözcükle tam olarak ne demek istediğini tanımlayamaz. Üstelik bu sözcüğün anlamının sürekli mi olduğunu, yoksa değişime mi maruz kalacağını ve bunun nasıl, niçin ve hangi nedenle olacağını da bilemez.

Eğer birkaç kişi konuşuyorlarsa, her biri kendi tarzında konuşur ve hiçbiri bir diğerini anlayamaz. Bir profesör bir konferans verir, bir bilgin bir kitap yazar ve dinleyicileri veya okurları da onları dinler veya okur, fakat aslında onları değil de onların kullandıkları sözcüklerin kombinasyonlarını, belirli bir andaki düşüncelerini, kavramlarını, karakterlerini ve duygularını okur veya dinlerler.

Bugünün insanları belirli bir dereceye kadar kullandıkları dilin kararsızlığının bilincindedir. Bilimin çeşitli dalları içinde her biri kendi terminolojisini oluşturmuştur, kendi sistemini ve dilini. Felsefede bir sözcüğü kullanmadan önce, onun hangi anlamda alındığı netleştirilmeye çalışılır, fakat her ne kadar pek çok insan günümüzde sözcüklere kesin bir anlam yerleştirmeye çalışıyorsa da bunda şu ana kadar başarılı olamamışlardır. Her yazar kendi terminolojisini oluşturur, kendinden sonra geleceklerin de terminolojisini değiştirir, hatta bazen kendi terminolojisine

bile ters düşer; kısacası herkes genel karmaşaya kendi payına katkıda bulunur.

Bu öğretiyi bunun nedenine işaret etmektedir. Sözcüklerimiz sürekli bir anlamı yoktur ve olamaz, zaten her sözcüğün, bizim o sözcüğe yüklediğimiz belirli anlamını ortaya koymak için birincisi, elimizde hiçbir araç yoktur; ikincisi, zaten böyle bir amacımız yoktur. Tam tersine bizler her zaman belirli bir sözcük için sürekli bir anlam yerleştirmeyi ve onu her zaman aynı anlamda almayı istiyoruz ama bu mümkün değildir çünkü değişik zamanlarda ve çeşitli ilişkide kullanılan aynı sözcük farklı anlamlara sahiptir.

Sözcükleri yanlış kullanmamız ve sözcüklerin kendi nitelikleri, onları kesin bir konuşma ve kesin bir bilgi için güvenilemez enstrümanlar durumuna getirmiştir, öte yandan mantığımızın kabul ettiği pek çok kavram için ne sözcüklerimiz ne de ifadelerimiz mevcuttur.

Düşünce ve bilginin kesin bir ifadesi için sadece sayıların dili hizmet edebilir; fakat sayıların dili de ancak miktarları belirtmeye ve karşılaştırmaya uygulanabilir. Fakat her şey sadece ölçüler bazında farklılık arz etmez ve miktar açısından yapılacak bir tanım kesin bir bilgi ve analiz için yeterli değildir. Sayıların dilini eşyanın niteliklerine nasıl uygulayacağımızı bilemiyoruz. Bunu nasıl yapacağımızı bilebilseydik ve birtakım sabit sayılar aracılığıyla eşyanın niteliklerini belirtebiliyor olsaydık, işte bu, kesin bir dil olurdu.

Burada ilkelerini açıklayacağımız öğretinin işlevlerinden biri de, bizim düşünme şeklimizi, eşyanın ve olayların kesin bir matematiksel ifadesine yaklaştırmak ve insanlara kendilerini ve diğerlerini anlayabilme olanağı

sunmaktır.

En çok kullanılan sözcükleri ele alıp kullanan kişiye ve hangi bağlamda kullanıldığına bağlı olarak bunların ne kadar farklı bir anlam kazandığını incelemeye çalışacak olursak, insanların kendi düşüncelerini tam olarak ifade etme gücünden niçin yoksun olduklarını ve söyleyip düşündükleri her şeyin niçin bu kadar kararsız ve çelişkili olduğunu anlarız. Her sözcüğün pek çok anlam içermesinin dışında, bu karmaşa ve çelişkinin başka bir nedeni daha vardır. İnsanlar bir sözcüğü şu ya da bu anlamda alırken bundan kendilerini hiç sorumlu tutmaz ve diğerlerinin bunu niye anlamadıklarını merak ederler çünkü o sözcüğün anlamı kendileri için çok açıktır. Örneğin "alem" sözcüğünü on kişinin önünde söyleyecek olsak her biri bu sözcüğü kendisine göre anlayacaktır. Eğer insanlar kendi düşüncelerini yakalayıp yazmayı bilebilselerdi "alem" sözcüğüyle bağlantılı olarak aslında hiçbir fikirlerinin olmadığını, bunun onlar için sadece çok kullanılan bir sözcükten ibaret olduğunu görecektirdi. Bu sözcüğü duyan herkes kendi kendine şöyle der: "Ah, 'alem'. Ne olduğunu biliyorum." Fakat aslına bakacak olursak hiç de bilmemektedirler. Sözcük tanıdık ve bu yüzden de hiçbir soru ortaya atılmaz. Bu sözcüğü kullananlar anlaşılmalıdır. Ancak yeni ve bilinmeyen sözcükler söz konusu olduğunda soru sorulur ve o zaman da insanların yaptıkları şey, bilinmeyen yerine bilinen bir sözcük koymaktan ibarettir. Ve buna da "anlamak" adını verirler.

Şimdi bir insana "alem" sözcüğünden ne anladığını soracak olsak, böyle bir soru onu şaşırtacaktır. Genellikle konuşmalar içinde "alem" sözcüğünü duyduğunda veya kullandığında, ne anlama geldiğini düşünmez bile çünkü kendi anladığının, herkesin anladığı şey olduğuna bir kez

karar vermiştir zaten. Diyelim ki hayatında ilk kez aslında bu sözcüğü anlamadığını ve bunun üzerine hiç düşünmediğini fark ediyor; yine de anlayamayacak ve bu cahilliğinin üstesinden nasıl geleceğini bilemeyecektir. İnsanlar yeterince gözlem yapabilme becerisine sahip değildir ve bunu yapabilmek için kendilerine karşı yeterince samimi de değildirler. Kısa süre sonra kendisini çok çabuk bir şekilde aldatır; "alem" sözcüğünün genel bir bilgi kaynağından veya düşünceden gelen tanımını hatırlar veya başka birinin yaptığı ilk tanımı kabullenir ve bunu o sözcükten kendi anladığıymış gibi ifade eder, oysa "alem" sözcüğünü hiçbir zaman bu şekilde düşünmemiştir ve nasıl düşünmüş olduğunu da bilmemektedir.

Astronomiyle ilgilenen bir insan "alem" in, gezegenlerle çevrili çok sayıdaki güneşten oluştuğunu, bunların ölçülemez uzaklıklarda yerleşerek Samanyolu adını verdiğimiz oluşumu meydana getirdiğini, bunun da ötesinde daha uzak mesafeler olduğunu, araştırma sınırlarının ötesinde başka yıldızlar ve başka alemlerin de bulunduğunu söyleyecektir.

Fizikle ilgilenen biri, titreşimler ve elektrik deşarjlarından meydana gelen bir alemden, enerji teorisinden ve belki de atom ve elektron aleminin, güneş ve gezegenlerin alemine olan benzerliğinden söz edecektir.

Felsefeye eğilimi olan biri, zaman ve mekanda bizim duygu ve duyularımızla yaratılan bütün bu görünen alemin gerçek dışı ve aldatıcı karakterinden söz ederek konuşmaya başlayacaktır. Atom ve elektron aleminin, dağları ve denizleriyle yerkürenin, bitkisel ve hayvansal yaşamın, insanların ve kentlerin, güneşin, yıldızların ve Samanyolu'nun, bütün bunların bir fenomenler alemi, aldatıcı, gerçek dışı ve asılsız bir alem olduğunu, kendi dü-

şüncelerimizle yaratıldığını söyleyecektir. Bu alemin ötesinde, bilginin sınırlarının ötesinde, bizim için kavranılamaz, numen* bir alem uzanmaktadır; fenomenal alem bunun bir gölgesi, bir yansımasıdır.

Çok-boyutlu uzay teorisine aşına olan biri, alemin genellikle üç boyutlu sonsuz bir küre olarak kabul edildiğini fakat aslında bu tür üç boyutlu bir alemin var olamayacağını, bunun sadece, dört boyutlu bir alemin imgesel bir bölümü olduğunu, gözlemlediğimiz bütün olayların bu dört boyutlu alemden kaynaklandığını söyleyecektir.

Alem kavramı, dinin dogmasına dayanan bir insan, alemin Tanrı'nın bir yaratımı olduğunu, Tanrı'nın iradesine dayandığını, hayatımızın kısa ve koşullara, tesadüflere bağlı bulunduğu, bu görünen alemin ötesinde görünmeyen bir alemin var olduğunu, oradaki yaşamın sonsuz olduğunu ve her insanın bu yaşamında yapmış olduğu her şey için oradaki yaşamında bir ödül veya cezayla karşılaşacağını söyleyecektir.

Bir teozof astral alemin görünür alemini tamamen kapsamadığından, birbirine etki eden ve az çok süptil bir maddeden oluşan yedi alem olduğundan söz edecektir.

Bir Rus köylüsü veya Doğu ülkelerinden birindeki bir köylü, alemin, üyesi olduğu köy cemiyeti olduğunu söyleyecektir. Bu alem, ona en yakın olandır. Hatta genel toplantılarda komşu köylülere de "alem" diye hitap eder.

"Alem" sözcüğüne yönelik bütün bu tanımların kendi kusurları ve değerleri vardır: Bunların başta gelen kusuru her birinin de karşıtını dışarıda bırakmasıdır, yani tasvirleri alemin sadece tek bir yönünü ortaya koymakta, onu sadece tek bir bakış açısından incelemektedir. Doğru bir

* Noumena: Varlığından emin olmadan kabul ettiğimiz şey, yalnız akıl ile kavranan şey. RM

tanımın bütün ayrı anlayışları içermesi, her birine yer vermesi, aynı zamanda da kişinin hangi bakış açısından, hangi yönden ve hangi bağlamda konuştuğunu ifade edebilmesi gerekirdi.

Bu öğreti der ki, alemin ne olduğu sorusuna doğru şekilde yaklaşmış olsaydı, bu sözcükten ne anladığımızı oldukça kesin bir şekilde ortaya koyabilirdik. Ve bu tanım kendi içinde alem üzerine bütün görüşleri ve bu soruyla ilgili bütün yaklaşımları içerirdi. Böyle bir tanım üzerinde uzlaşmaya varan insanlar da, alem hakkında konuşurken birbirlerini anlayabilirlerdi. Bir insan ancak böyle bir tanımla başlayarak alem hakkında konuşabilir.

Fakat bu tanımı nasıl bulacağız? Öğreti, yapılacak ilk şeyin, soruya mümkün olduğu kadar basit bir şekilde yaklaşmak olduğunu işaret ediyor, yani alem hakkında konuşurken en yaygın olarak kullandığımız ifadeleri ele almak ve hangi alemden söz ettiğimizi irdelemek. Başka bir deyişle, alemle olan kendi ilişkimize bakmak ve alemi bizimle olan ilintisi bağlamında ele almak. Alemde söz ederken şunu fark ederiz ki; biz aslında çoğu kez yeryüzünden, yerküreden, hatta daha çok da yerkürenin dış yüzeyinden, yani içinde yaşadığımız alemde söz etmekteyizdir.

Yerkürenin evrenle olan ilişkisine bakacak olursak, bir yandan yerkürenin uydusunun, onun etki alanına dahil olduğunu, öte yandan da yerkürenin, güneş sisteminin gezegensel aleminin içine bir bileşen olarak katıldığını görürüz. Yerküre, güneşin çevresinde dönmekte olan küçük gezegenlerden biridir. Yerkürenin kütlesi, güneş sistemindeki gezegenlerin toplam kütlesiyle karşılaştırıldığında neredeyse önemsiz bir kesir oluşturmaktadır ve gezegenler yerküre üzerindeki yaşam ve bütün canlı organizmalar

üzerinde çok büyük bir etki uygulamaktadır; bilimimizin düşünebileceğinden çok daha büyük bir etki. Her bir insanın, kolektif grupların ve insanlığın yaşamı gezegensel etkilere bağlıdır. Gezegenler de yaşarlar, aynen bizim yerküreye üzerinde yaşadığımız gibi. Fakat gezegensel alem güneş sistemine dahil olmaktadır, üstelik de çok önemsiz bir parça olarak dahil olmaktadır çünkü bütün gezegenlerin kütesini biraraya koyduğunuzda bile, güneşin kütesinden çok daha azdır.

Güneş alemi aynı zamanda bizim de içinde yaşadığımız bir alemdir. Güneş de yıldızlar alemine dahil olur ve muazzam sayılara ulaşan güneşler de Samanyolu'nu meydana getirirler.

Yıldızlar alemi de içinde yaşamakta olduğumuz bir alemdir. Bir bütün olarak alındığında, modern astronomların tanımlamasına göre bile, yıldızlar alemi, belirli bir formu olan ve bilimsel araştırmanın etki edemediği sınırların ötesindeki uzayla çevrili ayrı bir varlık gibidir. Astrofiziği, bizim yıldızlar alemimizden ölçülemeyecek kadar uzaklarda başka oluşumların da var olduğunu tahmin etmektedir. Bu varsayımı doğru kabul edersek, bizim yıldızlar alemimizin, bu diğer alemlerin toplamına bir bileşen olarak dahil olduğunu söyleyebiliriz. Bu "Bütün Alemler" den oluşan alemler de yine bizim içinde yaşadığımız bir alemdir.

Bilim daha ötesine bakamıyor, fakat felsefi düşünce, bütün alemlerin ötesinde uzanan nihai ilkeyi, yani Hindu terminolojisinde Brahman olarak bilinen Mutlak'ı göstermektedir.

Alem hakkında bütün bu söylenenler basit bir diyagramla gösterilebilir. Yerküreyi küçük bir daireyle belirtelim ve A harfiyle işaretleyelim. A dairesinin içine daha kü-

çük bir daire çizelim, bu da Ay'ı temsil etsin ve B harfiyle işaretleyelim. Şimdi de yerküreyi gösteren dairenin çevresine daha büyük bir daire çizelim, bu da yerkürenin dahil olduğu alemleri temsil etsin ve C harfiyle gösterelim. Bunun da çevresine güneşi temsil eden ve D harfiyle göstereceğimiz bir daire daha ekleyelim. Daha sonra bu dairenin de etrafına yıldızlar alemini temsil eden ve E harfiyle göstereceğimiz daireyi çizelim. Sonra da F harfiyle göstereceğimiz ve bütün alemleri çevreleyen bir daire çizelim. F dairesini ise G dairesinin içine alacağız ve G her şeyin felsefi ilkesini, yani Mutlak'ı temsil ediyor olacak.

Bu diyagram, ortak merkezli yedi daireden meydana gelmiştir. Bu diyagramı göz önünde bulundurarak "alem" sözcüğünü telaffuz eden bir insan, hangi alemde söz ettiğini ve bu alemle nasıl bir ilişki içinde olduğunu her zaman tam olarak tanımlayabilecektir.

Daha sonra açıklayacağımız gibi, bu aynı diyagram bize, alemin astronomik, felsefi, fiziksel ve fiziksel-kimyasal tanımlarını olduğu kadar matematiksel (çok-boyutlu dünya), teozofik (birbirlerine nüfuz eden dünyalar) ve diğer tanımlarını da anlamamız ve birleştirmemizde yardımcı olacaktır.

Bu, aynı zamanda, insanların alem hakkında konuşurken birbirlerini niçin asla anlayamadıklarını da açıklıyor. Bizler bir ve aynı zamanda altı alem içinde yaşamaktayız, tıpkı dünyanın falan bölgesinde, falan eyalette, falan kasabadaki falan caddede bulunan falan evin falan katında yaşıyor olduğumuz gibi.

Eğer bir insan, yaşamakta olduğu yerden söz ederken, dünyanın neresindeki hangi kasabada veya kaçınıcı katta oturduğunu belirtmezse, karşısındaki kişi tarafından anlaşılabilir. Fakat insanlar çoğu kez bu şekilde, hiç pratik

önemi olmayan şeylerden söz ederek konuşurlar; ve "alem" örneğinde görmüş olduğumuz gibi tek bir sözcükle bir dizi kavramı kolayca belirtirler; oysa bu kavramlar muazzam bir bütünün önemsiz parçaları olarak birbirleriyle ilintilidir. Fakat kesin bir dil, her bir kavramın hangi bağlamda alındığını ve neleri içerdiğini her zaman ve tam olarak göstermelidir; yani hangi parçalardan oluştuğunu ve bir bileşen olarak neye dahil olduğunu.

Mantıksal olarak bu, anlaşılabilir ve kaçınılmaz bir şeydir, fakat ne yazık ki asla gerçekleşmez çünkü insanlar belirli bir kavramın bağlantılarını ve farklı parçalarını çoğu kez bilmez, nasıl bulacağını da bilmez.

Her bir kavramın göreceliğini netleştirmek, bu öğretinin ilkelerinin önemli bir parçasıdır. Biz buradaki göreceliği, dünyadaki her şeyin görece olduğu şeklindeki soyut görüş olarak değil, bir kavramın diğerleriyle tam olarak nasıl ve hangi bağlamda ilintili olduğunu belirlemek anlamında alıyoruz.

Şimdi "insan" kavramını alacak olsak, bu sözcüğün de yanlış anlaşıldığını ve aynı çelişkilerin ona da yüklendiğini görürüz. Bu sözcüğü herkes kullanır ve "insan"la ne denilmek istendiğini anladığını düşünür; fakat aslına bakacak olursak herkes bunu kendine göre ve hepsi de farklı şekillerde anlamaktadır.

Bir doğa bilimci insanda maymunun kusursuzlaşmış türünü görür ve insanı dişlerinin vs. yapısına göre tanımlar.

Tanrı'ya ve gelecek yaşama inanan dindar adam insanda ölümlü, dünyasal kılıfa hapsedilmiş ölümsüz ruhu görür; bu kılıf, ayartıcı etkilerle çevrilmiştir ve insanı tehlikeye götürür.

Ekonomi-politik uzmanı ise insanı üreten ve tüketen bir varlık olarak alır.

Bütün bu görüşler birbirine karşıt görünmekte, birbirini çelmektedir ve birbirleriyle hiçbir bağlantı noktasına sahip değildir. Dahası, insanlar arasında pek çok farklar gördüğümüz ve bu farklar çok büyük ve keskin şekilde tanımlandığı için, bu kadar farklı kategorideki varlıkları "insan" genel terimiyle tanımlamak çoğu kez tuhaf gelmekte ve sorunu daha da karmaşıktırılmaktadır.

Bütün bunları göz önünde bulundurarak kendimize insanın ne olduğunu soracak olursak, bu soruya yanıt veremediğimizi görürüz. Bizler insanın ne olduğunu bilmiyoruz.

Buradaki tanımlar ne anatomik, ne psikolojik, ne fizyolojik, ne de ekonomik olarak yeterlidir çünkü bu tanımlar bize insanda gördüğümüz farklılıkları ayırt etme olanağı sağlamaksızın bütün insanlarla eşit derecede ilintilidir.

Öğretimiz, insanın ne olduğunu belirlemeye yetecek kadar bilgi birikimimiz olduğunu işaret etmektedir. Fakat sadece konuya nasıl yaklaşacağımızı bilememekteyiz. Soruyu kendimiz karmaşıktırılmakta ve dolaştırmaktayız.

Bu öğretiyi, insanın "yapabilen" varlık olduğunu söyler. Yapmak, şuurlu olarak ve kişinin iradesine göre hareket etmesi demektir. Şunu kabul etmeliyiz ki, insanın bundan daha tam bir tanımını bulamayız.

Hayvanlar hareket edebilme güçleriyle bitkilerden ayrılırlar. Her ne kadar bazı yosunlar akıntıya karşı hareket edebilmekte ve bu yasayı çığner gibi görünmekteyse de yine de yasa oldukça doğrudur; bir bitki ne yiyecek için avlanıp bir darbeden kaçınabilir, ne de peşindekilerden saklanabilir.

İnsan ise şuurlu hareket kapasitesiyle, yani yapabilme

kapasitesiyle hayvandan farklıdır. Bunu inkar edemeyiz ve bu tanımın tüm koşulları karşıladığını görmekteyiz. Bu tanım, hem insanı şuurlu hareket gücüne sahip olmayan diğer varlıklardan ayırmayı mümkün kılıyor hem de onu şuurunun derecesine göre kendi içinde de ayırabilmemizi sağlıyor.

İnsanlar arasında gözümüze çarpan bütün farklılıkların, onların hareketlerindeki şuurulluğun farklarına indirgenebileceğini söylersek hiç de abartmış olmayız. İnsanlar bize göre pek çok farklılıklar arz etmektedir çünkü bir görüşe göre, onlardan bazılarının hareketleri son derece şuurlyuken, bazılarının hareketleri ise o kadar şuursuzdur ki neredeyse taşların şuursuzluğunu bile geride bırakmaktadırlar, taşlar hiç olmazsa dışsal fenomenlere karşı doğru bir biçimde tepki gösterirler. Fakat bazen aynı insan tamamen şuurly hareket ederken diğer bazı hareketleri tamamen şuursuz ve hayvani-mekanik tepkiler şeklinde olabilmekte ve bu, sorunu daha karmaşıklaştırmaktadır. Bu yüzden insan olağanüstü karmaşık bir varlık olarak görünmektedir. Bu öğretiy bu karmaşıklığı reddetmekte ve önümüze insanla ilgili çok zor bir görev koymaktadır. İnsan "yapabilen" varlıktır ama olağanüstü olarak tanımlananlar da dahil olmak üzere sıradan insanlar arasında, "yapabilen" hiç kimse yoktur. Aslında baştan sona kadar her şey "yapılmıştır", onların "yapabildiği" hiçbir şey yoktur.

Kişisel yaşamda, aile yaşamında ve toplumsal yaşamda, politikada, bilimde, sanatta, felsefede ve dinde baştan sona her şey "yapılmıştır", hiç kimse hiçbir şey "yapamamaktadır". Eğer insan hakkında konuşmaya başlayan iki kişi, onu "yapabilen" yeteneği olan bir varlık olarak tanımlama konusunda aynı düşüncedeyseler birbirlerini

her zaman anlayabileceklerdir. Tabi ki "yapma"nın ne anlama geldiğini de yeterince netleştirmeleri gerekir. "Yapmak" için, çok yüksek dereceden bir varlık ve bilgi gerekir. Sıradan insanlar "yapma"nın ne anlama geldiğini bile anlamazlar çünkü onların dünyasında her şey her zaman "yapılmaktadır" ve her zaman "yapılmıştır". Yine de, insan "yapabilir".

Uyuyan bir insan "yapamaz". Onun dünyasında her şey uykuda yapılmaktadır. Uyku burada organik uykumuz anlamında değil çağrışımsal varoluşun bir hali olarak anlaşılmalıdır. İnsan her şeyden önce uyanmalıdır. Uyandığında, "yapamamakta" olduğunu görecektir. Gönüllü bir şekilde ölmek zorundadır. Öldüğünde, doğabilir. Fakat henüz yeni doğmuş olan bir varlığın büyümesi ve öğrenmesi gerekir. Büyüdüğünde ve bildiğinde, ancak o zaman "yapabilecektir".

Eğer insan hakkında söylenmiş olanları analiz edersek, söylenenlerin ilk yarısının, yani insanın hiçbir şey "yapamadığının" ve ondaki her şeyin "yapıldığının", pozitif bilimin insan hakkında söyledikleriyle örtüştüğünü görürüz. Pozitivist görüşe göre insan, evrim yoluyla en basit organizmadan gelişmiş olan çok karmaşık bir organizmadır ve dışsal izlenimlerine karşı çok karmaşık bir tarzda tepki verme yeteneğine sahiptir. İnsandaki bu tepki verme kapasitesi o denli karmaşıktır ki, bir insanın hareketleri veya en azından bir kısmı, deneyimsiz bir gözlemciye, oldukça kendiliğinden ve bağımsız gibi görünebilir.

Aslında insan bağımsız veya kendiliğinden en küçük bir eylem ortaya koyma yeteneğine sahip değildir. Onun tamamı, dışsal etkilerin sonucundan başka bir şey değildir. İnsan bir süreçtir, güçlerin bir verici istasyonudur. Doğumundan itibaren her türlü izlenimden yoksun bırakıl-

muş bir insan tahayyül edelim ve bu insan mucize eseri hayatta kalmış olsun; işte böyle bir insan, tek bir eylem veya hareket bile yapabilme yeteneğinden yoksun olacaktır. Aslında bu insan yaşayamaz çünkü ne soluk alabilir, ne de beslenebilir. Yaşam çok karmaşık bir eylemler dizisidir; nefes almak, beslenmek, madde değiş tokuşu, hücrelerin ve dokuların büyümesi, refleksler, sinir uyarımları vs. Dışsal izlenimlerden yoksun olan bir insan bunların hiçbirini yapamaz ve tabii ki genellikle iradenin ve şuurun yansımaları olarak kabul edilen bu tezahürleri, bu eylemleri sergileyemez.

Dolayısıyla pozitivist bakış açısından insan, hayvanlardan, sadece dışsal izlenimlere karşı verdiği tepkilerin daha büyük bir karmaşıklığa sahip olmasıyla ve izlenimle tepki arasında daha uzun bir aralık bulunmasıyla ayrılır. Fakat hem insan hem de hayvanlar bağımsız hareketlerden yoksundurlar ve insanda irade olarak adlandırılabilen şey aslında onun isteklerinin sonucundan başka bir şey değildir.

Bu, çok net pozitivist bir görüştür. Fakat bu görüşü samimi ve tutarlı bir şekilde destekleyen çok az kişi vardır. Hem kendilerini hem de çevrelerindeki son derece bilimsel pozitivist bir dünya görüşüne sahip olduklarına inandırmış olan pek çok insan, aslında görüş olarak bir teoriler karışımına sahiptirler, yani pozitivist bakışı ancak bir dereceye kadar kabul etmektedirler ve bu bakış açısı çok sert olmaya ve çok az teselli vermeye başladığı noktada, bu görüşü terk etmektedirler. Bir taraftan insandaki bütün fiziksel ve psişik süreçlerin refleks karakterinde olduğunu kabul ederlerken, öte yandan da bağımsız bir bilinci, spiritüel bir ilkeyi ve özgür iradeyi de kabul etmektedirler.

Bu bakış açısından irade, yapabilme yeteneğinde olan bir insanda var olan, belirli ve özel olarak geliştirilmiş niteliklerden elde edilmiş, belirli bir bileşimdir. İrade, bir insanın, sıradan bir insanın varlığıyla karşılaştırıldığında çok yüksek bir varoluş düzeninin varlığı olduğunun bir belirtisidir. Sadece böyle bir varlığa sahip olan insanlar, yapabilirler. Bütün diğer insanlar sadece otomattırlar, tıpkı makineler ve kurulan oyuncaklar gibi dışsal güçlerce harekete geçirilir, içlerinde kurulmuş olan zemberek boşandıkça hareket eder ve onun gücüne herhangi bir şey ekleyemezler. Bu yüzden, hakkında konuşmakta olduğum öğreti, insanda büyük olanaklar olduğunu kabul eder, pozitif bilimin gördüğünden çok daha büyük olanaklar fakat insana şu anda verilmekte olan bağımsızlık ve irade gibi değerleri de reddeder.

İnsan, bizim anladığımız şekliyle, bir makinedir. İnsanın mekanikliğine dair bu fikir iyi anlaşılmalı ve bütün anlamını, ondan çıkan bütün sonuçları görebilmek için de iyi bir şekilde sunulmalıdır.

Her şeyden önce, herkes kendi mekanikliğini anlamak zorundadır. Bu anlayış ancak, doğru bir şekilde formüle edilmiş olan kendini gözlemlemenin sonucu olarak gelebilir. Kendini gözlemlemeye gelince; bu ilk bakışta görüldüğü kadar basit bir şey değildir. Dolayısıyla öğreti, temel taşı olarak, kendini doğru bir şekilde gözlemlemenin ilkelere incelenmesini ortaya koymaktadır. Fakat bu ilkelere incelenmesine geçmeden önce kişi, kendisine karşı tamamen samimi olacağına, gözlerini hiçbir şeye kapamayacağına, elde edeceği sonuçlar kendisini nereye götürürse götürsün bundan kaçmayacağına, hiçbir sonuçtan korkmayacağına ve kendisini daha önce inşa edilmiş hiç-

bir duvarla sınırlamayacağına karar vermelidir. Bu yönde düşünmeye alışkın olmayan biri için, ulaşılan sonuçları samimi bir şekilde kabul edebilmek çok büyük cesaret ister. Bu sonuçlar insanın bütün düşünme düzenini altüst eder ve onu en hoş, en sevdiği illüzyonlarından yoksun bırakır. Kendisini çevreleyen her şeyin karşısındaki güçsüzlüğünü ve savunmasızlığını ilk kez fark eder. Her şey onu ele geçirmekte, onu yönetmektedir. O ise hiçbir şeyi ele geçirememekte, hiçbir şeyi yönetememektedir. Eşya onu cezbetmekte ve itmektedir. Bütün yaşamı bu cezbetmelerin veya itmelerin kör bir takibinden başka bir şey değildir. Dahası, eğer sonuçlardan korkmazsa karakteri, zevkleri ve alışkanlıkları olarak adlandırdığı şeylerin de nasıl biçimlendiğini görecektir: Kısacası, kişiliğinin ve bireyselliğinin nasıl oluştuğunu. Fakat kişinin, kendini gözlemleyişi, ne kadar ciddi ve samimi bir şekilde yapılmış olursa olsun, onun içsel mekanizmasının tamamen doğru bir resmini sunamaz.

Burada açıklanmakta olan öğretisi, bu mekanizmanın oluşumunun genel ilkelerini vermektedir ve kendini gözlemleme yardımıyla kişi bu ilkeleri kontrol eder. Bu öğretinin birinci ilkesi, hiçbir şeyin inanca göre ele alınmamasıdır. İnsan makinesinin yapı planının incelenmesi kişiye sadece kendi çalışması için bir plan olarak hizmet etmelidir.

İnsanın, pek çok türden izlenimi alacak şekilde uyarlanmış bir mekanizmayla doğduğu söylenmişti. Bu izlenimlerin bir kısmının algılanması doğumdan önce başlar; ve çocuğun büyümesi boyunca alıcı aygıtlar giderek daha da ileri doğru uzanır ve tamamlanmış hale gelir.

Üstüne ses kayıtları yapılan ve onlardan fonografların üretildiği temiz balnumu diskleri anımsatan bu alıcı ay-

gıtların yapısı aynıdır. Yaşamın ilk gününden hatta daha da öncesinden itibaren alınan bütün izlenimler, bu bobin ve makaraların üzerine kaydedilir. Bundan başka bu mekanizmanın otomatik hareket eden bir ayarı daha vardır ve bu ayar sayesinde bütün yeni alınan izlenimler daha önce kaydedilmiş olanlarla bağlantılandırılır.

Bunlara ilave olarak kronolojik bir kayıt da tutulur. Böylece deneyimlenmiş olan her izlenim birkaç makaradaki bir iki yere yazılır. Kayıt bu makaralarda değişmeden korunur. Bizim bellek dediğimiz şey, sayesinde izlenim birikimimizin sadece küçük bir kısmını kayıta tutabildiğimiz aracın son derece eksik bir adaptasyonudur; fakat bir kez deneyimlenmiş olan izlenimler asla kaybolmazlar; kaydedilmiş oldukları makaralarda korunurlar. İpnoz altındaki pek çok deneyim, asla karşı çıkılamayacak örneklerle ortaya koymuştur ki, insan deneyimlemiş olduğu her şeyi en küçük ayrıntısına kadar hatırlamaktadır. Tamamen bilinçsiz bir varlık olarak kabul edildiği bebeklik döneminde çevresinde yer alan bütün ayrıntıları, hatta insanların yüzleriyle seslerini bile hatırlamaktadır.

Bütün makaraları, hatta mekanizmanın en derininde yer alanları bile ipnoz yoluyla çalıştırmak mümkündür. Fakat görünen veya gizli bir şokun sonucunda, bu makaralar kendi kendilerine de çalışmaya başlayabilir ve uzun zamandır unutulmuş sahneler, resimler veya yüzler birdenbire yüzeye çıkabilir. İnsanın bütün içsel psişik yaşamı, aslında bu makaraların, içerdikleri izlenim kayıtlarıyla birlikte ortaya dökülmesinden başka bir şey değildir. İnsanın dünya görüşünde var olan bütün tuhafıklar ve bireyselliğinin karakteristik özellikleri, bu kayıtların yer aldığı düzene ve kişinin içinde var olan makaraların niteliğine bağlıdır.

Diyelim ki bir izlenim deneyimlendi ve ilkiyle hiçbir ortak noktası olmayan bir diğer izlenimle bağlantılı şekilde kaydedildi. Örneğin, bir adam yoğun bir psişik şok, üzüntü veya keder anında çok güzel bir dans melodisi duymuştur. Daha sonra bu melodi o insanda her zaman aynı negatif duyguyu uyandıracak ve buna karşılık gelecek şekilde de o üzüntü duygusu, bu kişiye hep o dans melodisini hatırlatacaktır. Bilim buna çağrışımsal düşünme ve hissetme diyor; fakat bilim, insanın, bu çağrışımlar tarafından ne kadar kuşatıldığını ve onlardan nasıl bir türlü kurtulamadığını anlayamıyor. İnsanın dünya görüşü bütünüyle bu çağrışımların niteliği ve miktarıyla belirlenmektedir.

Artık insanların, insan hakkında konuşurken birbirlerini niye anlayamadıklarını bir dereceye kadar görebiliyoruz. İnsan hakkında ciddi bir tarzda konuşabilmek için çok şey bilmek gerekir, aksi takdirde insan kavramı çok dağınık ve karmaşık bir duruma gelir. Sadece insan mekânizmasının ilk prensipleri bilindiğinde kişi konunun hangi yönlerinden ve hangi niteliklerinden söz edeceğini belirleyebilir. Bilmeyen bir insan hem kendisinin hem de dinleyicilerinin kafasını karıştıracaktır. Hangi insandan söz ettiklerini tanımlamadan ve belirtmeden insan hakkında konuşma yapan birkaç kişinin bu konuşması asla ciddi bir konuşma olmayacak, sadece içeriği olmayan boş sözlerden ibaret kalacaktır. Sonuç olarak, insanın ne olduğunu anlayabilmesi için kişi önce kaç tür insanın var olabileceğini ve bunların birbirlerinden hangi yönlerden farklılık ortaya koyduğunu anlamalıdır. Bu arada, bilmediğimizi de fark etmemiz gerekmektedir.

İnsan çoğul bir varlıktır. Kendimizden sıradan bir şekilde söz ederken "ben" diye konuşuruz. "Ben şunu yaptım", "bence", "ben şunu yapmak istiyorum" deriz fakat bu bir hatadır.

Öyle bir "ben" yoktur veya daha doğrusu her birimizin içinde yüzlerce, binlerce küçük "ben"ler vardır. Kendi içimizde bölünmüşüzdür, fakat gözleme ve çalışma olmadan varlığımızın bu çoğulluğunu fark edemeyiz. Şu an için eylemde bulunan bir "ben"dir, bir sonraki an bir başka "ben". Uyumlu bir şekilde işlev göremememizin nedeni içimizdeki "ben"lerin birbirleriyle çelişkili olmalarıdır.

Biz genellikle işlevlerimizin ve gücümüzün sadece çok küçük bir parçasıyla yaşamaktayız çünkü makine olduğumuzun farkında değiliz ve mekanizmamızın doğasını ve çalışma şeklini bilmiyoruz. Bizler makineyiz.

Tamamen dışsal koşullar tarafından yönetilmekteyiz. Bütün eylemlerimiz, dıştaki koşulların baskısına en az direnç göstereceğimiz şekilde gerçekleşmektedir.

Kendiniz deneyin: Duyularınızı yönetebilir misiniz? Hayır. Onları bastırmayı deneyebilir veya bir duyguyu başka bir duygu aracılığıyla atabilirsiniz. Fakat onu denetleyemezsiniz. O sizi denetler. Veya bir şeyler yapmaya karar verebilirsiniz, entelektüel "ben"iniz böyle bir karar alabilir. Fakat onu yapma zamanı geldiğinde, kendinizi

tam tersini yaparken bulabilirsiniz.

Eğer koşullar uygunsa, kararınızı uygulayabilirsiniz fakat uygun değilse onların yönlendirdiği şeyi yaparsınız. Eylemlerinizi kontrol edemezsiniz. Siz bir makinesiniz ve dışsal koşullar sizin isteklerinize aldırmaksızın hareketlerinizi yönetir.

Kimsenin, eylemlerini denetleyemeyeceğini söylemiyorum. Ben, siz yapamazsınız, diyorum çünkü siz bölünmüş durumdasınız. İçinizde iki bölüm vardır: bir güçlü, bir de zayıf bölüm. Eğer gücünüz büyürse, zayıflığınız da büyür ve siz onu durdurmayı öğrenmedikçe negatif bir güç durumuna gelir.

Eğer eylemlerimizi denetlemeyi öğrenirsek, bu durum farklı olacaktır. Varlığın belirli bir düzeyine ulaşıldığında gerçekten de her bir bölümümüzü denetleyebiliriz, fakat şu andaki halimizle, yapmaya karar verdiğimiz şeyi bile yapamayız.

(Burada bir teozof, koşulları değiştirebileceğimizi iddia eden bir soru ortaya atıyor.)

Yanıt: Koşullar asla değişmez, onlar her zaman aynıdır. Hiçbir değişim yoktur.

Soru: Bir insan daha iyi bir duruma geldiğinde bu değişim değil midir?

Yanıt: Tek bir insan, insanlık için hiçbir şey ifade etmez. Bir insan daha iyi duruma gelir, bir diğeri de daha kötü. Bu her zaman aynıdır.

Soru: Fakat bir yalancının dürüst biri haline gelmesi bir gelişme değil midir?

Yanıt: Hayır, bu aynı şeydir. Önce mekanik olarak yalan söyler çünkü gerçeği söyleyememektedir; sonra da gerçe-

ği mekanik olarak söyleyecektir çünkü artık bu onun için daha kolaydır. Gerçek ve yalan, eğer onları denetleyebiliyorsak sadece kendimizle ilişkili olarak değerlidir. Şu andaki durumumuzla bizler ahlaklı olamayız çünkü mekaniğiz. Ahlak görecedir, yani sübjektif, çelişkili ve mekanik. Bizim için de durum aynıdır: Fiziksel insan, duygusal insan, entelektüel insan; her birinin de kendi doğasına yakışan farklı ahlaki değerleri vardır. Her insanda makine üç temel parçaya, üç merkeze ayrılmıştır.

Herhangi bir anda kendinize bakın ve sorun: "Şu anda aktif olan, acaba ne tür bir 'ben'? Bu, acaba benim entelektüel merkezime mi, duygusal merkezime mi, yoksa hareket merkezime mi ait?"

Onun, sandığınızdan oldukça farklı olduğunu olasılıkla anlayacaksınız, fakat bu üçünden biri olacaktır.

Soru: Bütün insanlar için aynı şekilde bağlayıcı olması gereken mutlak bir ahlak yasası yok mudur?

Yanıt: Merkezlerimizi kontrol eden bütün güçleri kullanabildiğimizde, işte o zaman ahlaklı olabiliriz. Fakat o zamana kadar, işlevlerimizin yalnızca bir bölümünü kullandığımız sürece, ahlaklı olamayız. Bütün eylemlerimizde mekanik olarak hareket ederiz ve makineler ahlaklı olmaz.

Soru: Bu umutsuz bir durum gibi görünüyor.

Yanıt: Tamamen doğru. Umutsuz.

Soru: O halde kendimizi nasıl değiştirebilir ve bütün güçlerimizi nasıl kullanabiliriz?

Yanıt: Bu da başka bir mesele. Zayıflığımızın başta gelen nedeni, irademizi bu üç merkezimizin tümüne de eşzamanlı olarak uygulama yeteneğimizin olmaması.

Soru: İrademizi onlardan herhangi birine uygulayabilir miyiz?

Yanıt: Elbette, bazen bunu yaparız. Hatta bazen onlardan birini bir an için kontrol edebilir ve olağanüstü sonuçlar elde ederiz. (*Eşine, yüksek ve erişilmesi zor bir pencereden bir parça kağıt atarak mesaj yollayan bir mahkumun hikayesini anlatır.*) Bu, onun özgür olmasının tek yoluydu. Eğer ilkinde başarısız olsaydı bir daha asla başka bir şansı olmayacaktı. O an için fiziksel merkezi üzerinde mutlak denetim sağlayarak bunu başardı, yoksa bunu asla yapamazdı.

Soru: Bu daha yüksek varlık planına ulaşmış olan birini tanıyor musunuz?

Yanıt: Evet de desem, hayır da desem hiçbir anlamı olmayacaktır. Evet dersem bunu doğrulayamazsınız, yok, hayır dersem yine hiçbir şey değişmeyecektir. Bana inanmak için hiçbir nedeniniz yok. Ben sizden doğrulayamadığımız hiçbir şeye inanmamanızı istiyorum.

Soru: Eğer tümüyle mekaniksek, o halde kendi üzerimizde nasıl denetim oluşturacağız? Bir makine kendisini denetleyebilir mi?

Yanıt: Çok doğru, tabi ki edemez. Biz kendimizi değiştiremeyiz. Sadece kendimizi bir parça değişikliğe uğratabiliriz. Fakat dışarıdan yardım alarak değişebiliriz.

Ezoterizmin teorisi insanın iki daireden oluştuğudur: Bir tane, bütün beşer varlıklarını kapsayan ve dışta yer alan büyük daire ve bir de merkezde yer alan eğitilmiş ve anlayış sahibi insanların oluşturduğu küçük daire. Bizi tek başına değiştirebilecek olan gerçek eğitim, sadece bu merkezden gelebilir ve bu öğretinin amacı, bize bu tür bir eğitimi almaya hazırlanmamızda yardımcı olmaktır.

Kendi başımıza kendimizi değiştiremeyiz, bu ancak dışarıdan gelebilir.

Her din, bilginin ortak merkezinin varlığına işaret eder. Her kutsal kitapta bilgi vardır, fakat insanlar onu bilmek istemezler.

Soru: Fakat zaten büyük bir bilgi birikimimiz yok mu?

Yanıt: Evet, çok fazla türde bilgi. Bizim şu andaki bilgimiz duyu algılamalarına dayanmaktadır, tıpkı çocuklarınki gibi. Eğer doğru türdeki bilgiye ulaşmak istiyorsak kendimizi değiştirmemiz gerekmektedir. Varlığımızda gerçekleştireceğimiz bir gelişimle daha yüksek bir şuur haline erişebiliriz. Bilgi değişimi, varlığın değişimiyle gelir. Bilgi, kendi başına, hiçbir şey değildir. Önce kendimizi bilmeliyiz ve kendini bilmenin yardımıyla da kendimizi nasıl değiştireceğimizi öğreniriz, tabi eğer kendimizi değiştirmek istiyorsak.

Soru: Ve bu bilgi hala dışarıdan gelmelidir, öyle mi?

Yanıt: Evet. Yeni bilgiye hazır olduğumuzda o bize gelecektir.

Soru: İnsan, duygularını yargılarıyla değiştirebilir mi?

Yanıt: Makinemizdeki bir merkez, başka bir merkezi değiştiremez. Örneğin, ben Londra'dayken kendimi sinirli hissediyorum, havası ve iklimi beni rahatsız ediyor, oysa Hindistan'da kendimi iyi hissediyorum. Dolayısıyla bu konudaki yargım bana Hindistan'a gitmemi söylüyor ve böylece bu huzursuzluktan kurtulacağımı düşündürüyor. Fakat sonra, Londra'dayken çalışabildiğimi fark ediyorum; tropik iklimde ise o kadar iyi çalışmıyorum. Böylece orada da başka bir nedenden ötürü sinirli oluyorum. Görüyorsunuz, duygular yargıdan bağımsız olarak var

oluyorlar ve birini bir diğeri aracılığıyla değiştiremiyorsunuz.

Soru: Daha yüksek bir varlık hali nedir?

Yanıt: Şuurun çeşitli halleri vardır:

1- Uyku: Burada makinemiz hala işlevseldir fakat çok düşük bir basınçta çalışmaktadır.

2- Uyanık hal: Şu anda içinde bulunduğumuz hal.

Ortalama bir insanın bütün bildiği bu ikisinden ibarettir.

3- Öz-şuur dediğimiz şey: Bu, bir insanın hem kendinin hem de makinesinin farkında olduğu andır. Bu hali kısa parlıklar halinde yaşadığımız olur, fakat sadece o kadar. Sadece ne yapmakta olduğunuzun değil, onu yaparken kendinizin de farkında olduğunuz anlar yaşamışsınızdır. "Ben buradayım"ın hem "ben"ini hem "burada"sını görürsünüz, hem kızgınlığı hem de kızgın olan "ben"i görürsünüz. İsterseniz buna kendini hatırlama deyin.

İşte "ben"in, onun hangi "ben" olduğunun ve ne yapmakta olduğunun tümüyle ve her zaman farkında olduğunuzda, kendinizin şuuruna varırsınız. Öz-şuur, üçüncü haldir.

Soru: Kişi pasif durumda olduğunda bu daha kolay değil midir?

Yanıt: Evet, fakat yararsızdır. Makineyi, işlediği sırada gözlemlemelisiniz. Üçüncü şuur halinin de ötesinde yer alan haller vardır, fakat şu anda bunlardan söz etmeye gerek yok. Sadece en yüksek varlık hali içinde bulunan bir insan tam bir insandır. Bütün diğerleri sadece insan parçacıklarıdır. Gerekli olan dış yardım, öğretmenlerden veya benim izlemekte olduğum öğretiden gelecektir. Bu kendini gözlemlemenin başlangıç noktaları şunlardır:

1- Biz tek değiliz.

2- Kendi üzerimizde hiçbir denetimimiz yok. Kendi mekanizmamızı denetlememekteyiz.

3- Kendimizi hatırlamıyoruz. "Ben bir kitap okuyorum," dersem ve "kendimin" okuduğunun farkında değilsem bu bir şeydir, fakat "kendim" okurken şuurlu bir durumdaysam bu başka bir şeydir, bu kendini hatırlamadır.

Soru: Bu olumsuzculuğa [sinisizm] yol açmaz mı?

Yanıt: Çok doğru. Eğer sizin ve bütün insanların maki-ne olduklarını görmekten daha öteye gitmezseniz, sadece bir olumsuzcu olursunuz. Fakat eğer çalışmanıza devam ederseniz olumsuzcu olmaktan çıkarsınız.

Soru: Niçin?

Yanıt: Çünkü bir seçim yapmak, karar vermek zorunda kalacaksınız; ya tamamen mekanik ya da tamamen şuurlu duruma gelmenin peşine düşeceksiniz. Bu, bütün mistik öğretilerin sözünü ettiği yol ayrımıdır.

Soru: İstedğim şeyi yapabilmenin başka hiçbir yolu yok mudur?

Yanıt: İngiltere'de hayır. Doğu'da bu farklıdır. Farklı insanlar için farklı yöntemler vardır. Fakat bir öğretmen bulmanız gerekir. Ne yapmak istediğinize kendi başınıza karar verebilirsiniz. En çok neyi istediğinizi bulmak için yüreğinizi araştırın ve bunu yapabilecek yeteneğe sahipseniz, ne yapacağınızı bileceksiniz.

Bunu iyi düşünün ve sonra da ilerleyin.

TEK YÖNLÜ GELİŞİM

Şu anda burada bulunanların her birinin içindeki içsel makinelerinden biri diğerlerinden daha fazla gelişmiştir. Onların arasında hiçbir bağlantı yoktur. Ancak üç makinesinin tümü gelişmiş olan biri insan olarak adlandırılabilir. Tek yönlü bir gelişim sadece zarar vericidir. Bir insan bilgi sahibi olsa ve hatta yapması gereken her şeyi biliyor olsa da bu bilgi yararsızdır ve zarara bile yol açabilir. Hepiniz deforme olmuş durumdasınız. Eğer sadece kişilik gelişmişse, bu deformasyondur; böyle biri, hiçbir şekilde tam bir insan olarak adlandırılmaz; o çeyrek, üçte bir insandır. Aynı şey, özü gelişmiş bir insana da, kasları gelişmiş bir insana da uygulanabilir. Özü hiç gelişmemiş fakat az çok gelişmiş bir kişiliğe ve gelişmiş bir bedene sahip olan kişi de tam bir insan olarak adlandırılmaz. Kısacası, içindeki üç makinenin sadece ikisi gelişmiş olan biri insan olarak adlandırılmaz. Böyle tek yönlü gelişime uğramış birinin belli bir kürede daha fazla istekleri vardır, tatmin edemediği ve aynı zamanda da vazgeçemediği istekler. Yaşam bu kişi için berbat bir duruma gelir. Bu meyvesiz, yarı tatmin edilmiş istekler durumu için mastürbasyondan daha uygun bir sözcük bulamıyorum. Tam uyumlu

bir gelişim ideali açısından bakıldığında, bu tür tek yönlü bir insan hiç işe yaramaz.

Dışsal izlenimlerin algılanması, izlenimlerin dışsal uyaranlarının ritmine ve duyuların ritmine bağlıdır. İzlenimlerin doğru bir şekilde algılanması ancak bu ritimler birbirine denk geldiğinde mümkündür. Eğer ben veya herhangi biri, iki kelime söyleyecek olsak, bunlardan biri bir anlayışla, diğeri başka bir anlayışla söylenecektir. Sözcüklerimin her birinin belirli bir ritmi vardır. Eğer on iki sözcük söyleyecek olsam, bunlardan bazıları –diyelim ki üç tanesi– dinleyicilerim tarafından bedenleriyle, yedi tanesi kişilikleriyle ve iki tanesi de özleriyle algılanacaktır. Makineler birbirleriyle bağlantıda olmadıkları için, dinleyicinin her bir bölümü söylenmiş olanın sadece bir bölümünü kaydetmiştir ve söylenmiş olan şey hatırlanırken genel izlenim kaybedilir ve tekrar ortaya çıkarılamaz. Aynı durum, bir insan bir diğere bir şeyleri ifade etmeye çalışırken de görülür. Makineler arasındaki bağlantının yokluğu nedeniyle kişi kendisinin sadece bir kısmını ifade edebilir.

Her insan bir şeyler ister, fakat önce kendi içinde neyin yanlış veya eksik olduğunu bulmalıdır, ayrıca şunu da aklından çıkarmamalıdır ki kişi eğer kendi içinde doğru ritmlere sahip değilse asla gerçek bir insan olamaz.

Sesin algılanmasını ele alalım. Ses, üç makinenin tümünün alıcı aygıtlarına aynı anda ulaşır, fakat makinelerin ritimlerinin farklı olması yüzünden, onlardan sadece bir tanesinin izlenimi almak için zamanı vardır çünkü diğerlerinin algılama yeteneği geri kalmıştır. Eğer bir insan, sesi düşünme yeteneğiyle algılasa ve bunu, gitmesi gereken yer olan bedene yollamakta yavaş kalırsa, o zaman, duyacağı bir sonraki ses, ki yine gitmesi gereken yer

bedendir, ilkini uzaklaştırıp kovar ve istenen sonuç elde edilemez. Eğer bir insan bir şey yapmaya, örneğin bir şeye veya birine vurmaya karar verir ve bedeni bunu zamanında algılayacak kadar hızlı olmadığından bu kararı gerçekleştiremezse, vuruşun gücü çok daha zayıf olacak veya hiç vuruş yapamayacaktır.

Tıpkı algılama konusunda olduğu gibi bir insanın tezahürleri de asla tamam olamaz. Keder, zevk, açlık, soğuk, düşmanlık ve diğer duygu ve duyumlar sıradan bir insanda, varlığının bütünüyle değil de ancak bir bölümüyle deneyimlenir.

Soru: Enstitünün yöntemi nedir?

Yanıt: Bu yöntem sübjektiftir, yani her bir kişinin bireysel özelliklerine dayanmaktadır. Herkese uygulanabilecek olan sadece tek bir genel kural vardır: gözleme. Bu herkes için zorunludur. Bununla birlikte, bu gözleme değişim için değil, kendini görmek içindir. Herkesin genellikle farkında olmadığı kendine özgü nitelikleri, alışkanlıkları vardır. Kişinin bu niteliklerini görmesi gerekir. Bu şekilde kişi pek çok şey keşfedebilir. Her bir küçük olgunun kendi temel nedeni vardır. Kendiniz hakkında veri topladığınızda bu konuyu konuşmak mümkün olabilir; şu an için konuşma sadece teoriktir.

Eğer sadece tek tarafa ağırlık vermekteysek, bir gün gelir bunu dengelememiz gerekir. Kendimizi gözlemlemeye çalışarak, konsantrasyon konusunda pratik kazanırız ve bu pratik, günlük yaşamda bile yararlı olabilir.

Soru: Kişisel gelişimde ıstırapın rolü nedir?

Yanıt: İki tür ıstırap vardır: şuurlu ve şuursuz. Ancak bir aptal şuursuz ıstırap çeker.

Yaşamda iki nehir, iki yön vardır. İlkinde yasa, nehrin kendisi içindir, su damlaları için değil. Bizler su damlalarıyız. Damla bir an için yüzeydedir, bir sonraki an ise dip-

te. İstirap, onun konumuna bağlıdır. İlk nehirde ıstirap tamamen yararsızdır çünkü rastlantısal ve şuursuzdur.

Bu nehre paralel başka bir nehir daha vardır. Bu nehirde ise farklı türde bir ıstirap bulunur. İlk nehirdeki damla ikinci nehre geçme olasılığına sahiptir. Damla bugün acı çekmektedir çünkü dün yeterince acı çekmemiştir. Burada cezalandırma yasası işlemektedir. Damla ayrıca önceden de acı çekebilir. Er ya da geç her şeyin bedeli ödenir. Evren için zaman diye bir şey yoktur. Acı çekme gönüllü olabilir ve ancak gönüllü acı çekmenin bir değeri vardır. Bir insan sadece kendisini mutsuz hissettiği için de acı çekebilir. Veya kişi dün için ve yarına hazırlanmak için de acı çekebilir. Tekrar ediyorum, sadece gönüllü ıstirabın bir değeri vardır.

Soru: İsa bir öğretmen miydi, yoksa dünyaya tesadüfen gelmiş bir dahi miydi?

Yanıt: Bilgi olmadan, ne yaptıklarını yapabilirdi ne de olduğu kişi olabilirdi. Şurası biliniyor ki, o neredeyse orada bilgi de vardı.

Soru: Eğer bizler sadece mekaniksek dinin ne anlamı var?

Yanıt: Bazıları için din bir yasa, bir rehberlik, bir yöndür; bazıları için ise sadece bir polistir.

Soru: Daha önceki bir konuşmada dünyanın canlı olduğu söylenmişti, bu ne anlamdadır?

Yanıt: Canlı olanlar sadece bizler değiliz. Eğer bir parça canlıysa o zaman bütün de canlıdır. Bütün evren bir zincir gibidir ve dünya da bu zincirde bir halkadır. Nerede hareket varsa orada yaşam vardır.

Soru: Ölmeyen kişinin doğamayacağı ne anlamda söylenmiştir?

Yanıt: Bütün dinler dünya üzerindeki bu yaşam sırasında söz konusu olan bir ölümden söz ederler. Yeniden doğumdan önce ölüm gelmelidir. Peki ama ölmesi gereken nedir? Kişinin kendi bilgisine olan yanlış güveni, kendini beğenmişliği ve bencilliği. Bencillğimiz kırılmalıdır. Bizler çok karmaşık makineler olduğumuzu ve bu yüzden de bu kırılma sürecinin çok uzun ve zor bir görev olmasının kaçınılmaz olduğunu kavramak zorundayız. Gerçek gelişimin mümkün olabilmesi için önce kişiliğimizin ölmesi gerekmektedir.

Soru: İsa dans hareketleri öğretti mi?

Yanıt: Orada olmadığım için göremedim. Dans ve jimnastiği birbirinden ayırmak gerekir, bunlar farklı şeylerdir. Havarilerinin dans edip etmediklerini bilmiyoruz fakat İsa'nın eğitimini aldığı yerde "kutsal jimnastiğin" öğretiltiğini kesinlikle biliyoruz.

Soru: Katolik tören ve ayinlerinin herhangi bir değeri var mıdır?

Yanıt: Ben Katolik ayinlerini incelemedim ama Yunan Kilisesinin ayinlerini iyi biliyorum ve bunlarda, biçimin ve törenin altında gerçek anlamlar da yatmaktadır. Her tören, değiştirilmeden uygulanmaya devam ediliyorsa, bir değere sahiptir. Ayin, aslında içinde gerçeğin yazılı olduğu rehber kitaplar olan kadim danslar gibidir. Fakat bunları anlayabilmek için kişinin bir anahtarı olması gerekir.

Eski taşra danslarının da bir anlamı vardır, hatta bazılarının içinde reçel tarifi bile bulunur.

Bir tören, içinde çok şey yazılı olan bir kitaptır. Anlaya-

bilen herkes onu okuyabilir. Tek bir törende yüz kitapta bulunandan daha fazla şey bulunur. Genellikle her şey değişir, fakat gelenekler ve törenler değişmeden kalabilirler.

Soru: Ruhların reenkarnasyonu mevcut mudur?

Yanıt: Bir ruh lüks bir şeydir. Şu ana kadar hiç kimse tamamen gelişmiş bir ruhla doğmamıştır. Reenkarnasyondan söz edebilmemiz için önce ne tür bir insandan, ne tür bir ruhtan ve ne tür bir reenkarnasyondan söz ettiğimizi bilmeliyiz. Bir ruh ölümden hemen sonra da, belirli bir süre sonra da dezentege olabilir. Örneğin bir ruh, dünyanın sınırları içinde kristalize olabilir ve orada kalabilir, fakat güneş düzeyinde kristalize olamayabilir.

Soru: Kadınlar da erkekler gibi çalışabilir mi?

Yanıt: Kadınlarda ve erkeklerde farklı kısımlar daha fazla gelişmiştir. Erkeklerde bu entelektüel kısımdır ki buna A diyeceğiz; kadınlarda ise duygusal kısım daha fazla gelişmiştir, yani B, Enstitüdeki çalışma bazen A'nın yapısına daha uygundur ve bunlar B için çok zordur. Bazen de B'nin yapısına daha uygun olur ve bunlar da A için daha zordur. Fakat gerçek anlayış için temel olan A ile B'nin kaynaşmasıdır. Bu durum C olarak adlandıracağımız bir güç üretir.

Evet, kadınlar ve erkekler için eşit şanslar söz konusudur.

NEW YORK, 13 MART 1924

Kendini gözlemlemek çok zordur. Ne kadar çok derseniz bunu o kadar iyi anlarsınız.

Şu an için bunu sonuç almak üzere değil de kendinizi aslında gözlemleyemeyeceğinizi anlamak için uygulamalısınız. Daha önceleri kendinizi gördüğünüzü ve tanıdığınızı sanıyordunuz.

Ben burada objektif kendini gözlemden söz ediyorum. Kendinizi objektif olarak tek bir dakika bile göremezsiniz çünkü bu farklı bir işlemdir, üstadın işlevidir.

Eğer size kendinizi beş dakika için gözlemleyebilirmişsiniz gibi geliyorsa yanılıyorsunuz; bu yirmi dakika veya bir dakika da olsa bir şey değişmez. Bunu yapamayacağınızı açıkça kavramalısınız. Bu kavrayışa ulaşmak sizin amacınızdır.

Bu amaca ulaşmak için tekrar ve tekrar denemelisiniz.

Denediğinizde alacağınız sonuç gerçek anlamda bir kendini gözleme olmayacaktır. Fakat denemek, dikkatinizi güçlendirecek ve daha iyi konsantre olmayı öğreneceksiniz. Bütün bunlar daha sonra işinize yarayacak. Ancak o zaman kişi kendini hatırlamaya başlayabilir.

Eğer vicdanunuzun sesini dinleyerek çalışırsanız kendinizi daha fazla değil daha az hatırlayacaksınız çünkü kendini hatırlama pek çok şey gerektirir. Bu o kadar kolay de-

ğildir, çok şeye mal olur.

Kendini gözleme egzersizi birkaç yıl için yeterlidir. Başka bir şey üzerinde çalışmaya girişmeyin. Vicdanınıza kulak vererek çalıştığınızda neye ihtiyacınız olduğunu anlayacaksınız.

Şu an için sadece dikkatiniz tek bir noktadadır ve bu, ya bedeninizde ya da duygularınızdadır.

Soru: Dikkate nasıl sahip olabiliriz?

Yanıt: İnsanlarda dikkat yoktur. Bunu elde etmeyi amaçlamalısınız. Kendini gözleme ancak dikkat elde edildikten sonra mümkündür. Küçük şeylerle başlayın.

Soru: Ne gibi küçük şeylerle başlayabiliriz? Ne yapmalıyız?

Yanıt: İster şuurlu ister şuursuz olsun, sinirli ve huzursuz hareketleriniz, herkesin sizin hiçbir otoriteye sahip olmayan bir ahmak olduğunuzu anlamasına neden olur. Bu huzursuz hareketlerinizle hiçbir şey olamazsınız. Yapmanız gereken ilk şey bu hareketleri durdurmaktır. Bırakın bu sizin amacınız, sizin Tanrınız olsun. Ailenizin bile size yardım etmesini sağlayın. Belki ancak bundan sonra dikkat kazanabilirsiniz. Bu, yapılabilecek şeylere bir örnektir.

Başka bir örnek: İyi bir piyanist, sanatını ancak adım adım öğrenir. İlk pratikler olmadan melodiler çalmak istiyorsanız asla gerçek melodiler çalamazsınız. Çalacağınız melodiler kakofonik* kalır ve insanların acı çekip sizden nefret etmelerine neden olur. Psikolojik fikirler için de aynı geçerlidir; bir şeyi elde etmek için uzun pratikler gereklidir.

* Kakofoni: Kimi sözlerde, söz öbeklerinde, boğumlama noktası yakın seslerin art arda gelmesi sonucu söyleyişin güçlüğe uğraması, kulağı rahatsız etmesi. RM

Önce küçük şeyleri başarmaya çalışın. Eğer daha başta büyük şeyler amaçlarsanız asla bir şey olamazsınız. Tezahürleriniz kakofonik melodilere benzer ve insanların sizden nefret etmelerine neden olur.

Soru: Peki, ne yapmalıyım?

Yanıt: İki tür uygulama vardır: otomatik olarak yapmak ve amaca göre yapmak. Şu anda yapabildiğiniz küçük bir şeyi alın ve bunu amacınız, adeta tanrının haline getirin. Hiçbir şeyin araya girmesine izin vermeyin. Sadece bunu amaçlayın. Sonra, bunu yapmakta başarılı olduysanız, ben size daha büyük bir ödev verebilirim. Şu anda sizin için fazla büyük olan şeyler yapmak yönünde bir arzu duyuyorsunuz. Bu anormal bir arzudur. Bunları asla yapamazsınız ve bu arzu sizi yapabileceğiniz küçük şeyleri yapmaktan da alıkoyar. Bu arzuyu yok edin, büyük şeyleri unutun. Sizin amacınız küçük bir alışkanlığınızı kırmak olsun.

Soru: Sanırım benim en büyük hatam çok konuşmam. Çok konuşmamaya çalışmak iyi bir ödev olur muydu?

Yanıt: Sizin için bu çok iyi bir amaç. Siz konuşmanızla her şeyi bozuyorsunuz. Bu konuşma tarzı işinizi bile engelliyor. Çok konuştuğunuz zaman sözlerinizin hiçbir ağırlığı kalmaz. Bunun üstesinden gelmeye çalışın. Eğer başarılırsanız bunun pek çok yararı olacaktır. Gerçekten de bu çok iyi bir ödev. Fakat bu büyük bir şey, küçük değil. Size söz veriyorum, eğer bunu başarılırsanız, ben burada olmasam bile, sizin başarınızdan haberim olacak ve size yardım yollayacağım, böylece bir sonraki adımınızın ne olacağını bileceksiniz.

Soru: Başkalarının ortaya koydukları tezahürlere tahammül etmek iyi bir ödev olur muydu?

Yanıt: Diğer insanların tezahürlerine tahammül etmek büyük bir şeydir. Bir insanın ulaşabileceği son şeydir. Sadece kusursuz bir insan bunu yapabilir. Amacınız olarak, tek bir kişinin şu anda sinirlenmeden tahammül edemediğiniz tek bir tezahürüne katlanabilmekle başlayın. Eğer "isterseniz", "yapabilirsiniz". "İstek" olmadan asla "yapamazsınız". İstek, dünyadaki en güçlü şeydir. Şuurlu istek olunca her şey mümkündür.

Soru: Ben amacımı sık sık hatırlıyorum fakat yapmam gerektiğini hissettiğim şeyi yapacak enerjim yok.

Yanıt: İnsanın gönüllü amaçlarını gerçekleştirecek enerjisi yoktur çünkü gece boyunca pasif hali içinde kazanmış olduğu bütün güç, negatif tezahürlere harcanmaktadır. Bunlar onun otomatik tezahürleridir, yani isteyerek gerçekleştirdiği pozitif tezahürlerinin karşısı.

İçinizde amacını otomatik olarak zaten hatırlayabilen ama onu gerçekleştirecek gücü olmayanlar için şunu söyleyebilirim: En azından bir saatlik bir süre boyunca yalnız başınıza oturun. Bütün kaslarınızı gevşetin. Bırakın çağrışımınız devam etsin, fakat onlar tarafından ele geçirilmeyin. Onlara şöyle söyleyin: "Eğer şu anda istediğimi yapmama izin verirseniz ben de daha sonra sizin isteklerinizi yerine getireceğim." Çağrışımınıza, onlar sanki bir başkasının çağrışımıymış gibi bakın, böylece kendinizi onlarla özdeşleşmekten korursunuz.

Bir saatin sonunda bir parça kağıt alın ve üzerine amacınızı yazın. Bu kağıt, adeta tanrınız olsun. Bunun dışındaki her şey bir hiçtir. Onu sürekli olarak cebinizden çık-

rıp okuyun, her gün. Bu şekilde sizin bir parçanız haline gelecektir, önce teorik olarak, sonra da gerçekten... Enerji kazanmak için bu hareketsiz oturma ve kaslarınızı gevşetme egzersizini uygulayın. O bir saatin sonunda içinizdeki her şey sessizleştiğinde, ancak o zaman amacınız hakkında karar verin. Çağrışımların sizi ele geçirmelerine izin vermeyin. Gönüllü bir amaç üstlenmek ve ona ulaşmak, manyetizme ve "yapabilme" yetisine yol açar.

Soru: Manyetizm nedir?

Yanıt: İnsanda iki cevher vardır, fiziksel bedenin aktif elementlerinden oluşan cevher, bir de astral maddenin aktif elementlerinden oluşan cevher. Bu ikisi karışarak üçüncü bir cevher oluştururlar. Bu karışık cevher, insanın belirli kısımlarında toplanır ve ayrıca kişinin çevresinde bir atmosfer meydana getirir, tıpkı bir gezegeni çevreleyen atmosfer gibi. Gezegensel atmosferler diğer gezegenler yüzünden devamlı olarak madde kazanıp kaybederler. Tıpkı gezegenlerin diğer gezegenler tarafından çevrili oluşu gibi, insan da diğer insanlarla çevrili durumdadır. Belirli sınırlar içinde, iki atmosfer karşılaştıkları zaman ve eğer atmosferler "sempatik" ise aralarında bir bağlantı kurulur ve yasaya uygun sonuçlar ortaya çıkar. Bir şeyler akar. Atmosfer miktarı aynı kalır fakat nitelik değişir. İnsan kendi atmosferini denetleyebilir. Bu, elektrik gibidir, pozitif ve negatif bölümleri vardır. Bölümlerin biri fazlaştırılabilir ve bir akım gibi aktılabilir. Her şeyin pozitif ve negatif elektriği vardır. İnsandaki istekler ve istenmeyen şeyler pozitif de olabilir negatif de. Astral madde her zaman fiziksel maddeye karşı koyar.

Antik zamanlarda rahipler hastalıkları kutsamayla iyileştirebiliyorlardı. Bazı rahiplerin ellerini hasta kişi üzeri-

ne koyması gerekiyordu. Bazıları kısa bir mesafede, bazıları da uzun mesafede şifa verebiliyorlardı. Bir "rahip", söz konusu karışık cevhere sahip olan ve diğer insanlara şifa verebilen kişiydi. Bir rahip bir manyetizördü. Hasta insanlarda yeterli karışık cevher, yeterli manyetizm ve yeterli "yaşam" yoktur. Bu "karışık cevher", yoğunlaştığı zaman görülebilir. Aura veya hale, gerçek bir şeydir ve bazen kutsal yerlerde veya kiliselerde görülebilir. Mesmer* bu cevherin kullanımını yeniden keşfetti.

Bu cevheri kullanabilmek için önce ona sahip olmalısınız. Bu da dikkatle aynı şeydir. Ancak şuurlu çalışma ve maksatlı ıstırap yoluyla, gönüllü olarak küçük şeyler yaparak kazanılabilir. Bırakın küçük bir amaç sizin adeta tanrınız olsun, böylece manyetizm kazanmaya doğru ilerliyor olacaksınız. Elektrik gibi manyetizm de yoğunlaştırılabilir ve akıtılabilir. Bu soruya gerçek bir grupta gerçek bir yanıt verilebilirdi.

* Franz Anton Mesmer (1734-1815): Alman hekim. "Hayvansal Manyetizm" teorisıyla ve manyetizm olgusunu Batı'nın gündemine getirmesiyle tanınmıştır.
RM

İster çalışmaya devam etmek istediği için olsun, isterse de dışsal yaşamı için, herkesin belirli bir egzersize fazlasıyla ihtiyacı vardır.

Bizlerin iki yaşamı var, içsel ve dışsal yaşam, bu yüzden de iki tür kale alışa sahibiz. Bizler sürekli olarak kale alırız.

Diyelim ki o bana baktığında içimde ona karşı bir hoşnutsuzluk hissediyorum, ona karşı öfke duyuyorum fakat dışsal olarak ona karşı naziğim çünkü ona ihtiyacım olduğu için çok nazik olmalıyım. İçsel olarak neysem oyum, fakat dışsal olarak farklıyım. Bu dışsal kale almadır. Şimdi benim aptal olduğumu söylüyor. Bu beni kızdırıyor. Kızgın olduğum gerçeği bir sonuç, fakat içimde olan şey içsel kale almadır.

Bu içsel ve dışsal kale alış birbirinden farklıdır. İçsel ve dışsal her iki tür kale alış ayrı ayrı kontrol edebilmeyi öğrenmeliyiz. Biz sadece içimizde değil dışımızda da değişmek istiyoruz.

Dün o bana dostça olmayan bir bakış attığında öfkelenmiştim. Fakat bugün anlıyorum ki bana o şekilde bakmış olmasının nedeni belki de onun bir aptal olması; ya da belki benim hakkımda bir şey öğrendi veya duydu. Ve ben bugün sakin kalmak istiyorum. O bir köle ve ben ona içsel olarak kızmamalıyım. Bugünden itibaren içimde sakin ol-

mak istiyorum.

Bugün dışsal olarak nazik olmak istiyorum fakat gerekirse kızgın gibi de görünebilirim. Dışsal olarak bu hem onun hem de benim için en iyisi. Kale almalıyım. İçsel ve dışsal kale alış farklı olmalıdır. Sıradan bir insanda dışsal tavır içsel olanın bir sonucudur. Eğer karşımdaki nazikse ben de naziğimdir. Fakat bu tavırlar birbirinden ayrılmalıdır.

Kişi içsel kale alıştan kurtulmalıdır fakat dışsal olarak bugüne kadar yaptıklarından daha da fazlasını yapmalıdır. Sıradan bir insan, içinden kendisine dikte edilen şekilde yaşar.

Değişimden söz ettiğimizde içsel değişim ihtiyacını kastediyoruz. Dışsal olarak her şey yolundaysa değişmek için bir gereklilik yoktur. Yolunda değilse belki yine değişime ihtiyacı yoktur çünkü belki de bu özgün olandır. Gerekli olan, içi değiştirmektir.

Şu ana kadar bizler hiçbir şeyi değiştirmedik fakat bugünden sonra değiştirmek istiyoruz. Fakat nasıl değiştireceğiz? Öncelikle neyin yararsız olduğunu ayırt etmeli ve sonra da onu halledip fırlatıp atarak yeni bir şey inşa etmeliyiz. İnsanda birçok iyi, birçok da kötü şey vardır. Eğer her şeyi atarsak sonradan onu tekrar toplamamız gerekebilir.

Eğer bir insan dışsal kısımda yeterli şeye sahip değilse boşlukları doldurma ihtiyacı duyacaktır. İyi eğitim görmemiş biri daha iyi eğitim almalıdır. Fakat bu, yaşam içindir.

Çalışma, hiçbir dışsal şeye ihtiyaç göstermez. Sadece içsel olan gereklidir. Dışsal olarak kişi her şeyde bir rol oynamalıdır. Dışsal olarak kişi bir aktör olmalıdır, aksi takdirde yaşamın gerektirdiklerine karşılık veremez. Bir insan bir şey sever, bir diğeri başka bir şey. Eğer her ikisiyle

de arkadaş olmak istiyor ve sadece tek yanlı davranıyorsunuz, diğeri bundan hoşlanmayacaktır. Birine istediği gibi ve diğeri de onun istediği gibi davranmalısınız. O zaman yaşamınız daha kolay olacaktır.

Fakat içinizde bu farklı olmalıdır; biriyle ve diğeriyle olan ilişkinizde farklı olmalıdır.

Şu anki koşullarda, özellikle de yaşadığımız şu zamanlarda her insan tamamıyla mekanik olarak kale almaktadır. Bizi dışarıdan etkileyen her şeye tepki gösteriyoruz. Emirlerle uyuyoruz. O iyi, ben de iyiyim; o kötü, ben de kötüyüm. Ben onun olmamı istediği gibiyim, ben bir kuklayım. Fakat o da mekanik bir kukla. O da mekanik bir şekilde emirlere uyuyor ve başka birinin yapmasını istediği şeyi yapıyor.

İçimizde tepki göstermeye bir son vermeliyiz. Eğer bir insan kabaysa içimizde tepki göstermemeliyiz. Bunu yapmayı becerebilen bir insan daha özgür olacaktır. Bu çok zordur.

İçimizde bir at vardır; bu at dışarıdan gelen emirlere uyar. Zihnimiz ise içeride herhangi bir şey yapamayacak kadar zayıftır. Zihin durma emri verse bile içeride hiçbir şey durmayacaktır.

Bizler zihnimizden başka hiçbir şeyi eğitmeyiz. Hangi durumda nasıl davranacağımızı biliriz. "Hoşçakalın." "Memnun oldum." Fakat bunu bilen sadece sürücüdür. Sürücü koltuğunda otururken bunları okumuştur. Fakat atın hiçbir eğitimi yoktur. Ona alfabe bile öğretilmemiştir, hiç dil bilmez, hiç okula gitmemiştir. Aslında at da eğitime yetisine sahipti fakat biz bunu tamamen unuttuk... Bu yüzden de ihmal edilen bir öksüz gibi büyüdü. Sadece iki sözcükten anlıyor: sağa ve sola!..

İçsel değişim hakkında söylediklerim sadece attaki değişim ihtiyacına yöneliktir. Eğer at değişirse biz dışsal olarak bile değişebiliriz. Eğer at değişmezse, ne kadar uzun süre çalışırsak çalışalım her şey yine aynı kalır.

Odanızda sessiz bir şekilde otururken değişmeye karar vermek kolaydır. Fakat siz biriyle karşılaşır karşılaşmaz at çifte atar. İçimizde bir at vardır.

At değişmelidir.

Eğer kişi kendini incelemenin yardımcı olacağını ve böylece değişebileceğini sanıyorsa tamamen yanılmaktadır. Bütün kitapları okusa, yüzyıl boyunca inceleme yapsa, bütün bilgiyi, bütün sırları özümseseye bile bundan hiçbir şey çıkmaz.

Çünkü bütün bu bilgi sürücüye ait olacaktır. O da, bilse bile, at olmadan arabayı süremez çünkü araba çok ağırdır.

Siz her şeyden önce, siz olmadığınızı kavramalısınız. Bundan emin olun, inanın bana. Siz atınız ve eğer çalışmaya başlamak istiyorsanız, ata, onunla konuşmanızı sağlayacak bir dil öğretilmelidir, böylece ona mizacını değiştirmenin zorunluluğunu anlatıp kanıtlayabilirsiniz. Eğer bunda başarılı olursanız, o zaman, sizin yardımınızla at da öğrenmeye başlayacaktır.

Fakat değişim sadece içte mümkündür.

Arabaya gelince, onun varlığı tamamen unutulmuştur. Fakat o takımın bir parçası ve önemli bir parçasıdır. Onun kendi yaşamı vardır ve bu bizim yaşamımızın temelidir. Kendi psikolojisine sahiptir. Ayrıca düşünür, acıklar, istek duyar, ortak çalışmada yer alır. Onun da eğitilmesi, okula gönderilmesi gerekir, fakat ne anne-baba ne de başka biri bunu umursar. Sadece sürücü eğitimden geçirilmiştir. Dilden anlar ve bir caddenin nerede olduğunu bilir. Fakat o,

arabayı kendi başına oraya süremez.

Aslında arabamız sıradan bir kasaba için yapılmıştır; bütün mekanik parçalar kasabanın yollarına uygun olarak tasarımlanmıştır. Arabada pek çok küçük tekerlek vardır. Yolun engebeli oluşunun motor yağının düzgün bir şekilde dağılmasını sağlaması ve onları bu şekilde yağlaması düşünülmüştür. Fakat bütün bunlar yolların pek düzgün olmadığı belirli bir kasaba için hesaplanmıştır. Günümüzde ise kasaba değişmiş fakat arabanın modeli aynı kalmıştır. Yük taşımak üzere üretilmiştir fakat artık yolcu taşımaktadır. Ve her zaman aynı ve tek bir caddede yol almaktadır, "Broadway"de. Bazı parçalar uzun süre kullanılmamaktan paslanmıştır. Zaman zaman başka bir caddede yol alması gerektiğinde arızalanmaktan kurtulamakta ve daha sonra elden geçmesi şart olmaktadır. İyi ya da kötü, hala "Broadway"de çalışmaktadır fakat başka bir cadde için önce değiştirilmesi gerekmektedir.

Arabanın bile kendine özgü bir itilimi, hızı vardır fakat belirli anlamlarda bizim arabamız bunu yitirmiştir. Ve itilim olmadan çalışamaz.

Araba yüz kilo taşıyabilirken at sadece elli kilo çekebilmektedir. Dolayısıyla isteseler bile birlikte çalışamazlar.

Bazı makineler o denli hasar görmüş durumdadır ki onlarla hiçbir şey yapılamaz. Sadece satılabilirler. Diğerleri ise hala tamir edilebilir. Fakat bu, uzun bir zaman gerektirir çünkü parçaların bazıları çok fazla hasarlıdır. Makinenin parçalara ayrılması, bütün metal parçaların yağa konulması, temizlenmesi ve sonra tekrar biraraya getirilmesi gerekmektedir. Bazılarının da değişmesi gerekecektir. Bazı parçalar ucuzdur, satın alınabilir fakat diğerleri pahalıdır ve değiştirilemez, maliyeti çok yüksek olur. Bazen yeni bir araba almak eskisini onarmaktan daha ucuza gelir.

Muhtemelen burada hazır bulunanların hepsi de istekte bulunurlar ve kendilerinin sadece tek bir parçalarıyla isteyebilmektedirler. Bu yine sadece sürücüyle olmaktadır çünkü o bir şeyler okumuş, bir şeyler duymuştur. Pek çok fantezileri vardır, hatta rüyalarında Ay'a bile uçmaktadır.

Kendileriyle bir şeyler yapabileceklerini sananlar tümüyle yanılmaktadırlar. İçeride bir şeyleri değiştirebilmek çok zordur. Sizin bildiğiniz, atın bildiği şeydir. Bütün bilgileriniz sadece manipülasyonlardır. Gerçek değişim çok zor bir şeydir, sokakta birkaç yüz bin dolar bulmaktan daha zordur.

Soru: At niçin eğitilmemiştir?

Yanıt: Büyükanneyle büyükbaba zamanla unuttular ve bütün akrabalar da unuttu. Eğitim zaman ister, ıstırap ister; yaşam daha az huzurlu duruma gelir. Önceleri tembellikten ötürü onu eğitmediler, sonra tümüyle unuttular.

Burada yine üç yasası işlemektedir. Pozitif ve negatif ilkeler arasında bir sürtünme, bir ıstırap olmalıdır. İstırap üçüncü ilkeye götürür. Pasif olmak yüz kez daha kolaydır, böylece ıstırap ve sonuç dışarıda oluşur, sizin içinizde değil. İçsel sonuç, her şey sizin içinizde yer aldığı anda elde edilir.

Bazen aktifizdir bazen de pasif. Bir saatliğine aktif oluruz, bir sonraki saat pasif oluruz.

Aktif olduğumuzda harcarız, pasif olduğumuzda dinleniriz. Fakat her şey sizin içinizde olduğunda dinlenemezsiniz, yasa her zaman işler. İstırap çekmeseniz bile rahat değilsinizdir.

Hiç kimse ıstırap çekmekten hoşlanmaz, herkes rahat olmak ister. Herkes en kolay olanı, en az rahatsızlık verenini seçer, çok fazla düşünmemeye çalışır. Büyükanne ve

büyükbabamız giderek daha fazla dinlendiler. İlk gün beş dakikalık bir dinlenme, ertesi gün on dakika ve böyle devam etti. Öyle bir an geldi ki zamanın yarısı dinlenmeye ayrıldı. Yasa öyledir ki eğer bir şey bir birim artmaktaysa, diğer bir şey bir birim azalır. Nerede daha fazla varsa oraya eklenir, nerede daha az varsa daha da azalır. Büyükanne ve büyükbabanız atı eğitime işini aşamalı biçimde unuttular. Ve şimdi artık kimse hatırlamıyor.

Soru: İçsel değişime nasıl başlamak gerekir?

Yanıt: Benim tavsiyem, kale alma hakkında söylediklerimdir. Ata yeni bir dil öğretmeye başlamalı ve onu değişme isteği yönünde hazırlamalısınız.

Araba ve at bağlantılıdır. Atla sürücü de dizginler aracılığıyla bağlantılıdır. At iki sözcükten anlamaktadır, sağa ve sola! Sürücü zaman zaman ata emir verememektedir çünkü dizginlerimizin bazen daha da kalınlaşma kapasitesi vardır. Deriden yapılmamışlardır. Dizginlerimiz daha kalınlaştığında sürücü atı denetleyememektedir. At ise sadece dizginlerin dilinden anlamaktadır. Sürücü ne kadar "Lütfen, sağa!" diye bağırsa bağırsın, at kıvıldamaz. Ancak sürücü dizgini çekerse anlar. Belki de atın bildiği bir dil vardır fakat bu, sürücünün bildiği dil değildir. Yabancı bir dildir.

Atla araba arasında da şaftlarla ilgili olarak aynı durum söz konusudur. Bu, başka bir açıklama gerektirmektedir.

Bizler içimizde manyetizm gibi bir şeye sahibiz. Bu sadece tek bir cevherden değil birkaç cevherden oluşmaktadır. Bu bizim önemli bir parçamızdır ve makine çalıştığında biçimlenmektedir.

Besinden söz ettiğimizde sadece tek bir oktavdan söz etmiştik. Fakat aslında üç oktav vardır. Bir oktav bir cevher üretir, diğerleri farklı cevherler üretir. Si, ilk oktavın sonucudur. Makine mekanik olarak çalıştığında 1 No.lu cevher üretilir. Şuuraltımızla çalıştığımızda başka tür bir cevher üretilir. Eğer bu türden bir şuuraltı çalışma yoksa bu cevher üretilmez. Şuurulu çalıştığımızda üçüncü tür bir cevher üretilir.

Gelin bu üçünü inceleyelim. İlki şaftlara karşılık gelir, ikincisi dizginlere ve üçüncüsü de sürücünün yolcuyla duymasına olanak veren maddeye. Sesin boşlukta yol alamadığını bilirsiniz, ortada bir madde bulunması gerekir.

Tesadüfen orada bulunan bir yolcuyla arabanın efendisi arasındaki farkı anlamamız gerekir. "Ben" efendidir, tabii bir "Ben"imiz varsa. Yoksa, her zaman arabada oturan ve sürücüye emirler veren birisi bulunur. Yolcuyla sürücü arasında, sürücünün duymasına izin veren bir madde yer alır. Bu maddelerin orada olması veya olmaması pek çok tesadüfi unsura bağlıdır. Var olmayabilirler. Eğer madde biriktirilmişse, yolcu sürücüye emir verebilir fakat sürücü ata emir veremez vs. Bazen yapabilirsiniz, bazen de yapamazsınız; bu, orada var olan cevher miktarına bağlıdır. Yarın yapabilirsiniz, bugün yapamazsınız. Bu cevher pek çok şeyin sonucudur.

Istırap çektüğümüzde bu cevherlerden biri biçimlenir. Ne zaman mekanik olarak rahat değilsek ıstırap çekeriz. Çeşitli ıstırap türleri vardır. Örneğin, ben size bir şey söylemek istiyorum fakat en iyisinin hiçbir şey söylememek olacağını hissediyorum. Bir parçam söylemek istiyor, bir diğeri ise sessiz kalmak. Bu mücadele bir cevher üretir. Bu cevher aşamalı bir şekilde belirli bir yerde birikir.

Soru: Esin nedir?

Yanıt: Esin, bir çağrışımdır. Bir merkezin işleyiştir. Esin ucuzdur, dinlenme bundan sağlanır. Sadece çatışma, tartışma bir sonuç üretebilir.

Ne zaman aktif bir element söz konusu olsa bir de pasif element vardır. Eğer Tanrı'ya inanıyorsanız aynı zamanda şeytana da inanıyorsunuzdur. Bütün bunların hiçbir değeri yoktur. İster iyi olun ister kötü; bu bir şeye değmez. Sadece iki taraf arasındaki bir çatışma bir şeye değer. Ancak çok şey biriktirildiğinde yeni bir şey kendisini tezahür ettirebilir.

İçinizde her an bir çatışma olabilir. Kendinizi asla göremezsiniz. Ancak kendi içinize bakmaya başladığınızda söylediklerime inanacaksınız, o zaman göreceksiniz. Yapmak istemediğiniz bir şeyi yapmaya çalışıyorsanız ıstırap çekersiniz. Bir şey yapmak istiyor da yapmıyorsanız yine ıstırap çekersiniz.

Hoşlandığınız şey -ister iyi olsun ister kötü- aynı değere sahiptir. İyi, görece bir kavramdır. Ancak çalışmaya başlarsanız sizin iyiniz ve kötünüz var olmaya başlar.

Soru: İki isteğin çatışması ıstırapa yol açıyor. Fakat bazı ıstıraplar da akıl hastahanesini boylatıyor, değil mi?

Yanıt: İstırap çekmek çeşitli türlerde olabilir. Başlangıç olarak iki türe ayıracağız. Önce şuursuz; ikinci olarak da suurlu.

İlk tür hiçbir sonuç vermez. Örneğin, açlık yüzünden ıstırap çekiyörsünüz çünkü ekmek alacak paranız yok. Eğer bir parça ekmeğiniz olur da onu yemeyip ıstırap çekerseniz bu daha iyidir.

Eğer tek bir merkezle ıstırap çekmekteyseniz, ister dü-

şünme merkezi isterse de duygusal merkez olsun, akıl hastahanesini boylarsınız.

Istirap uyumlu olmalıdır. Kaba olanla zarif olan arasında karşılıklı denklik olmalıdır. Aksi takdirde bir şeyler kırılabilir.

Pek çok merkeziniz vardır; üç, beş veya altı tane değil, daha fazla. Bunların arasında tartışmanın yapılabileceği bir yer vardır. Fakat denge bozulmuş olabilir. Bir ev inşa ettiniz ama dengesi bozuk, dolayısıyla ev yıkılacak ve her şey mahvolacaktır.

Şu anda karşılıklı anlayış için gereken malzemeyi sağlamak üzere olayları teorik olarak açıklıyorum.

Küçük de olsa bir şeyler yapabilmek büyük bir risktir. İstirabın ciddi bir sonucu olabilir. Ben şu anda ıstıraptan teorik olarak söz ediyorum, anlayış kolaylığı olsun diye. Fakat sadece şu an için böyle. Enstitüde insanlar gelecek yaşam hakkında düşünmezler, sadece yarını düşünürler. İnsan göremez ve inanamaz. Kendini bildiğinde, kendi içsel yapısını anladığında, ancak o zaman görebilir. Biz şu anda dışsal bir tarzda çalışmaktayız.

Güneş'i, Ay'ı incelemek mümkündür. Fakat insan, kendi içinde her şeye sahiptir. Benim içimde güneş, ay, Tanrı var. Ben bütünlüğüyle tüm yaşamım.

Anlamak için insan kendini bilmelidir.

Her hayvan kendi yapısına göre çalışır. Bir hayvan daha fazla çalışır, bir diğeri daha az, fakat her biri de bunu doğal olduğu ölçüde yapar. Biz de çalışırız; aramızdan bazıları daha fazla, bazılarıysa daha az çalışma becerisine sahiptir. Öküz gibi çalışan biri değersizdir ve hiç çalışmayan biri de değersizdir. Çalışmanın değeri niceliğinde değil niteliğindedir. Ne yazık ki insanların nitelik açısından pek de iyi çalışmadıklarını söylemeliyim. Bununla beraber bugüne kadar yapmış oldukları çalışmalar bir pişmanlık kaynağı olarak hizmet edebilir. Eğer bunlar bir pişmanlık nedeni olarak hizmet ederse işe yarayabilir; yoksa hiçbir işe yaramaz.

Her hayvan, daha önce de söylediğim gibi, ne tür bir hayvan olduğuna bağlı olarak çalışır. Bir hayvan, diyelim ki bir solucan, oldukça mekanik bir şekilde çalışır; insan ondan başka bir şey bekleyemez. Mekanik olanın dışında başka bir beyni yoktur. Başka bir hayvan ise sadece hissederek çalışır ve hareket eder çünkü onun beyninin yapısı da böyledir. Üçüncü bir hayvan da hareketi ancak zeka sayesinde algılar ve insan ondan başka bir şey bekleyemez çünkü onun başka bir beyni yoktur; bu tür bir beyinden, doğanın onu yarattığından başka hiçbir şey beklenemez.

Bu yüzden çalışmanın niteliği, ortada ne tür bir beyin olduğuna dayanır. Farklı türdeki hayvanları ele aldığımız-

da tek-beyinli, çift-beyinli ve üç-beyinli hayvanlar olduğunu görürüz. İnsan üç-beyinli bir hayvandır. Ama genellikle üç-beyinli olanın çift-beyinli olandan, diyelim ki beş kat daha fazla çalışması gerekir. İnsan, oluşumuna göre üretebileceğinden daha fazla çalışmanın kendisinden isteneceği biçimde yaratılmıştır. Bu, insanın hatası değil doğanın hatasıdır. Çalışma ancak insan olasılık sınırına kadar verdiğinde değerli olabilir. Normalde insanın çalışmasında duygunun ve düşüncenin katılımı şarttır. Eğer bu işlevlerden biri yoksa insanın çalışmasının niteliği, çift-beyinle çalışan birinin yaptığı çalışma düzeyinde olacaktır. Eğer insan, bir insan gibi çalışmak istiyorsa bir insan gibi çalışmayı öğrenmelidir. Bunu belirlemek kolaydır, tıpkı hayvan ve insanı ayırt etmek gibi kolaydır ve kısa süre sonra bunu görmeyi öğreneceğiz. O zamana dek benim sözüme güvenmek zorundasınız. Tüm yapmanız gereken zihninizle ayırt etmektir.

Şimdiye dek insan gibi çalışmadığınızı ama insanlar gibi çalışmayı öğrenme olasılığı olduğunu söylüyorum. Bir insan gibi çalışmak demek şudur: Bir insan ne yapıyor olduğunu hisseder ve bunu niçin ve ne için yaptığını bilir, bunu şu an nasıl yapıyor olduğunu, dün onu nasıl yapmış olduğunu ve bugün nasıl yaptığını, bunu yarın nasıl yapacağını ve bunun genelde nasıl en iyi yapılacağını, daha iyi bir yolun olup olmadığını düşünür. Eğer bir insan doğru çalışırsa giderek çok daha iyi çalışmayı başaracaktır. Ama bir çift-beyinli yaratık çalıştığında onun dünkü, bugünkü ve yarınki işi arasında bir fark yoktur.

Çalışmamız sırasında, tek bir kişi bile insan gibi çalışmadı. Ama farklı çalışmak Enstitü için gereklidir. Her bir kişi kendisi için çalışmalıdır çünkü diğerleri onun için bir şey yapamaz. Diyelim ki, bir insan gibi sigara yapmayı biliyorsanız bir halıyı nasıl yapacağımızı da zaten bilirsiniz.

Her şeyi yapması için gereken tüm araç-gereç insana verilmiştir. Her insan diğerlerinin yaptığı her neyse onu yapabilir. Eğer bir insan yapabiliyorsa, herkes yapabilir. Deha, yetenek; hepsi palavradır. Sır basittir, şeyleri insan gibi yapmak. Şeyleri bir insan gibi yapabilen ve düşünebilen biri, anında bir şeyi hayatı boyunca ama insan gibi yapmayan birinin yaptığı kadar iyi yapabilir. Bunun on yılda öğrenebildiğini diğeri iki ya da üç günde öğrenir ve sonra da bunu yapmak için bir ömür geçirenden daha iyi yapar. Öğrenmeden önce hayatları boyunca insan gibi çalışmamış ama öğrendiklerinde en kabasından en incesine kadar, daha önce hiç görmedikleri işi de kolayca yapabilen insanlar tanıdım. Sırrı küçük ve çok kolaydır; kişi bir insan gibi çalışmayı öğrenmelidir. Ve bu insan, bir işi yaparken aynı zamanda yapmakta olduğu şey hakkında düşünür ve o işin nasıl yapılması gerektiğini inceler ve bunu yaparken her şeyi, büyükannesini, büyükbabasını ve akşam yemeğini unuttur.

Başlangıçta bu çok zordur. Size nasıl çalışılması gerektiğine dair teorik göstergeler verebilirim, gerisi ise her bir kişiye bağlıdır. Ama sizi uyarayım, pratiğe döktüğünüz kadarını söyleyeceğim. Uygulanacak daha çok şey oldukça daha çok şey anlatırım. İnsanlar bunu bir saatliğine bile yapsalar, ben gerekirse yirmi dört saat onlarla konuşacağım. Ama önceki gibi çalışanlara gelince, şeytan görsün yüzlerini!

Dediğim gibi, insanın doğru çalışmasının özü üç merkezin birlikte çalışmasındadır: hareket, duygu ve düşünce. Üçü birlikte çalıştığında ve bir eylem ürettiğinde, bu bir insanın çalışmasıdır. Gerektiği gibi yapıldığında, yerleri cilalamak, yirmi beş kitap yazmış olmaktan çok daha değerlidir. Ama bütün merkezlerle çalışmaya başlamadan

ve onları işin üstüne yoğunlaştırmadan önce her bir merkezi, her biri yoğunlaşacak biçimde ayrı ayrı hazırlamak gerekir. Hareket merkezini diğerleriyle çalışması için eğitmek şarttır. Ve her bir merkezin yine bu üç merkezi içerdiğini de unutmayın.

Hareket merkezimiz az çok uyumludur.

Zorluk çıkaran ikinci merkez düşünce merkezidir ve en zoru da duygu merkezidir. Hareket merkezimizle küçük şeyleri başarmaya çoktan başladık. Ama ne düşünce ne de duygu merkeziyle hiç konsantre olamıyoruz. İstenen şey, arzu edilen bir yönde düşünceleri toplamayı başarmak değildir. Bunu yapmayı başardığımızda bu herkesin sahip olabileceği mekanik bir konsantrasyondur, insanın konsantrasyonu değil. Çağrışımları nasıl dayanak almayacağımızı öğrenmek önemlidir ve dolayısıyla düşünce merkeziyle başlayacağız. Şimdiye dek yaptığımız egzersizlere devam ederek hareket merkezini de çalıştıracacağız.

Daha fazla ilerlemeden önce kesin bir düzene göre düşünmeyi öğrenmek yararlı olacaktır. Herkes bir nesneyi alsın. Her biriniz kendine o nesne ile ilgili soruları sorsun ve bilgisine ve de malzemeye göre şunları yanıtlasın:

- 1- Kökeni
- 2- Kökeninin nedeni
- 3- Tarihi
- 4- Nitelikleri ve dayanakları
- 5- Onunla bağlantılı ve onunla ilgili nesnelere
- 6- Kullanımı ve uygulamaları
- 7- Sonuçları ve etkileri
- 8- Neleri açıkladığı ve kanıtladığı
- 9- Sonu ya da geleceği
- 10- Sizin fikriniz, bu fikrin nedeni ve amaçları.

Buradaki insanların bir bölümü için söylüyorum; burada kalmaları tamamen faydasız hale geldi. Eğer bu gruba, niçin burada oldukları sorulsa, ya hiç yanıt veremeyecekler ya da tamamen anlamsız bir şeyle yanıt verecek, tam bir felsefe üretecek ama söylediklerine kendileri de inamayacaklardır. Birkaçı başlangıçta niçin geldiklerini bilmekteydiler ama unuttular. Buraya gelen herkesin bir şey yapma gerekliliğini, kendi başına önceden çabaladığını ve bu çabaların, onu sıradan hayattaki koşulların herhangi bir şeyi başarmak için olanaksız olduğu çıkarımına yönelttiğini fark ettiğini varsayıyorum. Ve böylece sorgulamaya başlar, daha önceden belirlenmiş koşullara bağlı olarak, kişinin kendi üzerinde çalışmasının mümkün olduğu yerleri aramaya başlar. Sonunda bulur; böyle bir çalışmanın mümkün olduğunu öğrenir. Ve aslında burada öyle bir yer yaratılmış ve düzenlenmiştir ki, arayan kişiler aradıkları koşulların içinde olabilsinler.

Ama sözünü ettiğim bir grup insan bu koşulları, olanakları kullanmıyorlar; diyebilirim ki bu koşulları görmüyorlar bile. Ve bunları görmedikleri gerçeği, aslında bu insanların onları aramadığını ve aramaları beklenen şeyi elde etmek için günlük hayatlarında çabalamadıklarını kanıtıyor. Kendi üzerinde çalışmak için bu koşullardan yararlanmayan ve onları görmeyen her kimse, burası ona

göre bir yer değil. Burada kalarak zamanını boşa harcıyor, diğerlerini engelliyor ve bir başkasının yerini işgal ediyor. Yerimiz sınırlı ve yer darlığından geri çevirmek zorunda olduğum kişiler oldu. Ya bu yerden yararlanmalı ya da zamanınızı boşa harcamayıp bir başkasının yerini işgal etmeyip gitmelisiniz.

Tekrarlıyorum, buraya gelen kişilerin hazırlık çalışması yaptıklarını, derslere katıldıklarını ve kendileri üzerinde çalışma girişiminde bulduklarını varsaydığım noktadan başlıyorum.

Görebildiğim şu ki, burada olan kişiler kendileri üzerinde çalışmanın gerekliliğini zaten fark etmişlerdir ve bunun nasıl yapılabileceğini neredeyse bilmektedirler ama kontrollerinin dışında olan nedenlerden ötürü bunu yapamamaktadırlar. Sonuç olarak, her birinizin burada niçin bulunduğunu tekrarlamaya gerek yok.

Ben buradaki çalışmamı, ancak alınmış olanlar hayatta uygulamaya dönüştürülebilirse sürdürebilirim. Ne yazık ki burada bu tür bir şey olmuyor çünkü burada yaşayan insanlar çalışmıyorlar; bunu ancak zorlamayla yapıyorlar, tıpkı sıradan hayattaki gündelik işçiler gibi. Dolayısıyla, bu insan grubuna, artık çalışmayı bir zamanlar anladıkları gibi çalışmalarını gerektiğini öneriyorum; yani bir zamanlar sahip oldukları fikirleri tekrar canlandırmalılar ve hevesle çalışmaya koyulmalılar ya da bir an önce buradaki varlıklarının yararsız olduğunu anlamalılar. İşler şimdiki gibi giderse, daha on yıl bile devam etseler hiçbir sonuç çıkmayacaktır.

Her şeye yanıt veremem. Bırakalım insanlar denesin. Yoksa harcadıkları zaman için hak iddia edebilirler. Bırakalım kendi içlerinde eski niyetlerini kendileri uyandırsınlar ve böylece burada kalışlarını kendileri ve çevrele-

rindeki kişiler için yararlı kılsınlar.

Burada bilinçli bir egoist olan kişi, hayatın içinde egoist olamaz. Burada egoist olmak; ben de dahil hiç kimseye pabuç bırakmamak anlamına gelir; herkese ve her şeye kişinin kendisine yardımcı olacak bir şey olarak bakmak anlamına gelir. Herhangi bir şeyi ya da herhangi bir kişiyi kale almamalıdır. Kimin deli, kimin zeki olduğu önemli değil. Bir deli de, üzerinde çalışmak, incelemek için iyi bir konudur. Başka bir deyişle, hem deli hem de zeki insanlar gereklidir. Hem serseriler hem beyefendiler gereklidir; çünkü aptal da zeki de, serseri de beyefendi de eşit biçimde ayna görevi yapar, kişinin kendi üzerinde çalışırken görmesi, incelemesi ve kullanması için şok işlevi görürler.

Dahası, kendi rehberliğiniz için belirli bir fenomeni anlamanız gerekmektedir.

Enstitümüz, bir demiryolunun onarım vagonu ya da onarımın yapıldığı bir hangara benzetilebilir. Bir motor ya da otomobil bu hangarda iken bir adam içeri girse, motorları daha önce hiç görmediği gibi görecektir. Ve gerçekten de, dışarıda gördüğü bütün otomobillerin üzeri örtülüdür ve boyalıdır ve sokaktaki adam onların içlerini hiç görmemiştir. Sokaktaki adamın gözleri, kaportayı görmeye alışmıştır. Onları, tamircideki gibi kaportasız görmemiştir. Onları tamircinin atölyesindeki gibi, tüm parçaları ayrılmış, hepsi temizlenmiş ve ayrı ayrı gözler önünde olacak biçimde kaportasız görmemiştir; gözüne aşına olan görüntüyle bunun hiçbir benzerliği yoktur. Durum burada da böyledir. Valizi elinde yeni bir insan geldiğinde, hemen soyunur. Ve böylece onun en kötü yanları, tüm içsel "güzellikleri" belirgin duruma gelir.

İşte bu nedenle aranızda bu fenomeni bilmeyenler, bu-

rada aslında bir grup tembел, aptal, zor anlayan, başka bir deyimle eften püften tipten insanı biraraya getirdiğimiz izlenimine kapılırlar. Ama önemli bir şeyi unutmaktadırlar: Bunu keşfeden kendisi değildir, sadece birisi onları açığa çıkarmıştır. Ama o kişi görür ve her şeyi kendine atfeder. Eğer bir aptalsa, kendisinin de bir aptal olduğunu görmez ve bir başkasının, diğerlerini açığa çıkardığını fark etmez. Eğer başkası onları açığa çıkarmasa belki de o aptallardan birinin önünde reverans yapıyor olurdu. Onu soyunmuş, çıplak halde görmektedir ama kendisinin de soyunmuş, çıplak halde olduğunu unuttur. Tıpkı hayatın içinde olduğu gibi bir maske takabileceğini hayal eder ve burada da bir maske takabilir. Ama bu kapılardan içeri girer girmez, bekçi onun maskesini söker alır. Burada çıplaktır, herkes onun ne tür bir insan olduğunu hemen hissederek.

İşte bu nedenle kişi, burada hiç kimseyi içsel olarak kale almamalıdır. Eğer bir kişi hata yaparsa, ona üstten bakmayın çünkü siz de aynısını yapmıştınız. Tam tersine, şükran duymalı ve birisi sizi tokatlamadı diye kendinizi şanslı saymalısınız çünkü her adımda siz de birisine karşı yanlış davranmıştınız. Demek ki, sizi kale almadıkları için bu insanlar pek nazik olmalılar. Oysa birisi size karşı küçükük bir yanlış yapsa, siz ona bir yumruk atmak istersiniz.

Bunu açıkça anlamalı ve buna göre davranmalısınız; diğer insanların tüm görünüşlerinden, iyi ve kötü tüm yanlarından yararlanmalısınız ve tüm görünüşlerinizle, her ne olursa olsunlar tüm yanlarınızla başkalarına yardım etmelisiniz. Diğerleri zeki, aptal, kibar veya alçak olabilir; emin olun, siz de başka zamanlarda zeki, aptal, alçak ve vicdanlıydınız. Tüm insanlar aynıdır ancak kendilerini

farklı zamanlarda farklı şekillerde ortaya koyarlar, tıpkı sizin de farklı zamanlarda farklı olmanız gibi. Tıpkı sizin de farklı zamanlarda yardıma ihtiyacınızın olması gibi, diğerleri de sizin yardımınıza ihtiyaç duyarlar; ama onlara onların yararı için değil de kendi yararınız için yardım edin. İlk olarak, eğer onlara yardım ederseniz, onlar da size yardım edecektir ve ikinci olarak, onlar sayesinde, size en yakın olanların yararı için öğreneceksiniz.

Bir şey daha bilmelisiniz. Birçok insanın birçok ruh hali yapay olarak üretilmektedir, onlar tarafından değil, Enstitü tarafından üretilmektedir. Sonuç olarak, bazen bir diğerinde bu hali bozmak Enstitünün çalışmasını engeller. Tek kurtuluş vardır: gündüz gece burada sadece kendiniz için bulunduğunuzu hatırlamak; etrafınızdaki her şey ve herkesin sizi engellememesi ya da sizin onları engellememiz gerektiğini hatırlamak. Hedeflerinize varma amacıyla onlardan araçlar olarak yararlanmalısınız.

Yine de burada bunun dışında her şey yapıyor. Burası, sıradan hayattan bile beter bir yere döndü. Daha bile kötüsül.. Gün boyunca insanlar ya skandallarla uğraşıyorlar ya da birbirlerini karahıyorlar; ya içsel hesaplaşma yapıyor ya da birbirlerini yargılıyor veya kale alıyorlar; bazılarını sempatik bazılarını antipatik buluyorlar; topluca ya da tekil arkadaşlıklar kuruyorlar, birbirlerine pis şakalar yapıyorlar, birbirlerinin kötü yanlarına konsantre oluyorlar.

Burada diğerlerinden daha iyi olan bazı kişilerin bulunduğunu düşünmenin bir yararı yok. Çünkü yoklar. Burada insanlar ne zeki ne aptallar, ne Rus ne İngilizler, ne iyi ne kötüler. Onlar sadece bozuk otomobillerdir, tıpkı sizler gibi. Bu bozuk otomobiller sayesinde buraya geldiğinizde dilediğiniz şeye ulaşabilirsiniz. Buraya geldiğinde

herkes bunun farkındaydı ama artık unuttunuz. Artık bu farkındalığa yeniden uyanmak ve eski fikrinize geri dönmek şarttır.

Tüm söylediklerim iki soru şeklinde formüle edilebilir:

1- Niçin buradayım? 2- Kalmama değişiyor mu?

III

Büyük ve küçük şeylerde, yapmaya niyetlendiğimiz şeyi asla tamamlamayız. Si'ye gider ve do'ya geri döneriz. Benzer şekilde, içten ve dıştan ek kuvvet olmaksızın kendini geliştirme olanaksızdır.

(25 Mart 1922)

Her zaman gerekli olandan daha fazla enerji kullanırız, gerekli olmayan kasları kullanarak, düşüncelerin dönüp durmasına izin vererek ve duygularla çok fazla reaksiyon göstererek. Kasları gevşetin ve sadece gerekli olanları kullanın, düşünceleri depolayın ve istemedikçe duyguları ifade etmeyin. Dışınızdakilerden etkilenmeyin çünkü onlar kendi içlerinde zararsızdır; incinmemize biz izin veririz.

Sıkı çalışma, iyi bir geri dönüşle bir enerji yatırımdır. Enerjinin şuurlu kullanımı yararlı bir yatırımdır; otomatik kullanımı ziyankar bir harcamadır.

(Prieuré, 12 Haziran 1923)

Birinin bedeni çalışmaya isyan ettiğinde, sonradan yorgunluk başlar; o zaman kişi dinlenmemelidir çünkü bu beden için bir zafer olur. Beden dinlenmek istediğinde, dinlenmeyin; zihin onun dinlenmesi gerektiğini bildiğinde, bunu yapın, fakat kişi bedeninin ve zihnin dilini bilmeli ve ayırt etmelidir; ve dürüst olun.

(25 Mart 1922)

Mücadele olmaksızın süreç de yoktur, sonuç da. Her alışkanlık kırma faaliyeti, makinede bir değişim meydana getirir.

(Prieuré, 2 Mart 1923)

ENERJİ – UYKU

Organizmamızın varlığını sürdürebilmek için her yirmi dört saatlik periyot içinde belirli bir miktarda enerji ürettiğini olasılıkla konferanslarda duymuşsunuzdur. Tekrar ediyorum; belirli bir miktarda. Aslında bu enerjiden normal bir harcama için gerekenden çok daha fazla miktarda mevcuttur. Fakat yaşam tarzımız çok yanlış olduğundan bunun büyük kısmını, bazen de tamamını harcamaktayız, üstelik de çok verimsiz bir şekilde.

Enerji tüketiminin en büyük etkenlerinden biri günlük yaşantımız içindeki gereksiz hareketlerimizdir. İleride söz edeceğimiz bazı deneylerde de göreceğiniz gibi bu enerjinin büyük kısmını aslında daha az aktif olan hareketler yaparken harcıyoruz. Örneğin, acaba tamamen fiziksel bir işle uğraşan bir insan, bütün gün boyunca ne kadar enerji harcamaktadır? Çok fazla. Bununla birlikte hiçbir şey yapmadan otursa bile daha da fazla harcayabilmektedir. İri kaslarımız daha az enerji tüketirler çünkü devinirliğe, olayların gelişim hızını arttıran güce (momentuma) daha fazla uyum sağlamışlardır. Ancak küçük kaslarımız daha fazla enerji tüketir çünkü devinirliğe daha az uyumludurlar; yani sadece güç kullanarak harekete geçirilebilirler.

Örneğin, ben burada otururken size hareket etmiyor tarzında gibi görünüyorum. Fakat bu, enerji harcamadığım anlamına gelmiyor. Büyük ya da küçük olsun her hareket, her gerilim, sadece enerji harçayarak meydana getirilir. Şu anda kolum gergin ama ben hareket etmiyorum. Buna rağmen, şu anda harcadığım enerji, kolumu şöyle hareket ettirdiğimde harçayacağımdan daha fazladır. *(Koluyla gösterir.)*

Bu çok ilginç bir şey ve momentum hakkında söylediğimi anlamaya çalışmalısınız. Ani bir hareket yaptığım zaman bir enerji akışı olur fakat hareketi tekrar ettiğimde momentum artık enerji kullanmaz. *(Gösterir.)* Enerji ilk itilimi ortaya çıkardığı anda enerji akışı durur ve momentum yönetimi ele alır.

Gerilim enerji gerektirir. Eğer gerilim yoksa daha az enerji harcanır. Eğer kolum şu anda olduğu gibi gerginse sürekli bir akışın olması gerekir, bu durumda da enerji biriktiren sistemlerle bağlantıda olmak zorundadır. Eğer şimdi kolumu şu şekilde hareket ettirirsem ve bunu aralıklarla uzun bir süre devam ettirirsem enerji harcıyorum.

Eğer bir insan kronik gerilimden mustaripse, hiçbir şey yapmıyor hatta devamlı yatıyor olsa bile, bütün gününü yorucu bir işle geçiren bir insandan daha fazla enerji kullanır. Fakat böyle küçük kronik gerilimleri olmayan biri çalışmadığı veya hareket etmediği zaman tabi ki hiç enerji harcamaz.

Şimdi kendimize sormamız gerekir, aramızda bu berbat illete yakalanmamış olan çok kimse var mı, diye. Neredeyse hepimiz bu zevkli alışkanlığa sahibiz. Tabi burada bütün insanları değil, şu anda burada bulunanları kast ediyorum, diğerleri bizi ilgilendirmez.

Şu anda hakkında böyle basit ve kolay bir şekilde konuştuğumuz ve son derece gereksiz bir şekilde ve istem dışı harcamakta olduğumuz bu enerjinin, aslında gerçekleştirilmeye gayret ettiğimiz bu çalışma için bize gerekli olan ve onsuz hiçbir şeyi başaramayacağımız enerji olduğunu aklımızda tutmalıyız.

Aslında daha fazla enerji elde edemeyiz, enerjinin akışı artmayacaktır; bu makine, yaratılmış olduğu şekilde kalacaktır. Eğer makine on amper üretecek şekilde üretilmişse on amper üretmeye devam edecektir. Ancak bütün teller ve bobinler değiştirilirse akım fazlalaşabilir. Örneğin, bir bobin burnu simgeler, bir diğeri bacağı, bir diğeri kişinin tenini ya da midesinin büyüklüğünü. Demek ki makine değiştirilemeyecektir; yani yapısı olduğu gibi kalacaktır. Üretilen enerjinin miktarı sabittir; makine en verimli şekilde kullanılsa bile miktar çok az değişecektir.

Yapmayı planladığımız çalışma büyük miktarda enerji ve çaba gerektirmektedir. Zaten çabanın kendisi büyük enerji ister. Şu anda gösterdiğimiz tür çabalarla ve bu kadar bol miktarda enerji harcayarak, zihnimizde yapmayı planladıklarımızı gerçekleştirebilmemiz olanaksızdır.

Gördüğümüz gibi bir yandan büyük miktarda enerjiye ihtiyaç duyarken, diğer yandan da makinemizin daha fazlasını üretemeyecek şekilde yapıldığı gerçeğiyle karşılaşırız. Bunun bir çıkış yolu var mıdır acaba? Bunun tek yolu, tek yöntemi ve olasılığı elimizdeki enerjiyi ekonomik duruma getirmektir. Dolayısıyla, ihtiyaç duyduğumuzda bol enerjimiz olsun istiyorsak, mümkün olan her şekilde ekonomik davranmayı öğrenmek zorundayız.

Hepinizin çok iyi bildiği bir şey var; en büyük enerji sızırdırmalarından birini istem dışı gerginlikler oluşturur. Birçok başka sızırdırmalar var, fakat onları onarmak bu ilk

sızdırmayı onarmaktan daha zor. Bu yüzden en kolay olanıyla başlayalım: bu sızdırmadan kurtulmak ve diğerleriyle nasıl başa çıkabileceğimizi öğrenmek.

Uyku dediğimiz olgu, merkezler arasındaki bağlantıların kesilmesinden başka bir şey değildir. Bir insanın merkezleri asla uyumaz. Çağrışımlar onların hayatı demektir, hareketi demektir; onlar asla kesilmez, asla durmaz. Çağrışımlardaki bir duraklama ölüm demektir. Herhangi bir merkezdeki çağrışım hareketleri bir an için bile durmaz, en derin uykuda bile akmaya devam eder.

Uyanık durumdaki bir insan görüyorsa, işitiyorsa ve düşüncelerini algılıyorsa, yarı-uyku durumunda da görmekte, işitmekte, düşüncelerini algılamakta ve bu durumu uyku diye adlandırmaktadır. Görmeyi, işitmeyi artık kesinlikle bıraktığını düşündüğü, yani uyku olarak adlandırdığı durumda olduğu anda bile, aslında çağrışımlar devam etmektedir.

Aradaki tek fark bir merkezle diğeri arasındaki bağlantıların şiddetidir.

Bellek, dikkat ve gözlem dediğimiz, aslında bir merkezin başka bir merkez tarafından gözlenmesinden veya bir merkezin bir diğeri dinlemesinden başka bir şey değildir. Sonuç olarak merkezlerin kendileri durmak veya uymak ihtiyacında değildir. Uyku, merkezlere ne zarar getirir ne de yarar sağlar. Yani uyku hep söylendiği gibi merkezlere bir dinlenme olanağı sağlamaz. Daha önce de söylediğim gibi, derin uyku, merkezler arasındaki bağlantılar kesildiğinde ortaya çıkar. Aslında derin uyku, yani maddenin tamamen dinlenmesi, bütün hatlar, bütün bağlantılar çalışmayı kestiğinde ortaya çıkan durum olarak düşünülür. Çeşitli merkezlerimiz vardır, dolayısıyla pek çok

bağlantı -beş bağlantı- söz konusudur.

Uyanıklık halimizi niteleyen şey bütün bu bağlantıların eksiksiz olmasıdır. Eğer içlerinden biri kesilmiş veya çalışması durmuşsa ne uykudayızdır ne de uyanık.

Bir hat kesilmiştir ve bunun sonucu olarak artık ne uyanığızdır ne de uykuda. Eğer iki tanesi kesilmişse daha da az uyanık durumda oluruz fakat yine uykuda değilizdir. Eğer bir hat daha kesilirse yine uyanık değilizdir ve tam olarak uykuda da değilizdir ve böyle devam eder.

Sonuç olarak uyanıklık ve uyku hallerimiz arasında farklı dereceler bulunmaktadır. (Bu derecelerden söz ederken bir genelleme yapıyoruz; sadece iki bağlantısı olan insanlar olduğu gibi yedi bağlantısı olanlar da vardır. Biz örnek olarak beş rakamını aldık, bu kesin değildir.) Sonuç olarak şu ortaya çıkıyor ki bir uyku bir de uyanıklık hali olmak üzere sadece iki halimiz yoktur, daha fazlası söz konusudur. Bir insanın yaşayabileceği en aktif ve yoğun hal ile en pasif hal (somnambulistik uyku) arasında belirli dereceler vardır. Hatlardan biri kesildiğinde bu durum yüzeyde hemen kendini göstermez ve diğer insanlar tarafından fark edilmez. Öyle insanlar vardır ki ancak bütün bağlantıları kesildiğinde hareket etme, yürüme ve yaşama kapasiteleri durur, fakat öte yandan sadece iki bağlantılarının kesilmesi uykuya girmelerine yeterli olan insanlar da vardır. Eğer uyku ve uyanıklık arasındaki dağılımı yedi bağlantıyla ifade edecek olursak, uykunun üçüncü derecesinde olup da yaşamaya, konuşmaya ve yürümeye devam eden insanlar olduğunu görürüz.

Uykunun derin halleri herkes için aynıdır, fakat orta dereceler genellikle sübjektiftir.

Bağlantılarından biri ya da birkaçı kesilmiş olsa bile son derece aktif kalabilen "harikalar" bile vardır. Eğer bir

insan eğitim yoluyla böyle bir duruma ulaşmışsa, yani bunu çabasıyla elde etmişse, aktivitesi de bunun üzerine kurulmuş demektir ve bu yüzden söz konusu duruma girmeden aktif olamayacaktır.

Kişisel olarak sizin için aktif hal görecelidir; belirli bir hal içinde aktif olabilirsiniz. Fakat bütün bağlantılar eksiksiz olduğunda objektif bir aktif hal vardır ve uygun bir halde sübjektif bir aktivite vardır.

Demek ki uyku ve uyanıklığın çeşitli dereceleri vardır. Aktif hal; düşünme yetisi ve duyular tam kapasitede ve basınçta çalıştığı zaman ortaya çıkan bir haldir. Şimdi hem objektif yani gerçek uyanıklık durumunu hem de objektif uykuyu incelemeliyiz. "Objektif"ten amaç, söz konusu olgunun aktif mi yoksa pasif mi olduğudur. (Öyle olmaya çalışmaktansa anlamaya çalışmak daha iyidir.)

Kısacası şunu anlamalısınız ki, uykunun amacına ancak merkezler arasındaki bütün bağlantılar kesildiğinde ulaşılabilir. Ancak o zaman makine, uykunun üretmesi gereken şeyi üretebilir. Öyleyse "uyku" sözcüğü bütün hatların kesildiği bir durum anlamına gelmelidir.

Derin uyku, içinde hiç rüya veya duygunun olmadığı bir durumdur. Eğer insan rüya görüyorsa, bu, bağlantılarından birinin kesilmemiş olduğunu gösterir çünkü bellek, gözlem ve duygu, bir merkezin bir diğerini gözlemlemesinden başka bir şey değildir. Bu yüzden içinizde olan bitenleri görüyor ve hatırlıyorsanız, bunun anlamı, bir merkezin diğerini gözlemliyor olmasıdır. Ve eğer gözlemleyebiliyorsa bundan şu sonuç çıkar: Ortada gözlem yapmak için kullanabileceği bir şey var demektir. Ve gözlem yapmak için kullanabileceği bir şey varsa bu da bağlantının kesilmemiş olduğu anlamına gelir.

Sonuç olarak, eğer makine iyi durumdaysa uykudan

sağlanmak istenen madde miktarını üretmek için çok az bir zamana gereksinim duyar; genellikle uykuya ayırmak zorunda olduğumuzu düşündüğümüzden çok daha az bir zamana. Yedi, on ya da Tanrı bilir daha kaç saat uyuyor ve buna "uyku" adını takıyoruz ama bu, uyku değildir. Aslında bu sürenin büyük bölümü uykuda değil geçiş halleri içinde, yani gereksiz olan yarı-uyku hallerinde harcanmaktadır. Bazı insanların uykuya dalması için saatler gerekir ve sonra kendilerine gelmeleri de saatler alır. Eğer hemen uykuya dalabilseydik ve çabucak uykudan uyanıklığa geçebilseydik, söz konusu geçiş haline, şu anda harcadığımızın üçte biri ya da çeyreği kadar zaman harcardık. Fakat bu bağlantıları kendi kendimize nasıl keseceğimizi bilmiyoruz. Onlar mekanik olarak kesiliyor ve yeniden kuruluyor.

Biz bu mekanizmanın köleleriyiz. Eğer "o" nun canı isterse başka bir şuur haline geçebiliyoruz, istemezse yine "o" bize dinlenme izni verene kadar uzanıp beklemek zorunda kalıyoruz.

Bu mekaniklik, bu gereksiz kölelik ve istenmeyen bağımlılığın çeşitli nedenleri var. Nedenlerden biri başta da konuştuğumuz kronik gerilim halidir ve bu durum birikmiş olan enerjimizdeki sızmaların pek çok nedenlerinden birini oluşturur. Dolayısıyla bu kronik gerilimden kurtulmanın bir taşla iki kuş vurmak anlamına geleceğini görüyorsunuz. Birincisi çok daha fazla enerji koruyabileceğiz ve ikincisi de şu uzanıp uykuyu beklemek şeklindeki yararsız faaliyetten kurtulacağız.

Bunun ne kadar kolay bir şey olduğu, ne kadar kolaylıkla elde edilebileceği ve ne kadar gerekli olduğu çok açıktır. Bir insanın bu gerginlikten kurtulmasının değeri gerçekten çok büyüktür.

Size daha sonra bu amaçla bazı egzersizler anlatacağım. Bu çalışmalara bütün dikkatinizi vermenizi ve egzersizlerin size vermeye çalıştığı her deneyimi elde etmek için elinizden geleni yapmanızı tavsiye ederim.

Gerilimin gerekli olmadığı zamanlarda ne pahasına olursa olsun gergin olmamayı öğrenmek zorunludur. Hiçbir şey yapmadan otururken bırakın bedeniniz uyusun. Uyuduğunuzda öyle bir şekilde uyuyun ki, bütün varlığınız uyusun.

Soru: Uzun yaşamının bir yolu var mıdır?

Yanıt: Farklı ekollerin uzun yaşamak üzerine pek çok teorileri ve bu konuyla uğraşan bir sürü sistemler vardır. Hatta hala yaşam iksirinin varlığına inanan saf insanlar da bulunmaktadır.

Bu soruyu nasıl anladığımı size şematik olarak açıklayacağım.

İşte bir saat. Bildiğiniz gibi çeşitli markalarda saatler var. Benimkinin yirmi dört saate göre ayarlanmış bir ana zembereği bulunuyor. Yirmi dört saatin sonunda saatim duruyor. Fakat bir hafta, bir ay, hatta bir yıl boyunca çalışan saatler de var. Bununla beraber kurma mekanizması her zaman kesin ve belirli bir süre için ayarlanmış oluyor. Saatin üreticisi nasıl yapmışsa hep öyle kalıyor.

Saatlerin içinde bir regülatör bulunduğunu görebilirsiniz. Eğer bu kımıldatılırsa saat daha yavaş veya daha hızlı çalışmaya başlayabilir. Eğer tamamen çıkarırsanız ana zemberek kendisini çok çabuk bir şekilde boşaltır ve yirmi dört saate göre ayarlanmış olan zemberek üç dört dakika içinde boşalmış olur. Demek ki benim saatim, sistemi yirmi dört saate göre ayarlanmış olmasına rağmen bir hafta veya bir ay çalışmaya devam edebilir.

Biz de saatler gibiyiz. Sistemimiz daha önceden kurul-

muş. Fakat her birimizin farklı zemberekleri var. Eğer kalıtım farklıysa sistem de farklı demektir. Örneğin, bir sistem yetmiş yıl için ayarlanmış olabilir. Ana zemberek boşaldığında yaşam sona erecektir. Başka bir insanın mekanizması ise yüz yıla göre ayarlanmış; sanki başka bir zanatkarın elinden çıkmış gibidir.

Öyleyse her insanın farklı bir yaşam süresi var. Sistemimizi değiştiremeyiz. Her insan üretildiği şekilde kalır ve yaşamlarımızın uzunluğu değiştirilemez; ana zemberek boşalır ve işim o anda biter. Bazı kişilerde ana zemberek sadece bir hafta süreyle çalışabilir. Yaşamın uzunluğu doğumla belirlenir ve eğer bu konuda bir şeyleri değiştirebileceğimizi düşünüyorsak sadece hayal kuruyoruz demektir. Bunu yapabilmek için bir insanın her şeyi değiştirmesi gerekir; kalıtımı, anasını, babasını, hatta büyükannesini bile değiştirmek zorundadır. Fakat bunun için artık çok geçtir.

Her ne kadar mekanizmamız yapay olarak değiştirilemiyorsa da, daha uzun yaşamak için bir olasılık vardır. Demiştim ki, ana zemberek yirmi dört saat yerine bir hafta idare edecek şekilde yapılmış olabilir. Tabi bunun tersi de söz konusu olabilir; bir sistem elli yıla göre ayarlanmış olsa bile ana zemberek beş ya da altı yılda boşalabilir.

Her insanın bir ana zembereği vardır; bu, bizim mekanizmamızdır. Bu ana zembereğin boşalması da izlenimlerimiz ve çağrışımlarımızdır.

Fakat iki veya üç tane zembereğimiz vardır, yani kaç tane beyin varsa o kadar. Beyinler zembereklere karşılık gelir. Örneğin, zihnimiz bir zemberektir. Zihinsel çağrışımlarımızın belirli bir uzunluğu vardır. Düşünmek, bir iplik makarasının çözülmesine benzetilebilir. Her makarada belirli uzunlukta ip vardır. Düşündüğüm zaman ip çözülme-

ye başlar. Makaramda elli metrelik iplik olsun, bir başkasınınkinde ise yüz metrelik vardır. Ben bugün iki metre harcasam, yarın da aynı miktarda harcasam, sonunda elli metrelik ipliğim tükenecek ve yaşamım da sona erecektir. İpliğin uzunluğu değiştirilemez.

Fakat tıpkı yirmi dört saatlik ana zembereğin on dakikada boşalabilmesi gibi, yaşam da çok çabuk bir şekilde harcanabilir. Aradaki tek fark bir saatin genellikle sadece bir tane zembereği olmasına karşılık, insanda birkaç tane olmasıdır. Her merkeze, kesin ve belirli bir uzunluğa sahip bir zemberek karşılık gelir. Bir zemberek boşaldığında insan yine de yaşamaya devam edebilir. Örneğin, düşünceleri yetmiş yıla göre ayarlanmıştır ama duyguları sadece kırk yıla göre kurulmuştur. Demek ki bu insan kırk yılın sonunda artık duyguları olmadan yaşamaya devam edecektir. Fakat zembereğin boşalması hızlandırılabilir veya geciktirilebilir.

Burada aslında geliştirilebilecek bir şey yoktur; bütün yapabileceğimiz tasarruf etmektir. Zaman, çağrışımların akışıyla orantılıdır, yani görecelidir.

Bu tür deneyimleri mutlaka yaşamışsınızdır. Evde sakin bir şekilde oturuyorsunuzdur. Bu şekilde beş dakikadan beri oturmakta olduğunuzu düşünürsünüz ama saat tam bir saatin geçtiğini göstermektedir. Başka bir seferinde caddede birini beklemektesinizdir, artık gelmeyeceğini düşündüğünüz için kırgınsınızdır ve bir saatten beridir beklediğinizi sanırsınız, oysa ki daha beş dakika bile olmamıştır. Bunun nedeni bu süre içinde pek çok çağrışımın ortaya çıkmasıdır; söz konusu kişinin niçin gelmediğini merak etmiş, belki de sizi atlattığını düşünmüşsünüzdür.

Ne kadar çok konsantre olursanız zaman o kadar çabuk geçer. Bir saat, farkına bile varmadan geçebilir çünkü

konsantre olduğunuzda çok az çağrışım, düşünce ve duygu söz konusu olur ve zaman kısa görünür.

Zaman sübjektiftir; yani çağrışımlarla ölçülür. Konsantasyon olmaksızın oturduğunuzda zaman uzun gelir. Dışsal anlamda zaman mevcut değildir; o sadece bizim için içsel olarak vardır.

Tıpkı düşünme merkezinde olduğu gibi, çağrışımlar diğer merkezlerde de devam edip gider.

Uzun yaşamının sırrı, merkezlerimizdeki enerjiyi yavaş ve amaçlı bir şekilde harcayabilme becerisine dayanmaktadır. Şuurlu olarak düşünmeyi öğrenin. Bu, enerji tüketiminde ekonomi sağlayacaktır. Hayal kurmayın.

ÇOCUKLARIN EĞİTİMİ

Soru: Çocukları uyku sırasında telkin vererek eğitmek şeklinde bir yöntem var. Bu iyi bir şey midir?

Yanıt: Bu tür telkinin bir insanı yavaş yavaş zehirlemekten farkı yoktur; bu, iradenin son kalıntısını da ortadan kaldırmaktır. Eğitim çok karmaşık bir konudur. Çok yönlü ele alınmalıdır. Örneğin, çocuklara fiziksel egzersizden başka hiçbir şey vermemek yanlıştır.

Genel olarak eğitim zihnin biçimlendirilmesiyle sınırlandırılmıştır. Çocuktan şiirler ezberlemesi istenir, tıpkı bir papağan gibi, hiçbir şey anlamadan, üstelik ebeveynler de çocuklarının bunu başarmasından mutluluk duyar. Çocuk okulda yine mekanik olarak bir şeyleri öğrenmeye devam eder ve iyi derecede mezun olduktan sonra aslında ne bir şey anlamış ne de hissetmiştir. Zihninin gelişiminde kırk yaşında biri kadar yetişkindir ama özünde on yaşında bir çocuk olmaya devam eder. Zihninde hiçbir şeyden korkusu yoktur ama özünde korkmaktadır. Ahlaki değerleri tamamen otomatik ve yüzeyseldir. Tıpkı şiiri anlamadan ezberlemesi gibi ahlaki değerleri de öylece öğrenir. Fakat çocuğun özü, iç dünyası hiçbir rehberlik olmaksızın kendi haline bırakılmıştır. Eğer bir insan kendisine karşı

samimiyse, ne çocukların ne de yetişkinlerin ahlaki değerlerinin olmadığını kabul etmek zorundadır. Bizim sahip olduğumuz moralite bütünüyle teorik ve otomatiktir ve eğer samimiysek ne kadar kötü olduğumuzu görebiliriz.

Eğitim, doğayla hiç ilgisi olmayan bir tür maskeden başka bir şey değildir. İnsanlar bir yetiştirme tarzının diğerinden iyi olduğunu düşünürler fakat aslında hepsi de birdir. Bütün insanlar aynıdır ama her biri de karşısındaki kişide bir kusur bulmakta çok acelecidir. Öte yandan hepimiz de kendimizdeki kusurlara karşı kör gibiyizdir. Bir insan özüne karşı samimiyse kendisini karşısındaki kişinin yerine koyar ve ondan daha iyi olmadığını anlar. Daha iyi olmak istiyorsanız, bir başkasına yardım etmeyi deneyin. Fakat günümüzde insanlar birbirlerini engelliyor ve kötü-lüyorlar. Şunu da ekleyelim ki aslında insan bir başkasına yardım edemez, onu ayağa kaldıramaz çünkü daha kendine bile yardım edememektedir.

Herkesten önce kendinizi düşünmelisiniz, önce kendinizi ayağa kaldırmaya çalışmak zorundasınız. Egoist olmalısınız. Bencillik, diğerkamılığa giden yolun ilk istasyo-nudur. Fakat bu, iyi amaçlı bir bencillik olmalıdır ve bu da çok zordur. Çocuklarımızı hep sıradan egoistler olarak yetiştirdik ve işte sonucu görüyoruz. Oysa onları kendimizle birlikte yargılamalıyız. Çünkü biz neye benzediğimizi biliyoruz; şundan emin olabiliriz ki modern eğitim yoluyla çocuklarımız da en iyi olasılıkla tıpkı bizim gibi olacaklardır.

Çocuklarımızın iyiliğini istiyorsanız, önce kendi iyiliğini istemelisiniz. Çünkü siz değişirseniz çocuklarımız da değişecektir. Onların geleceği adına, bir süre için onları unutup kendiniz hakkında düşünmeniz gerekiyor.

Biz kendi halimizden memnunsak, çocuklarımızı şu

ana kadar yaptığımız gibi eğitmeye vicdanımız rahat olarak devam edebiliriz. Peki ama kendi halinizden memnun musunuz?

Her zaman önce kendimizden başlamak ve örnek olarak kendimizi ele almak zorundayız çünkü taktığı maskenin ardında başka bir insanı göremeyiz. Ancak kendimizi tanıdığımız zaman başkalarını da görebiliriz çünkü bütün insanların içi birbirine benzer ve diğerleri de tıpkı bizim gibidir. Onlar da daha iyi olmak yolunda aynı iyi niyetlere sahiptir ama bir türlü olamazlar; aynı zorluk onlar için de söz konusudur; onlar da eşit derecede mutsuzdur ve benzer pişmanlıklarla doludur. Şu anda onların içinde olan şeyleri bağışlayıp geleceği hatırlamalısınız. Eğer kendiniz için üzülüyorsanız o halde geleceğin hatırına diğerleri için de şimdiden üzölmelisiniz.

Bütün günahların en büyüğü eğitim hakkında kuşku- lar duymaya başladığımız halde eğitmeye devam etmektir. Eğer yaptığınız şeye inanıyorsanız, sorumluluğunuz, kuşku duymaya başladığınız halde yapmaktaki kadar büyük olmayacaktır.

Yasalar, çocuğunuzun okula gitmek zorunda olduğunu söyler. Bırakın gitsin. Ama siz, onun annesi, babası olarak okulla sınırlı olmamalısınız. Siz kendi deneyiminize dayanarak biliyorsunuz ki okul çocuğa sadece enformasyon verir. Bu da yalnızca tek bir merkezi geliştirir, öyleyse boşlukları doldurmak için bu enformasyonu yaşama geçir- mesine yardımcı olmalısınız. Aslında bu bir uzlaşmadır ama uzlaşma bile hiçbir şey yapmamaktan iyidir.

Cinsellik sorununa gelince; çocukların eğitiminde hiç- bir zaman doğru dürüst dile getirilmeyen önemli bir so- run vardır. Modern eğitimin tuhaf özelliklerinden biri de

şudur ki, cinsellikle ilgili olarak çocuklar hemen hemen hiç rehberlik almadan büyürler; bunun sonucu olarak da bu konu kuşaklar boyunca takınılan yanlış tavırlar yüzünden çarpıtılmış durumdadır. Bu durum yaşamda karşımıza çıkan pek çok yanlış sonucun da ana nedenidir. Bu tür eğitimin sonuçlarını açıkça görüyoruz. Her birimiz kendi deneyimlerimizden biliyoruz ki, yaşamın bu önemli boyutu neredeyse tamamen çarpıtılmıştır. Bu konuda normal olan bir insan bulmak çok zordur.

Bu bozulma aşamalı bir şekilde oluşmaktadır. Cinsellik belirtileri bir çocukta dört, beş yaşlarında görülmeye başlar ve eğer rehberlik olmazsa kolaylıkla yanlış yönlere gidebilir. Bu, öğretmeye başlamak için uygun zamandır ve kendi deneyimleriniz size yardımcı olacaktır. Çocukların bu konuda normal olarak eğitilmeleri çok nadir görünen bir durumdur. Çocuğunuz için üzülürsünüz ama hiçbir şey yapamazsınız. Sonra, neyin doğru neyin yanlış olduğunu kendi kendine anlamaya başladığında genellikle artık çok geçtir ve olan olmuştur.

Cinsellik konusunda çocuklara rehberlik etmek çok ustalık isteyen bir iştir çünkü her bir vakanın bireysel olarak ele alınması ve çocuk psikolojisi konusunda eksiksiz bir bilgiye sahip olmak gerekir. Eğer bilginiz yeterli değilse çocuğa rehberlik etmek çok risklidir. Bir şeyi açıklamak veya yasaklamak çoğu zaman onun kafasına bir fikir sokmak, yasaklanmış meyveye yönelik bir dürtü oluşturmak ve merakını körüklemek sonucunu doğurur.

Cinsellik merkezi yaşamımızda çok büyük bir rol oynar. Düşüncelerimizin yüzde yetmiş beşi bu merkezden gelir ve bunlar bütün diğer düşüncelerimizi etkiler.

Sadece Orta Asya'nın insanları bu konuya karşı anormal bir yaklaşım içinde değildir. Orada cinsellik eğitimi

dini ritüellerin bir parçasıdır ve sonuçları mükemmeldir. Dünyanın o bölgesinde hiç cinsel kötülüğe rastlanmaz.

Soru: Bir çocuk ne dereceye kadar yönlendirilmelidir?

Yanıt: Genel anlamda konuşursak, bir çocuğun eğitimi, yaptığı her şeyin onun kendi iradesine dayanması gerektiği ilkesine oturtulmalıdır. Hiçbir şey ona hazır olarak verilmemelidir. Ona sadece fikir verebilir, rehberlik edebilirsiniz, hatta öğretirken bile dolaylı yoldan öğretin, uzaktan ve başka bir noktadan hareket ederek ona rehberlik edin. Ben asla doğrudan öğretmem, aksi takdirde öğrencilerim hiçbir şey öğrenemez. Eğer bir öğrencimin değişmesini istiyorsam, uzak bir konudan başlarım veya bir başkasıyla konuşurum, böylece o öğrenir. Çünkü bir şey çocuğa doğrudan söylendiği zaman mekanik olarak eğitiliyor demektir ve öğrenci daha sonra kendisini de eşit derecede mekanik olarak ortaya koyacaktır.

Kendisini mekanik olarak ifade eden birisi ile birey olarak adlandırılabilir olan bir kişinin kendisini ifade edişi çok farklıdır. Birincisi yaratılmıştır, oysa ikincisi yaratılmaktadır. İlki bir yaratım değildir, kendisi tarafından değil insanlar tarafından oluşturulmuştur. Bunun sonucu, hiçbir özgünlüğü olmayan sanattır. Bu tür bir sanat çalışmasındaki her bir çizginin nereden geldiği, kolaylıkla görülebilir.

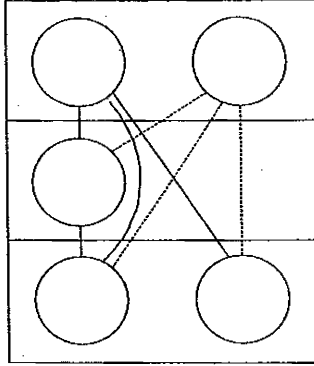
BİÇİMLENDİRME AYGITI

Konuşmalardan anladığım kadarıyla çoğunluk, merkezlerden biri hakkında yanlış bir kanaate varmış durumda ve bu yanlış fikir pek çok zorluklara yol açıyor.

Söz konusu olan düşünme merkezimiz, yani biçimlendirme aygıtımız. Merkezlerden gelen tüm uyarılar biçimlendirme aygıtına iletilir ve merkezlerin bütün algılamaları da biçimlendirme aygıtı tarafından tezahür ettirilir. Bu bir merkez değil bir aygıttır. Bütün merkezlerle bağlantı halindedir. Buna karşılık merkezler de birbirleriyle bağlantılıdır ama bu bağlantılar daha farklı bir türdedir. Merkezler arasındaki karşılıklı iletişim olasılığını belirleyen belirli bir sübjektiflik derecesi, yani çağrışımların gücünün ölçüsü söz konusudur. Eğer on, on bin arasındaki titreşimleri alacak olursak, bu sınırlar içinde, her merkez için gereken belirli çağrışım gücünün derecelerine bölünmüş olan birçok geçişler vardır. Sadece bir merkezde yer alan belirli bir gücün çağrışımları bir başka merkezde ona karşılık gelen çağrışımları harekete geçirir, ancak o zaman bir uyarı, başka bir merkezde ona karşılık gelen bağlantılara yollanabilir.

Biçimlendirme aygıtında merkezlerle olan bağlantılar daha hassastır çünkü bütün çağrışımlar ona ulaşır. Mer-

kezlerdeki her bir bölgesel uyarın, her bir çağrışım, biçimlendirme aygıtında yeni çağrışımları harekete geçirir.

Merkezler arasında bağlantılara gelince, onların duyarlılığı belirli bir sübjektiflik derecesi tarafından belirlenir. Eğer uyarınlar yeterince güçlüyse ancak o zaman diğer merkezde bir yanıt makarası (ya da bandı) harekete geçirilebilir. Bu sadece çok hızlı ve güçlü uyarınlar söz konusu olduğunda meydana gelir.

Bütün bu merkezlerin çalışma düzenleri birbirine benzer. Her birinde çok sayıda daha küçük birim bulunur. Bu daha küçük birimlerin her biri özel türde bir iş için tasarlanmıştır. Dolayısıyla bütün bu merkezler yapısal olarak birbirine benzer fakat özleri farklıdır. Bu merkezlerden dört tanesi canlı maddeden oluşmuştur fakat biçimlendirme aygıtını oluşturan madde cansızdır. Biçimlendirme aygıtı bir makineden ibarettir, tıpkı her vuruşu kağıda ileten bir daktiloya benzer.

Benim için biçimlendirme aygıtını tasvir etmenin en iyi yolu bir benzetme kullanmaktır. Bu benzetme bir ofiste çalışan sekreterdir. Her türlü evrak ona gelir, içeri giren bü-

tün müşteriler önce onunla muhatap olur. Her şeye o yanıt verir. Fakat verdiği yanıtlar kendisinin sadece bir çalışan olduğu ve kendi başına bir şey bilmediği gerçeğini taşır. Fakat raflarında talimatnameleri, kitapları, dosyaları ve sözlükleri vardır. Eğer belirli bir bilgiyi bu kaynaklardan elde edebiliyorsa öyle yapar ve ona göre yanıt verir, elde edemiyorsa yanıt vermez.

Bu işletmenin dört ortağı vardır ve bunlar dört ayrı odada çalışırlar. Bu ortaklar dış dünyayla sekreter aracılığıyla iletişim kurar. Telefon aracılığıyla onun masasıyla bağlantıdadırlar. Eğer aralarından biri ona telefon edip bir şey söylerse bunu diğerlerine de bildirir. Bu yöneticilerin her birinin farklı bir kodu vardır. Şimdi, onlardan birinin, sekretere tam olarak iletmesi için bir bilgi yolladığını düşünelim. Mesaj, kodlu olacağı için sekreter onu olduğu gibi iletemez çünkü kodlar daha önce kararlaştırılmış anlamlara sahiptir. Masasında yıllar boyunca birikmiş olan birtakım şablonlar, biçimler ve işaretler vardır. Bilginin kimden geldiğine bağlı olarak belirli bir kitaba başvurur ve şifreyi çözerek veriyi iletir.

Eğer ortaklar birbirleriyle konuşmak isterlerse aralarında bir iletişim aracı yoktur. Tabi ki telefonla bağlantıdadırlar ama bu telefon sadece iyi havalarda ve çok nadiren görülen sakin ve sessiz koşullarda çalışmaktadır. Bu koşullar çok nadir olarak ortaya çıktığı için de mesajlarını merkezi sistem yoluyla yani sekreter aracılığıyla iletirler. Her birinin kendi kodu olduğu için bu mesajların şifresini çözmek ve tekrar şifrelendirmek sekreterin görevidir. Sonuç olarak şifre çözme faaliyeti, aslında yapılan işle hiç ilgisi olmayan bir işçiye yüklenmiş durumdadır. Günlük mesaisi biter bitmez evine gider. Şifreleri çözmedeki başarısı almış olduğu eğitime bağlıdır, sekreterlerin eğitim düzeyleri

birbirinden çok farklı olabilir. Birinin anlayışı çok kıtken bir diğeri tam bir iş kadını olabilir. Ofiste yerleşmiş alışılmış bir düzen vardır ve sekreter buna göre davranır. Belirli bir koda bakması gerektiğinde şablonlardan birini veya diğeri çıkarıp kontrol eder, bu yüzden en sık kullanılan şablon hangisiyse en elverişli olan da odur.

Bu ofis modern bir ofistir ve birtakım mekanik aygıtlarla doludur, bu yüzden sekreterin işi çok kolaydır. Çok nadir olarak daktilo kullanması gerekmektedir. Burada hem mekanik hem de yarı-mekanik her çeşit buluş mevcuttur, her tür talebi karşılamak için hazır durumda bekleyen gereçlerle doludur bu ofis.

Dolayısıyla bütün sekreterlerin neredeyse kronikleşmiş olan karakterini de burada görmekteyiz. Bunlar genellikle romantik bir mizaca sahip olan ve zamanlarını roman okuyarak veya kişisel görüşmeler yaparak geçiren genç kızlardır. Sürekli aynada kendisine bakar, yüzünü pudralar ve patronu genellikle orada olmadığı için kendi özel meseleleriyle ilgilenir. Çoğu kez kendisine söyleneni tam olarak anlamaz ve dalgınlıkla yanlış tuşa bastığı için her şey karmakarışık olur. Ama buna aldırmaz bile çünkü yöneticiler oraya çok nadir olarak gelir.

Yöneticiler birbirleriyle sekreter aracılığıyla iletişim kurdukları gibi, dış dünyayla da yine onun aracılığıyla iletişim kurarlar. İçeri giren ve dışarı çıkan her şey deşifre edilmeli ve yeniden şifrelenmelidir. Yöneticiler arasındaki bütün iletişimlerin deşifre edilmesi ve yeniden şifrelenmesi, sonra da gitmesi gereken yere yönlendirilmesi sekreterin görevidir. Şirkete giren bütün bilgiler için de durum aynıdır; eğer gelen bilgi yöneticilerden birini ilgilendiriyorsa sekreter tarafından uygun şekilde kodlanarak kendisine iletilir. Fakat sekreter sık sık hata yapar ve yönetici-

lerden birine yanlış kodda bir şey gönderir. Yönetici bunu alır ve hiçbir şey anlamaz. Kısacası işler aşağı yukarı böyle yürür.

Ofis, bizim biçimlendirme aygıtımızdır, sekreter ise almış olduğumuz eğitimi, içimizde biçimlenmiş olan otomatik-mekanik görüşlerimizi, yerleşik klişelerimizi, teorilerimizi ve fikirlerimizi temsil eder. Sekreterin, merkezlerle hiçbir ortak noktası yoktur, aslında biçimlendirme aygıtıyla bile ortak yanı bulunmamaktadır. Fakat orada çalışmaktadır ve ben size bu kızın ne anlama geldiğini açıkladım. Eğitimin, merkezlerle hiçbir ilgisi yoktur. Bir çocuk şu şekilde yetiştirilir: "Eğer birisi senin elini sıkıyorsa her zaman şu şekilde durmalısın." Bu bütünüyle mekaniktir, yani böyle olursa şöyle yapmalısın. Bu bir kez yerleşti mi hep öyle kalır. Yetişkin biri için de aynıdır. Eğer birisi nasırına basacak olursa hep aynı tarzda tepki gösterir. Aslında yetişkinler çocuk gibidir ve çocuklar da yetişkin gibi; hepsi de tepki gösterir. Makine çalışmaktadır ve bundan sonra da bin yıldan bu yana yaptığı şekilde çalışmaya devam edecektir.

Zamanla ofisin raflarında çok sayıda etiket birikmeye başlar. Bir insan ne kadar çok yaşarsa ofiste o kadar fazla etiket olacaktır. O şekilde ayarlanmıştır ki aynı türden olan bütün etiketler tek bir kutuda muhafaza edilir. Böylece bir talep geldiğinde sekreter uygun bir etiket bulmak için araştırmaya başlar. Bunu yapmak için onları çıkarmak ve doğru olanı bulana kadar gözden geçirip tasnif etmek zorundadır. Sonuç, büyük oranda sekreterin düzenliliğine, etiket dosyalarını nasıl muhafaza ettiğine bağlıdır. Bazı sekreterler yöntemlidir, diğerleriyse o kadar yöntemli değildir. Bir kısmı etiketleri tasnif edilmiş bir halde saklar, bir kısmı ise bunu yapmaz. Biri, gelen bir talebi yanlış çek-

meceye koyarken diğeri bu yanlışı yapmayabilir. Bir tane-
si etiketi hemen bulurken, bir diğeri uzun bir süre arar ve
ararken de hepsini daha beter karıştırır.

Bizim düşüncelerimiz dediğimiz de, kutudan çıkarılan
bu etiketlerden başka bir şey değildir. Bizim düşünce adı-
nı verdiğimiz şeyler aslında düşünce değildir, bizim dü-
şüncelerimiz yoktur; sadece çeşitli etiketlerimiz vardır; kı-
sa, kısaltılmış veya uzun fakat etiketten başka bir şey de-
ğil. Bu etiketler bir yerden alınıp başka yere konur. Dışarı-
dan gelen talepler bizim izlenimler olarak aldığımız şey-
lerdir. Bu tezahürler ve talepler sadece dışarıdan gelmez,
ayrıca içimizdeki çeşitli yerlerden de gelir. Bütün bunların
yeniden şifrelenmesi gerekir.

İşte bütün bu kaosu biz, düşüncelerimiz ve çağrışımla-
rımız olarak adlandırıyoruz. Bununla beraber bir insanın
düşünceleri yoktur. Her merkez düşünür. Bu düşünceler,
yani eğer varsa ve biçimlendirme aygıtına ulaşmışsa, sa-
dece bir uyaran şeklinde ulaşmıştır ve sonra yeniden ya-
pılandırılır, fakat bu yeniden yapılandırma mekaniktir.
Üstelik bu ancak en iyi olasılıkla böyledir çünkü kural ola-
rak, bazı merkezlerin biçimlendirme aygıtıyla iletişim
kurmak için hiçbir araçları yoktur. Hatalı bağlantılar yü-
zünden mesajlar ya hiç iletilemez ya da çarpıtılmış bir bi-
çimde iletilir. Fakat bu, düşüncenin yokluğunu kanıtla-
maz. Bütün merkezlerde faaliyet devam eder, düşünceler
ve çağrışımlar vardır fakat bunlar biçimlendirme aygıtına
ulaşamaz ve bu yüzden de tezahür ettirilemez. Üstelik
başka bir yöne de, yani biçimlendirme aygıtından merkez-
lere de gönderilemez ve aynı nedenden ötürü dışarıdan
da oraya ulaşamaz.

Herkesin merkezleri vardır; fark, sadece içerdikleri
malzemenin miktarında yatmaktadır. Bazılarında çoktur,

bazılarında ise az. Herkeste biraz vardır ama tek fark söz konusu olan miktardır. Fakat merkezler herkeste aynıdır.

Herkes doğduğunda boş bir kutu veya depo gibidir. Daha sonra malzeme birikmeye başlar. Makine herkeste aynı şekilde çalışır; merkezlerin özellikleri aynıdır ama insanların karakterlerine ve yaşam koşullarına, hatlara ve merkezler arasındaki bağlantılara göre çeşitli duyarlılık, kabalık veya incelik derecelerinde farklılıklar gösterir.

En ilkel olanı ve en çok kullanılanı hareket merkeziyle biçimlendirme aygıtı arasındaki bağlantıdır. Bu bağlantı en kaba, en "duyulabilir", en hızlı, en yoğun ve en iyi olanıdır. Bu sanki büyük bir boru gibidir (burada merkezin kendisini değil bağlantıyı kastediyorum). En çabuk biçimlenen ve en çabuk dolabilen bağlantıdır. İkincisi ise cinsellik merkeziyle olan bağlantıdır. Üçüncüsü duygusal merkezle ve dördüncüsü de düşünme merkeziyle olan bağlantıdır.

Öyleyse malzemenin miktarı ve bu bağlantıların işlev görme dereceleri bu farklılıkları meydana getirmektedir. İlk bağlantı bütün insanlarda mevcuttur ve işlev görür; çağrışımlar alınır ve tezahür ettirilir. İkinci bağlantı, yani cinsellik merkeziyle ilgili olan da insanların çoğunda bulunmaktadır. Demek ki insanların çoğu birinci ve ikinci merkezlerle yaşamaktadır; bütün yaşamları, bütün algılamaları ve tezahürleri bu merkezlerden gelmekte ve oralarında yaşam bulmaktadır. Duygusal merkezleri, biçimlendirme aygıtıyla bağlantıda olan insanlar azınlıktadır, onların bütün yaşamları ve tezahürleri de oradan gelmektedir. Fakat düşünme merkeziyle olan bağlantısı çalışan birini bulmak son derece zordur.

Eğer bir insanın yaşamdaki tezahürleri niteliklerine ve nedenlerine göre sınıflandırılacak olsaydı şu oranlamayı

bulurduk: Yaşamsal tezahürlerinin ve algulamalarının yüzde elli'si hareket merkezine, yüzde kırk'ı cinsellik merkezine ve yüzde on'u da duygusal merkezine ait olacaktı. Fakat yüzeysel bir bakış açısıyla duygusal merkezin bu tezahürlerine yüksek bir değer biçmeye ve onlara gösterişli adlar vererek ayrıcalıklı bir yere koymaya alışmışız.

Üstelik şu ana kadar en iyi olasılıklardan söz ettik. Aslında işler bundan çok daha kötüdür. Eğer düşünme merkezi bir numara, duygusal merkez iki numara, cinsellik merkezi üç numara ve hareket merkezi de dört numara kalitedeyse, o zaman en iyi olasılıkla bizde ikinci kaliteden çok az, üçüncü kaliteden biraz daha çok ve dördüncü kaliteden de çok bol var demektir, tabi konuyu gerçek değerler açısından ele alırsak. Bununla beraber işin aslı şu ki, yaşamsal tezahürlerimizin ve algulamalarımızın yüzde yetmiş beş'inden fazlası hiçbir bağlantı olmaksızın gerçekleşiyor, yani tamamen ücretli çalışan şu sekreter aracılığıyla. O da gittiği zaman geride sadece bir makine kalıyor.

Konuşmama belli bir konuyla başladım ama başka bir konuyla bitirdim. Şimdi biçimlendirme aygıtı hakkında ne demek istediğime geri dönelim.

Bu konferanslara gelenler, bazı nedenlerden ötürü bunu da bir merkez olarak adlandırıyorlar. Fakat bundan sonra söyleyeceklerimi anlamak için şu konu açıklığa kavuşturulmalıdır; o bir merkez değildir. Her ne kadar beynin içinde yer alsa da, o da sadece bir organdır. Hem maddesi hem de yapısı açısından canlı merkez olarak adlandırdıklarımızdan tamamen farklıdır. Bu canlı merkezler, teker teker alırsak, bizzat hayvan gibidirler ve şu hayvanlar gibi yaşarlar: Bu bir solucanın beynidir, şu ise bir koyu-

nun birinci beynidir. Benzer şeyleri olan hayvanlar vardır. Burada farklı duyarlılık derecelerine sahip beyinler bir tanesinde toplanmıştır. Tek-beyinli organizasyonlar ve çift-beyinli organizasyonlar da vardır. Bu yüzden bireysel bir organizasyondaki bu beyinlerin her biri, harekete geçiren bir etken, bir can (*soul*) olarak faaliyet gösterir. Bağımsızdırlar. Bir ve aynı yerde yaşıyor olsalar bile bağımsız olarak var olabilirler ve olmaktadır. Her birinin kendi özellikleri vardır. Bazı insanlar bazen bunlardan biri, bazen de diğeri tarafından yönetilir. Her bir beynin belirli, bağımsız ve özel bir mevcudiyeti söz konusudur. Kısacası, maddesinin niteliğine göre bunların her biri bireysel bir varlık, bir can olarak adlandırılabilir.

Birleşme, varoluş, kendi yasalarına sahiptir. Maddeselliği açısından bakıldığında, birleşme yasasıyla uyumlu olarak, biçimlendirme aygıtı bir organizmadır. Merkezlerde, yaşam, çağrışımlar, etki ve varoluş psişiktir, öte yandan biçimlendirme aygıtının bütün özellikleri, nitelikleri ve varoluşu organikdir.

(Yaralanma, hastalık, hastalığın tedavisi ve uyumsuzluk fizikseldir. Etki, neden, nitelik, hal ve değişim ise psişiktir.)

Zekanın yoğunlukları konusuna gelince şunu söyleyebilirim ki, cinsellik merkezi ve hareket merkezi birbirlerine karşılık gelen zeka yoğunluklarına sahiptir, oysa biçimlendirme aygıtında bu nitelik yoktur. Bu merkezlerin hem etkileri hem de tepkileri psişiktir fakat biçimlendirme aygıtında bunların ikisi de maddeseldir. Dolayısıyla, düşünmemiz veya düşüncü olarak adlandırdığımız –eğer bu düşünmenin sebebi ve sonucu biçimlendirme aygıtında yatıyorsa– maddeseldir. Düşüncemizin ne kadar çok çeşitlilik gösterdiğinin, yani üzerindeki etiketin ne olduğunun,

hangi kılığa girdiğinin, hangi gösterişli adla tanımlandığı-
nın hiç önemi yoktur; bu düşüncenin değeri sadece mad-
deseldir. Maddesel şeyler örneğin ekmek, kahve, birinin
benim nasırına basmuş olması, yanlara veya karşıya bakı-
yor olmak, sırtımı kaşımak vs. gibi şeylerdir. Eğer bu mal-
zeme, yani nasırındaki acı vs. yoksa, ortada bir düşünce
olmayacaktır.

Yorulдум.

BEDEN, ÖZ ve KİŞİLİK

Bir insan doğduğunda onunla birlikte üç ayrı makine de doğar ve bunlar kişinin ölümüne kadar biçimlenmeye devam eder. Bu makinelerin birbirleriyle hiçbir ortak noktaları yoktur; bunlar bizim bedenimiz, özümüz ve kişiliğimizdir. Biçimlenmeleri hiçbir şekilde bize bağlı değildir. Bunların gelişimi, yani her birinin ayrı ayrı gelişimi, o insanın sahip olduğu ve ayrıca çevresi, yaşam koşulları, içinde bulunduğu coğrafi koşullar vs. gibi onu sarıp sarmalayan verilere bağlıdır.

Beden için bu veriler kalıtım, coğrafi koşullar, yiyecek ve harekettir. Bunlar kişiliği etkilemez.

Bir insanın yaşam süreci içinde kişiliği, büyük ölçüde duyarak ve okuyarak biçimlenir.

Öz tümüyle duygusaldır. Kişiliğin biçimlenmesinden önce kalıtım yoluyla alınanlardan ve daha sonra da kişinin içinde yaşadığı heyecan ve duygulardan oluşur. Bundan sonra gelenler ise sadece değişime bağlıdır.

Demek ki beden her insanda sübjektif bir şekilde gelişir. Bu üç makinenin de gelişimi, kişinin yaşamının ilk günlerinden itibaren başlar. Üçü de bir diğerinden bağımsız olarak gelişir. Bu yüzden, örneğin beden, yaşamına en uygun koşullarda, sağlıklı bir toprak üzerinde başladıysa

sonuçta cesur olacaktır fakat bu mutlaka o kişinin özünün de benzer karakterde olacağı anlamına gelmez. Aynı koşullar altında yaşıyor olsa da, öz zayıf ve korkak olabilir. Yani bir insan cesur bir bedene ama bunun tam tersine korkak bir öze sahip olabilir. Özün mutlaka bedenin gelişimiyle paralel bir şekilde gelişmesi gerekmez. Bir insan çok güçlü ve sağlıklı, ama bir tavşan kadar da korkak olabilir.

Bedenin çekim merkezi, yani canı, hareket merkezidir. Özün çekim merkezi duygusal merkezdir ve kişiliğin çekim merkezi de düşünme merkezidir. Özün canı duygusal merkezdir. Tıpkı bir insanın sağlıklı bir bedene ve korkak bir öze sahip olabilmesi gibi, öz korkak fakat kişilik cesur da olabilir. Sağduyu sahibi bir insanı örnek olarak alalım; bu kişi eğitim görmüş ve halüsinasyon denilen şeyden haberdar bir insan olsun; yani bunların gerçek olamayacağını bilmektedir. Dolayısıyla kişiliğinde onlardan korkmamaktadır, fakat özü korkar. Eğer özü bu türden bir fenomen görececek olursa korkmaktan kendisini alamaz. Bir merkezin gelişimi bir diğerinin gelişimine bağlı değildir ve bir merkez elde ettiği sonuçları bir diğerine aktaramaz.

Bir insanın kesin olarak şöyle veya böyle olduğunu söylemek olanaksızdır. Merkezlerinden biri cesur, diğeri ise korkak olabilir; biri iyi, diğeri şeytani; biri duyarlı, bir başkası son derece kaba olabilir; biri hemen vermeye hazırdır, bir diğeri ise vermekte yavaştır veya verme yeteneği hiç yoktur. Dolayısıyla iyi, cesur, güçlü veya şeytani olduğunu söylemek olanaksızdır.

Daha önce de söylediğimiz gibi bu üç makinenin her biri bütün bir zincirdir, yani bir diğeriyle ve üçüncüsüyle ilintili olan bütün bir sistemdir. Kendi içinde her makine çok komplikedir ama son derece kolay bir şekilde hareke-

te geçirilebilmektedir. Makinenin parçaları ne kadar komplike olursa kumanda kolları da o kadar az sayıda olmaktadır. Her insan makinesi komplekstir ama her birindeki kumanda kollarının sayısı değişebilir; birinde daha fazla, diğerinde ise daha azdır.

Yaşamın akışı içinde bir makine hareket edebilmek için pek çok kumanda kolu oluşturabilir, öte yandan başka bir makine az sayıda kol ile harekete geçebilir. Kumanda kollarının biçimlenmesi için gereken zaman sınırlıdır. Ayrıca bu süre kalıtıma ve coğrafi koşullara da bağlıdır. Yeni kumanda kolları ortalama olarak yedi veya sekiz yaşlarına kadar biçimlenmiş olur, daha sonra, on dört-on beş yaşına varana dek hala değişme kapasitesine sahiptirler, fakat on altı-on yedi yaşından sonra kumanda kolları artık ne biçimlenebilir ne de değişebilir. Yani yaşamın ileriki yıllarında sadece daha önceden biçimlenmiş olan kumanda kolları faaliyet gösterebilir. Sıradan normal bir yaşamda işler böyledir, hiç kızmaya köpürmeye gerek yok. İnsanın öğrenme kapasitesini hesaba katsak bile gerçek budur. Yeni şeyler ancak on yedi yaşına kadar öğrenilebilir; daha sonradan öğrenilebilecek olanlar sadece tırnak işaretleri içinde öğrenilenlerdir, başka bir deyişle ancak eskinin bir tekrarıdır. İlk bakışta, bunu anlamak çok zor görünebilir.

Kendi kumanda kollarıyla her birey, taşınmış olduğu kalıtıma, içinde doğup büyümüş olduğu yere, sosyal çevreye ve koşullara bağlıdır. Üç merkezin veya canın işleyişleri benzerdir. Yapıları farklıdır ama tezahürleri aynıdır.

İlk hareketler kaydedilir. Beden hareketlerinin kaydı tamamen sübjektiftir. Bu kayıt işlemi bir kayıt diskine benzer; ilk önce, üç aya kadar son derece hassastır, aradan dört ay geçtikten sonra daha az duyarlı duruma gelir, bir yılın sonunda daha da zayıflar. Önceleri nefes alışın sesi

bile duyulabilmektedir, bir hafta sonra ise düşük sesli bir konuşmanın altındaki hiçbir şeyi duyamaz duruma gelir. İnsan beyni için de aynı şey geçerlidir; önceleri son derece alıcıdır ve her yeni hareket kaydedilir. Nihai bir sonuç olarak bir insanın pek çok davranış şekli olabilirken bir diğerrinin sadece birkaç tane olabilir. Örneğin bir insan, hareketleri kaydetme süreci içinde elli beş tane davranış şekli kazanmış olabilir, öte yandan aynı koşullarda yaşayan başka biri iki yüz elli davranış şekli edinmiştir. Bu kumanda kolları, bu davranış şekilleri her merkezde aynı yasalara göre biçimlenmiştir ve o insanın yaşamı boyunca da orada kalacaklardır. Bu davranış şekilleri arasındaki fark sadece kaydediliş biçimlerindedir. Örnek olarak hareket merkezine bağlı davranış şekillerini ele alalım. Belirli bir zamana kadar her insanda davranış şekilleri belirlenmiş olur. Daha sonra biçimlenmeleri durur, fakat biçimlenmiş olanlar artık o kişinin ölümüne dek öyle kalır. Sayıları sınırlıdır, dolayısıyla bir insan ne yapıyor olursa olsun bu davranış şekillerini kullanacaktır. Kişi hangi rolü oynarsa oynasın, sonuçta sadece önceden edinmiş olduğu davranış şekillerinin bir kombinasyonunu kullanacaktır. Sıradan bir yaşamda hiç yeni davranış şekli söz konusu olmaz. Hatta bir insan aktör olmak istese bile, bu bağlamda durumu aynı olacaktır.

Bedenin uykusu ve uyanıklığı arasındaki fark şudur; uykuda dışarıdan bir şok geldiğinde bu şok kendisine karşılık gelen beyni tahrik etmez ve çağrışımlara neden olmaz.

Bir insanın çok yorgun olduğunu varsayalım. İlk şok verilmiştir. Kumanda kollarından biri mekanik olarak hareket etmeye başlar. Sonra bu kol aynı derecede mekanik olarak, başka bir kola dokunur ve onu hareket ettirir; bu

kol da bir üçüncüsüne temas eder, üçüncüsü dördüncüye temas eder vs. Buna, bedenın çağrışımları adını veriyoruz. Diğer makinelerin de davranış şekilleri vardır ve onlar da aynı şekilde harekete geçirilir.

Merkezi ve bağımsız olarak çalışan makinelerden, yani beden, kişilik ve özden başka, merkezlerin dışında yer alan ve can taşımayan tezahürlerimiz de vardır. Bunu anlayabilmek için şurası çok önemlidir: Biz bedenın ve duyguların davranış şekillerini ikiye ayırıyoruz: 1) herhangi bir merkezin doğrudan tezahürleri ve 2) dış merkezlerden kaynaklanan tamamen mekanik tezahürler. Örneğin, kolumu yukarı doğru kaldırma hareketim merkez tarafından başlatılıyor. Fakat başka birinde bu hareket merkez dışından da başlatılabilir. Şimdi de benzer bir işlemin duygusal merkezde meydana geldiğini varsayalım, örneğin zevk, keder, sinirlenme, kıskançlık gibi. Güçlü bir davranış biçimi bu duygusal davranış şekillerinden biriyle aynı anda ortaya çıkabilir ve böylece bu iki davranış biçimi yeni bir mekanik davranış şekline yol açabilir. Bu, merkezlerden bağımsız olarak, mekanik bir şekilde meydana gelmektedir.

Size makinelerden söz ettiğimde normal işleyişi, bir insanın tezahürü olarak adlandırdım, yani üç merkezi birarada ele aldım. Bu, o insanın tezahürüdür. Fakat anormal yaşayış tarzları yüzünden bazı insanların başka kumanda kolları vardır. Bunlar merkezlerin dışında şekillenmiştir ve can'dan bağımsız olarak hareketlere neden olmaktadır. Bunlar vücutta, kaslarda, her yerde olabilir.

İnsanın üç merkeze sahip olduğunu aklımızda tutarsak anlarsız ki, ayrı ayrı merkezlerden kaynaklanan hareketler, tezahürler ve algılamalar merkezlerin tezahürleridir, insanın değil. Zevki, kederi, soğuşu, sıcaklığı, açlığı ve yorgun-

luğu hissetme kapasitesi her bir merkezde vardır. Bu davranış biçimleri her merkezde mevcuttur ve küçük, büyük veya nitelik olarak farklı olabilir. Bunun her bir merkezde nasıl meydana geldiğini ve hangi merkeze ait olduklarını nasıl anlayacağımızı daha sonra konuşacağız. Şu an için bir şeyi aklınızda tutmanız ve iyice kavramanız gerekiyor; bir insanın tezahürlerini merkezlerin tezahürlerinden ayırt etmeyi öğrenmek zorundasınız. İnsanlar birinden söz ettiklerinde onun kötü, zeki veya aptal olduğunu söylerler; bütün bunlar "o" dur. Fakat bütün bunların John veya Simon olduğunu söyleyemezler. "O" demeye alışmışızdır. Artık "o" sözcüğünü, beden olarak o, öz olarak o ve kişilik olarak o, anlamında kullanmaya alışmamız gerekiyor.

Belirli bir durumda özü 3 birim olarak aldığımızı varsayalım; 3, davranış biçimlerinin sayısını temsil ediyor olsun. Bu kişinin durumunda beden 4 numaradır. Baş, 6 ile temsil edilir. Böylece, örneğin 6'dan söz ediyorsak o kişinin bütününe kastediyor olmayız. Onu 13 sayısı ile değerlendirmemiz gerekir çünkü 13 onun tezahürleridir, algılamasıdır. Sadece başı ele alacak olursak söz konusu sayı 6 olacaktır. Burada önemli olan onu sadece 6 ile değil, 13 ile değerlendirmektir. Onu tanımlayan, bunların toplamıdır. Hepsi birlikte ele alındığında bir insan 30 sayılı bir toplam verebilmelidir. Bu rakam ancak her bir merkez belirli bir sayıya karşılık gelebiliyorsa elde edilebilir, örneğin 12+10+8. Şimdi bu 30 sayısının bir insanın tezahürünü temsil ettiğini varsayalım. Eğer bir merkezin mutlaka 12 sayısını temsil etmesi gerektiği sonucuna varırsak, bu durumda 12 sayısını üretecek kadar davranış şeklini içermek zorundadır. Eğer bir birim eksikse ve yalnızca 11 varsa, o zaman 30 elde edilemez. Eğer toplam sadece 29'u bulur-

yorsa o zaman o bir insan değildir çünkü biz ancak toplamı 30'u bulana insan diyoruz.

Merkezlerden ve merkezlerin uyumlu gelişiminden söz ederken, böyle bir insan durumuna gelebilmek ve hakkında konuşmakta olduğumuz şeyi üretebilmek için aşağıda sıralananların gerekli olduğunu kastettik. Her şeyden önce merkezlerimizin birbirlerinden bağımsız olarak oluştuğunu ve birbirleriyle hiçbir ortak noktalarının olmadığını söyledik. Fakat aralarında karşılıklı bir ilişki olmak zorundadır çünkü tezahürlerin toplamı ancak üçünden birlikte elde edilebilir, sadece birinden değil. Eğer 30, bir insanın gerçek tezahürüyse, bu 30 her üç merkezin karşılıklı ilişkisiyle elde edilmiştir, demek ki merkezlerin bu ilişki içinde bulunmaları zorunludur. Zorunludur ama gerçekte durum böyle değildir. Her merkez birbirinden ayrıdır (şu anda var olanları kastediyorum), birbirleriyle doğru dürüst hiçbir ilişkileri yoktur ve dolayısıyla da uyumsuzdurlar.

Örneğin biri, bir merkezinde çok sayıda davranış biçimine sahiptir, bir başkası ise diğer merkezinde. Eğer her tipi ayrı ayrı ele alacak olursak herkesin toplamı farklı olacaktır. Prensip 12, 10 ve 8 olması gerekiyorsa ve 12 yerine 0 varsa, sonuç 18'dir, 30 değil.

Bir maddeyi alın, diyelim ki ekmek. Belirli oranlarda un, su ve ısıya ihtiyacı vardır. Sadece içindeki maddeler belirli oranlarda mevcutsa ona ekmek denir ve aynı şey insan için de geçerlidir, 30 rakamına ulaşmak için her kaynak belirli oranda niteliksel ve niceliksel katkıda bulunmalıdır. Eğer A. çok fazla un, yani fiziksel davranış biçimi içeriyor, öte yandan hiç su veya ısı içermiyorsa, o sadece undur, bir birey veya ekmek değildir. B. ise su (duygu) üretiyor, pek çok davranış biçimine sahiptir. Fakat sudan

ekmek elde edilemez, yani o da hiçbir işe yaramaz; ona bakarsanız deniz suyla doludur. C.'ye gelince, onda bol ısı vardır ama hiç un ya da su yoktur, bu yüzden o da işe yaramaz. Eğer biraraya getirilebilselerdi sonuç 30 olacaktı, yani bir birey. Bu durumlarıyla onlar sadece birer et parçası, fakat üçü birarada olsaydı, tezahür olarak 30 ederlerdi. Onlardan biri kendisine "ben" diyebilir mi? "Ben" değil, "biz". O sadece su üretiyor ama kendisine "ben" diyor. İnsan aslında üç insandan oluşur; her birinin farklı bir karakteri, farklı bir yapısı vardır ve diğerleriyle uyum sağlamamanın acısını çekmektedir. Amacımız onları birbirlerine uyum sağlayacak şekilde organize etmek olmalıdır. Fakat onları organize etmeye ve 30 puanlık bir tezahürün hayalini kurmaya başlamadan önce biraz duralım ve bu üç makinemizin de aslında birbirleriyle hiç de uyum içinde olmadıklarını şuurlu bir biçimde görelim. Onlar birbirlerine aşına bile değildirler. Sadece birbirlerini dinlememekle kalmazlar, içlerinden biri diğerine bir şey yapması için yalvarsa ve nasıl yapılması gerektiğini biliyor olsa, diğeri ya yapamaz ya da yapmaz.

Epey geç oldu, isterseniz kalanını bir dahaki sefere bırakalım. O zamana kadar belki zaten öğrenmiş olursunuz!

ÖZ ve KİŞİLİK

İçsel ve dışsal düşünmeyi daha iyi anlayabilmek için önce her insanın kendi içinde, iki ayrı insan gibi birbirinden tümüyle ayrı iki bölümü olduğunu anlamalısınız. Bunlar onun özü ve kişiliğidir.

Öz, "ben"dir. O bizim kalıtımımız, tipimiz, karakterimiz ve yaratılışımızdır.

Kişilik ise rastlantısal bir şeydir; yetiştirme, eğitim, bakış açısı gibi her türlü dışsal etkiyle oluşur. Bu, sanki giydiğiniz elbiseler gibidir, yapay maskeniz, yetiştirme tarzınızın ve çevrenizdeki tesirlerin sonucu, her gün değişip duran ve birbirini devre dışı bırakan çeşitli enformasyon ve bilgilerin oluşturduğu fikirlerdir.

Bugün bir şeye ikna olmuşsunuzdur, ona inanır ve onu istersiniz. Yarın başka bir tesir altında inancınız, istekleriniz değişir. Kişiliğinizi oluşturan bütün malzeme sizi çevreleyen koşullarda ve mekanda meydana gelebilecek bir farklılaşma sonucunda yapay olarak veya rastlantısal olarak bütünüyle değişebilir. Üstelik bu çok kısa bir zamanda gerçekleşebilir.

Öz ise değişmez. Örneğin, benim esmer bir tenim var ve her zaman doğduğum şekilde kalacağım. Bu benim tipe ait bir şey.

Burada gelişim ve değişimden söz ederken, özden söz ediyoruz. Kişiliğimiz ise hep bir köle olarak kalacak çünkü o çok çabuk hatta yarım saat içinde bile değiştirilebilir. Örneğin, ipnoz yoluyla kanaatlerinizi değiştirmek mümkündür. Çünkü onlar yabancıdır, size ait değildir. Fakat özümüzde sahip olduklarımız bize aittir.

Özümüzde daima mekanik olarak düşünürüz. Her tesis kendisine karşılık gelen bir kale alışması mekanik olarak çağrıştırır. Mekanik olarak benden hoşlanabilir ve böylece, mekanik olarak benim hakkımdaki bu izleniminizi kaydedersiniz. Ama bu izlenim siz değilsiniz. Şuurdan kaynaklanmamıştır, mekanik olarak ortaya çıkmıştır. Sempatite ve antipati, tipler arasındaki bir uyuşum meselesidir. İçinizde benden hoşlanırsınız ve zihninizde benim kötü olduğumu ve sizin sevginizi hak etmediğimi biliyor olsanız da benden hoşlanmamayı başaramazsınız. Ya da tersine, benim iyi olduğumu görebilir ama yine de benden hoşlanmazsınız ve bu hep böyle kalır.

Ama içsel kale almama olasılığına sahibiz. Şu anda bunu yapamıyorsunuz çünkü özünüz bir işlemdir. Özümüz birçok merkeze sahiptir ama kişiliğimiz sadece bir merkeze, biçimlendirme aygıtına sahiptir.

At arabası, at ve sürücüyle ilgili örneğimizi hatırlayın. Özümüz buradaki attır. Kale almaması gereken kesinlikle attır. Fakat siz bunu kavrasanız bile at kavramaz çünkü sizin dilinizden anlamamaktadır. Ona emredemez, öğretmez; kale almamasını, reaksiyon göstermemesini, karşılık vermemesini söyleyemezsiniz.

Zihninizden onun kale almamasını dilerseniz ama her şeyden önce onunla konuşabilmek için atın dilini ve psikolojisini öğrenmeniz gerekir. Ancak o zaman zihnin, mantığın istediğini yapabilirsiniz. Ama ona hemen öğret-

meye kalkarsanız aradan yüzyıl bile geçse öğretemezsiniz ve hiçbir şeyi değiştiremezsiniz; bu sadece boş bir dilek olarak kalır. Şu an için elinizde sadece iki sözcük vardır; "sağa" ve "sola". Dizginleri çektiğiniz zaman at şuraya veya buraya gidecektir, üstelik bu bile her zaman mümkün olmaz, ancak en doğru şekilde yaptığınızda gider. Ama ona bir şeyler anlatmaya kalktığınızda sadece kuyruğuyla sinekleri kaçırtmaya devam edecektir, tabi siz de bu arada onun sizi anladığını sanacaksınız. Yapımız henüz bozulmadığı zamanlarda bu takımdaki dört unsur, yani at, araba, sürücü ve efendi birdiler; bütün parçaların ortak bir anlayışı vardı, hepsi birarada ve aynı zamanda çalışıyor, çabılıyor, dinleniyor, besleniyordu. Fakat ortak dil unutuldu, her parça bütünden ayrı duruma geldi ve diğerlerinden kopuk olarak yaşamaya başladı. Şimdi zaman zaman yine birlikte çalışmalarını gerekiyor ama bu olanaksız çünkü biri bir şey istiyor, diğeri başka bir şey.

Sorun kaybedilmiş olanı yeniden kurmak, yoksa yeni bir şey kazanmak değil. Gelişimin amacı budur. Bunu başarabilmek için öze kişiliği birbirinden ayırt edebilmek ve ayırabilmek gerekiyor. Bunu yapmayı öğrendiğinizde neyi ve nasıl değiştireceğinizi anlayacaksınız. Başarmak için tek bir yol var: çalışmak. Zayıfsınız, bağımlısınız, kölesiniz. Yıllar boyunca birikmiş olan alışkanlıkları bir kerede yıkabilmek zordur. İleride bazı alışkanlıkların yerine diğerlerini koymak mümkün olacaktır. Tabi bunlar da mekanik olacaktır. İnsan her zaman dışsal tesirlere bağımlıdır; yalnız bazı tesirler engelleyicidir, bazıları değildir.

Başlamak için önce çalışmaya uygun koşulları hazırlamak gerekir. Pek çok koşul vardır. Şu an için tek yapabileceğiniz, çalışma için yararlı olacak malzemeyi gözlemlemek ve toplamaktır; tezahürlerinizin nereden, yani özden

mi yoksa kişilikten mi geldiğini şimdilik ayırt edemezsiniz. Fakat dikkatle bakarsanız bir süre sonra anlayabilirsiniz. Malzeme toplama süreci içinde bunu görmeniz mümkün değildir. Bunun nedeni insanın genellikle dikkatini tek bir şeye, o anda yapmakta olduğuna verebilmesidir. Zihni duygularını göremez ve bunun tersi de geçerlidir.

Gözlemlenmesi gereken pek çok şey vardır. Birincisi kişinin kendisine olan samimiyetidir. Bu çok zordur. Bir arkadaşına karşı samimi olmak çok daha kolaydır. İnsan kötü bir şeyler görmekten korkar ve tesadüfen kendi derinliklerine bakacak olursa gerçekten de kendi kötülüğünü ve hiçliğini görür. Kendi hakkımızdaki düşüncelerimizi zihnimizden kovma alışkanlığımız vardır çünkü vicdanımızın içimizi kemirmesinden korkarız. Samimiyet, içimizdeki bir parçanın diğer parçayı görebileceği bir pencere açmanın anahtarı olabilir. Samimiyet sayesinde bir insan bakabilir ve bir şeyler görebilir. Kendine karşı samimiyet çok zordur çünkü öz üzerinde kalın bir kabuk bulunmaktadır. Her yıl yeni giysi almak gibi insanın üzerindeki bu maske de hep yenilenir durur. İnsan bu kabuğu çıkarmalı, üzerindeki örtüyü kaldırmalıdır. Bu örtüyü kaldırmadan insan kendini göremez.

Çalışmanın başında yapılabilecek, bir insanın kendini görmesini ve malzeme toplamasını sağlayan çok yararlı bir egzersiz var. Bu egzersiz, kendini başka birinin durumuna koymaktır. Bu bir ödev olarak yapılmalı. Ne dediğimi açıklamak için basit bir olguyu ele alalım. Diyelim ki ben sizin yarına kadar yüz dolara ihtiyacınız olduğunu ve paranız olmadığını biliyorum. Bulmaya çalıştınız ama olmadı. Üzgünüz. Düşünce ve duygularınız bu sorunla dolu durumda. Akşam oldu ve buraya konferansa geldiniz. Bir yarınız hala para konusunu düşünüyor. Dalgın ve

sinirlisiniz. Eğer size başka bir zamanda kaba davranacak olsaydım bana bugünkü kadar kızmazdınız. Belki de yarın parayı bulduğunuzda aynı davranışıma güleceksiniz. O halde şu anda kızgın olduğunuzu görüyor fakat her zaman böyle olmadığınızı biliyorsam, kendimi sizin yerinize koymaya çalışırım. Kendime, biri bana böyle kaba davransaydı ben nasıl tepki gösterirdim, diye sorarım. Bu soruyu kendime sık sık sorarsam şunu anlarım ki, eğer kabalık bir insanı kızdırıyor veya incitiyorsa o anda buna yol açan bir neden vardır her zaman. Böylece bütün insanların birbirine benzediğini anlarım; hiç kimse her zaman kötü veya her zaman iyi değildir. Hepimiz birbirimize benzeriz. Tıpkı benim değiştiğim gibi başkası da değişir. Bunu kavrar ve hatırlarsanız, ödevinizi düşünür ve doğru zamanda yaparsanız, kendinizde ve çevrenizde pek çok yeni şey fark edersiniz, daha önce görmediğiniz şeyleri. Bu ilk adımdır.

İkinci adım ise konsantrasyon uygulamasıdır. Bu egzersiz sayesinde başka bir şeyi başarabilirsiniz. Kendini gözlemlemek çok zordur fakat ödülü büyüktür. Kendinizi nasıl tezahür ettirdiğinizi, nasıl reaksiyon gösterdiğinizi, nasıl hissettiğinizi ve ne istediğinizi hatırlarsanız pek çok şey öğrenebilirsiniz. Bazen bir anda düşüncenin ne olduğunu, duygunun ne olduğunu ve beden ne olduğunu ayırt edersiniz.

Her parça değişik tesirler altındadır; ve kendimizi bir tanesinden kurtarırsak bir diğerrinin kölesi durumuna geliriz. Örneğin ben zihinsel olarak özgür olabilirim ama bedenimin emanasyonlarını* değiştiremeyebilirim, yani be-

* Emanasyon (Fr. ve İng. *emanation*): 1- Genel anlamıyla bir kaynaktan çıkan vibrasyonlar, titreşimler; 2- metapsişik alanda ise canlı ve cansız nesnelere yayılan radyasyonları ifade eder. RM

denim farklı bir şekilde yanıt vermeye devam eder. Yanımda oturan bir adam emanasyonlarıyla beni etkiler. Nazik olmam gerektiğini bilirim ama yine de antipati hissedirim. Her merkezin kendi emanasyon alanı vardır ve bazen bunlardan hiç kaçış yoktur. Kendinizi başka birinin yerine koymakla kendini gözlemlemeyi birleştirerek bu egzersizi uygulamak çok iyidir.

Fakat hep unuturuz. Ancak daha sonradan hatırlarız. Tam gerekli olduğu anda dikkatimiz dağılmıştır, örneğin karşımızdaki insandan hoşlanmayız ve bu duyguyla başa çıkamayız. Fakat bu olgular unutulmamalıdır, bellekte kaydedilmelidir. Bir egzersizden alınan tat yalnızca bir süre için kalır. Dikkat olmaksızın tezahürler kaybolur. Oysa bunlar bellekte not edilmelidir, yoksa unutursunuz. Bizim istediğimiz ise unutmamaktır. Ancak nadiren tekrarlanan pek çok şey vardır. Tesadüfen bir şey görürsünüz fakat onu belleğinize işlemezseniz, unutur ve kaybedersiniz. Eğer "Amerika'yı tanımak" istiyorsanız onu belleğinize nakşetmelisiniz. Odanızda oturarak hiçbir şey göremezsiniz, yaşam içinde gözlem yapmalısınız. Odanızın içinde efendiyi geliştiremezsiniz. Bir insan bir manastırda güçlü olabilir ama yaşamda zayıftır ve biz yaşamda güçlü olmak istiyoruz. Örneğin bir manastırdaki adam bir hafta boyunca yiyeceksiz yaşayabilir fakat gerçek yaşamda üç saat bile yiyeceksiz duramaz. O halde bu adamın yaptığı egzersizlerin ne yararı vardır?

KENDİNİ KENDİNDEN AYIRMAK

Bir insan kendini kendinden ayıramadığı sürece hiçbir şeye ulaşamaz ve ona hiç kimse yardım edemez.

Kendini yönetmek çok zor bir şeydir, bu gelecekle ilgili bir sorundur, çok fazla güç ve çalışma gerektirir. Fakat ilk adım için, yani bir insanın kendini kendinden ayırması için o kadar fazla güç gerekmez; sadece istek, ciddi bir istek gerekir, yani yetişkin bir insanın isteği. Eğer bir insan bunu başaramıyorsa bu onun yetişkin bir insanın iradesinden yoksun olduğunu gösterir. Dolayısıyla bu konuda yapabileceği bir şey yoktur. Bizim burada yaptığımız şey ancak yetişkin bir insan için uygundur.

Zihnimizin, düşünüşümüzün bizimle, özümüzle hiçbir ortak noktası yoktur; bağlantısı, bağlılığı yoktur. Zihnimiz kendi başına yaşar ve özümüz kendi başına yaşar. "Kendini kendinden ayırmak" dediğimizde anlatmak istediğimiz, zihnin özden ayrı tutulması gerektiğidir. Zayıf özümüz her an değişebilir çünkü pek çok tesire bağlıdır: gıdaya, çevremize, zamana, hava durumuna ve bir yığın başka nedene. Fakat zihin çok az sayıda tesire bağlıdır ve bu yüzden de küçük bir çabayla istenilen yönde tutulabilir. Zayıf bir insan bile zihnine istediği yönü verebilir. Oysa

özü üzerinde hiçbir gücü yoktur; öze yön vermek ve onu o yönde tutmak büyük bir güç gerektirir. (Beden ve öz aynı iblistir.) İnsanın özü kendisine bağlı değildir; uyumlu veya uyumsuz, sinirli, neşeli veya üzgün, telaşlı veya sakin olabilir. Bütün bu tepkiler kişiden tamamen bağımsız olarak ortaya çıkabilir. Bakarsınız bir adam aksi davranmaktadır, oysa bu etkiyi ortaya çıkaran, sadece yemiş olduğu bir şeydir.

Eğer bir insan bu konuda özel başarılar sağlamamışsa ondan hiçbir şey beklenemez. Bu yüzden o insandan sahip olduğundan fazlasını beklememek gerekir. Tamamen pratik bir bakış açısından ele alındığında görürüz ki insan bu konuda sorumlu değildir, neyse o olması, onun hatası değildir. O halde bu gerçeği de göz önünde tutmak gerekir çünkü güç isteyen bir işi zayıf bir insandan beklemek doğru olmaz. Bir insandan ancak gerçekleştirmek için gereken güce sahip olduğu şeyleri talep edebiliriz.

Doğal olarak şu anda burada bulunan insanların çoğu bu güçten yoksun oldukları ve bunu elde etmek istedikleri için buraya geldiler. Yani güçlü olmak istiyorlar, bu yüzden şu anda onlardan güçlü olmaları bekleniyor.

Fakat ben şu anda başka bir parçamızdan, zihnimizden söz ediyorum. Konu zihin olunca her birinizin yeterince kuvvete sahip olduğunuzu ve şu anda davrandığınızdan farklı bir şekilde davranma gücüne ve kapasitesine sahip olabileceğinizi biliyorum.

Zihnin bağımsız olarak işlev görme becerisi vardır fakat aynı zamanda öze kendisini özdeşleştirme, özün bir işlevi haline gelme kapasitesine de sahiptir. Şu anda burada hazır bulunanların büyük bir çoğunluğunda zihin bağımsız olmaya çalışmamaktadır, sadece bir işlevden ibarettir.

Tekrar ediyorum; her yetişkin insan bunu başarabilir; ciddi bir isteği olan herkes bunu yapabilir. Fakat kimse demiyor.

İşte bu yüzden, uzun bir zamandan beri burada olmalarına ve buraya gelmeden önce uzun bir zaman boyunca bunu istemelerine rağmen hala bir evsahibinin düzeyinden çok aşağıda kalmaya devam ediyorlar, yani asla bir şeyler yapmaya niyetlenmeyen bir insanın düzeyinde.

Yine tekrarlıyorum; şu anda içinde bulunduğumuz halleri denetleyebilme yeteneğine sahip değiliz ve bu yüzden de bizden böyle bir şey talep edilmiyor. Ama bu kapasiteye ulaştığımızda buna uygun taleplerde bulunulacaktır.

Ne demek istediğimi daha iyi anlayabilmeniz için size bir örnek vereceğim; şu anda, sakın bir hal içinde, hiçbir şeye ve hiç kimseye tepki vermeksizin, Bay B. ile iyi bir ilişki kurmaya karar verdiğimi varsayalım çünkü iş konusunda ona ihtiyacım var ve istediğim sonucu ancak onun yardımıyla elde edebileceğim. Fakat Bay B.'den hiç hoşlanmıyorum çünkü son derece uzlaşılmaz bir insan. Hiçbir şey anlamıyor. Tam bir dangalak. Berbat biri, artık ne dersiniz deyin. Bu özellikleri de beni deli ediyor. Yüzünü görmek bile beni rahatsız ediyor. Saçmalamaya başladığında kendimi kaybediyorum. Ben sadece bir insanım, bu yüzden de zayıfım ve kızmak zorunda olmadığımı kendimi ikna edemiyorum. Böylece rahatsız olmaya da devam edeceğim.

Yine de, onun sayesinde elde edeceğim sonuca ulaşma isteğimin ne kadar ciddi olduğuna bağlı olarak, kendimi denetleyebilirim. Eğer bu amacı, bu isteği göz önünde tutarsam sonuca ulaşabilirim. Ne kadar rahatsız olacağımın hiç önemi yoktur, bu istek hali zihnimde yer tutacaktır. Ne

kadar öfkelendiğimin, kendimi ne kadar kaybettiğimin önemi olmayacaktır, zihnimin bir köşesinde hala vermiş olduğum kararı hatırlayacağım. Zihnim beni herhangi bir şeyden alıkoyamaz, karşımdaki kişiye karşı şöyle ya da böyle hissetmeme neden olmaz, fakat hatırlayabilir. Kendi kendime derim ki: "Bu adama ihtiyacın var, o halde ona karşı aksi veya kaba olma." Belki de ona sövüp sayacak hatta vuracaktım ama zihnim beni bundan alikoymaya devam edecek ve bunu yapmamam gerektiğini bana hatırlatacaktır. Fakat zihnin kendisi herhangi bir şey yapacak güce sahip değildir.

Bu kesinlikle kendini sadece özülle tanımlamamak için ciddi bir isteğe sahip olan birinin sergileyebileceği bir davranıştır. Bu, "zihni özden ayırmak" denilen şeydir.

Peki, zihin sadece bir işlev durumuna geldiğinde neler olur? Eğer sinirlenmişsem, kontrolümü kaybetmişsem, bu rahatsızlığa uygun olarak düşüneceğim, daha doğrusu "o" düşünecek ve ben her şeyi bu rahatsızlığın ışığı altında göreceğim demektir. Boşver gitsin!

Diyorum ki, ciddi bir insan, yani olağanüstü güçleri olmayan sıradan, basit ama yetişkin bir insan neye karar verirse versin, ne tür bir sorunu olursa olsun, bu sorun her zaman onun kafasının içinde kalacaktır. Buna pratik olarak ulaşmasa bile her zaman zihninde taşımaya devam edecektir. Başka düşünceler tarafından etkilenmiş olsa bile, zihni onun yaratmış olduğu bu sorunu unutmayacaktır. Artık yerine getirecek bir görevi vardır ve eğer dürüstse, bunu yerine getirmek için çaba harcayacaktır çünkü o yetişkin bir insandır.

Bu hatırlama ve kendini kendinden ayırma işleminde ona kimse yardım edemez. Kişi bunu kendi başına yapmalıdır. Ancak o zaman, yani ancak insan bu ayrımı yap-

tığı andan itibaren başka bir insan ona yardım edebilir. Sonuç olarak, ancak o andan sonra Enstitü onun için yararlı olabilir, tabii eğer bu yardımı almak için Enstitüye gelmişse.

Konferanslarda olasılıkla bir insanın neler istediği konusunda bazı şeyler işitmişsinizdir. Şu anda burada bulunan insanların büyük çoğunluğunun ne istediklerini ve niçin burada olduklarını bilmediklerini söyleyebilirim. Temel bir istekleri yoktur. Herkes her an bir şeyler ister, fakat asıl isteyen içlerindeki "kişi"dir.

Biraz önce verdiğim örnekte bay B.'den borç almayı istiyordum. Bunu gerçekleştirmemin tek yolu bu isteğimi en başa almak, en başta gelen isteğim haline getirmektir. Aynı şekilde eğer her biriniz bir şey istiyorsanız ve Enstitü ne istediğinizi biliyorsa, Enstitü size yardımcı olabilecektir. Eğer bir insanın milyonlarca isteği varsa fakat bunlardan hiçbiri egemen durumda değilse, o zaman tek bir isteği bile tatmin edilemez çünkü tek bir şeyi verebilmek bile yıllar gerektirir, milyonlarcası için ise... İstemenin kolay olmadığı bir gerçektir fakat zihin ne istediğini her zaman hatırlamalıdır.

Bir çocukla yetişkin arasındaki tek fark zihindedir. Bütün zayıflıklar ikisinde de mevcuttur: açlık, duyarlılık, deneyimsizlik; arada hiç fark yoktur. Bir çocukta da yetişkin de de aynı şeyler vardır: sevgi, nefret, her şey. İşlevler aynıdır, algılama aynıdır, ikisi de eşit derecede tepki verir, ikisi de hayali korkulara eşit derecede kapılır. Kısacası hiçbir fark yoktur. Tek fark zihindedir; yani biz bir çocuktan daha fazla malzemeye ve mantığa sahibiz.

Şimdi bir örnek daha verelim: A.'nın bana baktığını ve aptal dediğini varsayalım. Ben de kendimi kaybettim ve ona saldırdım diyelim. Bir çocuk da aynısını yapardı. Fakat

olgun bir insan ne kadar kızarsa kızsın ona vurmayacaktır. Çünkü vurursa polis gelecektir ve o, diğer insanların kendisi hakkında ne düşüneceklerinden endişe eder: "Ne kontrolsüz bir adam!" diyeceklerdir. Ya da vurursa yarın o kişinin kendisinden kaçacağını, oysa işi için ona ihtiyacı olduğunu hatırlayacaktır. Kısacası beni durdurabilecek veya durduramayabilecek binlerce düşünce vardır. Ama bu düşünceler hala orada olacaktır.

Bir çocukta mantık, malzeme yoktur ve bu yüzden onun zihni bir işlevden ibarettir. Zihni, düşünmek için durmayacaktır; onunla birlikte "o düşünür" olacaktır fakat "o düşünür" nefretle renklenmiş olacaktır ki bu, özdeşleşme demektir.

Çocuklarla yetişkinler arasında kesin derecelenmeler yoktur. Yaşamın uzunluğu olgunluk anlamına gelmez. Bir insan yüz yaşına gelmiş ama çocuk kalmış olabilir; "çocuk" dediğimizde, zihninde hiç bağımsız mantık bulunmayan bir insanı kastediyorsak gerçekten de bir insanın boyu uzamış ama kendisi her yönüyle çocuk kalmış olabilir. Bir insan ancak zihni bu niteliği kazandığı andan itibaren bir yetişkin olarak adlandırılabilir. Dolayısıyla bu açıdan bakıldığında, Enstitünün yalnızca yetişkin insanlar için olduğu söylenebilir. Sadece yetişkin bir insan buradan bir yarar sağlayabilir. Sekiz yaşında bir kız veya erkek yetişkin, altmış yaşında bir adam da çocuk olabilir. Enstitü, insanları yetişkin duruma getiremez; onlar Enstitüye gelmeden önce yetişkin durumuna gelmiş olmalıdırlar. Enstitüde bulunan insanlar yetişkin olmalıdır ve bunu söylerken de özlendirinde değil zihinlerinde yetişkin olmalarını kastediyorum.

Konuya devam etmeden önce her bir kişinin ne istediğini ve Enstitüye ne verebileceğini netleştirmek gerekiyor.

Enstitünün verebilecekleri çok azdır. Enstitünün programı, Enstitünün gücü, Enstitünün amacı ve Enstitünün olanakları sadece birkaç sözcükle ifade edilebilir; Enstitü, bir insana Hristiyan olabilmesinde yardımcı olabilir. Çok basit! Hepsi bu! Tabi bunu ancak insan, kendisinde böyle bir istek varsa başarabilir ve bir insanda bu isteğin olmasının tek yolu da kendi içinde bu isteğin sürekli bir biçimde mevcut olacağı bir yere sahip olmasıdır.

Demek ki üç dönem söz konusudur: istemek, yapabilmek ve olmak.

Enstitü araçtır. Enstitünün dışında, istemek ve olmak mümkündür; ama burada, yapabilmek mümkündür.

Şu anda burada bulunanların büyük çoğunluğu kendisini Hristiyan olarak adlandırıyor. Pratikte ise hepsi de tırnak işareti içinde Hristiyan. Gelin bu konuyu yetişkin insanlar gibi inceleyelim.

- Dr. X., siz bir Hristiyan mısınız? Sizce bir insan komşusunu sevmeli mi yoksa nefret mi etmeli? Kim bir Hristiyan gibi sevebilir? Bunun ardından gelen düşünce de Hristiyan olmanın olanaksız olduğudur. Hristiyanlıkta daha pek çok olgu var, biz örnek olarak onlardan sadece birini aldık. Bir insanı emirle sevebilir veya nefret edebilir misiniz?

Fakat Hristiyanlık tam olarak bunu söylüyor, bütün insanları sevin diyor. Oysa bu olanaksızdır. Öte yandan sevmenin gerekli olduğu son derece doğrudur. Fakat bir insan önce, yapmaya muktedir olmalıdır ki başkasını sevebilsin. Ne yazık ki zamanla modern Hristiyanlar bunun ikinci kısmını yani sevmeyi benimsediler ve ilk kısmını unuttular.

Tanrı'nın insandan, veremeyeceği bir şeyi istemesi son derece saçma olurdu.

Dünyanın yarısı Hristiyan, diğer yarısı da başka dinlere mensup. Bana göre, duyarlı bir insan için aralarında hiçbir fark yoktur; onlar da tıpkı Hristiyanlar gibidir. Dolayısıyla bütün dünyanın Hristiyan olduğunu söylemek de mümkün, fark sadece adında. Üstelik bence dünya sadece bin yıl değil binlerce yıldan beri Hristiyan. Hristiyanlığın ortaya çıkışından çok uzun zaman önce de Hristiyanlar vardı. Bu yüzden de sağduyum bana, "Bu kadar uzun bir süredir insanlar Hristiyan oldukları halde nasıl oluyor da hala olanaksız isteyecek kadar aptal olabiliyorlar?" diye soruyor.

Fakat mesele aslında farklı. Durum her zaman böyle olmadı. Sadece son zamanlarda insanlar, sözün ilk kısmını unuttular ve bu yüzden de yapabilme kapasitelerini yitirdiler. Dolayısıyla da bu gerçekten olanaksız duruma geldi.

Şimdi herkes kendisine basit ve açıkça sorsun, acaba bütün insanları sevebilir mi? Eğer kendisine bir fincan kahve ikram edilmişse sever; edilmemişse sevmez. Bunu Hristiyanlık olarak nasıl adlandırabiliriz?

Geçmişte bütün insanlar Hristiyan olarak adlandırılmıyordu. Aynı ailenin bazı üyeleri Hristiyan olarak adlandırılırken diğerleri Hristiyanlık öncesi, diğer bazıları da Hristiyan olmayan diye adlandırılıyordu. Yani bir ve aynı olan ailenin içinde hem birincisinden hem ikincisinden, hem de üçüncüsünden bulunabiliyordu. Fakat şimdi bunların hepsi kendilerine Hristiyan diyorlar. Bu adı hak etmeksizin taşımak sahtekarca, aptalca ve son derece yanlış bir davranış.

Bir Hristiyan, On Emri yerine getirmeye muktedir olan kişidir.

Bir Hristiyandan beklenen her şeyi hem zihniyle hem de özüyle yapmaya muktedir olan bir insan, tırnak işareti

içinde tanımlanmayacak gerçek bir Hristiyandır. Zihninde bir Hristiyandan beklenen her şeyi yapmaya istekli olan ama özünde bu istek bulunmayan insana Hristiyanlık öncesi denir. Ve zihniyle bile hiçbir şey yapamayan insan Hristiyan olmayan diye adlandırılır.

Bütün bunlarla ne demek istediğimi anlamaya çalışın. Anlayışınızı daha derin ve geniş duruma getirin.

DUR EGZERSİZİ

"Dur" egzersizi Enstitünün bütün öğrencileri için zorunludur. Bu egzersizde "dur" komutuyla veya daha önceden belirlenmiş olan bir sinyalle birlikte her öğrenci nerede olursa ve ne yapıyor olursa olsun bütün hareketlerini derhal durdurmak zorundadır. O anda ritmik bazı hareketlerin tam ortasında da olsa, Enstitüdeki bir işle meşgul veya masada da olsa "dur" komutu verildiği anda, sadece hareketlerini durdurmak değil aynı zamanda yüzündeki ifadeyi, gülümsemeyi, bakışı ve bedenindeki bütün kasların gerilimini de olduğu gibi korumak zorunluluğundadır. Gözlerini, komutun verildiği anda tam olarak bakmakta olduğu noktaya sabitlemesi gerekir. Hareketlerini durdurmuş olduğu bu hal içinde öğrenci aynı zamanda düşüncelerinin akışını da durdurmalı ve yeni düşüncelerin gelmesine izin vermemelidir. Ayrıca dikkatinin tamamını bedeninin çeşitli bölümlerindeki kaslarda mevcut olan gerilimi gözlemlemeye yoğunlaştırmalı, dikkatini bedeninin bir bölümünden başka bir bölümüne yönlendirerek kaslardaki gerilimin değişmediğini, ne azaldığını ne de arttığını fark etmelidir.

Bu şekilde hareketlerini durdurmuş olan bir insanda hiçbir davranış şekli yoktur. Bu aslında bir davranıştan

başka bir davranışa geçiş anında engellenmiş olan bir harekettir.

Bir davranıştan başka bir davranışa genellikle o kadar hızlı geçeriz ki, bu geçiş sırasında takındığımız tavırları fark etmeyiz bile. "Dur" egzersizi bize, kendi bedenimizdeki tamamen alışılmadık ve doğal olmayan davranış şekillerini ve tavırları görme ve hissetme olanağını verir.

Her ırk, her ulus, her çağ, her ülke, her sınıf ve her mesleğin kendi sınırlı sayıda davranış şekli vardır, hiçbiri bunlardan ayrı tutulamaz ve bunlar o çağın, ırkın veya mesleğin kendine özgü stilini temsil eder. Her insan, kendi kişiliğine uygun olarak, kendi ulaşabildiği stil içinden belirli sayıda davranış şeklini benimser ve bu yüzden her bir kişinin son derece sınırlı bir davranış şekli repertuarı vardır. Bu durum örneğin, mekanik olarak belirli bir ırkın veya sınıfın stilini ve hareketlerini temsil eden bir sanatçı, başka bir ırkı veya sınıfı betimlemeye kalkıştığında ortaya çıkan kötü sanat yapıtlarında kolayca görülebilir.

Resimli gazetelerde bu konuda bol malzeme bulunabilir, bu gazetelerde sık sık İngiliz askerlerinin tavır ve hareketlerini sergileyen Doğulular veya opera şarkıcılarının hareket ve davranış şekillerini yansıtan köylüler göze çarpar.

Her çağın, her ırkın ve her sınıfın hareketleri ve davranış şekilleri kendine özgü düşünce ve duygu biçimleriyle bağlantılıdır. Üstelik bunlar o kadar iç içe geçmiştir ki, bir insan, davranış şekli repertuarını değiştirmedikçe, ne düşünce biçimini ne de duygu biçimini değiştirebilir.

Düşünce ve duygu biçimleri, düşünce ve duygu tavırları olarak da adlandırılabilir. Her insanın belirli sayıda entelektüel ve duygusal davranış biçimleri vardır, aynı şekilde belirli sayıda hareket tavırlarına da sahiptir; ve onun

hareketsel, entelektüel ve duygusal tavırlarının tümü de birbirleriyle bağlantılıdır. Bu yüzden bir insanın hareket tavırları değişmediği sürece kendi entelektüel ve duygusal tavır repertuarından asla kurtulamaz.

Psikolojik analiz ve psiko-motor işlevlerin incelenmesi, istemli veya istemsiz olsun her bir hareketimizin otomatik olarak belirlenmiş bir davranış şekline aynı derecede otomatik olan bir diğerine şüursuz bir geçişten ibaret olduğunu kanıtlamaktadır. Hareketlerimizin istemli olduğu düşüncesi bir yanılsamadır; gerçekte onlar otomatiktir. Düşüncelerimiz ve duygularımız da eşit derecede otomatiktir. Düşüncelerimizin ve duygularımızın otomatik oluşu ise kesinlikle hareketlerimizin otomatik oluşuyla bağlantılıdır. Biri, diğeri olmadan değiştirilemez. Ve örneğin, bir insanın dikkati düşüncelerinin otomatizmasını değiştirmeye yönlendirilmişse; o insanın alışkanlık haline gelmiş olan hareketleri ve davranış biçimleri, eski alışılmış çağrışımları uyandırarak yeni düşünce tarzını engelleyecektir.

Entelektüel, duygusal ve hareketsel işlevlerin karşılıklı olarak ne dereceye kadar bağımlı olduklarını anlayamayız, fakat yine de ruhsal ve duygusal durumumuzun, hareketlerimize ve davranış biçimlerimize ne kadar bağlı olduğu konusunda uyanık olabiliriz. Eğer bir insan kendi içinde bir keder veya hüznü duygusuna karşılık gelen bir davranış biçimi sergiliyorsa, o zaman kısa bir süre içinde gerçekten keder veya hüznü hissedecektir. Korku, aldırmaçlık, hoşlanmama vs. gibi duygular yapay davranış değişiklikleri tarafından yaratılabilirler.

İnsanın bütün işlevleri –entelektüel, duygusal ve hareketsel– kendi belirli davranış şekli repertuarlarına sahip oldukları için ve sürekli karşılıklı eylem içerisinde bulun-

malarından ötürü bir insan asla kendi repertuvarından kurtulamaz.

Fakat İnsanın Uyumlu Gelişimi Enstitüsündeki çalışma yöntemleri bu otomatizma çemberinden kurtulma olasılığı sunmaktadır ve bunun araçlarından biri de, özellikle bir insanın kendi üzerindeki çalışmasının başlangıcında önemli olan "dur" egzersizidir. Bir insanın kendisini mekanik olmayan şekilde incelemesi sadece "dur" egzersizinin uygulanmasıyla mümkündür.

Başlamış olan bir hareket ani bir emir veya sinyalle kesilir. Beden hareketsiz duruma gelir ve bir hareketten bir diğerine geçiş noktasında sabitlenir; bu, günlük yaşamda hiç durup kalmadığı bir tavır içinde olmalıdır. Kendisini bu hal içinde, yani alışkın olmadığı bir davranış şekli içinde algılayan kişi kendisine yeni bir açıdan bakar, kendisini değişik bir şekilde görür ve gözlemler. Alışkın olmadığı bu tavır içinde değişik bir şekilde düşünebilir, hissedebilir ve kendisini değişik bir şekilde tanıyabilir. Bu durumdayken eski otomatizma çemberi kırılmıştır. Beden kendisi için konforlu olan eski alışıldık tavrına geri dönmek için boş yere çırpınmaya başlar. Bunu, kişinin "dur" emriyle faaliyete geçirilmiş olan iradesi önlemektedir. "Dur" egzersizi irade, dikkat, düşünce, duygu ve hareketleri eşzamanlı olarak etkileyen bir egzersizdir.

Fakat şunu anlamak gerekir ki, bir insanın iradesini, onu alışkın olmadığı bir tavır içinde tutmaya yetecek kadar güçlü bir şekilde harekete geçirmek için, dışarıdan gelecek olan bir "dur" emri zorunludur. Bir insan "dur" emrini kendi kendine veremez çünkü iradesi kendisini bu emre teslim etmeyecektir. Bunun nedeni alışkanlık haline gelmiş olan entelektüel, duygusal ve hareketsel davranış biçimlerinin oluşturduğu bileşimin, iradeden daha güçlü

olması gerçeğinde yatmaktadır. Dışarıdan gelen "dur" emri entelektüel ve duygusal davranış biçimlerinin yerini almaktadır ve bu örnekte görüldüğü gibi hareketsetel davranış biçimi iradeye boyun eğmektedir.

ÜÇ GÜÇ – EKONOMİ

İnsanın üç tür gücü vardır. Bunların her biri kendi içlerinde bağımsızdır ve her biri de kendi yasalarına ve kendi kompozisyonuna sahiptir. Fakat oluşumlarının kaynakları aynıdır.

İlk güç, fiziksel güç olarak adlandırılır. Bunun niteliği ve niceliği insan makinesini oluşturan dokuların yapısına bağlıdır.

İkinci güç, psişik güç olarak adlandırılır. Bu gücün niteliği insanın düşünme merkezine ve içerdiği malzemeye bağlıdır. "İrade" olarak veya benzer şekillerde adlandırılanlar bu gücün işlevleridir.

Üçüncüsü ise ahlaki güçtür. Bu da eğitim ve kalıtıma bağlıdır.

İlk ikisi kolayca oluşturulabildikleri için kolaylıkla da değiştirilebilirler. Diğer taraftan ahlaki gücün değiştirilmesi çok zordur çünkü oluşturulması uzun bir süre alır.

Bir insanın sağduyusu ve sağlam bir mantığı varsa, herhangi bir eylem onun fikrini ve "iradesini" değiştirebilir. Fakat onun doğasını, yani ahlaki yapısını değiştirmek ancak uzun süren baskılarla mümkün olur.

Bu üç güç de maddeseldir. Nitelik ve nicelikleri, onları ortaya çıkartan şeyin nitelik ve niceliğine bağlıdır. Eğer bir

insanın daha fazla kası varsa daha fazla da fiziksel gücü var demektir. Örneğin A., B.'den daha fazla ağırlık kaldırabilir. Aynı örnek psişik güce de uygulanabilir; o da söz konusu kişinin sahip olduğu malzeme veya veri miktarına bağlıdır.

Aynı şekilde eğer bir insanın yaşam koşulları pek çok fikir, inanç ve duygudan etkilenmişse, o insanın daha büyük bir ahlaki gücü olabilir. Bu yüzden bir şeyi değiştirmek için insanın uzun bir yaşam sürmesi gerekir.

Ahlaki ve psişik güçler, aynı zamanda görecelidir. Örneğin sık sık insanın değişebileceği söylenir. Fakat onun asıl yapısı, doğası aynı kalacaktır. Öyleyse insan, fiziksel güç konusunda yaptığı gibi değişemez; bütün yapabileceği, eğer gücünü artırmak istiyorsa o gücü biriktirmektir. Tabi eğer hasta bir insandan söz ediyorsak ve bu insan iyileşiyorsa, farklı olacaktır.

Böylece, enerjiyi üretenin değiştirilemeyeceğini görmüş oluyoruz; o hep aynı kalacaktır, fakat ürünü artırmak mümkündür. Bu üç güç, ekonomi ve doğru harcama sayesinde artırılabilir. Yapmayı öğrendiğimiz takdirde bu bir başarı olacaktır.

Demek ki insan ekonomi yapmayı ve doğru harcamayı öğrendiği zaman bu üç gücü artırabilir. Enerji harcamanın ve tasarruf etmenin doğru yolunu öğrenmek insanı bir atletten yüz kez daha güçlü yapar. Eğer J. enerjisini nasıl koruyacağını ve harcayacağını biliyor olsaydı belirli bir anda K.'den yüz kez daha güçlü olurdu, hatta fiziksel anlamda bile. Bu her konuda böyledir. Ekonomi hem psişik hem de ahlaki konularda uygulanabilir.

Şimdi gelin fiziksel gücü inceleyelim. Örneğin, artık daha önce kullandıklarınızdan farklı sözcükler kullanmanıza ve farklı şeylerden söz ediyor olmanıza rağmen ara-

nızdan hiçbiri nasıl çalışacağını halen bilmiyor. Sadece çalışırken değil, hatta hiçbir şey yapmazken bile çok fazla gereksiz güç harcıyorsunuz. Sadece oturduğunuz zaman değil, çalışırken de tasarruf yapabilirsiniz. Her zamankinden beş kat fazla çalışıp on kez daha az enerji harcayabilirsiniz. Örneğin B. çekiç kullanırken çekici bütün vücuduyla sallamaktadır. Sözelimi on kiloluk bir enerji harcıyorsa, bu durumda bir kilo çekice harcanmış, kalan dokuz kilo tamamen gereksiz olarak tüketilmiştir. Fakat daha iyi sonuçlar elde etmek için çekice iki kiloluk bir enerji uygulamak gerekmektedir ve B. çekice bunun sadece yarısını harcamaktadır. Beş dakika yerine on dakikasını bu işe ayırmaktadır. Dolayısıyla gerektiği gibi çalışmamaktadır.

Benim oturduğum gibi oturun, ellerinizi yumruk yapın ve yumruklarınızdaki kaslarınızı bütün gücünüzle sıkın. Gördüğünüz gibi herkes bunu farklı yapmaktadır. Biri bacaklarını da sıkarken bir diğeri sırtını sıkmaktadır.

Dikkatinizi verecek olursanız bunu her zaman yaptığınızdan daha farklı bir şekilde yapabilirsiniz. Oturduğunuzda, kalktığınızda, uzandığınızda sağ veya sol kolunuzu kasmayı öğrenin. (*M.'ye hitap ederek*) Kalkın, kolunuzu gerin ve vücudunuzun geri kalan kısmını gevşek tutun. Daha iyi anlamak için bunu uygulayarak deneyin. Çektiğinizde, direnci zorlamaktan ayırt etmeye çalışın.

Şimdi gerginlik olmadan yürüyorum, sadece dengemi korumaya dikkat ediyorum. Kimildamadan durmaya kalkarsam sallanırım. Şimdi de hiçbir güç harcamadan yürümek istiyorum. Sadece ilk itilişi veriyorum, gerisini itilişi artıran kuvvet hallediyor. Bu şekilde hiç güç harcamadan odayı dolaşıyorum. Bunu yapabilmek için hareketi kendi haline bırakmanız gerekir; o artık size bağlı değildir. Daha önce başka birine de söylediğim gibi, eğer kişi hızını ken-

disi ayarlıyorsa bu, kaslarını germekte olduğunu gösterir.

Bacaklarınız dışında her yerinizi gevşetmeye çalışın ve sonra yürüyün. Bedeninizi pasif bir halde tutmaya özel bir dikkat harcayın, fakat baş ve yüz canlı olmalıdır. Dil ve gözler konuşmalıdır.

Bütün gün boyunca her adımda bir şeylere canımız sıkılır, bir şeylerden hoşlanır veya nefret ederiz vs. Şimdi ise şuurlu olarak bedenimizin bazı bölümlerini gevşetiyoruz ve bazılarını da yine şuurlu olarak gerginleştiriyoruz. Bu uygulamayı zevk alarak yapıyoruz. Her birimiz bunu az çok başarabiliriz ve herkes bunu daha çok uyguladıkça daha iyi yapar duruma geleceğinden emin olmalıdır. Bütün ihtiyacınız pratik yapmak; sadece istemeli ve yapmalısınız. İstek, gerçekleşme olasılığını getirir. Burada fiziksel şeylerden söz ediyorum.

Yarımdan itibaren herkes şimdi vereceğim egzersizi uygulamaya başlasın; bir şeyden etkilendiğinizde bunun bütün bedeninize yayılmamasını sağlamaya çalışın. Tepkinizi kontrol edin; yayılmasına izin vermeyin.

Diyelim ki benim bir sorunum var; birisi bana hakaret etti. Onu bağışlamak istemiyorum, fakat hakaretin bütün varlığımı etkilemesini önlemeye çalışıyorum. P.'nin suratından hoşlanmıyorum. Onu ne zaman görsem bir antipati duyuyorum. Fakat bu his tarafından ele geçirilmemeye çalışıyorum. Asıl mesele insanlarda değildir; mesele sorundur.

Bir şey daha var. Herkes hoş ve nazik olsaydı, bu uygulamaları yapmak için hiçbir fırsat bulamazdım; dolayısıyla üzerinde uygulama yapabileceğim insanlar bulunduğu için memnun olmalıyım.

Bizi etkileyen her şey bunu biz orada mevcut değilken yapıyor. Bu, içimizde bu şekilde ayarlanmıştır. Biz bunun

köleleriyiz. Örneğin bir insan bana antipatik gelebilir ama bir başkası için sempattır. Benim tepkim benim içindedir. Onu antipatik yapan şey benim içindedir. Suçlanacak kişi o değildir, o benim için göreceli olarak antipattır. Günün akışı içinde ve bütün yaşamımızın akışı içinde karşımıza çıkan her şey görecelidir. Bazen karşımıza çıkan şeyler iyi de olabilir.

Bu görecelik mekaniktir, tıpkı kaslarımızdaki gerginliğin mekanik oluşu gibi. Şimdi çalışmayı öğreniyoruz. Aynı zamanda bize dokunması gereken şeyler tarafından dokunulmayı da öğrenmek istiyoruz. Kural olarak aslında bize dokunmaması gereken şeyler tarafından dokunuluyoruz çünkü bize gün boyunca çok çabuk dokunan şeylerin aslında bize dokunma güçlerinin olmaması gerekir çünkü onların gerçek bir mevcudiyeti yoktur. Bu, ahlaki güçle ilgili bir egzersizdir.

Psşik güç konusuna gelince; yapılacak şey "o" nun düşünmesine izin vermemek ve sık sık "o" nu durdurmaya çalışmaktır, "o" nun düşünmekte olduğu şey iyi de olsa kötü de olsa. Hatırlar hatırlamaz, kendimizi yakalar yakalamaz "o" nu düşünmekten alıkoymalıyız.

Böyle düşünmek, iyi bir şeyde de kötü bir şeyde de yeni bir kıta keşfetmeyecektir. Şu anda bacağımızı kasmamak size ne kadar zor geliyorsa, "o" nun düşünmesini engellemek de o kadar zordur. Fakat bu mümkündür.

Egzersizlere gelince. Bunları başarıyla uygulayanlar bana gelip daha fazlasını istesinler. Şu an için size yeterince egzersiz verdim.

Bedenin mümkün olduğu kadar az bölümüyle çalışmalısınız. Çalışmanızın ilkesi şu olmalıdır: Bedeninizin, diğer bölümler pahasına çalışma yapan bölümleri üzerine bildiğince bütün gücünüzle konsantre olmaya çalışın.

NEFES ALMA DENEYLERİ

Nefes almayla ilgili deneyler yapmak yararlı olabilir mi?

Bütün Avrupa bu nefes alma egzersizleri konusunda aklını kaçırmış gibi. Bu tür yöntemlerle nefes alma yeteneklerini mahvetmiş insanları tedavi ederek beş altı yıl boyunca para kazandım! Bu konuda pek çok kitap yazıldı, herkes diğerlerine bir şeyler öğretmeye çalışıyor. Diyorlar ki, "Daha çok nefes aldıkça, oksijen alışı artar!" vs. ve bunun sonucunda da bana geliyorlar tabii. Bu tür kitapların yazarlarına, bu tür okulları kuranlara son derece minnettarım.

Bildiğiniz gibi, hava ikinci tür besindir. Kimya, fizik vs. gibi alanlardaki çalışmalarda her şeyde uygun oranlar kullanmak gerekir. Kristalizasyon ancak belirli koşullarda elde edilebilir, ancak o zaman yeni bir şey elde edilebilir.

Her maddenin belirli bir titreşim yoğunluğu vardır. Maddeler arasındaki etkileşimler ancak farklı maddelerin titreşimleri arasında tam bir uyuşma olduğunda gerçekleşebilir. Üç Yasası'ndan daha önce söz etmiştim. Örneğin, pozitif maddenin titreşimleri 300 ve negatifinkiler de 100 ise, bileşim mümkündür. Pratikte titreşimler tam olarak

bu rakamlara karşılık gelmiyorsa hiçbir bileşim sonuç vermez; ortaya çıkan, tekrar kendi özgün bileşenlerine çözülebilecek mekanik bir karışımdan ibaret olur. Fakat bu yeni bir madde değildir.

Ayrıca, bileşime katılacak olan maddelerin miktarı da belirli bir oranda olmalıdır. Bildiğiniz gibi, hamur elde etmek için, kullanmak istediğiniz un miktarına bağlı olarak belirli miktarda suya ihtiyacınız olacaktır. Eğer gerekenden daha az su kullanırsanız hamur elde edemezsiniz.

Nefes alışınız mekaniktir ve mekanik olarak ihtiyacınız olduğu miktarda hava alırsınız. Eğer daha fazla hava alırsa, gerektiği gibi işlem göremeyecektir; bu yüzden doğru bir oranda almak gereklidir.

Yapay olarak kontrol edilen bir solunum uygulanıyorsa, uyumsuzlukla sonuçlanır. Bu yüzden yapay nefes almanın yol açabileceği zarardan kaçınmak için bu kez de o insan diğer besinlerini buna uygun olarak değiştirmek zorunda kalır. Bu ise ancak tam bir bilgiye sahip olmakla mümkündür. Örneğin mide belirli miktarda besine ihtiyaç gösterir, yalnızca beslenmek için değil aynı zamanda buna alışkın olduğu için böyledir. Sadece tat almak, tatmin olmak için ve mide belirli bir basınca alıştırmış olduğu için, ihtiyacımız olandan fazla yeriz. Bildiğiniz gibi midede belirli bazı sınırlar vardır. Midede herhangi bir basınç olmadığında bu sınırlar mide kaslarını uyarır ve biz açlık duyarız.

Pek çok organ mekanik olarak, bizim şuurlu müdahalemiz olmadan çalışır. Her birinin kendi ritmi vardır ve farklı organların ritimleri birbirleriyle farklı ilişkiler içindedirler.

Örneğin nefes alışımızı değiştirirsek, akciğerlerimizin ritmini değiştirmiş oluruz; fakat her şey birbiriyle bağlan-

tılı olduğu için, diğer ritmler aşamalı biçimde değişmeye başlar. Eğer uzun bir zaman bu nefes alma tekniğine devam edersek, bütün organların ritmini değiştirebilir. Örneğin midenin ritmi değişir. Fakat midenin kendine özgü alışkanlıkları vardır, besini sindirmek için belirli bir zamana ihtiyacı vardır, sözgelimi besinin orada bir saat durması gerekmektedir. Midenin ritmi değişmişse besin daha çabuk bir şekilde geçip gider ve mide ihtiyacı olan her şeyi o yiyecekte alacak zaman bulamaz. Başka bir yerde ise bunun tersi bir durum ortaya çıkabilir.

Makinemizin işine karışmamak ve onu kötü durumda bırakmak, bilgimiz olmadan düzeltmeye çalışmaktan bin kez daha iyidir. Çünkü insan organizması, çeşitli ritmlerde ve farklı ihtiyaçları olan birçok organa sahip çok karmaşık bir aygıttır ve pek çok organ birbiriyle bağlantılıdır. Ya her şey değiştirilmelidir ya da hiçbir şey, yoksa yarar yerine zararla karşılaşılır. Yapay nefes alma birçok hastalığın nedenidir. Nadiren de olsa eğer kişi zamanında bu uygulamadan vazgeçerse kendisine zarar vermekten kurtulabilir. Kişi bunu uzun zaman uygulamışsa sonuçlar her zaman kötüdür.

Kişinin kendi üzerinde çalışabilmesi için makinesindeki her vidayı, her çiviye bilmesi gerekir; o zaman ne yapacağınızı bileceksiniz. Fakat çok az şey biliyor ve yapmaya çalışıyorsanız, o zaman çok daha fazlasını kaybedebilirsiniz. Risk büyüktür çünkü makine çok karmaşıktır. Kolayca hasar verilebilecek olan çok küçük vidaları vardır ve biraz sertçe itecek olursanız onları kırabilirsiniz. Üstelik bu vidaları gidip bir nalburdan edinemezsiniz.

Çok dikkatli olunması gerekir. Tabi bilginiz varsa başka. Buradakiler içinde nefes alma deneyleri yapanlar varsa hala zaman varken bırakmaları daha iyidir.

BERLİN'DEKİ İLK KONUŞMA

Hareketlerin amacını soruyorsunuz. Bedenin her bir pozisyonu belirli bir içsel duruma karşılık gelir ve diğer taraftan her bir içsel durum da belirli bir davranış şekline karşılık gelir. Bir insan, yaşamında alışkanlık haline gelmiş belirli sayıda davranış biçimine sahiptir ve bunların arasında hiç duraksamadan birinden diğerine geçip durur.

Yeni, alışılmadık davranış biçimleri edinmek, kendi iç dünyanızı her zaman yapmakta olduğunuzdan farklı bir biçimde gözlemlene olanağı verir size. Bu, özellikle "Dur!" komutuyla bir anda donup kalmak zorunda kaldığınızda netleşir. Bu komutla birlikte sadece dışsal olarak donmakla kalmayıp aynı zamanda bütün içsel hareketlerinizi de durdurmak zorundasınızdır. Gergin olan kaslar aynı gerginlik durumu içinde ve gevşek olan kaslar da gevşemiş olarak kalmalıdır. Düşünce ve duyguları oldukları haliyle korumak ve aynı zamanda kendinizi gözlemlemek için çaba harcamalısınız.

Diyelim ki aktris olmak istiyorsunuz. Alışkanlığa dayalı davranış biçimleriniz belirli bir rolü –örneğin bir hizmetçiyi– oynamaya uygundur fakat sizin bir kontesi oynamanız gerekmektedir. Bir kontesin ise oldukça farklı

davranış biçimleri vardır. İyi bir drama okulunda size, diyelim ki, iki yüz kadar davranış şeklini öğretirler. Bir kontesin karakteristik davranış biçimleri, diyelim ki 14, 68, 101 ve 142 numaralı biçimler olsun. Eğer bunu biliyorsanız, sahneye çıktığınızda bütün yapmanız gereken bir davranış biçiminden diğerine geçmektir ve o zaman, ne kadar kötü oynuyor olursanız olun yine de bir kontes olursunuz. Fakat bu davranış biçimlerini bilmiyorsanız, o zaman oldukça eğitimsiz bir göz bile sizin bir kontes değil de hizmetçi olduğunuzu hissedecektir.

Kendinizi her zamanki yaşamınız içinde yaptığınızdan farklı bir biçimde gözlemlemeniz gerekir. Farklı bir tavır içinde olmanız gerekir, şu ana kadar takındığınız tavidan farklı. Alışkanlık haline gelmiş tavırlarınızın şu ana kadar sizi nereye getirdiğini biliyorsunuz. Eskisi gibi devam etmenin ne sizin için ne de benim için hiç anlamı yok ve eğer olduğunuz şekilde kalacaksanız sizinle çalışmak için hiçbir istegim olmaz. Bilgi istiyorsunuz fakat bugüne kadar elde ettikleriniz bilgi değildi. Sadece mekanik olarak toplanmış enformasyondur. Yani sizin içinizdeki değil dışınızdaki bir bilgi. Hiçbir değeri yok. O bilgi bir zamanlar başka biri tarafından yaratılmış olan bir bilgidir. Onu siz yaratmadınız, bu yüzden çok küçük bir değeri vardır. Örneğin diyorsunuz ki gazetenin basımı için harfleri dizmeyi biliyorum. Fakat bunu artık bir makine de yapabiliyor. Biraraya getirmek yaratmak değildir.

Herkesin, alışkanlık haline gelmiş davranış biçimlerinden ve içsel durumlarından oluşan sınırlı bir repertuarı vardır. Biri ressamdır ve belki diyeceksiniz ki onun kendi stili vardır. Fakat o bir stil değildir, bir sınırlamadır. Resimleri neyi temsil ederse etsin, ister Avrupa yaşamını ister Doğu yaşamını resmeden bir tablo yapıyor olsun, hep

aynı olacaktır. Tabloyu başka birinin değil de onun yaptığı bir bakışta anlaşılacaktır. Bütün rollerinde aynı olan –yani kendisi olan– bir aktör nasıl bir aktördür? Tıpkı kendisine benzeyen bir rolü alması ancak tesadüfen mümkün olabilir.

Genelde bugüne kadarki her şeyde olduğu gibi bütün bilgiler mekanik olarak elde edilmiştir. Örneğin, birine nazik bir şekilde bakacak olursam o da hemen nazikleşecektir. Kızgınlıkla bakacak olsam bir anda canı sıkılacaktır. Bu sadece benimle değil komşusuyla da böyledir ve o komşu da bir başkasıyla aynı şeyi yaşamaktadır ve zincir böylece sürüp gider. Bana kızmıştır çünkü ona ters bir şekilde baktım. Mekanik olarak kızdı. Fakat kendi iradesiyle kızmak istese, bunu yapamaz. Başkalarının tavırlarının bir kölesidir. Bu başkaları sadece canlı varlıklar olsa durum o kadar da kötü olmazdı ama o aynı zamanda her şeyin kölesidir. Bu, sürekli bir köleliktir. İşlevleriniz size ait değildir, siz kendiniz içinizde olup bitenlerin işlevisinizdir.

Yeni şeyler için bir insan önce yeni tavırlar edinmeyi öğrenmelidir. Şu anda herkes beni kendi tarzında dinliyor ve bu onun kendi içsel davranış biçimlerine karşılık gelen bir tarzıdır. Örneğin "Starosta" zihniyle dinliyor, siz ise duygularınızla. Eğer hepinizden dinlediklerinizi tekrar etmeniz istenseydi herkes o andaki kendi içsel durumuna uygun olarak kendi tarzında tekrar edecekti. Aradan bir saat geçti ve birisi "Starosta"ya hoş olmayan bir şey söyledi diyelim ve bu arada size çözmeniz için bir matematik problemi verilmiş olsun. "Starosta", problemi duygularından etkilenmiş bir şekilde çözmeye çalışırken siz onu mantıksal bir biçimde halledeceksiniz.

Bunun tek nedeni sadece bir merkezin çalışıyor olmasıdır, örneğin ya zihin ya da duygu merkezi. Fakat yeni bir

tarzda dinlemeyi öğrenmelisiniz. Bugüne dek edinmiş olduğunuz bilgi tek bir merkezin bilgisidir, yani anlayış olmadan elde edilmiş bir bilgidir. Bildiğiniz ama aynı zamanda da anladığınız çok şey var mı dersiniz? Örneğin elektriğin ne olduğunu biliyorsunuz fakat bunu iki kere ikinin dört ettiğini anladığınız kadar net bir şekilde anlayabiliyor musunuz? İkincisini o kadar kesin bir şekilde anlamışsınızdır ki, kimse size tersini kanıtlayamaz; fakat elektrik konusuna gelince iş değişir. Bugün size belirli bir şekilde açıklanır ve buna inanırsınız. Fakat yarın size farklı bir açıklama yapılır ve ona da inanırsınız. Anlayış dediğimiz ise sadece bir değil, en azından iki merkez tarafından yapılan bir algılamadır. Daha eksiksiz bir algılama türü daha vardır fakat şu an için, eğer bir merkezin diğerini kontrol etmesini sağlayabiliyorsanız bu da yeterlidir. Eğer bir merkez algılıyor ve diğeri de bu algılamayı onaylıyor, buna katılıyor veya reddediyorsa bunu anlayış olarak adlandırıyoruz. Merkezler arasındaki bir tartışma belirli bir sonuç meydana getiremiyorsa buna yarım anlayış diyebiliriz. Yarım anlayış da iyi değildir. Burada dinlediğiniz veya kendi aranızda başka yerlerde konuştuğunuz her şeyin sadece bir merkezle değil ikisiyle konuşulması ya da dinlenmesi gereklidir. Yoksa ne benim ne de sizin için hiçbir doğru sonuç ortaya çıkmayacaktır. Her şey tıpkı eskisi gibi olacak, yani salt bir enformasyon biriktirmeden ibaret kalacaktır.

Enstitü tarafından verilmiş olan bütün egzersizler yedi kategoriye ayrılabilir. İlk kategorinin ağırlık merkezi, bunların özellikle beden için düzenlenmiş olmasıdır. İkinci tür egzersizler, özellikle zihin içindir. Üçüncü tür, özellikle hisler içindir. Dördüncü tür, hem zihin hem de beden içindir. Beşinci tür, beden ve hisler içindir. Altıncı tür hisler, düşünceler ve beden içindir. Yedinci tür egzersizler ise bu üçü ile birlikte otomatizmamız için düzenlenmiştir. Çoğumuzun bu otomatizma içinde yaşadığı dikkate alınmalıdır. Eğer her zaman sadece merkezlere dayanarak yaşıyor olsaydık yeterli enerjileri kalmazdı. Bu yüzden her ne kadar şu anda öncelikle şuurlu bir beden ve zihin inşa etmek için kendimizi geçici olarak kurtarmak zorunda olduğumuz en büyük düşmanımız olsa da, bu otomatizma bizim için oldukça zorunludur. Daha sonra, adapte etmek amacıyla bu otomatizma incelenmelidir.

Otomatizmadan kurtulana kadar, başka hiçbir şey öğrenemeyiz. Ondan geçici olarak uzaklaşmamız gerekmektedir.

Belirli egzersizleri zaten biliyoruz. Örneğin beden egzersizlerini zaten incelemekteyiz. Daha önce yaptığımız çeşitli ödevler de zihin için temel egzersizlerdi. Fakat hisler için henüz hiç egzersiz yapmadık, bunlar daha karmaşıktır. İlk başlarda bunları tahayyül etmek bile zordur. Fa-

kat bizim için en büyük öneme sahiptirler. İçsel hayatımızda hisler dünyamız en başta gelir; aslında bütün talihsizliklerimiz, düzeni bozulmuş hisler yüzündendir. Bu türden çok fazla malzemeye sahibiz ve devamlı olarak bunlarla besleniriz.

Fakat aynı zamanda hiç hissimiz yoktur. Demek istediğim, ne objektif ne de sübjektif hisse sahibiz. Bütün his dünyamız yabancı ve tamamen mekanik bir şeyle dolmuş durumdadır. Üç tür his vardır: sübjektif, objektif ve otomatik. Örneğin, ister objektif ister sübjektif olsun, bir ahlak hissi yoktur.

Objektif ahlak hissi, yüzyıllar içinde ortaya konarak belirli bir biçimde düzenlenmiş olan genel ve sabit ahlaki yasalarla bağlantılıdır. Bunlar insanın yaşadığı koşullar ve doğayla hem kimyasal hem de fiziksel bir uyum içinde herkes için objektif olarak meydana getirilmiş ve doğayla (veya söylendiği gibi Tanrı ile) bağlantılandırılmıştır.

Sübjektif ahlak hissi ise bir insan kendi deneyimleri, kendi kişisel nitelikleri, kişisel gözlemleri, tamamen kendine ait olan bir adalet hissi, kısacası yaşadığı temeller üzerine kişisel bir ahlak kavramı oluşturduğunda ortaya çıkar.

Bu her iki ahlak hissi de insanlarda mevcut olmamakla kalmaz, hatta insanların bunlar hakkında en ufak bir fikirleri bile yoktur.

Bizim ahlak hakkında söylediklerimiz her şeyle ilgilidir.

Zihinlerimizde az çok teorik bir ahlak fikri mevcuttur. Bunu duymuş ve okumuşuzdur. Fakat bir türlü yaşama geçiremeyiz. Mekanizmamızın bize izin verdiği kadar yaşarız. Teorik olarak N.'yi sevmemiz gerektiğini biliriz ama gerçekte o bize antipatik gelebilir, burnundan hoşlanma-

yabiliriz. Zihnimde duygusal olarak ona iyi davranmam gerektiğini anlıyor olabilirim fakat bunu bir türlü beceremem. N.'den uzakta bir yerdeyken, bundan sonra ona iyi davranmaya karar verebilirim. Fakat belirli bazı mekanik çağrışımlar kendilerini gösterirlerse onu tekrar gördüğümde her şey yine eskisi gibi olacaktır. Ahlak hissimiz otomatiktir. Belirli bir şekilde düşünmek üzere kendime göre bir kural koymuş olabilirim, fakat "o" bu şekilde yaşamaz.

Kendi üzerimizde çalışmak istiyorsak sadece subjektif olmamakla kalmamalı; objektif olmanın ne demek olduğunu anlamaya da kendimizi alıştırmalıyız. Subjektif his herkeste aynı olamaz çünkü bütün insanlar farklıdır. Biri İngiliz'dir, bir diğeri Yahudi, hoşlandıkları şeyler farklıdır vs. Hepimiz birbirimizden farklıyız fakat farklılıklarımız objektif yasalarla biraraya getirilmelidir. Belirli bir ortamda küçük subjektif kurallar yeterli olabilir. Fakat toplumsal yaşamda adalet ancak objektiflikle sağlanabilir. Objektif yasalar ise çok sınırlıdır. Eğer bütün insanlar bu az sayıdaki yasaları kendi içlerinde koruyor olsalardı, hem içsel hem de dışsal yaşamlarımız bundan çok daha mutlu olurdu. Ne yalnızlık ne de mutsuzluk mevcut olurdu.

En eski zamanlardan bu yana elde edilen yaşam deneyimi ve akıllı devlet adamları sayesinde, hayatın kendisi aşamalı şekilde on beş tane emir geliştirmiş ve bunları bütün insanlar için olduğu kadar bireylerin de iyiliği için ortaya koymuştur. Bu on beş emir hepimizin içinde yerleşmiş olsaydı, o zaman gerçekten anlayabilir, sevebilir ve nefret edebilirdik. O zaman doğru yargı temelinde kumanda kollarımız olurdu.

Bütün dinler, bütün öğretiler Tanrı'dan gelir ve Tanrı adına konuşurlar. Bu, gerçekten de onları Tanrı'nın verdi-

ği anlamına gelmez fakat bunlar bir bütünle ve Tanrı dediğimizle bağlantılıdır.

Örneğin: Tanrı, "Ananı babanı sev, böylece Beni seveceksin," dedi ve gerçekten de anasını babasını sevmeyen Tanrı'yı sevemez.

Konuya devam etmeden önce burada biraz duralım ve kendimize soralım: Ana babamızı sevdik mi, onları hak ettikleri gibi sevdik mi, yoksa bu sadece bir "o sever" vakası mıydı? Onları nasıl sevmeliydik?

Her şeyde olduğu gibi hareketler konusunda da aynı şey geçerlidir. Hareketler organizmanın diğer bölümlerinin katılımı olmadan sergilenir. Bu tür hareketler organizma için zararlıdır. Sonuçları bakımından ise yararlıdırlar. Sonuçlarını vurguluyorum. Fakat organizmanın alışık olduğu belirli bir skala için, bu skalayı aşan her hareket ilk başta, kısa bir süre zararlıdır. Uygun hesaplamalar yapılsa hareketler gelecek süreçte yararlı duruma da gelebilirler.

Çalışma olarak alınan hareketler şu kategorilere ayrılabilir:

1- Bir insanın yapısında, ister şu anda mevcut, ister gelecekte muhtemel olanlar olsun, yer alan gariplikleri göz önüne aldığımızda.

2- Nefes alma, harekete iştirak ettiğinde.

3- Düşünce, harekete iştirak ettiğinde.

4- Bir insanın eski, sürekli ve değişmeyen karakteristik hareketi söz konusu olduğunda.

Hareketler ancak bu saydıklarımınla bağlantılı olduklarında günlük yaşam için yararlı olabilirler.

Günlük yaşam kavramını, kendini-yetkinleştirme ve içsel gelişim çalışmalarlarıyla bağlantılı olan bir yaşam kavramından ayrı tutuyorum. Günlük yaşam derken normal,

sağlıklı bir yaşamı kastediyorum.

Bizim yaptığımız çalışmaya gelince, sıralamış olduğum dört kategoriden ayrı olarak, ulaşmayı amaçladığımız özel hisler ve özel duyuların yanı sıra hareketlere normal hislerimizi ve duyularımızı da katmamız gerekir. Bu diğer duyular şu anda var olan duyuları ortadan kaldırmadan elde edilmelidir.

Öyleyse dört koşul söz konusudur.

Görüldüğü gibi gerçekten yararlı bir hareket yapabilmek için yukarıda değinilen, farklı bir kategorideki bütün diğer hareketleri de yavaş yavaş buna katmamız gerekmektedir. Bir hareketin ancak o zaman yararlı olacağını anlamalısınız. Eğer belirtilen koşullardan biri bile eksikse, hiçbir sonuç beklenemez.

Hareketlerimiz içinde en kolay olanı kaba organik harekettir (bunu zâten incelemiştik). Şu ana kadar yapmakta olduklarımız, bütün insanların yaptıkları hareketlerdir ve herkes bunları yapabilir. Her ne kadar egzersiz olarak yapacak olduğumuz hareketler ilk bakışta karmaşık gibi görünse de, yeterince pratik yapıldığında, bunlar da herkes tarafından kolaylıkla uygulanabilirler.

Bununla birlikte eğer bu hareketlere, söz etmiş olduğum koşullardan birini eklemeye başlarsak, çok daha zor bir duruma gelecek ve artık herkes için mümkün olmaktan çıkacaktır. Yavaş yavaş diğer koşulları da eklemeye devam edersek, bu tür bir hareket ancak çok sınırlı sayıda insan için mümkün bir duruma gelecektir.

Sonunda, hareketleri incelemeye başlama amacımıza ulaşmak yolunda bir adım atabilmek için, içimizde devam eden harekete sözünü ettiğim koşulları yavaş yavaş eklemek gerekir.

Başlamak için öncelikle daha fazla veya daha az uygun olan tipleri seçmek zorunludur. Bunu yaparken yavaş yavaş ikinci koşulu yani nefes almayı incelemeye ve uygulamaya başlayacağız.

Önce gruplara ayrılacağız; daha sonra grupların kendilerini ayıracağız ve bu şekilde bireylere ulaşacağız.

AKTÖR

Soru: Aktörlük mesleği, merkezlerin koordineli bir şekilde çalışmasını geliştirmede yararlı mıdır?

Yanıt: Bir aktör ne kadar rol yaparsa, içindeki merkezlerin çalışması o kadar birbirinden ayrılır. Rol yapabilmek için insan, her şeyden önce bir sanatçı olmalıdır.

Beyaz ışığı oluşturan spektrumdan söz etmiştik. Bir insana ancak, deyim yerindeyse, beyaz bir ışık oluşturabildiğinde ona aktör denilebilir. Gerçek bir aktör, spektrumun yedi rengini yaratan, oluşturabilen kişidir. Geçmişte, hatta bugün de böyle sanatçılar vardır. Fakat modern zamanlarda bir aktör genellikle sadece görünüşte aktördür.

Diğer herhangi bir insan gibi bir aktör de belirli sayıda temel duruş biçimine sahiptir; kendisindeki diğer duruş biçimleri ise sadece bunların farklı kombinasyonlarından ibarettir. Bütün roller duruş biçimlerinden oluşturulur. Pratik yaparak yeni duruş biçimleri edinmek mümkün değildir; pratik sadece eski duruş şekillerini güçlendirir. Ne kadar üzerine giderseniz yeni duruş şekilleri öğrenmek o kadar zorlaşır; olasılıklar giderek daha da azalır.

Aktörün bütün çabası boşunadır; bu sadece bir enerji kaybıdır. Eğer bu malzeme korunmuş ve yeni bir şeye har-

canmış olsaydı çok daha yararlı olurdu. Bu şekilde hareket edilince eski şeylere harcanmış olur.

Bir aktör sadece kendisinin ve diğer insanların tahayyülünde bir şeyler yaratmaktaymış gibi görünür. Fakat aslında yaratamaz.

Çalışmamızda bu mesleğin hiçbir yararı olmaz; tam tersine mümkün olan şeyleri de bozar. Bir insan, bu uğraşını ne kadar erken terk ederse yeni bir şeylere başlaması o kadar kolay olur.

Yetenek yirmi dört saat içinde ortaya çıkartılabilir. Dahiler vardır fakat sıradan bir insan dahi olamaz. Bu sadece bir sözcüktür.

Bütün sanatlarda durum aynıdır. Gerçek sanat sıradan bir insanın çalışması olamaz. Çünkü o insan rol yapamaz, "ben" olamaz. Bir aktör başka bir insanın sahip olduklarına sahip olamaz, başka bir insanın hissettiği şekilde hissedemez. Eğer bir rahip rolü oynamaktaysa bir rahibin anlayışına ve duygularına sahip olmak zorundadır. Fakat buna ancak rahibin sahip olduğu bütün malzemeye, rahibin bildiği ve anladığı her şeye sahip olduğu takdirde ulaşabilir. Bu, her meslekte böyledir; özel bilgi gerekir. Bilgisi olmayan sanatçı sadece tahayyül eder.

Çağrışımlar her bir kişide belirli bir şekilde işler. Belirli bir hareket yapan bir insan görürüm. Bu bana bir şok verir ve bundan da çağrışımlar başlar. Bir polis o kişinin olasılıkla benim cüzdanımı yürütmek istediğini düşünürdü. Fakat adamın benim cebimi asla düşünmediğini varsayan ben, hareketi bir polis gibi anlamamış olurdum. Ben bir rahipsem başka çağrışımlara sahibimdir; bu kişinin aklı gerçekten de benim cüzdanımda olsa bile ben yaptığı hareketin ruh ile ilgili bir şey olduğunu düşünürüm.

Sadece hem rahibin hem de polisin psikolojisini ve

farklı yaklaşımlarını biliyorsam, durumu zihnimle anlayabilirim; sadece bedenimde buna karşılık gelen hisler ve duruş biçimleri varsa o kişilerin düşünce çağrışımlarının nasıl olacağını ve aynı zamanda onların içindeki hangi düşünce çağrışımlarının hangi his çağrışımlarına yol açacağını anlayabilirim. İlk nokta budur.

Makineyi bildiğimden her an çağrışımların değişmesi için emirler veriyorum fakat bunu her an yapmam gerekir. Her an çağrışımlar otomatik olarak değişir, biri diğerini uyandırır ve böylece devam eder. Eğer rol yapmaktaysam her an yönlendirmem gerekir. Bunu momentuma bırakmak olanaksızdır. Ve bu ancak ortada bunu yönlendirebilecek biri varsa yapılabilir.

Düşüncem yönlendiremez çünkü meşguldür. Hislerim de meşguldür. Dolayısıyla ortada o anda rol yapmakla veya yaşamla meşgul olmayan biri olmalıdır, ancak o zaman yönlendirmek mümkündür.

"Ben"i olan ve her konuda neye ihtiyaç olduğunu bilen bir insan rol yapabilir. "Ben"i olmayan bir insan rol yapamaz.

Sıradan bir aktör bir rol yapamaz, onun çağrışımları farklıdır. Uygun kostümü giyebilir, az çok uygun davranış biçimlerini sergileyebilir ve yapımcının veya yazarın istediği mimikleri de yapabilir. Yazar da bütün bunları biliyor olmalıdır zaten.

Fakat gerçek bir aktör olabilmek için söz konusu kişinin önce gerçek bir insan olması gerekir. Ancak gerçek bir insan bir aktör olabilir ve gerçek bir aktör de bir insan olabilir.

Herkes aktör olmayı denemelidir. Bu yüksek bir amaçtır. Her dinin, her öğretinin amacı bir aktör olmaktır. Fakat günümüzde herkes aktör.

YARATICI SANAT - ÇAĞRIŞIMLAR

Soru: Sanatın matematiksel esaslarını incelemek gerekli midir, yoksa sanat eserleri bu tür bir inceleme olmadan yaratılabilir mi?

Yanıt: Bu inceleme olmadan sadece rastlantısal sonuçlar elde edilebilir; tekrarlanan başarılar beklenemez.

Soru: Hislerden gelen şuur dışı yaratıcı sanat diye bir şey olmayabilir mi?

Yanıt: Şuur dışı yaratıcı sanat diye bir şey olamaz ve hislerimiz son derece aptalcadır. Konunun sadece bir yüzünü görür, oysa anlayış dediğimiz şey bir şeyin bütün yönlerini görmelidir. Tarihi incelerken böyle rastlantısal sonuçlar olduğunu görüyoruz fakat bu bir kural değildir.

Soru: Bir insan matematiğin yasalarını bilmediği halde armonik bir müzik yazabilir mi?

Yanıt: Bir notayla diğeri arasında uyum olacaktır, akortlar da olacaktır fakat armoniler arasında hiçbir uyum bulunmayacaktır. Şu anda tesirden söz ediyoruz, şuurlu tesirden. Kompozitör dediğimiz kişi bir tesiri yükleyebilir.

Şu andaki haliyle herhangi bir şey bir insanı şu veya bu ruh hali içine sokabilir. Diyelim ki kendinizi mutlu hisse-

diyorsunuz ve tam bu anda bir ses duyuyorsunuz, bir çan sesi veya müzik, herhangi bir melodi. Zaman içinde bu duyduğunuz sesi tamamen unutuyorsunuz, fakat bir süre sonra aynı müziği veya aynı çan sesini duyduğunuzda çağrışım yoluyla içinizde aynı hisler uyanıyor; mesela sevgi duygusu. Bu da bir etkidir fakat sübjektiftir. Sadece bir müzik değil herhangi bir ses de burada bir çağrışım işlevi görebilir. Eğer hoş olmayan bir durumla bağlantılıysa, örneğin bir miktar paranızı yitirmenizle ilgiliyse o zaman da hoş olmayan bir çağrışım ortaya çıkacaktır.

Fakat biz objektif sanattan söz ediyoruz, müzik veya resimdeki objektif yasalardan.

Bizim bildiğimiz sanat sübjektiftir çünkü matematik bilgisi olmadan objektif sanat olamaz. Tesadüfi sonuçlar ise çok nadirdir.

Çağrışımlar bizim için son derece güçlü ve önemli fenomenlerdir fakat anlamları çoktan unutulmuştur. Antik zamanlarda insanların özel kutlama günleri vardı. Söz gelimi bir gün sese, bir başka gün çiçeklere veya renklere, bir diğer gün ise havaya, soğukluğa veya sıcaklığa adanmıştı. Böylece farklı duyular karşılaştırılıyordu.

Örneğin bir günün, sesi kutlama günü olduğunu düşünelim. O gün bir saat boyunca belirli bir ses, ikinci saatte de başka bir ses çıkartılıyordu. Bu süre boyunca özel bir içki veya bazen de özel bir "duman" elden ele dolaşıyordu. Kısacası gelecek için belirli bazı çağrışımlar yaratmak amacıyla, dışsal etkilerin yardımıyla, çeşitli kimyasallar kullanılarak belirli ruh halleri ve hisler uyandırılıyordu. Daha sonra benzer dışsal koşullar tekrarlandığında bunlar aynı ruh hallerini uyandırabiliyordu,

Hatta fareler, yılanlar gibi genellikle korktuğumuz hayvanlar için de özel bir gün vardı. Oradakilere özel bir içki

veriliyor ve örneğin yılanlara dokunarak onlara alışmaları sağlanıyordu. Bu, öyle bir etki yaratıyordu ki daha sonra o kişide artık korku kalmıyordu. Bu tür gelenekler uzun zaman önce İran'da ve Ermenistan'da vardı. Eski zamanlarda yaşayanlar insan psikolojisini çok iyi anlıyorlar ve bundan yararlanıyorlardı. Fakat nedenler asla kitlelere açıklanmazdı; onlara farklı bir açıdan yapılan çok daha farklı bir yorum verilirdi yalnızca. Bütün bunların anlamını sadece rahipler bilirdi. Bu olgular insanların rahip-kralar tarafından yönetildiği Hristiyanlık öncesi zamanlara dayanır.

Soru: Danslar sadece bedeni kontrol etmeye mi yarar, yoksa mistik bir anlamları da var mıdır?

Yanıt: Danslar zihin içindir. Cana (ruh varlığı anlamında. Ç.N.) hiçbir şey vermezler çünkü onun hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. Bir dansın belirli bir anlamı vardır; her bir hareket belirli bir içeriğe sahiptir. Fakat can viski içmez, bundan hoşlanmaz. O bizden bağımsız olarak aldığı başka bir besinden hoşlanır.

SANAT vs. ÜZERİNE SORU ve YANITLAR

Soru: Enstitünün çalışması kendi işimizi birkaç yıl için bırakmamızı gerektirir mi, yoksa onu da aynı zamanda yürütebilir miyiz?

Yanıt: Enstitünün çalışması içsel çalışmadır; bugüne kadar sadece dışsal çalışmalar yaptınız fakat bu oldukça farklı. Bazıları için dışsal işleri bırakmak gerekli olabilir, bazıları içinse gerekli değildir.

Soru: Amaç, gelişmek ve bir dengeye ulaşmak ve böylece dış dünyadan daha güçlü bir duruma gelerek bir süpermen mi olmaktır?

Yanıt: İnsanın hiçbir şey yapamayacağını kavraması gerekiyor. Bütün faaliyetlerimiz dışsal uyaranlar tarafından harekete geçirilir; hepsi de mekaniktir. Bir şey yapmak isterseniz bile yapamazsınız.

Soru: Öğretinizde sanat ve yaratıcı çalışmaların yeri nedir?

Yanıt: Günümüz sanatı her zaman yaratıcı değildir. Fakat bizim için sanat bir amaç değil, bir araçtır.

Antik sanatın belirli bir içsel kapsamı vardır. GemiŖte sanat, bugün kitapların hizmet ettiği amaca hizmet ediyordu, yani belirli bir bilginin korunmasına ve iletilmesine. Antik zamanlarda insanlar kitap yazmıyor fakat bilgiyi sanat çalışmalarıyla ifade ediyorlardı. Eğer okumasını bilirsek antik sanatta bize kadar ulaşmış olan pek çok fikir bulabiliriz. O zamanlar müzik de dahil bütün sanatlar böyleydi. Antik zamanların insanları sanata böyle bakıyorlardı.

Hareketlerimizi ve danslarımızı gördünüz. Fakat bütün gördüğünüz dışsal formdu, yani güzellik ve teknik. Fakat ben sizin gördüğünüz bu dışsal yönden hoşlanmıyorum. Benim için sanat uyumlu gelişim için bir araçtır. Yapmakta olduğumuz her Ŗeyde altta yatan ana fikir, otomatik olarak ve düşünce olmaksızın yapılamayacak olanı yapmaktır.

Sıradan jimnastik ve danslar mekaniktir. Eğer amacımız insanın uyumlu gelişimi ise, o zaman danslar ve hareketler, bize göre zihni ve duyguları beden hareketleriyle birleştirmenin ve beraberce tezahür ettirmenin bir aracıdır. Yaptığımız her Ŗeydeki amacımız doğrudan veya mekanik olarak geliştirilemeyecek olan bir Ŗeyi geliştirmektir, yani insanın bütününü: zihin, beden ve hissi.

Dansların ikinci amacı incelemedir. Belirli hareketler içlerinde bir kanıt, kesin bir bilgi veya dini ve felsefi fikirler taşırlar. Hatta bazılarında belirli bir yemeğin tarifini bile okuyabilirsiniz.

Doğu'nun pek çok bölgesinde bir dansın içsel kapsamı neredeyse tamamen unutulmuş olsa bile yine de insanlar sadece alışkanlıktan ötürü o dansı yapmaya devam ederler. Demek ki hareketlerin iki amacı vardır: inceleme ve gelişim.

Soru: Bu, Batı sanatının hiçbir anlamı yoktur, anlamına mı geliyor?

Yanıt: Ben Doğu'nun antik sanatlarını inceledikten sonra Batı sanatını da inceledim. Doğrusu şu ki, Doğu sanatıyla karşılaştırıncı Batı'da hiçbir şey bulamadım. Batı sanatında dışsal pek çok şey var, bazen de büyük oranda bir felsefeye sahip; fakat Doğu sanatı, içinde hiç manipülasyon olmaksızın son derece titiz ve matematikseldir. Bir tür yazı formudur.

Soru: Batı'nın antik sanatında benzer bir şey bulamadınız mı?

Yanıt: Tarihi incelediğimizde her şeyin nasıl aşamalı bir biçimde değiştiğini görürüz. Dinsel törenlerde de durum aynıdır. Başlangıçta anlamları vardı ve bunları uygulayanlar anlamlarını biliyorlardı. Fakat yavaş yavaş bu anlam unutuldu ve törenler mekanik olarak uygulanmaya devam edildi. Sanat için de böyledir.

Örneğin, İngilizce yazılmış bir kitabı anlamak için İngilizce bilmek gerekir. Burada fanteziden değil, matematiksel, sübjektif olmayan sanattan söz ediyorum. Modern bir ressam kendi sanatına inanabilir ve onu hissedebilir fakat siz bunu sübjektif olarak görürsünüz; bir insan beğenirken, bir diğeri beğenmeyebilir. Bu bir duygu meselesidir, sevmek veya sevmemek sorunudur.

Fakat antik sanat beğenilmek için değildi. Onu her okuyan anlıyordu. Günümüzde ise sanatın bu amacı tamamen unutulmuştur.

Örnek olarak mimarlığı alalım. İran ve Türkiye'de bazı mimari örnekleri gördüm; örneğin iki odalı bir yapı. Bu odalara kim girse, ister yaşlı ister genç, ister İngiliz isterse

de İranlı olsun ağılıyordu. Bunlar, farklı altyapıları ve eğitimleri olan insanlardı. Bu deneyi iki veya üç hafta boyunca sürdürdük ve herkesin tepkisini gözlemledik. Sonuç her zaman aynıydı. Özel olarak neşeli insanlar seçtik. Yapının içerdiği bu mimari bileşimlerle, matematiksel olarak hesaplanmış bu titreşimlerle başka bir etki yaratılamıyordu. Belirli yasaların etkisi altındaydık ve bu dışsal etkilere dayanamıyorduk. Çünkü bu yapının mimarının farklı bir anlayışı vardı ve yapısını matematiksel olarak inşa etmişti, dolayısıyla sonuç her zaman aynıydı.

Başka bir deney daha yaptık. Müzik enstrümanlarımızı özel bir tarzda akort ettik ve sesleri o şekilde birleştirdik ki yoldan tesadüfen geçenlere bile dinlettiğimizde istediğimiz sonuçları alabildik. Aradaki tek fark bazısı bunu daha fazla hissetti bazısı ise daha az.

Bir manastıra giderseniz. Dindar biri değilsenizdir fakat orada söylenen ilahiler ve yapılan hareketler, içinizde dua etme isteği uyandırır. Sonradan bu yaptığınıza şaşırırsınız. Bu herkes için böyledir.

Objektif sanat yasalara dayanır, oysa modern müzik tamamen sübjektiftir. Bu sübjektif sanattaki her şeyin nereden geldiğini kanıtlamak mümkündür.

Soru: Matematik bütün sanatların temeli midir?

Yanıt: Bütün Doğu antik sanatının.

Soru: O halde formülü bilen herhangi bir kişi, kusursuz ve aynı duyguları uyandıran bir form, örneğin bir katedral inşa edebilir mi?

Yanıt: Evet ve aynı tepkileri alır.

Soru: O zaman sanat bilgi oluyor, yetenek değil.

Yanıt: Bilgidir. Yetenek görecelidir. Size bir haftada iyi şarkı söylemeyi öğretebilirim, hatta sesiniz olmasa bile.

Soru: Öyleyse eğer matematik biliyorsam Schubert gibi yazabilirim.

Yanıt: Bilgi gereklidir: matematik ve fizik.

Soru: Okült fizik mi?

Yanıt: Bütün bilgi birdir. Eğer sadece aritmetiğin dört işlemini biliyorsanız o zaman ondalık kesirler sizin için yüksek matematik sayılır.

Soru: Müzik yazmak için bilginin yanında bir fikriniz de olması gerekmez mi?

Yanıt: Matematik yasası herkes için aynıdır. Matematiksel olarak yazılmış bütün müzikler hareketlerin sonucudur. Bir zamanlar hareketleri gözlemlemek gibi bir fikre kapılmıştım, böylece seyahat ederken ve sanat hakkında malzeme toplarken sadece hareketleri gözlemlemeye başladım. Eve döndükten sonra gözlemlemiş olduğum hareketlerle uyum içinde olan müziği çalıyordum, sonuç asıl müzikle aynı çıkıyordu çünkü o eseri yazan kişi matematiksel olarak yazmıştı. Fakat hareketleri gözlemlerken müziği dinlemiyordum çünkü zamanım yoktu.

(Birisi müzikteki gamlar hakkında bir soru sorar.)

Yanıt: Doğu'da bizimkiyle aynı oktavi kullanıyorlar, yani do'dan do'ya. Fakat biz oktavi 7'ye ayırıyoruz, onlar-daysa farklı ayrımlar söz konusu: 48, 7, 4, 23, 30. Fakat ya-sa her yerde aynı: do'dan do'ya, aynı oktav.

Her bir nota aynı zamanda yedisini de içerir. Kulağımız ne kadar iyiyse ayrımların sayısı da o kadar artar.

Enstitüde biz çeyrek tonları kullanıyoruz çünkü Batı

enstrümanlarında daha küçük ayrımlar yok. Piyanoyla çalınan biri bununla sınırlıdır fakat yaylı çalgılarda çeyrek tonları kullanma olanağı vardır. Doğu'da sadece çeyrek tonları kullanmakla kalmaz, bir tonun yedincisini de kullanırlar.

Doğu müziği yabancılara monoton gelir, hamlığına ve müzikal yetersizliğine şaşırırlar. Fakat onlara sadece tek bir nota gibi gelen, yöre halkı için bütün bir melodidir, tek bir notada yer alan bir melodi. Bu tür bir melodi bizimkilerden çok daha zordur. Eğer bir Doğulu müzisyen melodisinde bir hata yaparsa sonuç onlar için bir kakofonidir, fakat bir Avrupalı için tümü ritmik bir monotondan ibarettir. Bu bakımdan sadece orada büyümüş olan bir kişi iyi ve kötü müziği ayırt edebilir.

Soru: Bir insan matematik bilgisini kullanarak kendisini bir sanat dalında ifade edebilir mi?

Yanıt: Gelişim için hiçbir sınır yoktur, gençler için de yaşlılar için de.

Soru: Hangi yönde?

Yanıt: Bütün yönlerde.

Soru: Bunu istememiz mi gerekir?

Yanıt: Bu sadece istemek meselesi değildir. Önce gelişim konusunu açıklayacağım. Evolüsyon (çıkış) ve envolüsyon (iniş) yasası vardır. Her şey, ister organik yaşam olsun isterse inorganik, ya aşağı ya da yukarı doğru hareket halindedir. Fakat envolüsyonun olduğu gibi evolüsyonun da kendi sınırları vardır. Örnek olarak yedi notadan oluşan müzikal gamı alalım. Bir do'dan diğerine kadar es olan tek bir yer vardır. Anahtarlara (ses perdelerine) dokunduğunuzda bir do başlatırsınız, yani içinde belirli bir

momentum olan bir titreşim. Bu titreşimle, başka bir notayı titreştirmeye başlayana kadar belirli bir yol kateder, yani re'yi, daha sonra mi'yi. O noktaya kadar notalarda devam etmek yönünde içsel bir olasılık vardır, fakat o noktada, eğer bir müdahale yoksa, oktav geri döner. Eğer dışarıdan bir müdahale olursa uzun bir yol boyunca kendi kendine devam edebilir. İnsan da bu yasaya uygun bir şekilde yapılandırılmıştır.

İnsan, bu yasanın gelişiminde bir aygıt olarak hizmet görür. Ben yemek yerim, fakat Doğa beni belirli bir amaç için yapmıştır, evrimleşmeliyim. Ben kendim için yemem, dışındaki bir amaç için yerim. Yerim çünkü bu şey benim yardımım olmadan kendi kendine gelişemez. Biraz eklemek yerim, aynı zamanda hava ve çeşitli izlenimler de alırım. Bunlar dışarıdan gelir ve sonra da yasaya göre işler. Bu oktav yasasıdır. Eğer herhangi bir notayı alırsak, bu do haline gelebilir. Do, hem olasılığa hem de momentuma sahiptir; yani yardım olmaksızın re'ye ve mi'ye yükselebilir. Ekmek gelişebilir, fakat eğer havayla karıştırılmazsa fa haline gelemes; bu enerji onun zor bir noktadan geçmesini sağlar. Buradan sonra si'ye kadar yardıma ihtiyaç duymaz, fakat bu noktadan sonra yardım olmaksızın daha öteye devam edemez. Amacımız oktavın tamamlanmasına yardım etmektir. Si, sıradan hayvansal yaşamda en üst noktadır ve bu, yeni bir beden yapımında kullanılacak olan maddedir.

Soru: Can ayrı bir şey midir?

Yanıt: Bütün yasalar birdir fakat şu anda konuştuğumuz şeyler oldukça yakın, oysa can uzaktır. Fakat bu yasa, trinite yasası, her yerdedir, üçüncü kuvvet olmaksızın hiçbir yeni şey olamaz.

Soru: Üçüncü kuvvet aracılığıyla bu duraklamayı atlayabilir misiniz?

Yanıt: Evet, eğer bilginiz varsa. Doğa havayı ve ekmeği kimyasal olarak oldukça farklı ve karıştırılmaz biçimde ayarlamıştır; fakat ekmek re'de ve mi'de değişirken daha geçirgen duruma gelir ve böylece birbirlerine karışabilirler. Şimdi kendi üzerinizde çalışmalısınız, siz do'sunuz; mi'ye ulaştığınızda yardımla karşılaşabilirsiniz.

Soru: Tesadüfen mi?

Yanıt: Bir parça ekmeği yerim, bir diğer parçayı ise atarım; bu tesadüf müdür? İnsan üç katlı bir fabrikadır. Ham maddelerin depolandıkları odalara açılan üç kapı vardır. Eğer burası bir sosis fabrikası olsaydı, dışarıdaki insanlar sadece etlerin girdiğini ve sosislerin çıktığını görecektlerdi. Oysa işin aslında çok daha karmaşık bir düzeni vardır. Şu anda incelediğimize benzeyen bir fabrika kurmak istersek önce bütün makinelere bakmamız ve ayrıntılı bir şekilde kontrol etmemiz gerekir. "Aşağıdaki, yukarıdaki gibidir" yasası her yerde aynıdır; hepsi tek bir yasadır. Hepimiz içimizde güneşi, ayı ve gezegenleri taşıyoruz, sadece çok daha küçük bir ölçekte.

Her şey hareket halindedir, her şeyin emanasyonları vardır çünkü her şey başka bir şeyi yer ve kendisi de başka bir şey tarafından yenilir. Yerkürenin de emanasyonları vardır ve tabi güneşin de ve bu emanasyonlar madde dir. Yerkürenin, emanasyonlarını sınırlayan bir atmosferi vardır. Yerküre ile güneş arasında üç tür emanasyon bulunur; yerkürenin emanasyonları sadece kısa bir mesafeye kadar gider, diğer gezegenlerinki daha uzağa ulaşır fakat

onlar da güneşe olan bütün yolu alamaz. Bizimle güneş arasında üç tür madde bulunur, her birinin de farklı bir yoğunluğu vardır. Önce yerkürenin yakınındaki madde, kendi emanasyonlarını içerir; sonra gezegenlerin emanasyonlarını içeren madde gelir; ve bundan da fazlası vardır yani sadece güneşin emanasyonlarından oluşan madde. Yoğunluklar 1, 2 ve 4 oranında bulunur ve titreşimler ise ters orandadır, yani daha ince madde daha büyük titreşim oranına sahiptir. Fakat bizim güneşimizin ötesinde de güneşler mevcuttur ve bunların da emanasyonları vardır, bunlar da etki ve madde gönderir ve onların da ötesinde sadece matematiksel olarak ve emanasyonlarıyla ifade edebildiğimiz kaynak bulunmaktadır. Bu daha yüksek mekanlar güneşin emanasyonlarının ulaşabileceği noktanın ötesindedir.

Eğer maddeyi 1 sınırında kabul edersek o zaman yoğunluğuna göre madde ne kadar bölünürse sayılar da o kadar yükselecektir. Aynı yasa her şeyde hüküm sürmektedir, Üç Yasası: pozitif, negatif, nötralize olma. İlk iki kuvvet bir üçüncüyle karıştığında tamamen farklı bir şey yaratılır. Örneğin un ve su, un ve su olarak kalır, hiçbir değişiklik yoktur; fakat eğer ateş ekleyecek olursanız, ateş onları pişirecek ve farklı nitelikleri olan yeni bir şey yaratılacaktır.

Birlik, üç maddeden meydana gelir. Dinde bir dua vardır; Baba Tanrı, Oğul Tanrı ve Kutsal Ruh Tanrı: Bir'de Üç. Bu, bir olgudan çok, yasayı ifade etmektedir. Bu temel birlik fizikte de kullanılır ve birliğin standardı olarak kabul edilir. Üç madde "karbon", "oksijen" ve "nitrojen" dir ve biraraya geldiklerinde yoğunluğu ne olursa olsun bütün maddenin temelini oluşturan "hidrojeni" oluştururlar. Kozmos, yedi notadan oluşan bir oktavdır ve her bir nota

daha ötedeki bir oktava tekrar bölünebilmektedir. Her şey oktavlar şeklinde düzenlenmiştir, her bir oktav daha büyük bir oktavın bir notası olmaktadır, ta ki Kozmik Oktav'a gelene kadar. Emanasyonlar Mutlak'tan her yöne giderler, fakat biz şimdilik sadece birini ele alacağız, üzerinde bulunduğumuz Kozmik Işını: Ay, Organik Yaşam, Yerküre, Gezegenler, Güneş, Bütün Güneşler ve Mutlak. Kozmik Işın daha öteye gitmez.

Mutlak'tan gelen emanasyonlar diğer maddelerle karşılaşır ve yeni maddeye dönüştürülür, giderek daha yoğun ve daha yoğun duruma gelir ve yasaya uygun olarak değişir. Biz Mutlak'tan gelen bu emanasyonları üç olarak alabiliriz fakat bir sonraki madde düzeniyle karıştıklarında bunlar altı olurlar. Ve tıpkı kendi içimizdeki gibi hem evölüsyon hem de envölüsyon söz konusu olduğu için, süreç hem yukarı hem de aşağı doğru gidebilir ve do'nun si haline dönüşme gücü olduğu gibi diğer yönde gelişerek re olma gücü de vardır. Yerkürenin oktavı mi'de yardıma ihtiyaç gösterir ve bunu Gezegenlerden alır, böylece mi'yi fa'ya dönüştürebilir.

Soru: Oktava dayanarak diğer kozmosları değişik bir düzenlemeyle tasavvur etmek mümkün müdür?

Yanıt: Bu yasa her yerde egemendir, deneylerle kanıtlanmıştır.

Soru: İnsanın, kendi içinde bir oktavı var; peki ama ya daha yüksek olasılıklar?

Yanıt: Bu, bütün dinlerin amacıdır, yani bunun nasıl yapılacağı. Bu şursuz bir şekilde yapılamaz fakat bir sistemle öğretilir.

Soru: Bu, tedrici bir ifşaat mıdır?

Yanıt: Belirli bir sınıra kadar öyledir fakat daha sonra zor olan yer (fa) gelir ve bu noktaya, yasayla uyum içinde nasıl geçileceğini bulmak gerekir.

Soru: Sınır herkes için aynı mıdır?

Yanıt: Yaklaşım yolları farklıdır fakat hepsi de "Philadelphia"ya ulaşmalıdır. Sınırlar aynıdır.

Soru: Herhangi bir kimse matematik yasasını kullanarak daha yüksek bir dereceye doğru gelişebilir mi?

Yanıt: Beden, doğduğu zaman pek çok şeyin bir sonucudur ve sadece boş bir olasılık durumundadır. İnsan can'sız doğar fakat ona sahip olması mümkündür. Kalıtım can için önemli değildir. Her insanın, değiştirmesi gereken pek çok şeyi vardır; bunlar bireyseldir; fakat bu noktanın ötesinde, hazırlık yapmak yarar sağlamaz.

Yollar farklıdır fakat hepsi de "Philadelphia"ya çıkmalıdır; bu, bütün dinlerin temel amacıdır. Fakat her biri de özel bir yoldan gider. Özel hazırlık yapmak gereklidir; bütün işlevlerimiz koordine edilmeli ve bütün parçalarımız geliştirilmelidir. "Philadelphia"dan sonra yol tektir.

İnsan, aslında farklı dillerde konuşan, farklı istekleri olan, farklı gelişime ve yetiştirme tarzına sahip üç insandır; fakat sonra hepsi aynıdır. Sadece tek bir din vardır çünkü herkes gelişimde eşit olmalıdır.

Bir Hristiyan, bir Budist, bir Müslüman olarak başlayabilir ve alışık olduğunuz yolda çalışmaya devam edebilirsiniz. Fakat daha sonra diğer yolların da geliştirilmesi gerekir.

Bazen din kasten bazı şeyleri gizler çünkü aksi takdirde çalışamayız. Hristiyanlıkta iman mutlak bir zorunlu-

luktur ve Hristiyanlar hissi geliştirmelidir; ve bunu yapabilmek için de sadece bu işlev üzerinde çalışmak gerekir. Eğer inanıyorsanız, gereken bütün egzersizleri yapabilirsiniz. Fakat iman olmadan bunları verimli bir şekilde yapamazsınız.

Odanın karşısına geçmek istiyoruz ama dümdüz karşıya geçme becerisinden yoksun olabiliriz çünkü yol çok zordur. Öğretmen bunu ve sol tarafa doğru gitmemiz gerektiğini bilmektedir fakat bize söylemez. Her ne kadar sol tarafa gitmek bizim sübjektif amacımızsa da sorumluluğumuz karşıya geçmektir. Dolayısıyla oraya vardığımızda ve zorluktan kurtulduğumuzda tekrar yeni bir amaç edinmemiz gerekir. Biz üçüz, bir değil ve bunların her biri de farklı isteklere sahiptir. Amacın ne kadar önemli olduğunu zihnimiz biliyor olsa bile, at, yeminden başka hiçbir şeye aldırılmaz; bu yüzden bazen atı yönlendirmemiz ve oyalamamız gerekir.

Fakat hangi yoldan gidersek gidelim amacımız can'ı geliştirmek ve daha yüksek kaderimizi gerçekleştirmektir. Dalgaların pasif olduğu bir nehirde doğarız, fakat kendi üzerinde çalışan kişi dışarıdan pasif gibi görünse de içinde aktiftir. İki yaşam da yasaya uygundur; biri envölüsyon yolundan gider, diğeri ise evolüsyon.

Soru: "Philadelphia"ya ulaştığınızda mutlu olur musunuz?

Yanıt: Ben sadece iki tane koltuk biliyorum. İkisi de mutsuz değil; buradaki de mutlu oradaki de. İnsan her zaman daha iyi bir koltuk arayabilir. Daha iyisini aramaya başlıyorsa, bu demektir ki hayal kırıklığına uğradı çünkü tatmin olmuş olsaydı başka bir tane daha aramayacaktı. Bazen koltuğu o kadar kötüdür ki artık onda daha fazla

oturamaz ve bulunduğu yerde bu kadar rahatsız olduğu için başka bir şey aramaya karar verir.

Soru: "Philadelphia" dan sonra ne olur?

Yanıt: Çok küçük bir şey. Şu anda durum araba için çok kötüdür çünkü sadece akıllarına estiği şekilde emirler veren yolcular vardır, sürekli bir efendi yoktur. "Philadelphia" dan sonra ise sorumluluğu bir efendi alır ve herkesi düşünür, her şeyi ayarlar ve işlerin yolunda gidip gitmediğini gözetir. Eminim ki bir efendiye sahip olmanın herkes için daha iyi olduğu son derece açık.

Soru: Samimiyeti tavsiye etmişsiniz. Ben mutsuz bir filozof olmaksızın mutlu bir aptal olmayı yeğleyeceğimi keşfettim.

Yanıt: Siz kendinizden memnun olmadığınıza inanıyorsunuz. Diyelim ki ben sizi itiyorum. Siz oldukça mekaniksiniz, bir şey yapamıyorsunuz, halüsinasyon altındasınız. Tek bir merkezle baktığınızda tamamen halüsinasyon altındasınız demektir; iki merkezi kullanırsanız yarı özgür sayılırsınız; fakat üç merkezle bakacak olursanız asla halüsinasyon altında kalmazsınız. İşe malzeme toplayarak başlamalısınız. Pişirmeden ekmek elde edemezsiniz: bilgi su, beden un ve duygu -ıstırap çekmek- ateştir.

IV

Parçalar halinde verilmiş olan bütün bu öğreti biraraya getirilmeli ve gözlemlerle faaliyetler onunla bağlantılandırılmalıdır. Ortada tutkal yoksa hiçbir şey yapılmayacaktır.

(Prieuré, 17 Temmuz 1922 ve 2 Mart 1923)

Bizim bütün duygularımız "daha yüksek bir şeyin" henüz gelişmemiş organlarıdır, örneğin korku geleceğe dair bir durugörünün, kızgınlık ise gerçek bir kuvvetin bir organı olabilir.

(Prieuré, 29 Temmuz 1922)

Havanın dahil olucu kısmını özümseyebilir olmanın sırrı, kendi gerçek anlamınızı ve çevrenizdekilerin gerçek anlamını fark etmeye çalışmaktır...

Komşunuza baktığınız, onun gerçek önemini kavradığınız ve bir gün öleceğini anladığınızda içinizde ona karşı şefkat ve merhamet uyanacak ve sonunda onu seveceksiniz.

(New York, 8 Şubat 1931)

Diğer insanlara yardım ederseniz siz de yardım bulacaksınız, belki yarın belki de 100 yıl sonra fakat mutlaka bulacaksınız. Doğa, borcunu öder... Bu bir matematik yasasıdır ve bütün yaşam matematiktir.

(Prieuré, 12 Ağustos 1924)

Geriye baktığımızda yaşamımızın sadece zor dönemlerini hatırlarız, huzurlu günlerini değil; ikincisi uykudur, birincisi ise mücadeledir ve dolayısıyla da yaşamdır.

(Prieuré, 12 Ağustos 1924)

TANRI KELAMI

Her dinin başlangıcında Tanrı Kelamı'nın ve Kelam-Tanrı'nın mevcudiyeti ile karşılaşırız.

Öğretilerden biri dünya daha hiçbir şey değilken emanasyonlar ve Tanrı Kelamı'nın var olduğunu söyler. Tanrı Kelamı dünyadır. Tanrı "Öyle olsun," dedi ve Baba'yı ve Oğul'u gönderdi. Aslında Baba'yı ve Oğul'u her zaman göndermektedir. Ve bir kez Kutsal Ruh'u gönderdi.

Dünyadaki her şey Üç Yasası'na uymaktadır, var olan her şey bu yasaya uygun olarak var olmuştur. Pozitif ve negatif ilkelerin bileşimleri yeni sonuçlar yaratabilir ve bunlar birincisinden de ikincisinden de farklı olacaktır fakat bu ancak üçüncü bir kuvvet sayesinde mümkün olur.

Ben kabul ettiğim halde siz inkar ederseniz ikimiz tartışırız. Fakat tartışmaya başka bir şey eklenene kadar hiçbir yenilik ortaya çıkarılamaz. Bu yapıldığında yeni bir şey ortaya çıkar.

Yaratılış Işını'nı ele alalım. En tepede Mutlak, yani Tanrı Kelamı vardır ve üçe ayrılmış durumdadır; Baba Tanrı, Oğul Tanrı ve Kutsal Ruh Tanrı.

Mutlak da aynı yasaya uygun olarak yaratır. Buradaki tek fark, yeni bir tezahür meydana getirmek için gerekli olan üç kuvvetin Mutlak'ın Kendi içinde bulunmasıdır. Bu

renk; bu da maddeseldir ve özel titreşimlere sahiptir. Bütün gezegenler titreşimlerini yerküreye yollarlar ve bütün yaşam belirli bir anda yerküreye en yakın durumda olan gezegenin titreşimleriyle renklenir. Bütün gezegenlerin emanasyonları vardır ve her bir gezegenin emanasyonları yerküreye en yakın olduğu anda en güçlü durumdadır. Gezegenler özel tesirler yollarlar fakat her bir özel tesir sadece kısa bir süre için karışmamış olarak kalır. Bazen bütünlüğün de özel titreşimleri olur. Burada da yine üç ilke, yasaya uygun olarak birbirine karşılık gelmelidir; yani ancak aralarındaki ilişki doğru olduğu zaman kristalizasyon meydana gelebilir.

(Ay hakkında soru)

Yanıt: Ay, insanın büyük düşmanıdır. Ay'a hizmet ederiz. Son konuşmamızda *kundabuffer*'den söz edilmişti. *Kundabuffer*, Ay'ın dünyadaki temsilcisidir. Bizler Ay'ın koyunları gibiyizdir, yani bizi temizler, besler, kırpar ve kendi amaçları için bize bakar. Fakat karnı acıktığında çoğunu öldürür. Bütün organik yaşam Ay için çalışır. Pasif insan envolüsyona hizmet eder; aktif insan ise evolüsyona. Seçim yapmalısınız. Fakat bir ilke vardır: Seçtiğiniz hizmetin birinde bir kariyer edinebilirsiniz; diğerinde ise kariyer edinemezsiniz ama çok daha fazlasını elde edersiniz. Her iki durumda da bizler köleyiz çünkü her iki durumda da bir efendimiz vardır. Bizim içimizde de bir güneş, bir ay vs. vardır. Biz bütün bir sistemiz. Eğer kendi Ay'ımızın ne olduğunu ve ne yaptığını bilmekteyseniz, kozmosu da anlayabilirsiniz.

Her yerde ve her zaman onay ve inkar vardır, sadece bireylerin içinde değil, bütün insanlıkta da. Eğer insanlığın yarısı bir şeyi onaylıyorsa, diğer yarısı inkar eder. Örneğin iki karşıt akım vardır: bilim ve din. Bilimin onayladığını din inkar eder ya da tam tersi. Bu mekanik bir yasadır ve başka türlü de olamaz. Bu yasa her yerde ve her ölçekte işler; dünyada, kentlerde, ailede, bir insanın iç dünyasında. Kişinin bir merkezi onaylarken, bir diğeri inkar eder. Biz dâima bu ikisinin bir parçasıyız.

Bu objektif bir yasadır ve herkes bunun bir kölesidir. Örneğin ben ya bilimin ya da dinin bir kölesi olmak zorundayım, her iki durumda da insan bu objektif yasanın bir kölesidir. Bir insanın kendisini bundan kurtarması olanaksızdır. Sadece tam ortada duran kişi özgürdür. Eğer bunu yapabilirse bu genel kölelik yasasından kaçabilir. Ama nasıl kaçacaktır? Bu çok zordur. Bizler bu yasaya boyun eğmeyecek kadar güçlü değiliz. Bizler köleyiz. Zayıfız. Fakat yine de bu yasadan kurtulma olanağı vardır; eğer yavaş yavaş, aşama aşama fakat istikrarlı bir şekilde denemeye devam edersek. Objektif bir bakış açısıyla bunun anlamı elbette ki yasaya karşı gelmek, doğaya karşı gelmek veya başka bir deyişle günah işlemektir. Fakat aslında farklı bir yasanın daha var olmasından ötürü bunu yapabilmekteyiz; yani bize Tanrı'nın başka bir yasası daha

verilmiştir.

O halde buna ulaşabilmek için gereken nedir? Yine ilk örneğimize geri dönelim: din ve bilim. Şimdi ben bu konuyu kendimle tartışacağım ve herkes aynısını yapmaya çalışmalıdır.

Ben şu şekilde akıl yürütüyorum: Ben küçük bir adamım. Sadece elli yıl boyunca yaşadım oysa din binlerce yıl boyunca var oldu. Binlerce insan bu dinleri uyguladı, oysa ben onları reddediyorum. Şimdi kendime soruyorum: "Bütün o insanların aptal, sadece benim akıllı olmam mümkün mü?" Bilim konusunda da durum aynıdır. O da uzun yıllardan beri var olmuştur. Diyelim ki ben onu da reddediyorum. Bu durumda yine aynı soru ortaya çıkıyor: "Ben tek başıma, bunca uzun bir zamandır bilim üzerinde çalışmış olan bütün o insanlardan daha zeki olabilir miyim?"

Tarafsız bir şekilde akıl yürüttüğümde şunu anlarım ki, bir ya da iki kişiden daha akıllı olabilirim fakat bin kişiden daha akıllı değilimdir. Eğer ben normal bir insansam ve önyargılı olmadan akıl yürütüyorsam milyonlarca insandan daha akıllı olamayacağımı anlarım. Tekrar ediyorum, ben sadece küçük bir adamım. Bilimi ve dini nasıl eleştirebilirim ki? O halde mümkün olan nedir? Belki de onların içinde bazı gerçekler olduğunu düşünmeye başlarım; herkesin yanlış olması mümkün değildir. Dolayısıyla şimdi kendime bütün bunların ne demek olduğunu anlama görevi veriyorum. Düşünmeye ve tarafsız bir şekilde incelemeye başladığımda, birbirlerine tamamen karşıt olmalarına rağmen hem dinin hem de bilimin haklı olduğunu anlıyorum. Bu arada küçük bir yanlış keşfediyorum. Bir taraf bir konuyu ele alıyor; diğer tarafsız başka bir konuyu. Veya aynı konuyu farklı açılardan ele alıyorlar; ya da biri

nedenleri incelerken, diğeri aynı fenomenin etkilerini inceliyor, bu yüzden de asla bir noktada buluşmuyorlar. Fakat ikisi de haklılar çünkü ikisi de matematiksel olarak kesin olan yasalara dayanıyor. Eğer sadece sonucu ele alacak olursak, farkın nereye dayandığını asla anlayamayız.

Soru: Sizin sisteminiz yogilerin felsefesinden hangi yönden ayrılıyor?

Yanıt: Yogiler idealisttir; biz ise materyalistiz. Ben bir kuşkucuyum. Enstitünün duvarlarından birinde şu yazılıdır: "Hiçbir şeye inanma, kendine bile." Ben ancak istatistiksel bir kanıtım varsa inanırım, yani ancak aynı sonucu tekrar ve tekrar elde ettiysem. İncelerim, rehberlik için çalışırım fakat inanç için değil.

Şimdi konuyu şematik olarak açıklamaya çalışacağım, bunu kelime anlamıyla almayın, ilkeyi anlamaya çalışın.

Üç Yasası'ndan başka, bildiğiniz gibi, Yedi Yasası vardır ve bu yasa hiçbir şeyin dinlenme halinde kalmadığını söyler; yani her şey ya evölüsyon yönünde ya da envölüsyon yönünde ilerler. Yalnız bu hareketlerin her ikisi için bir sınır vardır. Her gelişim hattında yabancı bir yardım olmaksızın devam edemeyeceği iki nokta vardır. İki belirli yerde dışsal bir güçten gelen ek bir şoka ihtiyaç vardır. Her şey bu noktalarda itilme ihtiyacı duyar; yoksa hareket etmeye devam edemez. Bu Yedi Yasası'nı her yerde görürüz; kimyada, fizikte vs. aynı yasa her şeyde işler.

Bu yasanın en iyi örneği müzikal gamın yapısıdır. Açıklamak için bir müzikal oktavı alalım. Do'yla başlarız. Onunla bir sonraki nota arasında bir yarım ton bulunur ve do, re'ye dönüşebilir. Aynı şekilde re, mi'ye dönüşebilir. Fakat mi'nin bu olanağı yoktur, dolayısıyla fa'ya dönüş-

bilmesi için yabancı bir şeyin ona bir şok vermesi gerekir. Fa sol'e, sol la'ya, la si'ye doğru ilerleyebilir. Fakat tıpkı mi'de olduğu gibi, si de yabancı bir yardıma muhtaçtır.

Her sonuç bir do'dur, süreç sırasında değil fakat bir unsur olarak. Her do kendi içinde bütün bir oktavidir. Bu do'dan yedi tane üretebilen birkaç tane müzik enstrümanı vardır. Bunların yedisi de birer do'dur. Her birim kendi içinde yedi birime sahiptir ve bölündüklerinde bir diğer yedi birim ortaya çıkar. Do'yu böldüğümüzde yine do, re, mi vs. elde ederiz.

Besinin Evolüsyonu

İnsan üç katlı bir fabrikadır. Farklı kapılardan girmekte olan üç tür besin olduğundan söz etmiştik. İlk tür besin genellikle yiyecek olarak adlandırılan ekmeğe, et vs.dir.

Her besin türü bir do'dur. Organizmada do, diğer notalar haline dönüşür. Her do, midede re haline dönüşme olanağına sahiptir ve burada besin maddeleri titreşimlerini ve yoğunluklarını değiştirirler. Bu maddeler kimyasal olarak dönüşüme uğrar, karıştırılır ve belirli birleşimler aracılığıyla re'ye dönüşürler. Re de mi'ye dönüşme olanağına sahiptir. Fakat mi, kendi başına gelişemez. Burada ikinci oktavin besini onun yardımına koşar. İkinci tür besinin, yani ikinci oktavin do'su, ilk oktavin mi'sine fa haline geçmesi için yardım eder, böylece gelişimi daha ileriye doğru devam edebilir. Buna karşılık benzer bir noktada ikinci oktav da daha yüksek bir oktavin yardımına ihtiyaç duyar. Ona da üçüncü oktavin, yani üçüncü tür besinin bir notası tarafından yardım edilir: "izlenimler" oktavinin.

Böylece ilk oktav si'ye kadar gelişir. İnsan organizmasının genellikle besin olarak adlandırılan şeyden üretebileceği son madde si'dir. Bu yüzden bir parça ekmeğin geli-

şimi si'ye kadar ulaşır. Fakat si, sıradan bir insanda daha fazla gelişemez. Eğer si gelişebilse ve yeni bir oktavın do'suna dönüşebilseydi yeni bir beden inşa etmemiz mümkün olurdu. Bunu yapmak özel koşullar gerektirir. İnsan kendi başına yeni bir insan haline gelemeyiz; özel içsel birleşimler gereklidir.

Kristalizasyon

Böyle özel bir madde yeterli miktarlarda biriktirilecek olursa kristalize olmaya başlayabilir, tıpkı tuzun belirli bir orandan fazlası eklendiğinde suyun içinde kristalize olmaya başlaması gibi. Çok miktarda hassas madde bir insanın içinde birikirse, yeni bir bedenin oluşabileceği ve o kişinin içinde kristalize olabileceği bir an gelir; yani yeni bir oktavın, daha yüksek bir oktavın do'su. Genellikle astral olarak adlandırılan bu beden sadece bu özel madde den oluşabilir ve şuursuz bir şekilde ortaya çıkarılamaz. Sıradan koşullarda bu madde organizmada üretilebilir fakat kullanılarak atılır.

Yollar

İnsanın içinde bu bedeni inşa etmek, bütün dinlerin ve bütün ekollerin amacıdır; her dinin kendi özel yolu vardır fakat amaç her zaman aynıdır.

Bu amaca ulaşmaya götüren pek çok yol vardır. Ben yaklaşık yüz din üzerinde çalıştım fakat eğer sınıflandıracak olursak sadece dört yol olduğunu söyleyebilirim.

Sizin de bildiğiniz gibi insanın birkaç tane özel merkezi vardır. Şimdi bunlardan dördünü ele alalım: hareket etme, düşünme, hissetme ve biçimlendirme aygıtı.

İnsanı dört odası olan bir daire olarak tahayyül edin.

İlk oda fiziksel bedenimizdir ve vermiş olduğum diğer örnekteki arabaya karşılık gelir. İkinci oda duygusal merkez veya attır; üçüncü oda entelektüel merkez ya da sürücüdür; dördüncü oda da efendidir.

Her din, efendinin orada olmadığını anlamış ve onu aramıştır. Bir efendi ancak bütün daire döşendikten sonra oraya gelir. Ziyaretçileri kabul etmeden önce bütün odaların döşenmesi gerekir.

Herkes bunu kendi yoluyla yapar. Bir insan zengin değilse her odayı tek tek ve azar azar döşer. Dördüncü odayı döşemek için önce diğer üçünü döşemek gerekir. Söz konusu dört yol birbirinden bu üç odanın döşenme düzeyine göre ayrılır.

İlk yol ilk odanın döşenmesiyle başlar ve böyle devam eder.

Dördüncü Yol

Dördüncü yol "Hayda yoga"nın* yoludur. Yoginin yolunu temsil eder fakat aynı zamanda farklı bir şeye daha sahiptir.

Yogi gibi "hayda yogi" de incelenebilecek her şeyi inceleyer. Fakat o, sıradan bir yoginin bilebileceğinden daha fazlasını bilmenin araçlarına sahiptir. Doğu'da bir gelenek vardır: Eğer ben bir şey biliyorsam bunu yalnızca en büyük oğluma söylerim. Bu şekilde belirli sırlar devredilir ve dışarıdakiler bunları öğrenemez.

Yüz yogiden belki de sadece biri bu sırları bilir. Yani yoldaki çalışmayı hızlandıran belirli bir hazır bilgi vardır.

* Hayda Yoga: Konuşmalarının arasına Türkçe deyimler serpiştirdiğini gördüğümüz Gurdjieff'in "hayda" kelimesiyle "ayağa kalkmış, harekete geçmiş" anlamına gelen ve bilinen diğer yoga terimlerinden farklı olan bir terim üretmek istediğini düşünüyoruz. (RM)

Peki aradaki fark nedir? Bir örnekle açıklayacağım. Diyelim ki belirli bir maddeyi elde edebilmek için bir yoginin nefes egzersizi yapması gerekmektedir. Yere uzanıp belirli bir zaman için nefes alması gerektiğini bilir. Bir "hayda yogi" de bir yoginin bildiği her şeyi bilir ve onun yaptığının aynısını yapar. Fakat bir "hayda yogi" onun yardımıyla havadan bedeni için gereksindiği elementleri toplayabileceği belirli bir aygıtı sahiptir. Bir "hayda yogi" zaman kazanır çünkü bu sırları bilmektedir.

Bir yogi beş saatini harcarken bir "hayda yogi" bir saat harcar. İkincisi, yoginin sahip olmadığı bilgileri kullanır. "Hayda yogi"nin bir ayda yaptığını bir yogi bir yılda yapar. Bu durum her şeyde böyledir.

Bütün bu yollar tek bir şeyi amaçlar: si'yi içsel olarak yeni bir bedene dönüştürmek.

Bir insan kendi astral bedenini yasaya uygun düzenli bir süreçle inşa edebildiği gibi, kendi içinde üçüncü bir beden de inşa edebilir ve sonra da dördüncü bir beden inşa etmeye başlayabilir. Bir beden bir diğerrinin içinde oluşmaya başlar. Birbirlerinden ayrılabilir ve farklı sandalyelerde oturabilirler.

Bütün yollar, bütün ekoller bir ve aynı amaca sahiptir, daima tek bir şey için çaba harcarlar. Fakat bu yollardan birine girmiş olan bir insan bunu fark etmeyebilir. Bir keşişin inancı vardır ve insanın ancak kendi yoluyla başarıya ulaşabileceğini düşünür. Onun öğretmeni asıl amacı bilmektedir ama ona kasten söylemez çünkü öğrencisi bunu bilecek olursa o kadar fazla çalışmayacaktır.

Her yolun kendi teorileri, kendi kanıtları vardır.

Madde her yerde aynıdır ama sürekli yer değiştirir ve farklı birleşimler haline girer. Bir taşın yoğunluğundan en

ince maddeye kadar her bir do'nun kendi emanasyonu ve atmosferi vardır çünkü her bir şey, ya yer ya da yenilir. Bir şey bir diğerini yer; ben sizi yerim, siz onu yersiniz vs.

İnsanın içindeki her şey ya evolüsyon ya da envolüsyon durumundadır. Bir varlık, envolüsyon olmaksızın belirli bir süre boyunca aynı kalan şey demektir. Her madde ister organik isterse inorganik olsun, bir varlık olabilir. Zaten daha sonra her şeyin organik olduğunu göreceğiz. Her varlık emanasyon durumundadır, belirli maddeleri ileriye yollar. Bu, yerküreye de, insana da, mikroba da uyarlanabilir. Üzerinde yaşadığımız yerkürenin kendi emanasyonları, kendi atmosferi vardır. Gezegenler de varlıktır, aynen güneşler gibi onların da emanasyonu vardır. Pozitif ve negatif madde aracılığıyla, güneşin emanasyonlarından yeni formasyonlar ortaya çıkmıştır. Bu birleşimlerden birinin sonucu da bizim yerküremizdir.

Her varlığın emanasyonlarının kendi sınırı vardır ve bu yüzden her mekan farklı bir madde yoğunluğuna sahiptir. Yaratma eyleminden sonra varoluş devam eder, emanasyonlar da öyle. Burada, bu gezegende yerkürenin, gezegenlerin ve güneşin emanasyonları vardır. Fakat yerkürenin emanasyonları sadece bir yere kadar yayılır ve o sınırın ötesinde sadece güneşten ve gezegenlerden gelen emanasyonlar bulunur, bizim yerküremizden gelenler değil.

Yerküreden ve Ay'dan gelen emanasyonların yer aldığı bölgede madde daha yoğundur; bu bölgenin ötesinde daha incedir. Emanasyonlar, olanakları ölçüsünde her şeye nüfuz ederler. Bu şekilde insana da ulaşırlar.

Bizimkinin ötesinde başka güneşler de vardır. Bütün gezegenleri bir grupta topladığım gibi, şimdi bütün güneşlerle onların emanasyonlarını da bir grupta topluyo-

rum. Bir yerden ötesini göremesek bile, daha yüksek bir düzen aleminden mantıksal olarak söz edebiliriz. Bizim için orası son noktadır. Onun da kendi emanasyonları vardır.

Üç Yasası'na göre madde sürekli olarak çeşitli birleşimler oluşturmakta, daha yoğun duruma gelmekte, diğer maddelerle karşılaşmakta, daha da yoğunlaşmakta ve böylece bütün niteliklerini ve olanaklarını değiştirmektedir. Örneğin, daha yüksek kürelerde zeka saf biçimiyle vardır fakat aşağıya doğru indiğinde daha az zeki duruma gelmektedir.

Her varlık zeka sahibidir, yani az çok zekidir. Mutlak'ın yoğunluğunu, bir olarak alacak olursak, bir sonraki yoğunluk üç olacak veya üç kez daha yoğun olacaktır çünkü Tanrı'da, her şeyde olduğu gibi üç kuvvet bulunmaktadır. Yasa her yerde aynıdır.

Bir sonraki maddenin yoğunluğu, ikincinin yoğunluğundan iki kez daha fazla ve ilk maddenin yoğunluğundan ise altı kez daha fazla olacaktır. Bir sonraki maddenin yoğunluğu 12'dir ve belirli bir mekanda 48 olur. Bu demektir ki bu madde 48 defa daha ağır, 48 defa daha az zekidir vs. Eğer mekanını biliyorsak her maddenin ağırlığını bilebiliriz. Ya da eğer ağırlığını biliyorsak, o maddenin hangi mekandan geldiğini bilebiliriz.

Aslında tarafsız olmak olanaksızdır. Yasa böyledir, insan psişesi böyledir. Bunun nedenini ve nasıldığını daha sonra konuşacağız. Bu arada bunu şu şekilde formüle edelim:

1- İnsan makinesinde, tarafsız kalmasına, yani sakın ve objektif olarak akıl yürütmesine izin vermeyen bir şey vardır; ve

2- Özel bazı çabalarla bir insanın kendisini bu özelliğten kurtarması bazen mümkün olmaktadır.

Bu ikinci noktayı göz önünde tutarak şimdi sizden bu çabayı göstermenizi istiyorum, böylece konuşmamız günlük yaşamdaki bütün diğer konuşmalar gibi kalmasın, yani hiçbir işe yaramayan boş bir konuşma olmasın, hem sizin hem de benim için verimli olsun.

Alışıldık konuşmaları işe yaramayan boş konuşmalar olarak adlandırdım. Gerçekten de her birimizin dünyada yaşadığımız uzun zamanı ve yaptığımız konuşmaları şöyle bir düşünün! Kendinize sorun, kendi içinize bakın; bütün o konuşmalar herhangi bir sonuca ulaştı mı? Hiç kuşku duymaksızın, örneğin iki kere ikinin dört ettiği kadar kesin olarak bildiğiniz herhangi bir şey var mı? Eğer içinizi samimi olarak araştıracak ve içten bir yanıt verecek olursanız, bunların sizi hiçbir yere ulaştırmadığını söylemeniz gerekir.

Bu şekilde konuşmak şu ana kadar bizi hiçbir yere ulaştırmadığına göre sağduyumuz bu geçmiş deneyimlerden sonuç çıkarabilir ve bundan sonra da bunların bizi hiçbir yere ulaştırmayacağını söyler. Bir insan yüz yıl yaşasa bile sonuç aynı olacaktır.

Sonuç olarak, bunun nedenini aramalı ve mümkünse değiştirmeliyiz. O halde amacımız bu nedeni bulmaktır; böylece, ilk adımlardan başlayarak, bir konuşmayı devam ettirme tarzımızı değiştirmeye çalışacağız.

Geçen sefer Üç Yasası'ndan çok az söz ettik. Bu yasanın her yerde ve her şeyde olduğunu söylemiştim. Konuşmalarda da bulunabilir. Örneğin, eğer insanlar konuşuyorlarsa bir kişi onaylarken diğeri inkar eder. Eğer tartışmazlarsa bu onaylardan ve inkarlardan hiçbir şey çıkmaz. Eğer tartışılırsa yeni bir sonuç, yani onaylayanınkine de inkar edeninkine de benzemeyen yeni bir fikir ortaya çıkar.

Bu da bir yasadır çünkü kimse yapmış olduğunuz konuşmaların hiçbir sonuç getirmediğini söyleyemez. Bir sonuç getirmiştir fakat bu sonuç sizin için değildir, sizin dışınızdaki bir şey veya birisi içindir.

Fakat şu anda biz kendi içimizdeki veya içimizde olmasını istediğimiz sonuçlardan söz ediyoruz. Bu yüzden bizim aracılığımızla, bizim dışımızda faaliyet gösteren bu yasa yerine, onu kendi içimize getirmeyi, kendimiz için getirmeyi istiyoruz. Buna erişebilmek için de tek yapmamız gereken bu yasanın faaliyet alanını değiştirmektir.

Bugüne kadar onayladığınızda, inkar ettiğinizde ve diğerleriyle tartıştığınızda yapmış olduğunuz şeyi şimdi kendinizle yapmanızı istiyorum, böylece elde edeceğiniz sonuçlar bugüne kadarki gibi objektif değil sübjektif olabilir.

Dünyadaki her şey maddeseldir ve –evrensel yasaya uygun olarak– her şey hareket halindedir ve sürekli dönüşüme uğramaktadır. Bu dönüşümün yönü en ince madde- den en kabaya doğrudur veya tam tersi.

Bu iki sınır arasında madde yoğunluğunun pek çok derecesi yer alır. Dahası, maddenin bu dönüşümü düz ve birbirini izleyen bir tarzda devam etmez.

Gelişimin bazı noktalarında duraklar veya iletim istasyonları bulunur. Bu istasyonlar kelimenin genel anlamıyla organizma olarak adlandırılabilen her şeydir: güneş, yerküre, insan ve mikrop. Bu istasyonlar hem yükseliş hareketinde daha ince duruma gelirken hem de düşüş hareketinde daha büyük yoğunluk kazanırken maddeyi dönüştürürler. Bu dönüşüm tamamen mekanik olarak meydana gelir.

Madde her yerde aynıdır fakat her bir farklı düzeyde maddenin farklı bir yoğunluğu vardır. Bu yüzden de her madde, maddenin genel skalasındaki kendi yerine sahiptir ve onun daha ince mi yoksa daha yoğun duruma mı gelmekte olduğunu söylemek mümkündür.

Dönüştürücüler sadece ölçekte farklılık gösterirler. İnsan da en az, örneğin yerkürenin veya güneşin olduğu kadar bir iletim istasyonudur; o da kendi içinde aynı mekanik süreçlere sahiptir. Aynı dönüşüm onun içinde de daha

yüksek madde formlarının daha düşüğe ve daha düşüğün de daha yükseğe dönüşmesi şeklinde devam etmektedir.

Maddelerin evolüsyon ve envolüsyon olarak adlandırılan iki yöndeki bu dönüşümleri sadece en inceden en kabaya giden ana hat boyunca devam etmez, ayrıca bütün ara istasyonlarda, bütün düzeylerde kollara ayrılır. Bir varlık için gereken bir madde, bu varlık tarafından alınıp özüm-senebilir ve böylece o varlığın evolüsyonuna veya envolüsyonuna hizmet eder. Her şey başka bir şeyi özüm-ser, yani yer; aynı zamanda kendisi de bir besin olarak hizmet eder. Karşılıklı değişimin anlamı budur. Bu karşılıklı değişim her şeyde, hem organik hem de inorganik maddede kendini gösterir.

Daha önce de söylediğim gibi her şey hareket halindedir. Hiçbir hareket düz bir hat izlemez, eşzamanlı olarak iki yönlü bir istikameti vardır, kendi çevresinde döner ve yerçekiminin en yakın merkezine doğru düşer. Bu genellikle hareket yasası olarak adlandırılan düşme yasasıdır. Bu evrensel yasalar çok eski zamanlarda biliniyordu. Bu sonuca bazı tarihi olaylara bakarak ulaşabiliyoruz çünkü uzak geçmişte insanlar bu bilgiye sahip olmasalardı bu olaylar gerçekleşemezlerdi. En eski zamanlardan beri Doğanın bu yasalarını nasıl kullanacaklarını ve kontrol edeceklerini biliyorlardı. Mekanik yasaların insan tarafından bu kontrolü büyüdür ve sadece maddelerin istenen yönde dönüşümünü içermekle kalmaz, ayrıca aynı yasalara dayanarak belirli mekanik etkilere karşı koymayı da içerir.

Bu evrensel yasaları ve onları nasıl kullanacaklarını bilen insanlar büyücülerdi. Ak ve kara büyü vardır. Ak büyü, bilgilerini iyilik için kullanır, kara büyü ise kötülük için, kendi bencil amaçları için.

Büyük Bilgi gibi, en eski zamanlardan beri var olan büyü de asla kaybolmamıştır ve bilgi her zaman aynıdır. Sadece bu bilginin ifade ediliş ve iletiliş tarzı, yere ve zamana göre değişmiştir. Örneğin şu anda iki yüzyıl sonra aynı kalmayacak olan bir dilde konuşuyoruz ve iki yüzyıl önce de bu dil çok farklıydı. Aynı şekilde Büyük Bilgi'nin ifade ediliş tarzı da sonraki kuşaklar tarafından güçlkle anlaşılmış ve daha çok sözcük anlamıyla algılanmıştır. Bu şekilde içsel muhteva çoğu insan için kaybolmaktadır.

İnsanlık tarihinde iki paralel ve bağımsız uygarlık çizgisi görmekteyiz: ezoterik ve egzoterik. Biri diğerini her zaman etkilemiş ve biri gelişirken diğeri solmuştur. Politik ve diğeryönlerden uygun dışsal koşulların var olduğu zamanlarda bir ezoterik uygarlık dönemi ortaya çıkmıştır. Zaman ve mekanın koşullarına uygun bir Öğreti biçimi içinde üstü örtülen Bilgi geniş ölçüde yayılmıştır. Durum Hristiyanlık için de aynı olmuştur.

Fakat bazı insanlar için din rehberlik olarak hizmet ederken, diğeryeri için sadece bir polistir. İsa da bir majdı, bir Bilgi adamıydı. O, Tanrı değildi veya Tanrı'ydı ama belirli bir düzeyde.

İnciller'deki (dört İncil kastediliyor: Matta, Markos, Luka ve Yuhanna) pek çok olayın gerçek anlamı ve önemi artık neredeyse tamamen unutulmuştur. Örneğin, Son Yemek insanların genellikle sandığından çok daha farklı bir şeydi. İsa'nın ekmek ve şarapla karıştırarak havarilerine verdiği şey aslında kendi kanıydı.

Bunu açıklamak için başka bir şeyi anlatmak gerek.

Yaşayan her şeyin, kendi çevresinde bir atmosferi vardır. Fark sadece bunun büyüklüğünde yatar. Organizma ne kadar büyükse atmosferi de o kadar büyüktür. Bu ba-

kımdan her organizma bir fabrikaya benzetilebilir. Bir fabrikanın da çevresinde duman, buhar, atık maddeler ve üretim sürecinde buharlaşan belirli karışımlardan oluşan kendi atmosferi vardır. Bu öğelerin değeri değişiklik arz eder. Aynı bu şekilde insanın atmosferi de çeşitli elementlerden oluşmaktadır. Tıpkı çeşitli fabrikaların atmosferinin farklı kokularının olması gibi, farklı insanların atmosferinin de kokusu vardır. Daha duyarlı bir burun için, örneğin bir köpek için bir insanın atmosferini bir diğeriinkiyle karıştırmak olanaksızdır.

İnsanın, aynı zamanda, dönüşen maddeler için bir istasyon olduğunu söylemiştim. Organizmada üretilen maddelerin parçaları diğer maddelerin dönüşümü için kullanılır, bu arada başka parçalar da o kişinin atmosferine gider, yani kaybolur.

Yani burada da tıpkı bir fabrikada olan şey olmaktadır.

Dolayısıyla organizma sadece kendisi için çalışmaz, başka bir şey için daha çalışır. Bilgi İnsanları kendi içlerinde ince maddeleri nasıl alıkoyacaklarını ve biriktireceklerini bilirler. İnsanın içinde ikinci ve daha hafif bir beden ortaya çıkmasını sadece bu ince maddelerin büyük miktarda biriktirilmesi sağlayabilir.

Fakat çoğunlukla insanın atmosferini meydana getiren maddeler kişinin içsel çalışmaları tarafından sürekli olarak tüketilir ve yerine yenisi konulur.

İnsanın atmosferinin mutlaka bir küre şeklinde olması gerekmez. Sürekli olarak biçimini değiştirir. Zorlama, tehdit veya tehlike anlarında, zorlamanın yönünde uzanır. O zaman diğer tarafı daha ince duruma gelir.

İnsanın atmosferi belirli bir mekan tutar. Bu mekanın sınırları içinde organizma tarafından çekilir fakat belirli bir sınırın ötesinde atmosferin parçacıkları dağılıp gider

ve artık geri dönmez. Eğer atmosfer tek bir yönde büyük oranda yayılmışsa bu gerçekleşebilir.

Bir insan hareket ettiğinde de aynısı olur. Atmosferinin parçacıkları dağılır ve geride bir "iz" bırakır, öyle ki bununla o kişinin izi sürülebilir. Bu parçacıklar hemen havayla karışıp çözünebilirler fakat aynı zamanda o mekanda oldukça uzun bir süre için kalabilirler de. Ayrıca atmosfer parçacıkları bir insanın giysilerinde, iç çamaşırlarında ve ona ait olan diğer eşyalarda da yerleşebilirler, öyle ki onlarla söz konusu kişi arasında bir tür yol kalır.

Manyetizm, ipnotizm ve telepati aynı türden fenomenlerdir. Manyetizmin etkisi doğrudandır; ipnotizmin etkisi atmosfer içinde kısa bir mesafede söz konusudur; telepati ise daha uzak mesafede etkindir. Telepati, telefon veya telgrafla benzeştir. Bunlarda bağlantılar metal tellerdir fakat telepatide kişi tarafından bırakılmış olan parçacıkların izidir. Telepati yeteneği olan bir insan bu izi kendi madde siyle doldurarak bir bağlantı kurabilir ve bu bağlantıyı tıpkı bir kablo gibi bir insanın zihni üzerine etki etmekte kullanabilir. Eğer elinde başka birine ait bir nesne varsa yine bu şekilde bir bağlantı kurar ve o nesnenin çevresinde bir imaj oluşturarak söz konusu kişinin üzerinde etki de bulunur.

Bir insanın kendi üzerinde çalışması; çalışmak istemesi ve buna karar vermesi kadar zor değildir. Bu böyledir çünkü merkezlerimiz birlikte bir şeyler yapıp yapmayacaklarına ve ortak bir efendiye boyun eğip eğmeyeceklerine kendi aralarında karar vermek zorundadırlar. Fakat karar vermek onlar için zordur çünkü bir kez bir efendi söz konusu oldu mu, artık onlardan herhangi birinin diğerlerine emir vermesi ve canlarının istediğini yapmaları mümkün olamayacaktır. Sıradan insanda bir efendi yoktur. Ve eğer bir efendi yoksa, can da yok demektir.

Bir can; bütün dinlerin, bütün ekollerin amacı budur. Bu sadece bir amaç, bir olasılıktır; bir olgu değildir.

Sıradan insanda can ve irade yoktur. İrade denilince anlaşılana genellikle sadece isteklerden meydana çıkan bir şeydir. Eğer bir insanın isteği varsa ve aynı zamanda karşıtı olan bir istek de ortaya çıkıyorsa, yani ilkinden daha güçlü bir istememe söz konusuysa, ikincisi birincisini denetleyecek ve onu söndürecektir. Sıradan dil içinde irade denilen şey budur.

Bir çocuk asla bir can'la doğmaz. Can ancak yaşam akışı içinde edinilebilir. O zaman bile bu büyük bir lükstür ve sadece birkaç kişi içindir. İnsanların çoğu bütün yaşamlarını bir canları, bir efendileri olmadan yaşar ve sıradan yaşam için bir can oldukça gereksizdir.

Fakat bir can, hiçbir şeyden doğamaz. Her şey maddeseldir, can da öyle, tek farkı çok ince maddeden oluşmuş olmasıdır. Sonuç olarak bir can edinebilmek için her şeyden önce buna karşılık gelen maddeye sahip olmak gerekir. Oysa biz günlük işlevlerimiz için bile yeterli maddelere sahip değiliz.

Sonuç olarak gereken maddeye veya sermayeye sahip olabilmek için tasarruf etmeye başlamamız gerekmektedir, böylece bir sonraki güne de bir şeyler kalmış olur. Örneğin, ben günde bir patates yemeye alışmışsam artık sadece yarım yiyebilir ve diğer yarısını da bir kenara koyabilir veya tamamen oruç tutabilirim. Ve biriktirilmesi gereken maddelerin rezervi büyük olmalıdır; yoksa var olanlar da hemen dağılacaktır.

Elimizde bir miktar tuz kristali varsa, bunları bir bardak suya koyarsak hemen çözüneceklerdir. Tekrar tekrar eklessek de çözünmeye devam ederler. Fakat öyle bir an gelir ki çözelti artık doyum noktasına ulaşır. Tuz artık çözünmez ve kristaller bardağın dibinde bütün durumda kalır.

İnsan organizmasında da durum aynıdır. Bir canın meydana gelmesi için gereken malzeme organizmada sürekli olarak üretiliyorsa da bunlar dağılır ve çözünürler. Organizmada bu malzemedan fazla miktarda bulunması gerekir; ancak o zaman kristalizasyon mümkün olur.

Böyle bir fazlalık sonucu kristalize olan malzeme insanın fiziksel bedeninin formunu alır, onun bir kopyasıdır ve fiziksel bedenden ayrılabilir. Her beden farklı bir yaşamı vardır ve her biri farklı yasalara tabidir. Yeni veya ikinci beden, astral beden olarak adlandırılır. Fiziksel bedenle bağlantılı olarak can adı verilen şey budur. Bilim bu ikinci beden varlığını deneysel olarak saptama noktası-

na gelmek üzeredir.

Eğer can hakkında konuşacak olursak öncelikle canın çeşitli kategorileri olabileceğini açıklamalıyız, fakat bunlardan sadece biri gerçekten bu sözcükle tanımlanabilir.

Daha önce de söylendiği gibi, yaşam akışı içinde bir can edinilmelidir. Eğer bir insan bu maddeleri biriktirmeye başlamış fakat onlar kristalize olmadan önce ölmüşse, o zaman fiziksel bedeninin ölümüyle eşzamanlı olarak bu maddeler de parçalanır ve dağılırlar.

İnsan, tıpkı diğer bütün fenomenler gibi üç gücün bir ürünüdür.

Yaşayan her şey gibi yerküre, gezegenler alemi ve güneş de emanasyonlar yayar. Uzayda güneşle yerküre arasında üç emanasyon karışımı bulunur. Büyüklüğüyle doğru orantılı olarak daha uzun olan güneşin emanasyonları yerküreye ulaşır ve hatta içinden geçip gider. Gezegenlerin emanasyonları da yerküreye ulaşır ama güneşe ulaşmazlar. Yerkürenin emanasyonları ise daha da kısadır. Bu şekilde yerküre atmosferinin sınırları içinde üç tür emanasyon bulunmaktadır: güneşin, yerkürenin ve gezegenlerin. Bunların ötesinde yerkürenin başka emanasyonu bulunmamaktadır, sadece güneşin ve gezegenlerin emanasyonları söz konusudur; ve daha da ötede ise sadece güneşin emanasyonları bulunmaktadır.

İnsan, gezegensel emanasyonların ve yerkürenin atmosferiyle birlikte yerküre maddelerinin etkileşiminin bir sonucudur. Sıradan bir insanın ölümünde, kişinin fiziksel bedeni bileşenlerine dağılır; yerküreden alınmış olan parçalar yine yerküreye döner. "Sen tozsun ve yine toza döneceksin." Gezegensel emanasyonlardan gelen parçalar ise gezegenler alemine geri döner; aynı şekilde yerküre atmosferinden gelen parçalar da oraya geri dönerler. Böyle-

likle hiçbir şey bütün olarak kalmaz.

Eğer ikinci beden bir insanda ölümünden önce kristalize olmayı başarır, fiziksel beden ölümünden sonra da yaşamaya devam edebilir. Bu astral beden maddesi, titreşimleri bakımından, güneş emanasyonlarının maddesine karşılık gelir ve teorik olarak yerkürenin ve onun atmosferinin sınırları içinde yok edilemez. Fakat onun da yaşam süresi farklı olabilir. Uzun bir yaşam sürebilir veya varlığı çok çabuk sona erebilir. Bunun nedeni, ilkinin olduğu gibi ikinci beden de merkezlerinin olmasıdır; o da yaşar ve izlenimler alır. Ayrıca yeterli deneyimden ve izlenim malzemesinden yoksun olduğu için yeni doğmuş bir bebek gibi yaşamak ve belirli bir eğitim almak zorundadır. Yoksa yardımsız kalır ve bağımsız olarak varlığını sürdüremez ve kısa süre sonra fiziksel beden gibi o da parçalanır.

Var olan her şey aynı yasaya tabidir çünkü "aşağıdaki, yukarıdaki gibidir". Bir grup koşul içinde var olan şey başka bir grup koşul içinde var olamaz. Eğer astral beden daha ince titreşimlerin maddesiyle karşılaşır, parçalanır.

Bu yüzden "Can ölümsüz müdür?" sorusuna sadece "evet ve hayır" şeklinde yanıt vermek mümkündür. Daha kesin biçimde yanıtlayabilmek için ne tür bir candan ve ne tür bir ölümsüzlükten söz edildiğini bilmemiz gerekir.

Dediğim gibi insanın ikinci bedeni fiziksel bedenle bağlantılı olan candır. Her ne kadar kendi içinde üç ilkeye ayrılabilir, bütün olarak alındığında aktif gücü temsil eder, yani fiziksel beden demek olan pasif, negatif ilkeyle ilişkide olan pozitif ilkeyi. Bunların arasındaki nötrleştirici ilke ise özel bir manyetizmdir. Bu ilke herkeste bulunmaz fakat o olmadan ikinci beden, ilkinin efendisi olması olanaksızdır.

Daha fazla gelişim de mümkündür. İki bedenli bir insan yeni maddelerin kristalizasyonu sayesinde yeni nitelikler kazanabilir. O zaman ikincinin içinde üçüncü bir beden biçimlenir ki bu bazen mantal beden olarak adlandırılır. Bu durumda aktif ilke üçüncü beden olacaktır; ikincisi nötralize edici; ilki de fiziksel beden, yani pasif ilke olacaktır.

Fakat kelimenin asıl anlamıyla bu hala can değildir. Fiziksel bedenin ölümünde astral beden de ölebilir ve mantal beden tek başına varlığını sürdürebilir. Fakat her ne kadar bir anlamda ölümsüz olsa da, o da er ya da geç ölebilir.

Varoluşunun dünyasal koşullarında insan için mümkün olan bütün gelişimi, sadece dördüncü beden tamamlar. O, güneş sisteminin sınırları içinde ölümsüzdür. Gerçek irade bu bedene aittir. O, gerçek "Ben"dir, insanın canıdır, efendidir. O, biraraya getirilmiş diğer bedenlerle bağlantılı olan aktif ilkedir.

Birbirlerinin içine yerleşmiş olan bu dört beden de birbirlerinden ayrılabilir. Fiziksel beden ölümünden sonra, daha yüksek bedenler bölünebilirler.

Reenkarnasyon çok nadir bir olaydır. Bu ancak çok uzun bir zaman için veya fiziksel bedeni bu daha yüksek bedenlere sahip bir insanla özdeş olan bir insanın söz konusu olması durumunda mümkündür. Dahası, astral beden ancak tesadüfen böyle bir fiziksel bedenle karşılaştığında reenkarne olabilir fakat bu ancak şuursuz bir şekilde olabilir. Fakat mantal beden seçim yapabilir.

V

Egzersizler sırasında çalınan müzik, içimizde kalıtsal olarak var olan ve yaşamdaki çatışmaların başlıca kaynağı olan hareketin dikkatini çeker. Tek başına müzik şuursuz otomatizmamızın tamamını ayıramaz fakat bu konudaki başlıca yardımcılarından biridir. Müzik, mekanikliğimizin tamamını devre dışı bırakamaz fakat şu an için, başka araçların yokluğu yüzünden, sadece müziği kullanacağız.

Önemli bir konu var: Müziğin eşliğiyle ilgili verilmiş olan bütün dışsal görevleri yerine getirirken baştan şunu öğrenmeniz gerekir ki, dikkatinizi müziğe vermemek ama onu otomatik olarak dinlemek zorundasınız. İlk başta dikkat zaman zaman müziğe kayacak fakat daha sonra müziği ve başka şeyleri tamamen otomatik bir dikkatle dinlemek mümkün olacaktır ki bunun niteliği farklıdır.

Bu dikkati mekanik dikkatten ayırt etmeyi öğrenmek önemlidir. Bu iki dikkat birbirlerinden ayrılmadıkları sürece birbirlerine o kadar benzerler ki cahil bir insan onları ayırt edemez. Tam, derin ve yüksek derecede konsantre olmuş bir dikkat birini diğerinden ayırmayı mümkün kılar. İçimizde oluşan düşünceleri ayırt edebilmek için, bu iki tür dikkat arasındaki farkı deneme yoluyla anlamayı öğrenin. Bir tarafta enformasyon diğer tarafta ayırt etme.

(Prieuré, 20 Ocak 1923)

"Aranızda bugün çalışırken yarınki konferansı düşünen hiç kimse var mı?" şeklindeki bütün sorularına değişmez bir tarzda aynı yanıtı alıyorum, unuttuklarını söylüyorlar. Oysa çalışırken düşünmek kişinin kendini hatırlamasıyla aynı şeydir.

Kendini hatırlamak olanaksızdır. İnsanlar hatırlamazlar çünkü sadece zihinleriyle yaşamak isterler. Fakat zihinde dikkate ayrılan yer (tıpkı bir pilin şarjı gibi) çok küçüktür. Bedenin diğer kısımlarının da hatırlamak gibi bir isteği yoktur.

İnsanın yolcu, sürücü, at ve arabadan oluşan bir donanımına benzediğinin söylendiğini belki hatırlarsınız. Yolcuyla ilgili herhangi bir soru sorulamaz çünkü orada değildir. Dolayısıyla sadece sürücüden söz edebiliriz. Sürücü bizim zihnimizdir.

Zihnimiz bir şeyler yapmak istemektedir ve kendisine, daha önce çalıştığından farklı bir şekilde çalışma ve kendisini hatırlama görevi yüklemiştir. Kendini değiştirmeye ilgili bütün çalışmalarımız sadece sürücüye aittir, yani sadece zihinseldir.

Hislere ve bedene gelince; kendini hatırlama konusunu uygulamaya geçirmekte bunlar da çok önemlidir. Fakat asıl mesele, değişikliği zihinde değil diğer kısımlarda yapmaktır. Zihin oldukça kolay bir şekilde değişebilir. Başarı

zihin sayesinde elde edilemez; ve zihin sayesinde elde edilirse hiçbir yararı da yok demektir.

Dolayısıyla kişi zihniyle değil hisleri ve bedeni aracılığıyla öğretmeli ve öğrenmelidir. Aynı zamanda hislerin ve bedeninin bir dili yoktur; ne bir dilleri ne de bir anlayışları vardır. Ne Rusça'dan ne de İngilizce'den anlarlar; at, sürücünün dilinden anlamaz, tıpkı arabanın da atın dilinden anlamadığı gibi. Eğer sürücü İngilizce olarak "Sağa dön," diyecek olsa, hiçbir şey olmayacaktır. At sadece dizginlerin dilinden anlar ve ancak dizginlere uymak suretiyle sağa döner. Veya eğer atı alışkın olduğu bir ortamda sürmekteyseniz, dizginler olmadan da dönebilir; söz gelimi İran'daki eşekler bu şekilde eğitilmiştir. Araba için de aynısı geçerlidir; o da kendi yapısına sahiptir. Eğer şaftlar sağa dönerse arka tekerlekler de sola gider. Sonra başka bir hareket ve tekerlekler sağa gider. Çünkü araba sadece bu hareketten anlamaktadır ve buna kendi tarzında tepki göstermektedir. Demek ki sürücü, arabanın zayıf yönlerini veya özelliklerini bilmek zorundadır. Ancak o zaman arabayı istediği yönde sürebilir. Fakat eğer sadece yerinde oturup da kendi dilinde "sağa git" veya "sola git" deyip durursa, bir yıl boyunca bağırса bile takım yerinden kılmıdamayacaktır.

Bizler böyle bir takımın tam bir kopyasıyız. Tek başına zihin insan olarak adlandırılmaz, tıpkı meyhanede oturan bir sürücünün, fonksiyonunu yerine getiren bir sürücü olarak adlandırılmayacağı gibi. İşte zihnimiz de evinde veya meyhanede oturan ve rüyasında yolcuları gitmek istedikleri yerlere götüren profesyonel bir sürücüye benzer. Tıpkı onun bu yaptıklarının gerçek olmaması gibi, sadece zihin aracılığıyla çalışmak da kişiyi hiçbir yere götürmez. O kişi sadece bir profesyonel, bir çılgın haline gelir.

Bir insanın kendisini değiştirmesinin gücü zihinde yatmaz, bedende ve hislerde yatar. Bununla birlikte ne yazık ki bedenimiz ve hislerimiz öyle oluşmuştur ki mutlu oldukları sürece hiçbir şey hakkında en ufak bir endişe bile duymazlar. Sadece bu an için yaşarlar ve bellekleri çok kısadır. Sadece zihin yarın için yaşar. Her birinin kendi değerleri vardır. Zihin ileriye doğru bakar. Fakat bir şeyler "yapabilen" sadece diğer ikisidir.

Şu ana kadar, bugüne dek, istek ve çabanın büyük kısmı rastlantısal olmuştur, sadece zihindedir. Bu, isteğin sadece zihinde var olduğu anlamına gelir. Şu ana kadar insanların zihinlerinde bir şeylere ulaşma, bir şeyleri değiştirme isteğinin rastgele biçimde ortaya çıktığı olmuştur. Ancak sadece zihinde. Henüz bu kişilerin içinde hiçbir şey değişmemiştir. Kafada sadece bu çıplak fikir vardır, fakat söz konusu kişilerin her biri hala eskisi gibidir. Bu kişi zihniyle on yıldır çalışıyor olsa bile, hatta gece gündüz çabalıyor olsa bile, sadece zihninde hatırlamakta ve çabalamaktadır, yararlı veya gerçek hiçbir sonuca ulaşamayacaktır çünkü zihinde değiştirilecek hiçbir şey yoktur; değiştirilmesi gereken şey atın mizacıdır. İstek atta ve yapabilme yeteneği ise arabada olmalıdır.

Fakat daha önce de söylediğimiz gibi, yanlış modern yetiştirilme tarzı yüzünden ve beden, hisler ve zihin arasındaki bağlantının yokluğu çocukluğumuzdan itibaren fark edilmediği için insanların büyük çoğunluğu o kadar deforme olmuşlardır ki, bir parçamızla bir diğeri arasında hiçbir ortak dil kalmamıştır. Onlar arasında bir bağlantı kurabilmemiz işte bu yüzden bu kadar zordur ve onların yaşam tarzlarını değiştirmek için parçalarımızı zorlamak çok daha güçtür. Buna rağmen onların iletişim kurmalarını sağlamak zorundayızdır fakat bunu bize doğa tarafın-

dan verilen lisanla yapamayız. Oysa bu dil çok daha kolay olurdu ve bu dil sayesinde parçalarımız kısa zamanda birbirleriyle uzlaşırlar, bir uyum içine girerler ve birlikte harcanan çabalar ve karşılıklı anlayış sayesinde hepsi için ortak olan bir amaca ulaşabilirlerdi.

Çoğumuzda bu ortak dil artık geri getirilemez bir biçimde kaybolmuştur. Bize kalan tek şey dolambaçlı, "hileli" bir yolla bir bağlantı kurmaktır. Bu dolaylı, "hileli", yapay bağlantılar ise çok sübjektif olacaktır çünkü söz konusu kişinin karakterine ve iç yapısına dayanacaklardır.

Öyleyse şimdi diğer parçalarla bağlantı sağlamak için, bu sübjektifliği kurmamız ve bir çalışma programı bulmamız gerekmektedir. Bu sübjektifliği kurmak da karmaşık bir iştir; söz konusu kişi adamakıllı analiz edilip parçalara ayrılmadan ve "büyükannesine kadar" araştırılmadan bu çalışma başarılmaz.

Dolayısıyla bir taraftan bu sübjektifliği her bir kişi için ayrı ayrı kurmaya devam edecek, diğer taraftan da herkes için mümkün olan genel bir çalışmaya, yani pratik egzersizlere başlayacağız. Belirli sübjektif yöntemler ve genel yöntemler vardır. Bu yüzden sübjektif yöntemler bulmaya çalışacağız ve aynı zamanda da genel yöntemleri uygulamaya çalışacağız.

Şunu aklınızda tutun ki sübjektif yönlendirmeler sadece kendilerini kanıtlayanlara, aylıklık etmeden çalışacaklarını gösterenlere verilecektir. Genel yöntemler, genel çalışmalar herkes tarafından ulaşılabilir olacak, fakat sübjektif yöntemler sadece çalışan, deneyen ve bütün benlikleriyle çaba göstermek isteyen kişilere verilecektir. Tembel olanlar, şansa güvenenler burada on yıl boyunca kalsalar bile gerçek çalışmayı oluşturan şeyi asla göremeyecek veya duyamayacaklardır.

Konferansları dinlemiş olanlar "kendini hatırlama" denilen şeyi zaten duymuş, üzerinde düşünmüş ve denemişlerdir. Bunu denemiş olanlar olasılıkla anlamışlardır ki, zihin tarafından kolayca anlaşılabilen, entelektüel olarak son derece mümkün ve kabul edilebilir olan "kendini hatırlama", büyük gayret ve isteğe rağmen gerçek uygulamada olanaksız olmaktadır. Ve gerçekten de olanaksızdır.

"Kendini hatırla," dediğimiz zaman, kendinizi kastediyoruz. Fakat biz kendimiz, benim "ben"im; hislerim, bedenim, duyularımıdır. Ben kendim, zihnim değilim, düşüncem değilim. Zihnimiz biz değildir, o sadece bizim küçük bir parçamızdır. Bu parçanın bizimle bir bağlantısının olduğu doğrudur, fakat bu sadece küçük bir bağlantıdır ve organizasyonumuz ona çok az miktarda madde ayırır. Eğer bedenimiz ve hislerimiz varoluşları için gereken enerjiyi ve çeşitli elementleri, söz gelimi yirmi parça oranında alıyorsa, zihnimiz ancak bir parça almaktadır. Dikkatimiz bu elementlerden, bu maddeden ortaya çıkan bir üründür. Farklı parçalarımızın farklı dikkatleri vardır; her birinin süresi ve gücü alınan maddeyle doğru orantılıdır. Daha fazla madde alan parça daha çok dikkate sahiptir.

Zihnimiz daha az maddeyle beslendiği için, dikkati, yani belleği de kısadır ve sadece söz konusu madde tükenene kadar etkilidir. Gerçekten de eğer kendimizi sadece zihnimizle hatırlama istersek (ve istemeye devam edersek) malzememizin izin verdiğinden daha uzun bir süre kendimizi hatırlamayı başaramayız, bunu ne kadar istediğimizin veya ne kadar gayret ettiğimizin hiçbir önemi yoktur. Bu malzeme harcadığında, dikkatimiz de yok olur.

Bu tıpkı aydınlatma için kullanılan bir akümülatör gibidir. Şarj edildiği sürece lambayı yakmaya devam eder.

cektir. Enerji harcılandığındaysa, her şey yerinde ve sağlam olmasına rağmen lamba artık ışık vermeyecektir. Lambanın ışığı, belleğimizdir. Bu, bir insanın niçin kendisini daha uzun bir süre hatırlayamadığını açıklar. Gerçekten de hatırlayamaz çünkü bu bellek kısadır ve her zaman da kısa olacaktır. Bu şekilde ayarlanmıştır.

Onun yerine daha büyük bir akümülatör koymak veya taşıyabileceğinden daha fazla miktarda enerjiyle doldurmak mümkün değildir. Fakat akümülatörümüzü büyüterek değil de, diğer parçalarımıza da kendi akümülatörlerini getirerek ve onların da genel çalışmaya katılmalarını sağlayarak kendini hatırlama yeteneğimizi artırmamız mümkündür. Eğer bu başarılabilirse bütün parçalarımız işe el vermiş ve ışığın yanmaya devam etmesinde birbirlerine karşılıklı yardım etmiş olacaklardır.

Zihnimizde güven sağladığımız ve zihnimiz bunun diğer parçalarımız için iyi ve gerekli olduğu sonucuna vardığı için, artık onların ilgisini çekmek ve istenen şeyin onlar için de yararlı ve gerekli olduğuna onları ikna etmek için elimizden geleni yapmamız gerekir.

Şunu kabul etmeliyim ki toplam "ben"imizin büyük bir kısmı, kendini hatırlama konusuyla en ufak bir şekilde bile ilgilenmemektedir. Daha da kötüsü, kardeşinde, yani düşüncede böyle bir isteğin var olabileceğinden bile kuşulanmamaktadır. Sonuç olarak onları bu isteklerle tanıştırmaya çalışmamız gerekmektedir. Eğer bu yönde çalışmak için bir istek duyarlarsa işin yarısı çözümlenmiş demektir; artık onlara öğretmeye ve yardım etmeye başlayabiliriz.

Né yazık ki onlarla akıllı bir şekilde konuşulamaz çünkü yanlış yetiştirilme tarzı yüzünden at ve araba, söz konusu kişiyle anlaşabilecekleri bir dile sahip değildirler.

Onların yaşamı ve düşünceleri tıpkı bir hayvanda olduğu gibi içgüdüsel, dolayısıyla onlara gelecekteki yararlarının nerede olduğunu mantıksal olarak kanıtlamak veya sahip oldukları bütün olanakları açıklamak mümkün değildir. Şu an için mümkün olan tek şey onların dolambaçlı, "hileli" yöntemlerle çalışmaya başlamalarını sağlamaktır. Bu yapılabilirse, olasılıkla sağduyuyu da geliştirebilirler. Mantık ve sağduyu onlara yabancı değildir fakat hiç eğitim almamışlardır. Tıpkı arkadaşlarından uzakta, onlarla hiçbir iletişim kurmadan yaşamaya zorlanmış bir insan gibidirler. Bu durumdaki bir insan bizim gibi mantıklı düşünemez. Biz bu kapasiteye sahibiz çünkü çocukluğumuzdan beri diğer insanların arasında yaşadık ve onlarla anlaşmak zorunda kaldık. Diğer insanlardan soyutlanmış olan bu insanın durumuna benzer şekilde bizim varlığımızın parçaları da düşünce veya mantık olmaksızın hayvani içgüdülerle yaşamlarını sürdürürler. Buna bağlı olarak bu kapasiteler dejenere olmuştur, onlara doğa tarafından verilmiş olan özellikler donuklaşmış ve körelmiştir. Fakat özgün yapıları açısından bakıldığında, bu körelmenin düzeltilemez sonuçları söz konusu değildir ve onları özgün formları içinde hayata döndürmek mümkündür.

Doğal olarak, şu ana kadar biçimlenmiş olan ve kötü alışkanlıkların oluşturduğu kabukları -sonuçları- yok etmek için çok çalışmak gereklidir. Bu yüzden yeni çalışmalara başlamak yerine, önce eski günahları düzeltmek gerekmektedir.

Örneğin, ben kendimi olabildiğince uzun bir süre hatırlamak istiyorum. Fakat kendime yüklediğim bu görevi çok çabuk bir şekilde unuttuğumu fark etmiş bulunuyorum.

rum çünkü zihnim bununla ilgili çok az çağrışıma sahip.

Diğer çağrışımların, kendini hatırlamayla ilgili çağrışımları yuttuğunu fark ediyorum. Bizim çağrışımlarımız biçimlendirme aygıtımızda şekillenir. Bu, biçimlendirme aygıtının merkezlerden aldığı şoklar sayesinde gerçekleşir. Her şokun, kendi karakterine özgü çağrışımları vardır; bunların gücü, kendilerini oluşturan maddeye bağlıdır.

Eğer düşünme merkezi kendini hatırlama çağrışımları üretiyorsa, diğer kısımlardan gelen ve kendini hatırlamayla hiç ilgisi olmayan başka niteliğe sahip çağrışımlar bunları hemen yutar çünkü pek çok farklı yerden gelmektedirler ve bu yüzden de daha fazla sayıdadırlar.

Böylece, burada oturuyorum.

Sorunum, diğer kısımlarımı düşünce merkezimin kendini hatırlama durumunu mümkün olduğu kadar uzun bir süre devam ettirebileceği bir noktaya getirebilmek ve bunu, enerjiyi hemen tüketmeden yapabilmektir.

Burada vurgulanması gereken nokta, kendini hatırlamanın, her ne kadar tam ve bütün bir şey de olsa, iki türe ayrılabilir; şuurlu ve mekanik, yani kendini şuurlu olarak hatırlamak ve kendini çağrışımlar yoluyla hatırlamak. Mekanik olarak, yani çağrışımsal kendini hatırlama hiçbir temel yarar sağlamaz fakat başlangıçta, bu çağrışımsal kendini hatırlama yine de muazzam bir değere sahiptir. Daha sonraları artık kullanılmamalıdır çünkü bu tür bir kendini hatırlama hiçbir gerçek, somut sonuç getirmez. Fakat başlangıçta o da gereklidir.

Bir de mekanik olmayan, şuurlu kendini hatırlama söz konusudur.

Şu anda burada oturuyorum. Kendimi hatırlamaktan tamamen acizim ve bu konuda hiçbir fikrim yok. Fakat bu konuda bir şeyler duydum. Bir arkadaşım bugün bana bunun mümkün olduğunu kanıtladı.

Böylece bu konu hakkında düşündüm ve kendimi yeterince uzun bir süre hatırlayabilirsem daha az hata yapacağıma ve daha çok şey gerçekleştirebileceğime ikna oldum.

Şimdi hatırlamak istiyorum, her hışırtı, her insan, her ses dikkatimi dağıtıyor ve unutuyorum.

Önümde bir kağıt parçası var, üzerine bunu yazmışım ki bu kağıt kendimi hatırlamam için bana bir şok görevi görsün. Fakat kağıt hiç yardımcı olmuyor. Dikkatim bu kağıt üzerinde konsantre olduğu süre boyunca hatırlıyorum. Dikkatim dağılır dağılmaz yine kağıda bakıyorum ama kendimi hatırlayamıyorum.

Başka bir yol deniyorum. Kendi kendime "kendimi hatırlamak istiyorum," diye tekrar ediyorum. Fakat bunun da yardımı olmuyor. Zaman zaman bunu mekanik olarak tekrarladığımı fark ediyorum fakat dikkatim orada değil.

Mümkün olan her yolu deniyorum. Örneğin, oturuyor ve kendini hatırlamayla ilgili belirli fiziksel rahatsızlıkları hatırlamaya çalışıyorum. Söz gelimi nasırım acı veriyor. Fakat nasır sadece kısa bir süre yardımcı oluyor; bir süre

sonra nasır tamamen mekanik bir şekilde hissedilmeye başlıyor. Yine de mümkün olan bütün araçları deniyorum çünkü kendimi hatırlamada başarılı olmak için büyük bir arzum var.

Nasıl ilerleyeceğimi anlamak için daha önce kimlerin benim düşündüğüm gibi düşündüğüyle ve benzer bir şekilde çaba harcadığıyla ilgileniyorum.

Hala denemediğim bir yöntem olduğunu tahmin ediyorum. Şu ana kadar hep doğrudan zihnimle denediğimi varsayıyorum. Henüz kendi içimde başka bir nitelikteki, yani sadece düşünme merkezine ait olmayan çağrışımlar yaratmamış olduğumu düşünüyorum. Denemek istiyorum; belki de sonuç daha iyi olacaktır. Belki de farklı bir şeylerin olasılığını daha çabuk bir şekilde anlayacağım.

Hatırlamak istiyorum, şu anda da hatırlıyorum.

Zihnimle hatırlıyorum. Kendime soruyorum: Aynı zamanda duyumsama ile de hatırlıyor muyum? İşin doğrusu şu ki, duyumsamaya gelince kendimi hatırlamamaktayım.

Duyumsama ile his arasındaki fark nedir?

Bunu herkes anlıyor mu?

Örneğin ben burada oturuyorum. Alışkın olmadığım duruş şekli yüzünden kaslarım alışılmamış şekilde gergin durumda. Bir kural olarak alışmış olduğum duruştayken, kaslarımla ilgili hiçbir duyumum yoktur. Başka herkes gibi benim de sınırlı sayıda duruş şeklim var. Fakat şu anda yeni ve alışılmadık bir pozisyondayım. Bedenimle ilgili bir duyumum var, bütününe olmasa bile en azından bedenimin bazı parçalarını, sıcaklığını, kan dolaşımını duyumsamaktayım. Burada otururken arkamda sıcak bir soba olduğunu hissediyorum. Arka tarafım sıcak, ön tarafım

soğuk olduğundan havada büyük bir fark var, bu yüzden havadaki bu dışsal karşıt farklılık sayesinde kendimi hissetmekte hiç kesinti yaşamıyorum.

Bu akşam yemekte tavşan yedim. Yemekteki tavşan ve abur cubur çok lezzetli olduğundan çok fazla kaçırdım. Şu anda midemi ve solunumumu alışılmadık ölçüde ağır duyumsuyorum. Bunları devamlı duyumsuyorum.

A. ile beraber bir yemek hazırlamaktaydım ve fırına koymuştum. Yemeği hazırlarken annemin bu yemeği nasıl yaptığını hatırladım. Annemi ve bununla bağlantılı belirli anları hatırladım. Bu anılar içimde hisler uyandırdı. Bu anları hissediyorum ve hislerim beni rahat bırakmıyor.

Şimdi şu lambaya bakıyorum. Çalışma Evi'nde ışıklandırmanın olmadığı zamanlarda kesinlikle bu tür bir aydınlatmaya ihtiyacım olduğunu düşünmüştüm. O zamanlar bu tür bir aydınlatma elde etmek için neler gerektiğini planlamıştım. Bunlar yapıldı ve işte sonuç burada. Işık yakıldığında ve ben onu gördüğümde bir kendini tatmin hissi duydum; ve o zamanlar bende uyanan his devam ediyor; bu tatmini hissediyorum.

Bir dakika önce Türk hamamından çıkmış yürüyordum. Hava kararmıştı ve önümü göremediğim için bir ağaca çarptım. Tam o anda geçmişte bir kez aynı şekilde karanlıkta yürürken bir adamla nasıl çarpıştığımı çağrışım yoluyla hatırladım. Bu çarpmanın etkisini göğsümde almıştım ve bu yüzden de tanımadığım o adama saldırıp vurmuştum. Sonra adamın bir kabahati olmadığını anladım; fakat ona o kadar sert vurmuştum ki adamecağız birkaç dişinden olmuştu. O anda bana çarpan adamın masum olabileceğini düşünmemiştim, fakat sakinleştiğimde anlamıştım. Daha sonra bu masum adamı şekli değişmiş yüzüyle sokakta gördüğümde o kadar üzülmüştüm ki, ar-

tık ne zaman onu hatırlasam o zaman hissettiğim vicdan azabının aynısını yaşıyorum. Şimdi bir ağaca çarptığımda bu duygu içimde yeniden hayat buluyor. Yine karşımda o iyi adamın morarmış, mutsuz yüzünü görüyorum.

Size altı farklı iç hali sergileyen örnekler verdim. Bunlardan üçü hareket merkeziyle, üçü de duygusal merkezle bağıntılı. Günlük konuşmada bunların altısı da his olarak adlandırılır. Fakat doğru bir sınıflandırmada, hareket merkeziyle bağlantılı olanlar duyumlar, duygusal merkezle bağlantılı olanlar ise hisler olarak adlandırılmalıdır. Genellikle his olarak adlandırılan binlerce farklı duyum vardır. Hepsi de birbirinden farklıdır, maddeleri farklıdır, etkileri farklıdır ve nedenleri farklıdır.

Bunları yakından incelediğimizde özelliklerini saptayabilir ve uygun adlar verebiliriz. Özellikleri birbirinden çoğu kez o kadar farklıdır ki ortak hiçbir yönleri yoktur. İçlerinden biri bir yerde meydana çıkarken, diğerleri başka bir yerde meydana çıkarlar. Bazı insanlarda bu (belirli türden duyumların) meydana çıkış yerlerinden biri yokken, diğerlerinde başka bir yer eksik olabilir. Öte yandan, başka insanlarda hepsi var olabilir.

Onların gerçek doğasını öğrenmek üzere bunların birini, ikisini ya da birkaçını birden yapay olarak kapatmayı hedefleyeceğimiz bir zaman da gelecek.

Şu anda iki farklı deneyimle ilgili bir fikre sahip olmamız gerekmektedir, bunlardan biri "his" olarak diğeri de "duyum" olarak adlandırmak konusunda aynı fikirde olacağımız durumlardır. "His" olarak adlandıracağımız, meydana çıkış yerleri duygusal merkez olanlardır; diğer taraftan, "duyumlar" ise meydana çıkış yerleri hareket merkezi olan sözde hislerdir. Şimdi elbette herkes hislerini ve duyumlarını anlamalı, incelemeli ve aralarındaki

farkı yaklaşık olarak öğrenmelidir.

Kendini hatırlamaya yönelik başlangıç egzersizleri için söz konusu üç merkez de gereklidir ve konuşmamıza hislerle duyumların farkı konusuyla başladık çünkü hem hisse hem de duyuma eşzamanlı olarak sahip olmamız gerekmektedir.

Bu egzersizi ancak düşüncenin katılımıyla gerçekleştirebiliriz. İlk mesele düşüncedir. Bunu zaten biliyoruz. Bizler isteriz, dileriz; dolayısıyla düşüncelerimiz az veya çok, kolay bir şekilde bu çalışmaya uyarlanabilir çünkü bunların pratik deneyimine zaten sahibizdir.

Başlangıçta bunların üçünün de yapay olarak uyarılması gerekir.*Düşüncelerimiz söz konusu olduğunda, onları yapay olarak uyarmanın aracı konuşmalar, konferanslar vs.dir. Örneğin, eğer hiçbir şey söylenmemişse hiçbir şey de uyarılmaz. Okumalar, konuşmalar yapay bir şok olarak hizmet etmişlerdir. Bunu yapay olarak adlandırıyorum çünkü bu isteklerle birlikte doğmadık, bunlar doğal değildir, bunlar organik bir zorunluluk değildir. Bu istekler yapaydır ve sonuçları da eşit derecede yapay olacaktır.

Madem düşünceler yapaydır, o halde bu amaçla kendi içimde yine yapay olan duyumlar yaratabilirim.

Tekrar ediyorum: Yapay şeyler yalnızca başlangıç için gereklidir. İstedığımız şeyin tamamlanmasına yapay olarak erişilemez, fakat başlangıç için bu yöntem gereklidir.

Önce en kolay, en basit olanı alıyorum: En basit olanı denemekle başlamak istiyorum. Düşüncelerimde zaten kendini hatırlamayla ilgili belirli sayıda çağrışım var, çok şükür ki burada uygun koşullara ve uygun bir mekana sahibiz ve aynı amaçları taşıyan insanlarla çevrelenmiş durumdayız. Bütün bunlar sayesinde zaten sahip olduğum

çağrışımlara ek olarak yeni çağrışımlar oluşturmaya devam edeceğim. Sonuç olarak, sık sık hatırlatıcılar ve şoklarla karşılaşacağımdan az çok eminim ve bu yüzden de düşüncelere pek fazla dikkat etmeyeceğim, bunun yerine özellikle başka yönlerim üzerine eğileceğim ve bütün zamanımı bunlara ayıracağım.

Başlangıç için en basit, en kolay ulaşılabilen duyuma, rahat olmayan duruş şekilleri yoluyla ulaşılabilir. Şu anda daha önce hiç oturmadığım bir şekilde oturuyorum. Bir süre için hiçbir sorun yok fakat bir süre sonra bir ağrı ortaya çıkıyor; bacaklarımda garip, alışılmadık bir duyum ortaya çıkıyor. Bu ağrının zarar verici olmadığını ve zararlı hiçbir sonuca yol açmayacağını biliyorum, fakat yine de alışılmadık ve bu yüzden de hoş olmayan bir duyum bu.

En iyisi, hakkında konuşacağım duyumları daha iyi anlamak için şu andan itibaren hepimiz rahatsız bir oturuş şeklini hayal edin.

Şu anda bu rahatsız duruşumu değiştirmek için sürekli olarak kımuldanmak, bacaklarımı hareket ettirmek dürtüsüne sahibim. Fakat şu an için bu duruma katlanma, başım dışında bütün bedenimi "durdurma" görevini üstlendim.

Şimdi ise kendini hatırlama konusunu tamamen unutmak istiyorum. Şu anda geçici bir süre için bütün dikkatimi, bütün düşüncelerimi kendimi otomatik ve şuursuz bir şekilde duruşumu değiştirmemeye konsantre etmek istiyorum.

Gelin şimdi dikkatimizi söyleyeceğim şeylere yönelteyim: İlk başta bacaklar ağrımaya başlıyor, sonra bu duyum daha da fazlalaşmaya başlıyor ve ağrı duyulan bölge giderek büyüyor. Şimdi bırakın dikkatiniz arkanıza geçsin. Özel bir duyumun biriktiği bir yer var mı? Bunu ancak

kendini gerçekten rahatsız, alışılmadık bir duruş içinde hayal edebilen biri duyumsayabilir.

Şimdi bedenimde, özellikle de belirli yerlerde hoş olmayan bir duyum ortaya çıktığında kendi kendime şöyle düşünmeye başlıyorum: "Keşke. Keşke bunu sık sık hatırlayabilsem, kendimi hatırlamak için gerekli olanı hatırlayabilsem. Keşke! Sen—bu ben'im, bu benim bedenim." Sonra bedenime diyorum ki: "Sen. Sen—ben. Sen aynı zamanda bensin. Keşke!"

Bedenimim şu anda deneyimlemekte olduğu bu duyumların —ve buna benzer her duyumun— bana hatırlatmalarını diliyorum. "Keşke! Sen bensin. Keşke! Hatırlamayı, kendimi hatırlamayı istediğimi mümkün olduğunca sık hatırlamayı diliyorum."

Bacaklarım artık uyuştı. Kalkıyorum.

"Hatırlamak istiyorum."

Hadi diğer hatırlamak isteyenler de ayağa kalksınlar. "Sık sık hatırlamak istiyorum."

Bütün bu duyumlar bana hatırlatacak.

Şimdi duyumlarımız farklı derecelerde değişmeye başlayacaklar. Bırakın bu duyumlardaki her bir derece, her bir değişim bize kendimizi hatırlamayı hatırlatsın. Düşünün, yürüyün. Yürüyün ve düşünün. Rahatsız halim artık geçti.

Şimdi başka bir duruşu hayal ediyorum.

Birinci: *Ben*, ikinci: *kendimi*, üçüncü: *hatırlamak*, dördüncü: *istiyorum*.

Ben: basitçe "ben" zihinsel olarak.

İstek: hissediyorum. Şimdi kendinize yarın için bir ödev hazırlarken bedeninizde ortaya çıkan titreşimleri hatırlayın. Yarın ödevinizi yerine getirirken ortaya çıkacak olana benzer bir duyum şu an içinizde daha düşük bir de-

recede ortaya çıkmalıdır. Bu duyumu hatırlamak istiyorum. Örneğin gidip biraz uzanmak istiyorum. Bunu düşünürken hoş bir duyum deneyimliyorum. Bu hoş duyumu şu anda bütün bedenimde, daha düşük bir derecede deneyimlemekteyim. Eğer kişi dikkatini verirse içinde bu titreşimi açık bir şekilde görmesi mümkündür. Bunu başara-bilmek için bedeninde ne türden duyumların ortaya çıktığına dikkat etmesi gerekir. Şu an için zihinsel isteğin yarattığı duyumun tadını anlamamız gerekiyor.

Bu dört sözcüğü söylediğinizde, yani "Ben kendimi hatırlamak istiyorum," dediğinizde, sizden birazdan hakında konuşacağım şeyi deneyimlemenizi istiyorum!

"Ben" sözcüğünü söylediğinizde başınızda, göğsünüzde, sırtınızda, o anda bulunduğunuz duruma uygun olarak tamamen sübjektif bir duyuma sahip olursunuz. "Ben"i tamamen mekanik şekilde, yalnızca bir sözcük olarak söylememeliyim, içimde bu sözcüğün oluşturduğu rezonansa dikkat etmeliyim. Yani "ben" derken içinizdeki duyumu dikkatle dinlemeli ve ne kadar sık kullanırsanız kullanın "ben" sözcüğünü bir daha asla otomatik olarak söylememeye dikkat etmelisiniz.

"Kendimi." "Kendim," dediğim zaman kendimin bütününe kastediyorum. Genellikle "kendim," sözcüğünü kullandığımda ya düşünceyi, ya duyguyu ya da bedeni kastetmeye alışmışımdır. Şimdi ise artık bütünü, atmosferi, bedeni ve onun içindeki her şeyi kastetmeliyiz.

"Hatırlamak." Hatırlamakta olan herkes göğsünün tam ortasında çok zor algılanan bir süreç yaşar.

"İstiyorum." İçinizde ortaya çıkan titreşimi bütün bedeninizle duyumsayın.

Bu dört sözcüğün tümü de kendi niteliğine ve kendi rezonans yerine sahiptir.

Eğer bu dört sözcüğün tümü de tek ve aynı yerde çınlayacak olsaydı, her birinin eşit yoğunlukta yankılanması mümkün olmayacaktı. Merkezlerimiz bir düğmeye basıldığında belirli bir zaman için akım ileten galvanik pillere benzer. Sonra durur ve galvanik pile kendini tekrar elektrikle doldurmasına olanak sağlamak için düğmenin serbest bırakılması gerekir.

Fakat merkezlerimizde enerji harcanımı bir galvanik pilden çok daha çabuktur. Söz konusu dört sözcüğü söylediğimizde bir rezonans oluşturan bu merkezlerimizin sırasıyla dinlenmeye ihtiyaçları vardır, tabii yanıt vermelerini istiyorsak. Bu çanların her birinin kendi pili vardır. "Ben," dediğim zaman bir çan yanıt verir; "kendimi," dediğimde bir diğer çan; "hatırlamak," dediğimde üçüncü bir çan ve "istiyorum," dediğimde genel çan karşılık verir.

Bir süre önce her bir merkezin kendi akümülatörü olduğu söylenmişti. Aynı zamanda makinemizin de genel bir akümülatörü vardır ve merkezlere ait olan akümülatörlerden bağımsızdır. Bu genel akümülatördeki enerji ancak bütün akümülatörler birbiri ardından belirli bir kombinasyon içinde çalıştıklarında üretilir. Bu araçlar sayesinde genel akümülatör şarj edilir. Bu durumda genel akümülatör, kelimenin tam anlamıyla bir akümülatör durumuna gelir çünkü belirli bir enerjinin harcanmadığı anlarda rezerve enerji biriktirilir ve orada depolanır.

Merkezlerimizdeki akümülatörlerin sadece harcanan kadar enerjiyle dolduğunu ve böylece onlarda, harcanmış olanın ötesinde enerji kalmadığını hepimiz biliyoruz.

Kendini hatırlama anısını uzatmak, içimizde depolanmış olan enerjiyi daha uzun süre korumakla mümkündür, tabii bu enerjiye bir depo sağlayabiliyorsak.

İKİ NEHİR

İnsan yaşamını çeşitli kaynaklardan çıkan ve farklı delere doğru akan büyük bir nehirle karşılaştırsak yararlı olabilir. Bu nehirde çeşitli yönlere bölünen sular vardır ve bir insanın yaşamını, bu yaşam nehrini oluşturan su damlalarından biriyle karşılaştırabiliriz.

İnsanların yanlış yaşayışlarından ötürü genelde dünyada insan yaşamı iki akıntıda akmak zorunda olacak şekilde yerleşmiştir. Büyük Doğa bu durumu önceden görmüş ve insanlığın ortak varoluşuna uygun düşen bir nitelik belirlemiştir. Yaşam sularının dereciklere bölündüğü yerde bir akıntıya veya diğerine girme olasılığı vardır.

Dolayısıyla insanlığın yaşamında iki yön bulunmaktadır: aktif ve pasif. Yasalar her yerde aynıdır. Bu iki yasa, bu iki akıntı devamlı olarak karşılaşırlar ve bazen birbirlerini keserlerken bazen de paralel akarlar. Fakat asla birbirlerine karışmazlar; birbirlerini desteklerler, her biri diğeri için vazgeçilmezdir.

Bu her zaman böyle olmuştur ve olacaktır.

Şimdi, bütün sıradan insanların biraradaki yaşamı bu nehirlerden biri olarak düşünülebilir ve ister bir insan isterse de başka bir canlı olsun her bir yaşam da bu nehirdeki bir damlayla temsil edilir ve nehir de kendi içinde koz-

mik zincirdeki bir bağlantıdır.

Genel kozmik yasalara uygun olarak nehir belirlenmiş bir yöne doğru akar. Bütün dönemeçleri, bütün kıvrımları, bütün bu değişimler belirli bir amaca sahiptir. Bu amaca uygun olarak her bir damla nehrin bir parçası olduğu ölçüde bir rol oynar fakat nehrin yasası bir bütün olarak bireysel damlalara kadar genişlemez. Damlaların pozisyonu, hareketi ve yönündeki değişimler tamamen rastlantısaldır. Bir damla, bir an için buradadır; bir sonraki an şuradadır; şu an yüzeydedir, bir an sonra dibi boylamıştır. Rastlantısal olarak yükselir, tesadüfen bir diğeriyle çarpışır ve düşer; bir an hızlı hareket eder, bir sonraki an yavaştır. Yaşamının kolay ya da zor olması o anda nerede bulunduğuyla bağlıdır. Ona özgü bireysel bir yasa yoktur, kişisel bir kaderi yoktur. Sadece bütün nehrin bir kaderi vardır ve bu, bütün damlalar için de müşterektir. Kişisel keder ve haz, mutluluk ve acı; o akıntıda bütün bunlar rastlantısaldır.

Fakat prensip olarak damlanın bu genel akıntıdan kaçma ve diğer, komşu nehre atlama olanağı vardır.

Bu da yine bir Doğa yasasıdır. Fakat bunu yapabilmek için damlanın, rastlantısal şokları nasıl kullanacağını ve bütün nehrin momentumunu bilmesi gerekir, böylece yüzeğe gelip, karşı tarafa atlanmanın daha kolay olacağı nehir kenarına daha yakınlaşabilir. Rüzgarı, akıntıları ve fırtınaları kullanabilmek için sadece doğru yeri değil doğru zamanı da seçebilmesi gerekir. Bu durumda damla yükselmek ve diğer nehre atlamak şansına sahip olabilir.

Diğer nehre girdiği andan itibaren damla artık farklı bir dünyada, farklı bir yaşam içindedir ve dolayısıyla farklı yasalar altındadır. Bu ikinci nehirde bireysel damlalar için geçerli olan bir yasa vardır, dalgalı gelişim yasası. Damla

yine ya üste çıkar ya da dibe gider, fakat bu kez tesadüfen değil yasa uyarınca. Yüzeğe çıkarken, damla aşama aşama daha ağır duruma gelir ve batar; dipteyken de ağırlık kaybeder ve yine yükselir. Yüzeğe yüzmek onun için iyidir, dipte kalmak ise kötü. Burada meselenin büyük kısmı yeteneğe ve çabaya dayanır. Bu ikinci nehirde çeşitli akıntılar vardır ve gerekli olan akıntıya girilmelidir. Damla, kendini hazırlamak ve başka bir akıntıya geçme olanağını edinmek için yüzeğe mümkün olduğunca uzun süre yüzmelidir.

Fakat bizler ilk nehirdeyiz. Bu pasif akıntı içinde kaldığımız sürece bizi istediği yere sürükleyecektir; bizler pasif kaldığımız sürece itilip kakılacağız ve tesadüflerin merhametine kalacağız. Bizler bu tesadüflerin köleleriyiz.

Bununla beraber Doğa bize bu kölelikten kaçma olanağını vermiştir. Dolayısıyla özgürlükten söz ettiğimizde aslında tam olarak diğer nehre atlamaktan söz etmekteyiz.

Elbette bu o kadar basit değildir, sadece istemekle öbür tarafa geçemezsiniz. Güçlü bir istek ve uzun bir hazırlık gerekir. İlk nehirdeki sizi çeken bütün o şeylerle özdeşleşmiş olarak yaşamak zorunda olacaksınız. Bu nehirde ölmelisiniz. Bütün dinler bu ölümden söz eder: "Ölmedikçe, yeniden doğamazsınız."

Bu, fiziksel ölüm anlamına gelmez. O tür ölümden yeniden doğmak zaten gerekmez çünkü eğer bir can varsa ve ölümsüzse, bedensiz de başının çaresine bakabilir. Ayrıca yeniden doğmanın amacı, kilisenin bize öğrettiği gibi kıyamet gününde Tanrı'nın huzuruna çıkmak değildir. Hayır, İsa ve bütün diğerleri yaşam içindeki bir ölümden söz ettiler, köleliğimizin nedeni olan zorbanın ölümünden, yani insanın temel özgürlüğünün koşulu olan bir ölümden söz ettiler.

Bir insan bütün yanılısamalardan ve gerçeği görmesine engel olan her şeyden yoksun bırakılsaydı –ilgilendiği şeylerden, beklentilerinden ve umutlarından yoksun kalırsaydı– o zaman bütün çabaları boşa gider, her şey boş bir duruma gelir ve ortada sadece boş bir varlık, boş bir vücut, sadece fizyolojik olarak canlı olan bir varlık kalırdı.

Bu durum “ben”in ölümü demek olurdu, onu oluşturan her şeyin ölümü. Cahillik ve deneyimsizlik nedeniyle yanlış bir şekilde biriktirilmiş olan her şeyin yıkımı olurdu. Bütün bunlar o insanın içinde sadece maddesel olarak kalır ve seçime bağlı olurdu. O zaman insan kendi seçimini yapabilir ve diğerlerinin istedikleri ona empoze edilemezdi. O insan şuurlu bir seçime sahip olurdu.

Bu zordur. Hayır, zor doğru sözcük değil. “Olanaksız” sözcüğü de yanlış çünkü prensipte bu mümkündür; sadece bunun dürüst çalışarak bir multimilyarder olmaktan bin kez daha zor olduğu söylenebilir.

Soru: İki nehir var dediniz, bir damla ilk nehirden ikincisine nasıl geçebilir?

Yanıt: Bir bilet almalıdır. Sadece gerçek bir değişme potansiyeline sahip olan bir kişinin karşıya geçebileceğini anlamak gerekir. Bu olasılık isteğe, çok özel türde güçlü bir arzuya, yani kişilikle değil de öze istemeye bağlıdır. Kendinize karşı samimi olmanın çok zor olduğunu anlamalısınız, insan gerçeği görmekten çok korkar.

Samimiyet vicdanın bir fonksiyonudur. Her insanın bir vicdanı vardır, o, normal insanların bir niteliğidir. Fakat uygarlık yüzünden bu fonksiyon kabuk bağlamış ve çalışmayı bırakmıştır, kuşkusuz ki çağrışımların çok güçlü olduğu özel durumlar dışında. O zaman kısa bir süre için

çalışır ve sonra tekrar ortadan kaybolur. Bu kısacık anlar güçlü şoklar, büyük kederler veya aşağılanmalara bağlıdır. Böyle zamanlarda vicdan, kişilik ve özle birleşir, aksi takdirde hepsi ayrı ayrıdır.

İki nehirle ilgili bu soru, bütün gerçek şeyler gibi öze atıfta bulunuyor. Özünüz sürekli; kişiliğiniz ise eğitiminiz, fikirleriniz ve inançlarınız demektir, yani çevreniz tarafından yaratılan şeyler; bunlara sahip olabildiğiniz gibi yitirebilirsiniz de. Bu konuşmaların hedefi sizin gerçek bir şeyler elde etmenize yardımcı olmaktır. Fakat şu anda bu soruyu ciddi bir şekilde sormuyoruz; öncelikle şunu sormamız gerekmektedir: "Bu soruyu sormak için kendimi nasıl hazırlamalıyım?"

Sarıyorum ki kişiliğinizde oluşan bir anlayış sizi şu anki yaşamınızdan tatmin olmamaya itti ve içinizde daha iyi bir şeyler bulma umudu oluşturdu. Size şu anda bilmediğiniz ve ilk adımı nasıl atacağınızı gösterecek bir şeyler anlatacağımı umuyorsunuz.

Genellikle "ben" dediğiniz şeyin aslında "ben" olmadığını anlamaya çalışın, pek çok "ben" vardır ve her bir "ben" in farklı bir isteği bulunmaktadır. Bunu kavramaya çalışın. Değişmek istiyorsunuz, fakat bunu acaba hangi parçanız istemektedir? Pek çok parçanız pek çok şey istemektedirler, fakat sadece bir parça gerçektir. Kendinize karşı samimi olmaya çalışmanız sizin için çok yararlı olacaktır. Samimiyet, kendi içinizdeki ayrı ayrı parçaları görmenizi sağlayacak olan kapının anahtarıdır ve gerçekten de oldukça yeni bir şey göreceksiniz. Samimi olmak için çaba harcamaya devam etmelisiniz. Her gün bir maske takarsınız, onu azar azar çıkarmalısınız.

Fakat anlaşılması gereken önemli bir şey var. İnsan

kendisinden özgürleşemez; kendisini her an gözlemleyemez; belki beş dakika için bunu yapabilir ama kendisini gerçekten tanıyabilmesi için bütün bir gününü nasıl geçireceğini bilmesi gerekir. Ayrıca insanın sadece tek bir dikkati vardır; her zaman yeni şeyler göremez, fakat bazen tesadüfen keşiflerde bulunabilir. Bu tuhaf bir durumdur; içinizde bir şey keşfettiğinizde aslında onu tekrar görürsünüz. Fakat insan mekanik olduğundan kendi zayıflığını çok nadiren görür. Yeni bir şey gördüğünüz zaman onun bir imajını elde edersiniz ve daha sonra bu şeyi doğru ya da yanlış olsun hep aynı izlenimle görmeye başlarsınız. Eğer bir kişiyi görmeden önce sesini duyarsanız onun bir imajını oluşturursunuz ve zihninizde gerçek değil de bu imaj fotoğraflanmış olur. Bizler baktığımızı çok nadiren görürüz.

İnsan, önyargılarla dolu bir kişiliktir. İki tür önyargı vardır: özün önyargısı ve kişiliğin önyargısı. İnsan hiçbir şey bilmez, otorite altında yaşar, bütün etkileri kabul eder ve onlara inanır. Bizler hiçbir şey bilmeyiz. Karşımızdaki kişinin gerçekten bildiği bir konuda mı konuştuğunu yoksa saçmaladığını mı ayırt etmekte başarısız oluruz. Bütün söylenenlere inanırız. Kendimizin olan hiçbir şeyimiz yoktur; cebimize koyduğumuz hiçbir şey bizim değildir ve biz hiçbir şeye sahip değilizdir.

Özümüzde de neredeyse hiçbir şeyimiz yoktur çünkü daha bebekliğimizden itibaren hemen hemen hiçbir şeyi kendimize mal etmemişizdir. Bazen sadece tesadüfen bir şeyler iç yapımıza girebilir.

Kişiliğimizde birikmiş belki yirmi ya da otuz tane fikre sahibizdir. Onları nereden bulduğumuzu bile unutmuşuzdur fakat bu fikirlerden biri ortaya çıktığında onu anladığımızı sanırız. Oysa o sadece beyindeki bir damgadır. Biz-

ler gerçekten köleyiz ve bir önyargının karşısına bir diğeri-
rini koyarız.

Özün de buna benzer bir etki altında kalma özelliği
vardır. Örneğin renklerden söz ettik ve herkesin çok sev-
diği özel bir rengi vardır, dedik. Bu tür düşkünlükler de
mekanik olarak elde edilmişlerdir.

Soruya dönecek olursak; ben konuyu bu şekilde alıyo-
rum. Diyelim ki size öğretmek isteyen, gerçek bilgiye sa-
hip bir  ğretmen buldunuz ve siz de öğrenmek istiyorsu-
nuz; bu durumda bile o size yardım edemez. Bunu ancak
siz doğru bir şekilde istemekteyseniz yapabilir. Bu sizin
amacınız olmalıdır; fakat bu amaç da yine çok uzaktır, si-
zi o noktaya neyin ulaştırabileceğini veya en azından ya-
kınlaştırabileceğini bulmak gerekir. Amaç bölümlere ayrıl-
malıdır. Demek ki, isteme kapasitesini amacımız olarak al-
mamız gerekiyor ve buna da ancak kendisinin hiçbir şey
olmadığını kavrayan bir insan ulaşabilir. Değerlerimizi
yeniden değerlendirmemiz gerekiyor ve bu, ihtiyaç kavra-
mı üzerinde temellendirilmelidir. Kişi bu yeniden değer-
lendirmeyi kendi başına gerçekleştiremez.

Ben size tavsiyede bulunabilirim fakat size yardım ede-
mem; Enstitü de size yardım edemez. Sadece eğer siz
Yol'daysanız yardım edebilir, fakat siz orada değilsiniz.

 nce karar vermelisiniz; Yol sizin için gerekli mi yoksa
değil mi? Bunu anlamak için neyle başlamalısınız? Eğer
ciddiyseniz bakış açınızı değerştirmeniz gerekir, yeni bir
tarzda düşünmelisiniz, mümkün olan amacınızı bulmalı-
sınız. Bunu tek başınıza yapamazsınız, size yardım edebi-
lecek olan bir arkadaşınızı ağırmalısınız -herkes yardım
edebilir- fakat özellikle iki arkadaş değerlerini yeniden
değerlendirmede birbirlerine yardım edebilirler.

Hemen samimi olabilmek çok zordur, fakat eğer dener-seniz yavaş yavaş gelişirsiniz. Samimi olabildiğinizde, korkmakta olduğunuz şeyleri ben size gösterebilir veya görmenize yardımcı olabilirim ve siz de kendiniz için ne-yin gerekli ve yararlı olduğunu anlarsınız. Bu değerler gerçekten de değişebilir. Zihniniz her gün değişebilir fakat özünüz olduğu gibi kalır.

Fakat bir risk vardır. Hem de bu zihin hazırlığı sonuç vermesine rağmen. Bir insan bazen kendisi için veya en azından zihinsel huzuru için çok kötü olan bir şeyi özüy-le hissedebilir. Bir şey hissetmiştir ve her ne kadar unutsa da bu geri dönebilir. Eğer bu duygu çok güçlüyse çağrı-şımlarınız size onu hatırlatıp duracaktır, eğer gerçekten şiddetliyse benliğinizin yarısı bir yerde diğer yarısı başka bir yerde olacaktır ve asla rahat edemeyeceksiniz. Bu an-cak bir insan gerçek bir gelişme olasılığına ve şansına sa-hipse iyidir. Bu ciddi bir risktir. Koltuğunuzu değiştirme-yi düşünmeden önce konuyu çok dikkatli bir şekilde ele alacak ve iki tür koltuğu da inceleyecek kadar akıllı dav-ranmalısınız. Mutlu insan her zamanki koltuğunda oturan insandır. Meleklerin koltuğunda oturan insan ise bin kez daha mutludur, öte yandan hiç koltuğu olmayan insan da en mutsuz olandır. Karar vermelisiniz, buna değer mi? Koltukları inceleyin, değerlerinizi yeniden değerlendirin.

İlk amaç, diğer her şeyi unutmaktır, sadece arkadaş-ınızla konuşun, koltukları inceleyin ve çalışın. Fakat sizi uyarıyorum, bakmaya başladığınızda şu andaki koltuğu-nuzda çoğunlukla kötü şeyler bulacaksınız.

Bir dahaki sefere, eğer yaşamınız hakkında ne karar ve-receğinizle ilgili olarak zihninizi düzenlemiş olursanız, bu konu hakkında farklı bir tarzda konuşabilirim. Kendinizi görmeye çalışın çünkü siz kendinizi tanıyorsunuz. Şu

riskin farkında olmalısınız; kendisini görmeye çalışan bir insan çok mutsuz olabilir çünkü görecekları çoğunlukla kötüdür, değiştirmek isteyeceği şeylerdir ve değişim çok zordur. Başlamak kolaydır fakat bir kez koltuğunuzu bıraktınız mı başka bir tane edinmek çok zordur ve bu büyük mutsuzluğa neden olabilir. Herkes vicdan azabını tanıır. Şu anda sizin vicdanınız göreceli, fakat değerlerinizi değiştirdiğiniz zaman artık kendinize yalın söylemeyi bırakmak zorunda kalacaksınız. Bir şeyi gördüğünüzde başka bir şeyi de görmek çok daha kolaylaşır ve gözlerinizi kapatmak çok daha zor duruma gelir. Ya bakmaktan vazgeçmelisiniz ya da risk almaya razı olmalısınız.

İki tür sevgi vardır: ilki bir kölenin sevgisi, diğeri de çalışmayla elde edilmesi gereken. İlkinin hiçbir değeri yoktur, sadece ikincisinin, yani çalışma yoluyla elde edilen sevginin bir değeri vardır. Bu, bütün dinlerin hakkında konuştuğu sevgidir.

Sadece "o" sevdiğinde severseniz, bu size bağlı değildir ve hiçbir değeri yoktur. Bu, kölenin sevgisi dediğimiz şeydir. Sevmemeniz gerektiği zaman bile seversiniz. Koşullar, mekanik olarak sizi sevmeye yöneltir.

Gerçek sevgi dinsel sevgidir; hiç kimse bu sevgi ile doğmamıştır. Bu sevgi için çalışmanız gerekir. Bazıları bunu daha çocukluklarından itibaren bilirler, diğerleriyse ancak yaşlandıklarında anlarlar. Bir insan gerçek sevgiye sahipse, bunu yaşamı sırasında elde etmiştir. Fakat bunu öğrenmek çok zordur. Ayrıca doğrudan doğruya insanlar üzerinde öğrenmeye başlamak da olanaksızdır.

Farklı türlerde sevgi olabilir. Hangi tür sevgiden söz ettiğimizi anlamak için onu tanımlamak gerekiyor.

Şu anda yaşam sevgisinden söz etmekteyiz. Her nerede yaşam varsa; bitkilerle başlayarak (çünkü onların yaşamları vardır), hayvanlar dahil olmak üzere tek kelimeyle nerede yaşam varsa orada sevgi var demektir. Her bir yaşam Tanrı'nın bir temsilcisidir. Temsilciyi görebilen bir insan temsil edilmekte Olan'ı da görecektir. Her yaşam

sevgiye duyarlıdır. Şuur taşımayan çiçekler bile onları sevip sevmediğinizi anlarlar. Şuursuz yaşam bile insana bir şekilde tepki verir ve o insandan aldığı reaksiyonlara göre tekrar ona karşılık verir.

Ne ekersen onu biçersin, fakat bu, buğday ekersen buğday biçersin anlamına gelmez sadece. Mesele nasıl ektiğindir. Sonuçta saman da elde edebilirsin. Farklı kişiler aynı toprakta aynı tohumları ekip farklı sonuçlar alabilirler. Fakat bunlar sadece tohumdur. İnsan, içine ekilmiş olan şeye karşı bir tohumdan daha duyarlıdır. Hayvanlar da çok duyarlıdır tabi, fakat yine de insandan daha az. Örneğin X. hayvanlara bakmakla görevlendirilmiş olsun. Bir süre sonra hayvanlar hastalanır ve ölür, tavuklar daha az yumurtlar vs. Eğer onu sevmezseniz bir inek bile daha az süt verir. Aradaki fark şaşırtıcıdır.

İnsan, bir inekten daha duyarlıdır fakat şuursuzca. Eğer bir insana karşı antipati duyuyor veya ondan nefret ediyorsanız, bunun tek nedeni birilerinin sizin içinize kötü bir şeyler ekmiş olmasıdır. Komşusunu sevmeyi öğrenmek isteyen bir kişi önce bitkileri ve hayvanları sevmeye çalışmakla başlamalıdır. Yaşamı sevmeyen bir kişi Tanrı'yı da sevmez. Doğrudan doğruya bir insanı sevmeye çalışmakla başlamak olanaksızdır çünkü diğer kişi de sizin gibidir, sizi arkanızdan vuracaktır. Fakat bir hayvan sessizdir ve kendini size teslim eder. Bu yüzden pratik yapmaya hayvanlarla başlamak daha kolaydır.

Kendi üzerinde çalışan bir kişinin, içindeki değişimin ancak dış dünyaya olan tutumunu değiştirdiğinde mümkün olabileceğini anlaması çok önemlidir. Genelde neyin sevilmesi, neyin sevilmemesi gerektiğini bilmeyiz çünkü bunların hepsi de görecelidir. Çoğu zaman bir ve aynı şey

hem sevilir hem de sevilmez; fakat sevmemiz ve sevmemiz gereken objektif şeyler de vardır. Dolayısıyla iyi ve kötü olarak adlandırdığımız şeyleri unutmak ve yalnızca kendi seçiminizi yapmayı öğrendiğinizde harekete geçmeye başlamak, daha verimli ve pratiktir.

Eğer kendi üzerinizde çalışmak istiyorsanız, kendi içinizdeki farklı tutumları incelemelisiniz. İnkâr edilemeyecek kadar kötü olan şeylerin dışında, kendi üzerinizde şu şekilde çalışmalısınız: Eğer gülü seviyorsanız, onu sevmeye çalışın; eğer sevmiyorsanız, sevmeye çalışın. En iyisi bitkiler dünyasıyla başlamaktır; yarından itibaren bitkilere daha önce hiç bakmadığınız bir gözle bakmayı deneyin. Her insan belirli bazı bitkiler tarafından çekilir, diğerleri tarafından çekilmez. Belki de buna şimdiye kadar hiç dikkat etmemişizdir. Önce bakmalısınız, sonra onun yerine bir başkasını koyun ve bu çekilişin ya da itilişin nedenini anlamaya çalışın. Herkesin bir şeyler hissedeceğinden veya duyumsayacağından eminim. Bu şuur dışı düzeyde yer alan bir süreçtir ve zihin bunu göremez, fakat eğer şuurlu bir şekilde bakmaya başlarsanız pek çok şey göreceksiniz, pek çok şey keşfedeceksiniz. Bitkilerin de kendi aralarında, tıpkı insanlarda olduğu gibi ilişkileri vardır; ayrıca bitkilerle insanlar arasında da ilişkiler söz konusudur, fakat bunlar zaman zaman değişir. Yaşayan her şey birbirine bağlıdır. Bu durum yaşamakta olan her şeyi kapsar. Her şey birbirine bağlıdır.

Bitkiler bir insanın haletine etki eder ve bir insanın haleti de bir bitkinin haletine etki eder. Yaşadığımız sürece deneyler yapacağız. Bir saksıda yaşayan bitkiler bile haletine göre yaşayacak veya ölecektir.

Soru: Öğretinizde özgür iradenin bir yeri var mı?

Yanıt: Özgür irade gerçek Ben'in, yani Efendi olarak adlandırdığımızın bir işlevidir. Bir Efendiye sahip olan kişinin, iradesi de vardır. Sahip olmayanın ise hiçbir iradesi yoktur. Günlük konuşmada irade olarak adlandırılan şey isteklilik ve isteksizlik arasındaki bir ayarlamadan ibarettir. Örneğin zihin bir şey ister ve hissi bunu istemez; eğer zihin histen daha güçlüyse kişi zihnine uyar. Tersî söz konusu olduğunda ise hislerine uyacaktır. Sıradan insanda "özgür irade" denilen şey budur. Sıradan bir insan bir an zihni tarafından yönetilirken, bir sonraki an hisleri, başka bir an ise bedeni tarafından yönetilir. Çoğunlukla otomatik aygıttan gelen buyruklara uyar; bundan bin kez daha fazla olmak üzere de cinsellik merkezi tarafından buyruk altına alınır.

Gerçek irade ancak her zaman tek bir Ben her şeyi yönettiğinde, ancak o kişi bir Efendiye sahip olduğunda söz konusu olabilir. Sıradan bir insanda Efendi yoktur; araba sürekli olarak yolcu değiştirir ve her yolcu kendisini ben olarak adlandırır.

Bununla birlikte özgür irade bir gerçekliktir, gerçekten mevcuttur. Fakat bizler, bu durumumuzla, ona sahip değiliz. Ona ancak gerçek bir insan sahip olabilir.

Soru: Özgür iradeye sahip olan hiç kimse yok mudur?

Yanıt: Ben insanların çoğunluğundan söz ediyorum. Özgür irade sıradan bir olgu değildir. Sadece istemekle elde edilemez, gidip de bir dükkandan satın alamazsınız.

Soru: Öğretinizin ahlak konusundaki tavrı nedir?

Yanıt: Ahlak sübjektif veya objektif olabilir. Objektif ahlak dünyanın her yerinde aynıdır; sübjektif ahlak ise her yerde farklıdır ve herkes onu farklı bir şekilde tanımlar; bir insan için iyi olan bir diğeri için kötüdür ya da tam tersi. Ahlak iki ucu olan bir sopadır, bu yana da çevrilebilir öbür yana da.

İnsan yerküre üzerinde yaşamaya başladığı andan itibaren, Adem'den bu yana –Tanrı'nın, Doğanın ve bütün çevremizin de yardımıyla– aşamalı biçimde içimizde bir organ biçimlendi, işlevi vicdan olan bir organ. Her insanda bu organ mevcuttur ve vicdanı tarafından yönlendirilen herkes otomatik olarak On Emir ile uyum içinde davranır. Eğer vicdanımız net ve saf olsaydı ahlak hakkında konuşmamıza hiç gerek kalmazdı. O zaman şuurlu ya da şuursuz olarak herkes bu iç sesin emirlerine göre davranırdı.

Vicdan iki uçlu bir sopa değildir. Neyin iyi neyin kötü olduğu hakkında içimizde çağlar boyunca biçimlenmiş olan, oldukça kesin bir kavrayıştır. Ne yazık ki çoğu zaman, pek çok nedenle bu organ bir tür kabukla örtülür.

Soru: Bu kabuğu ne kırabilir?

Yanıt: Sadece yoğun acılar veya şoklar kabuğa nüfuz edebilir, işte o zaman vicdan konuşmaya başlar; fakat bir süre sonra insan yine sakinleşir ve organın üzeri bir kez

daha kapatılır. Organın otomatik olarak örtülmemiş bir şekilde kalması için güçlü bir şok gerekir.

Örneğin bir insanın annesi ölür. İçgüdüsel olarak vicdan o kişinin içinde konuşmaya başlar. Annesini sevmesi, onunla gurur duyması ve onu aziz düzeyinde tutması her erkeğin görevidir fakat bir erkek çok nadiren iyi bir evlattır. Annesi öldüğünde bir erkek ona nasıl davrandığını hatırlar ve vicdan azabı duymaya başlar. Fakat kısa süre sonra bunları unuttur ve yine bildiği şekilde yaşamaya devam eder.

Vicdanı olmayan bir kişi ahlaklı olamaz. Neyi yapmam gerektiğini biliyor olabilirim ama zayıflığım yüzünden onu yapmaktan kendimi alıkoyamam. Söz gelimi, biliyorum ki -bana doktorum söyledi- kahve benim için zararlı. Fakat canım kahve istediğinde sadece kahveyi hatırlıyorum. Sadece canım kahve istemediği zamanlarda doktorla aynı fikirde oluyorum ve içmiyorum.

Ahlak konusunu unutmamalısınız. Ahlak üzerine yapılan konuşmalar sadece boş konuşmalardır.

Sizin amacınız içsel ahlaklıdır. Sizin amacınız Hristiyan olmaktır. Fakat bunu başarabilmek için, önce yapabilme gücünüz olmalıdır, oysa siz yapamıyorsunuz. Yapabiliyor olduğunuzda Hristiyan da olacaksınız.

Fakat tekrar ediyorum, dışsal ahlak her yerde farklıdır. Kişi diğerleri gibi davranmak zorundadır ve atasözünde de denildiği gibi, "Roma'dayken Romalılar gibi davran". İşte bu, dışsal ahlaklıdır.

İçsel ahlaka ulaşabilmek için kişi yapabilme gücüne sahip olmalıdır ve bunun için de bir Ben'e sahip olmak zorundadır. Gerekli olan ilk şey içsel şeyleri dışsal olanlardan ayırmaktır, tıpkı içsel ve dışsal düşünme konusunda söylediklerim gibi.

Örneğin, ben burada oturmaktayım ve her ne kadar ba-

caklarımı altına alarak oturmaya alışkın olsam da burada hazır bulunan diğer insanların da fikirlerini dikkate alarak, onların neye alışkın olduklarını da düşünerek ben de onlar gibi oturuyorum ve bacaklarımı sarkıtıyorum.

Şu anda biri, bana kınayan bir bakış yöneltiyor. Bu benim duygularımda hemen karşı çağrışımlar başlatıyor ve rahatsız oluyorum. Kendimi tepki göstermekten, yani içsel kale almaktan alıkoyamayacak kadar zayıfım.

Veya örneğin, kahvenin benim için zararlı olduğunu bilsem de eğer içmezsem konuşamayacağımı çünkü kendimi çok yorgun hissedeceğimi biliyorum. Böylece bedenimi dikkate alıyor ve kahveyi içiyorum, bunu bedenim için yapıyorum.

Bizler genellikle bu şekilde yaşarız; içimizde ne hissediyorsak dışarıda da onu ortaya koyarız. Fakat iç ile dış arasında bir sınır hattı kurulmalıdır ve kişi herhangi bir şeye karşı içsel olarak tepki göstermekten kaçınmayı, dış etkileri kale almamayı öğrenmelidir. Örneğin nazik olmak zorunda olduğumuzda, gerekirse şu anda olduğumuzdan daha nazik olmayı bile öğrenmeliyiz. Her zaman içeride olan şeyin artık dışarıda olması gerektiği ve dışarıda olan şeyin de içeride olması gerektiği söylenebilir.

Ne yazık ki bizler her zaman tepki gösteririz. Örneğin kızgınsam içimdeki her şey, yani her açığa çıkardığım şey de kızgındır. Kızdığım zaman nazik olmayı öğrenebilirim, fakat içimde her şey hala aynıdır. Oysa sağduyumu kullırsam bana kınayıcı bir bakış fırlatan birine niçin kızayım ki? Belki de bunu sadece aptallığından yapmaktadır. Ya da belki biri onu benim aleyhime döndürmüştür. O aslında başka birinin fikrinin kölesidir, bir otomattır, başka birinin fikirlerini tekrarlayan bir papağandır. Yarın fikrini değiştirebilir. Her ne kadar bu insan zayıf biriye de, eğer ben de

kızmuşsam ondan daha da zayıfım demektir ve ona kızdığım için diğ rleriyle ilişkimi mahvedebilirim, böylece pileyi deve yapmuş olurum.

şunu anlamalı ve kesin bir kural olarak benimsemelisiniz: Diğ r insanların fikirlerine dikkat etmemeniz gerekmektedir, çevrenizdeki insanlardan  zg r olmalısınız. İçinizde  zg r olduğunuzda onlardan da  zg r olacaksınız.

Bazen dışsal olarak rahatsız bir durumdaymuşsınız gibi davranmanız gerekli olabilir. Örneğın kızgınmuşsınız gibi görünmeniz gerekebilir. Eğer bir yanağınıza vurulmuşsa, bu, mutlaka diğ r yanağınızı da uzatmanız gerektiği anlamına gelmez. Bazen daha da şiddetli bir şekilde karşılık vermeniz gerekebilir. Fakat içsel olarak aynı şey söz konusu olmamalıdır.

Eğer içsel olarak  zg rseniz bazen biri yanağınıza vurduğunda diğ r yanağınızı da uzatmanızı gerektiren durumlar olabilir. Bu, kişinin karakterine bağlıdır. Bazen karşınızdaki kişi bu dersi yüzyıl geçse de unutamaz.

Bazen karşılık vermek gerekir, bazense gerekmez. Kendinizi içinde bulunduğunuz koşullara ayarlamalısınız. İçsel ağrışımlarınızı ayırma tabi tutmalısınız. O zaman her bir düşünceyi ayırabilir ve kavrayabilirsiniz, fakat bunu başarabilmek için sormak ve niçin diye düşünmek gerekir. Eylemin seçimi ancak kişi kendi içinde  zg rse mümkündür. Sıradan bir insan seçim yapamaz, durumun eleştirel bir değerlendirmesini yapamaz; böyle birinin dışsalı, iselidir. Tarafsız olmayı, her eylemi sorgulamayı ve analiz etmeyi öğrenmek gerekir. Bir insan o zaman adil olabilir. Tam eylem anında adil olmak daha sonra olmaktan yüz kez daha değerlidir. Bunu başarabilmek için çok şey gerekir. Tarafsız bir tutum içsel özgürlüğün temelidir,  zg r iradeye giden ilk adımdır.

Soru: Vicdanı uyanık durumda tutmak için sürekli acı çekmek gerekli midir?

Yanıt: Acı çekme çok farklı şekillerde olabilir. Acı çekmek de iki uçlu bir değnektir. Bir ucu meleğe diğeri ise şeytana götürür. Sarkacın salınımını gözünüzün önüne getirmelisiniz, büyük acılardan sonra doğru orantılı olarak büyük reaksiyon vardır. İnsan çok karmaşık bir maki-nedir. Her iyi yolun yanı başında bir de kötü yol vardır. Her bir şey daima bir diğeriyle yan yanadır. Ortada az iyilik varsa, az da kötülük vardır; eğer çok iyilik varsa çok da kötülük vardır. Acı çekme konusunda aynısı geçerlidir, insanın kendisini yanlış yolda buluvermesi kolaydır. Acı çekmek kolaylıkla zevkli duruma gelebilir. Size bir yumruk vurulsa canınız yanar; ikinci seferde canınız daha az yanacaktır; ellinci kez vurulduğunda ise neredeyse artık vurulmasını kendiniz istersiniz. İnsan her zaman tetikte olmalıdır, her bir an neyin gerekli olduğunu bilmelidir çünkü her an yoldan çıkıp bir hendeğe yuvarlanabilir.

Soru: Vicdanın, ben'in sahip olduklarıyla ilintisi nedir?

Yanıt: Vicdan bu konuda sadece zaman kazandırmak açısından yardımcı olur. Vicdan sahibi bir insan sakindir; sakin olan biri çalışmak için kullanabileceği zamana sahip demektir. Bununla beraber, vicdan bu amaca yalnızca başlangıçta hizmet eder, daha sonra başka bir amaca hizmet eder.

KORKULAR - ÖZDEŞLEŞME

Bazen insan tekrar tekrar hep aynı konu, aynı memnuniyetsizlik çevresinde dönüp duran düşünceler arasında kaybolur. Oysa bunlar realitede hiç gerçekleşmez, gerçekleşemez.

Hastalıklar, hoşnutsuzluklar, kayıplarla ilgili bu önsüzler çoğu kez insanı o kadar etkisi altına alır ki uyanık rüya haline gelirler. Bu kişiler gerçekte olanları görüp duymayı bırakır ve eğer birisi onlara bu önsüzlerinin ve korkularının temelsiz olduğunu kanıtlamayı başaracak olursa, o zaman belirli bir düş kırıklığı bile duyarlar, sanki böylece güzel bir beklentiden yoksun bırakılmış gibidirler.

Çoğu kez kültürlü bir çevrede kültürlü bir yaşam sürmekte olan bir kişi hayatında korkuların ne kadar büyük bir rol oynadığını fark edemez. Aslında her şeyden korkmaktadır; hizmetçilerinden, komşusunun çocuklarından, hamaldan, köşede gazete satan adamdan, taksi şoföründen, marketteki tezgahardan, sokakta karşılaştığı bir arkadaşından korkmakta ve dikkati çekmeden geçip gitmeye çalışmaktadır. Tabi buna karşılık olarak çocuklar, hizmetçiler, hamal vs. de ondan korkmaktadırlar.

Sıradan, normal zamanlarda durum böyledir, fakat şu

sıralarda içinden geçmekte olduğumuz gibi zamanlarda, bu her yanı istila eden korkular açıkça görülür duruma gelirler.

Geçen yıl meydana gelen olayların büyük bir kısmının korkuya dayandığını ve korkunun sonuçları olduğunu söylemek hiç de abartı sayılmaz.

Şuurdışı korku, uykunun çok karakteristik bir özelliğidir.

Kişi çevresini saranlar tarafından ele geçirilmiştir çünkü çevresindekilerle ilişkilerine asla yeterince objektif bir şekilde bakamamaktadır.

Asla kendisini bir kenara çekip de o anda neyin kendisini çektiğini veya ittiğini görmeye çalışmamaktadır ve bunu yapamadığı için de her şeyle özdeşleşmiş durumdadır.

Bu da yine uykunun bir özelliğidir.

Diyelim ki bazı bilgiler almak gibi belirli bir amaçla birisiyle bir konuşma yapmaya başlıyorsunuz. Bu amaca ulaşmak istiyorsanız, kendinizi gözlemeyi asla bırakmamalısınız, böylece ne istediğinizi hatırlar, kenara çekilir ve hem kendinize hem de konuşmakta olduğunuz kişiye bakabilirsiniz. Ama bunu yapamazsınız. On konuşmanın dokuzunda, konuşmayla özdeşleşecek ve istediğiniz bilgiyi edinmek yerine, siz karşınızdaki kişiye aslında anlatmaya hiç de niyetiniz olmayan şeyleri anlatacaksınız.

İnsanların, korku tarafından nasıl yönetildiklerine dair hiçbir fikirleri yok. Bu korku kolay bir şekilde tanımlanamaz. Çoğu kez bu, olabilecek kötü şeylerin korkusudur, başka bir insanın bizim hakkımızda ne düşüneceği korkusudur. Bazen de bu korku neredeyse bir cinnet haline gelir.

İnsan iki kategoriye ayrılabilir olan pek çok tesire maruz kalmaktadır. İlk olarak kimyasal ve fiziksel nedenlerden kaynaklananlar, ikinci olarak ise kökeni çağrışımsal olan ve içinde bulunduğumuz durumun bir sonucu olanlar.

Fiziksel-kimyasal tesirler doğadaki maddedir ve yeni bir şey meydana getiren iki maddenin karışımının sonucudur. Bunlar bizden bağımsız olarak ortaya çıkarlar.

Örneğin bir kişinin emanasyonları benimkilerle birleşebilir ve bu karışım yeni bir şey meydana getirir. Ayrıca bu sadece dışsal emanasyonlar için geçerli değildir; aynı şey insanın içinde de meydana gelir.

Belki belirli biri sizin yanınızda oturduğunda kendinizi rahat veya huzursuz hissettiğinizi fark etmişsinizdir. Ortada bir akort yoksa kendimizi huzursuz hissederiz.

Her insanda farklı türden emanasyonlar bulunur ve bunların çeşitli birleşimlere olanak sağlayan kendi yasaları vardır.

Bir merkezin emanasyonları bir diğer merkezin emanasyonlarıyla çeşitli birleşimler meydana getirir. Bu tür birleşim kimyasaldır. Emanasyonlar, çay ya da kahve içmiş olmanıza göre bile değişkenlik gösterirler.

Çağrışımsal etkiler ise oldukça farklıdır. Biri beni iter veya karşımda ağlarsa, benim üzerimde ortaya çıkan aksi-

yon mekaniktir. Bu bir anıyı tazeler ve bu anı veya çağrışım içimde başka çağrışımlara neden olur vs. Bu şok yüzünden duygularım, düşüncelerim değişir. Böyle bir süreç kimyasal değil mekaniktir.

Bu iki tür tesir bize yakın olan şeylerden gelirler. Fakat yerküreden, diğer gezegenlerden, güneşten gelen başka tesirler de vardır ve buralarda farklı bir düzendeki yasalar işlemektedir. Bu büyük varlıkların pek çok etkileri söz konusudur, fakat biz tamamıyla küçük şeylerin etkisi altındaysak bunlar bize ulaşamaz.

Önce fiziksel-kimyasal etkilerden söz edelim. İnsanın birkaç merkezi olduğunu söylemişim. Ayrıca arabadan, attan, sürücüden, şafttan, dizginlerden ve esiri maddeden söz etmişim. Her şeyin kendi emanasyonları ve atmosferi vardır. Her atmosferin niteliği diğerlerinden farklıdır çünkü her biri farklı bir kökene, farklı niteliklere ve farklı bir içeriğe sahiptir. Birbirlerine benzerler ama maddelerinin titreşimleri farklılık gösterir.

Araba, yani bedenimiz kendi özel nitelikleri olan bir atmosfere sahiptir.

Hislerim de bir atmosfer meydana getirir ve emanasyonları uzun bir mesafe katedebilir.

Çağrışımlarımın bir sonucu olarak düşündüğümde, sonuç, üçüncü türden emanasyonlardır.

Arabada boş bir yer yerine bir yolcu bulunduğunda emanasyonlar değişiktir, sürücünün emanasyonlarından farklıdır. Tabi yolcu bir budala değilse, bir felsefesi varsa, bütün düşündüğü viski değilse!...

Demek ki her insanın dört tür emanasyonu olabilir, fakat bu zorunlu değildir. Bazı emanasyonlardan daha fazla, diğerlerinden daha az olabilir. İnsanlar bu bakımdan

farklıdır; ayrıca aynı kişi bile değişik zamanlarda farklı olabilir. Ben kahve içtim ama o içmedi; atmosfer farklıdır. Ben sigara içiyorum ama o içmiyor.

Her zaman karşılıklı etkileşim söz konusudur, benim için bazen iyidir, bazen de kötü. Her bir dakika şöyle veya böyleyimdir ve çevremde de aynı şey geçerlidir. Ayrıca içimdeki tesireler de değişmektedir. Ben hiçbir şeyi değiştiremem. Ben bir köleyim. İşte bu etkileri ben fiziksel-kimyasal olarak adlandırıyorum.

Öte yandan, çağrışımsal tesirler oldukça farklıdır. Önce benim üzerimdeki çağrışımsal tesirlerden "şekli" ele alalım. Şekil beni etkiler. Belirli bir şekli görmeye alışmışım, göremediğim zaman korkarım. Benim çağrışımlarıma ilk şoku şekil verir. Örneğin güzellik aynı zamanda bir şekildir. Gerçekte biz şekilleri oldukları gibi göremeyiz, sadece bir imaj görürüz.

Bu çağrışımsal tesirlerin ikincisi hislerimdir, sempatilerim ve antipatilerimdir.

Sizin hisleriniz beni etkiler ve benim hislerim de buna karşılık gelecek şekilde tepki gösterir. Fakat bazen durum farklı gelişir. Bu, kombinasyonlara bağlıdır. Ya siz bana tesir edersiniz ya da ben size. Bu tesir "ilişki" olarak adlandırılabilir.

Çağrışımsal tesirlerin üçüncüsü "ikna" veya "telkin" olarak adlandırılabilir. Örneğin bir kişi diğerini kelimelerle ikna eder. Biri sizi ikna eder, siz de bir başkasını ikna edersiniz. Herkes ikna eder, herkes telkinde bulunur.

Bu çağrışımsal tesirlerin dördüncüsü bir insanın diğeri üzerindeki üstünlüğüdür. Burada şeklin veya duygunun hiçbir tesiri olmayabilir. Siz belirli bir kişinin daha zeki, daha varlıklı olduğunu, belirli şeyler hakkında konuşabil-

diğini; kısacası özel bir şeye, bir otoriteye sahip olduğunu biliyor olabilirsiniz. Bu sizi etkiler çünkü sizden üstündür ve bu, hiçbir his olmadan meydana gelir.

Öyleyse sekiz tür tesir bunlardır. Bunların yarısı fiziksel-kimyasal, diğer yarısı ise çağrışımsaldır.

Bunlara ek olarak bizi çok ciddi şekilde etkileyen başka tesirler de söz konusudur. Yaşamımızın her anı, her his ve düşünce gezegensel tesirlerle renklenir. Biz bu tesirlerin de kölesiyiz.

Bu konuya sadece kısaca değineceğim ve sonra tekrar ana konumuza döneceğim. Ne hakkında konuşmakta olduğumuzu unutmayın. İnsanların çoğu tutarsızdır ve sürekli olarak konudan uzaklaşırlar.

Yerküre ve bütün diğer gezegenler sürekli hareket halindedir ve her birinin farklı bir hızı vardır. Bazen birbirlerine yaklaşır bazen de uzaklaşırlar. Karşılıklı etkileşimleri bu şekilde ya daha yoğunlaşır ya daha zayıflar ya da hatta birbirlerini söndürürler. Genel olarak konuşursak, yerküre üzerindeki gezegensel tesirler sırayla birbirlerinin yerini alırlar: Şimdi bir gezegen etki etmektedir, sonra bir başkası, daha sonra da bir üçüncüsü vs. İleride her gezegenin tesirini ayrı ayrı inceleyeceğiz, fakat şu an için size genel bir fikir verebilmek amacıyla hepsini birarada ele alacağız.

Bu tesirleri şematik olarak şu şekilde resimleyebiliriz: Yerkürenin tepesine asılmış büyük bir tekerlek düşünün, tekerleğin kenarlarına yedi veya dokuz tane kocaman renkli ışıldak sabitlenmiş olsun. Tekerlek dönmekte ve yerküreye doğru bir an ışıldaklardan birinin, bir sonraki an ise diğerinin ışığı düşmektedir. Bu yüzden belirli bir anda yeryüzü onu aydınlatan belirli bir projektörün ışığı

ğıyla renklenmektedir.

Yerkürede doğan bütün varlıklar doğum anlarında egemen olan ışıkla renklenirler ve bu rengi bütün yaşamları boyunca korurlar. Tıpkı nedensiz sonuç olamayacağı gibi, sonuçsuz da neden olamaz. Aslında gezegenler hem genelde insanoğlunun yaşamı hem de her bir bireyin yaşamı üzerinde muazzam bir tesire sahiptirler. Bu tesiri anlamamak modern bilimin büyük bir yanlışlığıdır. Diğer taraftan bu tesir modern "astrologların" bizi inandırmak istedikleri kadar da büyük değildir.

İnsan üç tür maddenin etkileşiminin bir ürünüdür: pozitif (dünyanın atmosferi), negatif (mineraller, metaller) ve üçüncü bir birleşim olan ve dışarıdan gelerek bu iki maddeyle karşılaşan gezegensel tesirler. Bu nötrleştirici güç her yeni doğan yaşamı renklendiren gezegensel tesirdir. Bu renkleniş o varlığın bütün yaşamı boyunca kalır. Eğer söz konusu renk kırmızıysa o zaman bu yaşam kırmızıyla buluşur, onunla uyum içinde hisseder.

Belirli renk birleşimlerinin rahatlatıcı bir etkisi vardır, diğer bazıları ise rahatsız edici bir etkiye sahiptir. Her renk, kendine özgü niteliklere sahiptir. Bu konuda bir yasa vardır; bu, kimyasal farklılıklara dayanır. Daha uygun ifadeyle, kafa dengi ve kafa dengi olmayan birleşimler mevcuttur. Söz gelimi kırmızı kızgınlığı tahrik ederken mavi sevgi uyandırır. Kavgacılık sarıya karşılık gelir. Bu yüzden, eğer ben aniden sinirlenmeye eğilimliysen bu, gezegenlerin tesiri yüzündendir.

Bu, siz veya ben gerçekten de böyleyiz anlamına gelmez, fakat olabiliriz. Daha kuvvetli tesirler de olabilir. Bazen başka bir tesir çıkagelir ve sizi dışsal tesiri hissetmekten alıkoyar; zihniniz bu tesirle öyle güçlü bir şekilde meşgul olur ki adeta zırh kuşanmış gibi olursunuz. Üstelik bu

durum sadece gezegensel tesirler için değildir. Çoğu kez uzak bir tesir size ulaşamaz. Tesir ne kadar uzaksa o kadar zayıftır. Size özel olarak gönderilmiş olsa bile ulaşmaya-bilir çünkü zırhınız onu engelleyecektir.

Kişi ne kadar gelişirse tesirlere o kadar maruz kalır. Bazen kendimizi tesirlerden özgür kılmayı istemek suretiyle, bunlardan birinden kurtulur, fakat birçok diğer tesir altına gireriz ve bu şekilde daha da az özgür duruma gelir, daha fazla köleleşiriz.

Dokuz adet tesirden söz ettik.

Her zaman her şey bize tesir eder. Her düşünce, duygu ve hareket şu ya da bu tesirin bir sonucudur. Yaptığımız her şey, bütün tezahürlerimiz bize tesir eden unsurların sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu kölelik bazen bizi utandırır, bazen de utandırmaz; bu bizim neden hoşlandığımızı bağlıdır. Bizler ayrıca hayvanlarla ortaklaşa paylaştığımız pek çok şeyin de tesiri altındayız. Bir veya iki tesirden kurtulmayı isteyebiliriz, fakat onlardan kurtulurken başka on tane edinebiliriz. Öte yandan seçme olanağımız vardır, yani bazılarını koruyup diğer bazılarından kurtulabiliriz. İki tür tesirden kurtulmak mümkündür.

Kişinin kendini fiziksel-kimyasal tesirlerden kurtarabilmesi için pasif olması gerekir. Tekrar ediyorum, bunlar beden, duyguların, düşüncelerin ve bazı insanlarda da esiri maddenin oluşturduğu atmosferin emanasyonlarına bağlı olan tesirlerdir. Bu tesirlere karşı koyabilmek için insanın pasif olması gerekir. Bu şekilde kişi bunlardan bir parça özgür olabilir. Burada cazibe yasası işlemektedir. Benzer benzeri çeker. Yani her şey kendisiyle aynı türden olanların daha fazla olduğu yere gider. Kimde çok varsa ona daha fazlası verilir. Kimde az varsa, elindeki de alınır.

Eğer ben sakinsem emanasyonlarım ağırdır, böylece başka emanasyonlar bana gelse de onları özümseyebilirim, yeter ki bunun için yerim olsun. Fakat heyecanlı bir durumdaysam yeterli emanasyonum yok demektir ve bu yüzden, olanlar da diğerlerine gidecektir.

Eğer emanasyonlar bana gelirse boş yerleri işgal ederler çünkü boşluğun olduğu yerde onlar gereklidir.

Emanasyonlar sürtüşmenin olmadığı sakin ve boş yerlerde kalırlar. Eğer hiç yer yoksa, eğer her şey doluyorsa emanasyonlar bana yine çarparlar fakat geri sekerler veya geçip giderler. Eğer sakinsem boş yerim var demektir, böylece onları alabilirim; fakat eğer doluyusam onlar beni ilgilendirmez.

İkinci tür yani çağrışımsal tesirlerden kurtulmak yapay bir mücadeleyi gerektirir. Burada geri tepme yasası işlenmektedir. Bu yasa az olan yere daha fazlasının eklenmesi, yani ilk yasanın tersidir. Bu tür tesirler aracılığıyla her şey geri tepme yasasına uygun olarak ilerler.

Demek ki bir insanın kendisini tesirlerden kurtarabilmesi için iki farklı tür tesire dair iki ayrı ilke vardır. Eğer özgür olmak istiyorsanız her bir duruma hangi ilkeyi uygulayacağınızı bilmelisiniz. Eğer cazibenin gerekli olduğu yere geri tepmeyi uygularsanız, kaybolursunuz. Pek çok kişi gerekenin tam tersini yapmaktadır. Bu iki tesiri birbirinden ayırt etmek çok kolaydır; çabucak yapılabilir.

Diğer etkilerin söz konusu olduğu durumda ise kişinin çok şey bilmesi gerekmektedir. Fakat bu iki tür tesir basittir; eğer bakma zahmetine katlanırsa, herkes bunun ne tür bir tesir olduğunu görebilir. Ama bazı insanlar, her ne kadar emanasyonların var olduğunu biliyor olsalar da, onlar arasındaki farkı bilmezler. Fakat yakından gözlenirse emanasyonları ayırt etmek kolaydır. Böyle bir çalışmaya

girişmek çok ilginçtir; kişi her gün daha büyük sonuçlar elde eder, ayırt etme konusunda bir deneyime ulaşır. Fakat bunu teorik olarak açıklamak çok zordur.

Hemen bir sonuç elde etmek ve bu tesirlerden bir anda kurtulmak mümkün değildir. Fakat çalışma ve ayırt etme herkes için mümkündür.

Değişim uzak bir amaçtır, çok zaman ve çalışma gerektirir. Fakat çalışma çok zaman almaz. Yine de eğer kendinizi değişim için hazırlarsanız daha az zor olacaktır, ayırt etme konusunda zaman yitirmeniz gerekmeyecektir.

İkinci tür veya çağrışımsal tesirler üzerinde çalışmak pratikte daha kolaydır. Örneğin şekille ilgili tesiri ele alalım. Ya siz beni ya da ben sizi etkilerim. Fakat şekil dışsaldır; hareketler, giysiler, temizlik ya da genelde söylendiği gibi "maske". Eğer anlarsanız onu kolayca değiştirebilirsiniz. Örneğin karşınızdaki kişi sizin siyah giymenizi seviyor ve bu şekilde siz ona tesir ediyorsunuz. Ya da o sizi etkiliyor. Fakat siz sadece onun için veya pek çok başka kişi için giysinizi değiştirmek istiyor musunuz? Bazıları sadece o kişi için bunu yapmak ister, diğer bazıları ise istemez. Bazen bir uzlaşma gereklidir.

Hiçbir şeyi sözcük anlamıyla almayın. Ben bunu sadece bir örnek olarak söylüyorum.

İkinci tür çağrışımsal tesirlerle, yani his ve ilişki olarak adlandırdıklarımızla ilgili olarak şunu bilmeliyiz ki, diğer insanların bize karşı tutumları bize bağlıdır. Akıllı bir şekilde yaşamak için, hemen hemen bütün iyi ve kötü şeylerin sorumluluğunun kendi içinizde, kendi içsel ve dışsal tutumunuzda yattığını anlamak çok önemlidir. Diğer insanların tavırları çoğu kez sizin kendi tavrınızı yansıtır; siz başlatırsınız ve diğer kişi de aynısını yapar. Siz sever-

siniz, o da sever. Siz terslersiniz, o da tersler. Bu bir yasadır; ne verirseniz onu alırsınız.

Fakat bazen durum farklıdır. Bazen birini sevmeniz ama bir diğerini sevmemeniz gerekir. Bazen de eğer siz onu severseniz o sizi sevmez, fakat siz onu sevmeyi bırakır bırakmaz o sizi sevmeye başlar. Bu durum fiziksel-kimyasal yasalara bağlıdır.

Her şey üç kuvvetin sonucudur: Her yerde onay ve ret, katot ve anot vardır. İnsan, dünya ve her şey bir mıknatıs gibidir. Aradaki fark sadece emanasyonların miktarındadır. Her yerde iki kuvvet iş başındadır, bir çekici bir de itici. Dediğim gibi, insan da bir mıknatıstır. Sağ el iter, sol el çeker veya tam tersi. Bazı şeylerin pek çok emanasyonu vardır bazılarının ise daha az, fakat her şey ya çeker ya da iter. Her zaman çekme ve itme vardır veya itme ve çekme. Karşınızdaki kişiyle itiş ve çekişinizi iyi ayarladığınızda sevgi sahibisiniz demektir. Bundan ötürü sonuçlar çok farklı olabilir. Eğer ben itiyorsam ve karşımdaki kişi de buna karşılık çekiyorsa veya aynı şey karşılıklı olarak yapılmuyorsa sonuç farklı olacaktır. Bazen hem ben hem de o geri çeviririz. Eğer belirli bir karşılık gelme varsa sonuçta ortaya çıkan tesir sakinleştiricidir. Eğer yoksa durum bunun tam tersidir.

Bir şey başka bir şeye bağlıdır. Örneğin ben sakin olamam; ben iterim o çeker. Veya eğer durumu değiştirmezsem sakin olamam. Fakat biraz ayarlama yapabiliriz. Bir itişten sonra bir duraklama gelir şeklinde bir yasa vardır. İşte bu duraklamayı kullanabiliriz, tabi eğer onu uzatabilir ve hemen bir sonraki itişe balıklama atlamazsak. Eğer dingin kalabilirsek, o zaman duraklayışı izleyen titreşimlerin avantajını kullanabiliriz.

Herkes durabilir çünkü her şey sadece momentum (ya-

ni olayların gelişim hızını arttıran güç, etki-ç.n.) sürdüğü zaman boyunca hareket edebilir şeklinde bir yasa da vardır. Daha sonra durur. Her şey bu şekilde gerçekleşir. Beyine ulaşan bir şok ve hemen titreşimler başlar. Titreşimler suya atılan bir taşın su yüzeyinde oluşturduğu halkalara benzer şekilde momentumla hareket ederler. Eğer etki güçlüyse, hareket dinene kadar uzun bir zaman geçer. Beyindeki titreşimlerde de aynısı meydana gelir. Eğer şok vermeye devam etmezsem durur ve dinginleşirler. İnsanın onları durdurmayı öğrenmesi gerekir.

Şuurlu olarak hareket ediyorsam etkileşim de şuurlu olacaktır. Şuursuz bir şekilde hareket etmekteysem her şey benim dışarıya doğru gönderdiklerimin bir sonucu olacaktır.

Ben bir şeyi onaylarım; o zaman karşımdaki reddeder. Ben bu siyah derim; o da siyah olduğunu bilmektedir ama tartışma eğilimi vardır ve onun beyaz olduğunu iddia etmeye başlar. Eğer mahsus onun fikrine katılacak olsam tamamen dönecek ve daha önce reddettiğini onaylayacaktır. Asla benim fikrime katılamaz çünkü her bir şok onun içinde karşıtlığı tahrik etmektedir. Eğer tartışmaktan yorgun düşerse dışsal olarak benimle aynı fikirde olabilir fakat içsel olarak değil. Örneğin ben sizi görüyorum, yüzünüzü beğeniyorum. Konuşmadan daha güçlü olan bu yeni şok beni sizinle dışsal olarak aynı fikirde olmaya zorluyor. Bazen diğer fikre zaten inanmışsınızdır fakat yine de tartışmaya devam edersiniz.

Diğer insanların konuşmalarını gözlemlemek çok ilginçtir. Sinemadan çok daha ilginçtir. Bazen iki insan aynı şeyden konuşurlar; biri bir şeyi onaylar, diğeri ise anlamaz, fakat tartışırlar, aslında diğeri kişi de aynı fikirdedir.

Her şey mekaniktir.

İlişkiler konusuna gelince, şöyle formüle edilebilir: dışsal ilişkilerimiz bize bağlıdır. Eğer gerekli ölçümleri yaparsak onları değiştirebiliriz.

Üçüncü tür tesir, yani telkin çok güçlüdür. Her insan telkinin etkisi altındadır; bir kişi bir diğerine telkin yapar. Pek çok telkinler çok kolay bir şekilde ortaya çıkarlar, özellikle de telkine maruz kaldığımızın farkında değilsek. Fakat farkında olsak bile telkinler bize nüfuz ederler.

Bir yasanın anlamak çok önemlidir. Kural olarak, yaşamımızın her bir anında içimizde sadece tek bir merkezimiz çalışır: ya zihin ya da duygu. Bir merkezin kendi başına şuuru ve belleği yoktur; sadece bir organdır, yalnızca özel bir kaydetme kapasitesine sahip olan belirli bir madde birleşimidir.

Ashında gerçekten de bir bant kaydedicisine çok benzemektedir. Eğer ona bir şey söylersem bunu daha sonra tekrar edebilir. Tamamen mekaniktir, organik bir biçimde mekanik. Bütün merkezler içerdikleri maddeler bakımından küçük farklılıklar gösterirler fakat nitelikleri aynıdır.

Şimdi, ben bir merkeze sizin güzel olduğunuzu söylersem o merkez buna inanır. Eğer ona bunun kırmızı olduğunu söylersem buna da inanır. Fakat anlamaz, anlayışı oldukça sübjektiftir. Daha sonra ona soracak olsam yanıt olarak benim dediklerimi tekrarlar. Aradan yüzyıl, bin yıl geçse bile değişmeyecektir, her zaman aynı kalacaktır. Zihnimizin kendi içinde bir eleştiri yeteneği, şuuru yoktur. Bütün diğer merkezler de öyledir.

O halde şuorumuz, belleğimiz, eleştiri yeteneğimiz nedir? Bu çok basittir. Bir merkez özel olarak bir diğerini gözlemlediğinde, orada neler olduğunu görüp hissettiğinde gördüklerini kendi içinde kaydeder.

O yeni izlenimler alır ve daha sonra biz geçen sefer neler olduğunu öğrenmek istersek, eğer başka bir merkeze sorar ve araştırırsak, ilk merkezde neler olduğunu öğrenebiliriz. Eleştirme yeteneğimiz konusunda da bu geçerlidir, bir merkez diğerini gözlemler. Bir merkezimizle biliriz ki bu kırmızıdır, fakat diğer bir merkez bunu mavi olarak görür. Bir merkez her zaman diğerini ikna etmeye çalışır. Eleştiri dediğimiz budur.

Eğer iki merkez bir konuda uzun süredir anlaşıyorlarsa, bu anlaşmazlık bizim bu konuda daha derin düşünmemizi engeller.

Eğer başka bir merkez onu izlemiyorsa ilk merkez her zamanki gibi düşünmeye devam eder. Bizler çok nadiren bir merkezden bir diğerini gözleriz, sadece bazen yaparız bunu, belki de günde bir dakika için. Uyuduğumuzda asla bir merkezden diğerine bakamayız, bunu sadece uyanık olduğumuz bazı zamanlarda yaparız.

Çoğu zaman her bir merkez kendi hayatını yaşar. Duyduğu her şeye, eleştirmeden inanır ve duymuş olduğu şekliyle kaydeder. Eğer daha önce duymuş olduğu bir şeyi duyarsa sadece kaydeder. Eğer duyduğu şey yanlışsa, örneğin daha önce kırmızı olarak bildiği bir şeye şimdi mavi denilmekteyse buna karşı koyar, fakat neyin doğru olduğunu anlamak istediği için değil de sadece çabucak inanmak istemediği için. Fakat yine de inanır, her şeye inanır. Eğer bir şey farklıysa, algılamalarının yola gelmesi için sadece biraz zamana ihtiyaç vardır. Eğer o anda başka bir merkez onu izlemekte değilse kırmızının üstüne maviyi koyuverir. Böylece kırmızıyla mavi birlikte kalırlar ve daha sonra, kayıtları okuduğumuzda "kırmızı" diye yanıt vermeye başlar. Fakat artık bazen ağzından "mavi"nin de kaçması olasıdır.

Eğer dikkatli olursak karşımıza çıkan yeni malzemenin eleştirel bir algılamasını yapabiliriz, bunun için algılama sırasında başka bir merkez kenarda durmalı ve bu malzeme kenardan algılanmalıdır. Diyelim ki şu anda ben yeni bir şey söylemekteyim. Eğer beni bir tek merkezle dinliyorsanız söylediklerimde sizin için yeni hiçbir şey olmayacaktır; farklı bir şekilde dinlemeniz gerekir. Aksi takdirde eskiden olduğu gibi sonuç alınamayacaktır. Mavi, kırmızı olacaktır veya tam tersi ve yine hiçbir bilgi elde edilemeyecektir. Mavi, sarı haline de gelebilir.

Eğer yeni bir tarzda yeni şeyler duymak istiyorsanız, yeni bir biçimde dinlemelisiniz. Bu sadece çalışma için değil hayatta da gereklidir. Yeni şeylerle ilgilenmeye başlar ve onları bazı yöntemler kullanarak hatırlarsanız yaşamda biraz daha özgür ve güvenli duruma gelebilirsiniz. Bu yeni yöntem kolayca anlaşılabilir. Artık asla tamamen otomatik değil yarı-otomatik olacaktır. Bu yeni yöntem şunları kapsar: Düşünce geldiğinde hissetmeye çalışın. Bir şey hissettiğinizde düşüncelerinizi duygunuza yöneltmeye çalışın. Şu ana kadar düşünce ve hissetme ayrı ayrı tutulmuştu.

Zihninizi izlemeye başlayın: Ne düşündüğünüzü hissedin. Yarın için hazırlanın ve kendinizi aldanmaktan koruyun. Genel olarak konuşacak olursak, eğer sadece dinlemekteyseniz size ne iletmek istediğimi asla anlayamazsınız.

Şimdiye kadar öğrendiğiniz, okuduğunuz, gördüğünüz ve size gösterilen bütün şeyleri ele alalım, eminim ki bunlardan hiçbir şey anlamadınız. Hatta, iki kere iki niçin dört ediyor diye kendinize samimiyetle sorsanız, bundan bile emin olmadığınızı göreceksiniz. Sadece başka birinin

öyle söylediğini duydunuz ve bu duyduğunuzu tekrarlamaktasınız. Üstelik bu sadece günlük hayat meseleleri için değil, daha ciddi konular için de geçerlidir, hiçbir şey anlamamaktasınız. Sahip olduğunuz hiçbir şey size ait değil.

Bir çöp tenekeniz var ve şu ana kadar onun içine bir şeyler tıkıştırıp duruyordunuz. Oysa onun içinde kullanabileceğiniz pek çok değerli şey de var. Çöp tenekelerinden her türlü atığı toplayan uzmanlar vardır; bazıları bu şekilde çok iyi para kazanırlar. Çöp tenekenizde her şeyi anlamanıza yetecek kadar malzeme vardır. Eğer anlarsanız her şeyi bilirsiniz. Artık bu çöp tenekesinde daha fazla şey biriktirmeye gerek yoktur, gereken her şey orada vardır. Fakat anlayış yoktur, anlayışa ayrılan yer oldukça boştur.

Size ait olmayan büyük miktarda paranız olabilir, fakat çok daha az da olsa gerçekten size ait yüz dolarınız bile olması bundan daha iyidir, oysa şu anda sizde olanlar aslında sizin değildir.

Büyük bir fikir ancak büyük bir anlayışla kavranabilir. Oysa şu anda bizim kavrayabildiklerimiz hep küçük fikirlerdir. Dışarıda büyük bir şey yerine içeride küçük bir şeye sahip olmak genelde daha iyidir.

Bunu çok yavaşça yapın. İstedığınız herhangi bir şeyi ele alıp üzerinde düşünebilirsiniz, fakat bu kez eskiden düşündüğünüzden farklı bir biçimde düşünün.

Özgürlük, özgürlüğe götürür.

Bunlar hakikatin ilk sözcükleridir, tırnak işareti içindeki hakikat değil, sözcüğün asıl anlamıyla hakikat; sadece teorik olan, sadece bir sözcükten ibaret olan hakikat değil, pratikte gerçekleştirilebilen hakikat. Bu sözcüklerin arkasındaki anlam şu şekilde açıklanabilir:

Özgürlükle anlatılmak istenen, bütün ekollerin, bütün dinlerin bütün zamanlardaki amacı olan özgürlüktür.

Bu özgürlük gerçekten de çok büyük olabilir. Bütün insanlar bunu ister ve bunun için çabalar. Fakat ona, ilk özgürlük, yani daha küçük bir özgürlük olmadan ulaşılamaz. Büyük özgürlük dışımızdaki tesirlerden özgürleşmektir. Daha küçük özgürlük ise içimizdeki tesirlerden özgürleşmektir.

Yeni başlayanlar için bu daha küçük özgürlük önce çok büyük görünebilir çünkü yeni başlayan biri dışsal etkilere çok az bağlıdır. Sadece içsel tesirlerden zaten kurtulmuş olan biri dışsal tesirler altına girebilir.

İçsel tesirler bir insanı dışsal tesirler altına girmekten alıkoyar. Belki en iyisi budur. İçsel tesirler ve içsel kölelik çok çeşitli kaynaklardan ve pek çok bağımsız etkenden gelir. Bağımsızdırlar çünkü bunlar bazen bir şekilde karşımıza çıkarlar bazen de başka bir şekilde, pek çok düşmanımız vardır.

Bu düşmanlardan o kadar fazla sayıda vardır ki onların her biriyle savaşmak ve kendimizi onların her birinden kurtarmak için yaşamımız yeterince uzun olmayabilir. Dolayısıyla içimizdeki bu tesirlerin kaynağı olan düşmanların mümkün olan en büyük miktarını yok edebilmemizi sağlayacak bir yöntem, bir çalışma tarzı bulmamız gerekmektedir.

Pek çok bağımsız düşmanımız olduğunu söyledim, fakat başlıca ve en aktif olanları kibir ve kendini beğenmedir. Hatta bir öğreti bunları şeytanın temsilcileri ve elçileri olarak adlandırmaktadır.

Başka bir nedenden ötürü ise Bayan Kibir ve Bay Kendini Beğenme olarak da adlandırılır.

Söylediğim gibi, pek çok düşman vardır. Ben en temelileri olarak bu ikisinden söz ettim. Şu anda tümünü birer birer belirtmek güç. Her biri üzerinde doğrudan ve özel olarak çalışmak zor olurdu ve sayıları çok fazla olduğu için bu iş çok zaman alırdı. Dolayısıyla bunların birkaç tanesinden birden birarada kurtulmak için onlarla dolaylı yoldan ilgilenmemiz gerekmektedir.

Şeytanın bu temsilcileri bizi dışarıdan ayıran eşikte sürekli bir şekilde beklemekte ve sadece iyi değil kötü tesirlerin de girmesini engellemektedir. Bu yüzden kötü bir yanları olduğu kadar iyi bir yanları da vardır.

Aldığı tesirleri ayırt edebilmek isteyen bir insan için bu gözcülere sahip olmak bir avantajdır. Fakat kişi ne olurlarsa olsunlar bütün tesirlerin girmesini istiyorsa –sadece iyi olanları seçmek olanaksız olduğundan– kendisini bu gözcülerden önce mümkün olduğu kadar ve sonunda da tamamen özgürleştirmesi gerekir.

Bunu başarabilmek için pek çok yöntem ve çok sayıda araç vardır. Şahsen size kendinizi özgürleştirmeye çalış-

manızı ve bunu gereksiz teorilerle uğraşmadan, sadece kendi kendinize akıl yürüterek, aktif bir şekilde akıl yürüterek yapmanızı tavsiye ederim.

Aktif akıl yürütme yoluyla bu mümkündür, fakat eğer kişi başarı sağlayamıyor, bu yöntemle sonuca ulaşamıyorsa aşağıda anlatılacak olanlar için başka bir araç yoktur.

Örneğin zamanımızın ve yaşamımızın neredeyse yarısını işgal eden kendini beğenmeyi ele alalım. Eğer biri ya da bir şey bizim kendini beğenmişliğimizi dışarıdan yaramışsa, o zaman, sadece o an değil fakat daha sonraki uzun bir süre için bunun momentumu bütün kapıları, dolayısıyla da yaşamı kapatır.

Ben dışarıyla bağlantıda olduğumda yaşarım. Eğer sadece kendi içimde yaşarsam bu, yaşam değildir; fakat herkes böyle yaşar. Ben kendimi incelediğimde kendimi dışarıyla bağlantıyla sokarım.

Örneğin şu anda burada oturuyorum. M. ve K. buradalar. Beraber yaşıyoruz. M. bana aptal dedi ve ben gücendim. K. bana küçümseyen bir bakış fırlattı, ben yine gücendim. Bunu ciddiye alıyorum, incindim ve uzun bir süre için sakinleşip kendime gelemeyeceğim.

Bütün insanlar bu şekilde etkilenirler, hepsinin de buna benzer deneyimleri vardır. Bir deneyimin etkisi azalır fakat çok geçmeden aynı türden başka bir deneyim yaşanır. Makinemiz o şekilde ayarlanmıştır ki farklı şeylerin eşzamanlı olarak deneyimleneceği ayrı ayrı yerlere sahip değildir.

Psşik deneyimlerimiz için sadece tek bir yerimiz vardır. İşte bu yüzden eğer bu yer bu tür deneyimler tarafından işgal edilmişse, istediğimiz deneyimleri elde etmek gibi bir şansımız olamaz. Eğer belirli başarılar veya özgürlüklerin bize belirli bazı deneyimleri getireceğini sanıyor-

sak şunu anlamalıyız ki eğer hiçbir şey değişmemişse bu gerçekleşemez.

M. bana aptal dedi. Peki niçin gücenmeliyim? Bu tür şeyler beni incitmez, bu yüzden de gücenmem, yoksa kendimi beğenmediğimden değil; belki de ben buradaki herkesten daha fazla kendini beğenmişim. Belki de gücenmeme neden olan bu kendini beğenmişliğimdir.

Sanırım ben alışılmış olanın tam tersine akıl yürütüyorum. O benim aptal olduğumu söyledi. Peki o mutlaka zeki midir? Kendisi de bir aptal veya manyak olabilir. İnsan bir çocuktan bilgelik beklemesin. Ben de ondan bilgelik bekleyemem. Çünkü akıl yürütmesi aptalcaydı. İster başka biri ona benim hakkımda bir şey söylemiş olsun, isterse de benim aptal olduğum şeklindeki kendi aptalca fikrini geliştirmiş olsun, bu durum onun için çok daha kötü. Ben bir aptal olmadığımı biliyorum, bu yüzden de söylenen şey beni gücendirmiyor. Eğer bir aptal bana aptal demişse ben içimde etkilenmem.

Fakat belirli bir örnekte eğer ben aptal olsaydım ve aptal olarak nitelendirilseydim yine de incinmezdim çünkü benim görevim aptal olmamaktır; sanırım bu herkesin amacı olmak zorunda. Öyleyse karşımdaki kişi bana bunu hatırlatıyor, aptal olduğumu ve aptalca davrandığımı fark etmeme yardımcı oluyor. Bu konuda düşünürüm ve belki gelecek sefer aptalca davranmam.

Dolayısıyla her iki durumda da incinmem.

K. bana küçümseyici bir bakış fırlattı. Bu da beni gücendirmesin. Tam tersine bana böyle kirli bir bakış fırlattığı için ona üzülürüm. Böyle bir bakış için bunun arkasında bir neden olması gerekir. Acaba onun böyle bir nedeni var mı?

Ben kendimi biliyorum. Kendime dair bilgimle akıl yü-

rütebilirim. O bana kötü bir şekilde baktı. Olasılıkla birileri ona benim hakkımda kötü bir fikir edineceği bir şeyler söyledi. Onun için üzülüyorum çünkü bana diğer insanların gözü aracılığıyla bakacak kadar köle olmuş biri. O bir köle ve bu yüzden de beni incitemez.

Bütün bunları akıl yürütmenin bir örneği olarak söylüyorum.

Aslında, buna benzer bütün şeylerin sırrı ve nedeni bizim kendimize sahip olmadığımız ve kendimize karşı gerçek bir beğeni de duymadığımız gerçeğinde yatmaktadır. Kendini beğenmek büyük bir şeydir. Eğer kendini beğenmeyi genelde anladığımız gibi, yani utanılacak bir şey olarak görüyorsak, o zaman kendini gerçekten beğenmenin istenen ve gerekli bir şey olduğu ortaya çıkar, ki ne yazık ki buna sahip değiliz.

Kendini beğenmek, kişinin kendisi hakkında yüksek bir fikri olduğuna işarettir. Eğer kişide bu öz beğeni varsa kendisini ortaya koyabilir.

Daha önce de söylediğimiz gibi kendini beğenme şeytanın bir temsilcisidir; bizim baş düşmanımızdır, büyük amaçlarımızın ve başarılarımızın başta gelen engelleyicisidir. Kendini beğenme cehennem temsilcisinin başlıca silahıdır.

Fakat kendini beğenme canın da bir sıfatıdır. Kendini beğenme yoluyla insan canı sezebilir. Kendini beğenme insanın cennetin bir parçası olduğunu belirtir ve kanıtlar. Kendini beğenme Ben'dir, Ben de Tanrı'dır. Dolayısıyla kendini beğenme niteliğine sahip olmak istenen bir şeydir.

Kendini beğenme cehennemdir ve kendini beğenme cennettir. Aynı adı taşıyan bu ikisi dışarıdan bakıldığında birbirine benzer fakat tamamen farklı ve özlerinde birbir-

lerinin tam karşıtıdır. Ama yüzeysel olarak bakarsak birini diğerinden ayıramadan bütün yaşamımız boyunca bakmaya devam ederiz.

Bir değiş vardır: "Kendini beğenen kişi özgürlük yolunun yarısını almıştır." Fakat şu anda burada oturanlar içinde herkes kendini beğenmeyle dolup taşmış durumdadır. Oysa ağzına kadar kendini beğenmeyle dolu olmamız gerçeğine rağmen hala bir parçacık bile özgürlüğe ulaşabilmiş değiliz. Amacımız kendini beğenmek olmalıdır. Eğer kendimizi beğenirsek içimizdeki birçok düşmandan kurtuluruz. Hatta şu en başta gelenlerden bile kurtulabiliriz, yani Bay Kendini Beğenme ile Bayan Kibir'den.

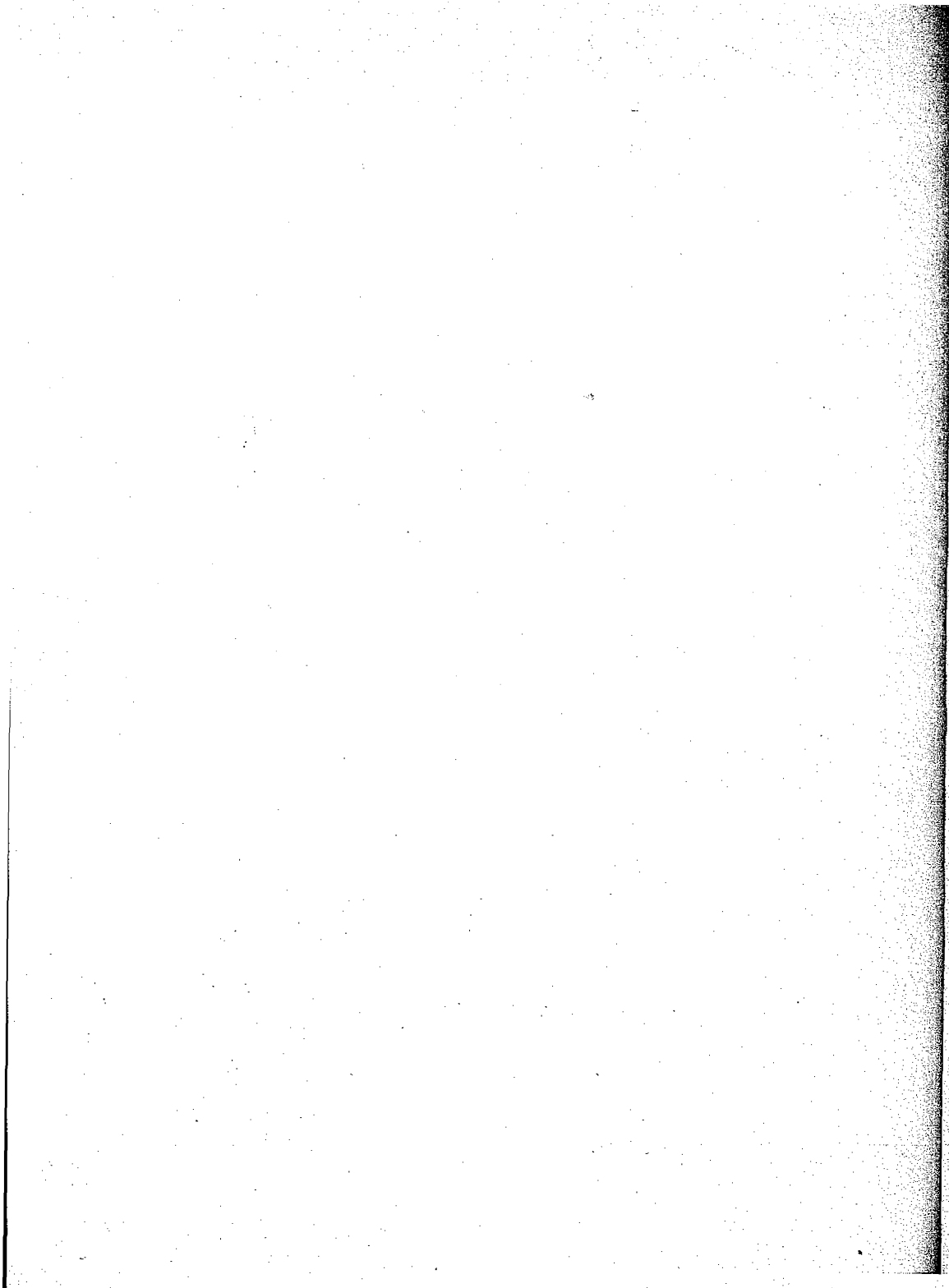
İki tür kendini beğenmeyi birbirinden nasıl ayırabiliriz? Yüzeyde bunun çok zor olduğunu söylemiştik. Bunu diğer insanlarda incelediğimizde bile zordur; hele kendimize baktığımızda daha da zordur.

Tanrıya şükür ki burada bulunmakta olan bizler birini diğeriyle karıştırmaktan uzağız. Bizler şanslıyız! Çünkü gerçek kendini beğenme ortada mevcut değil, o yüzden de karıştıracak bir şey yok!

Konuşmamın başında "aktif akıl yürütme" sözcüklerini kullandım.

Aktif akıl yürütme pratikle öğrenilir; uzun bir süre ve çok çeşitli şekillerde uygulanmalıdır.

VI

AFORİZMALAR

*Prieuré'deki Çalışma Evi'nin duvarlarındaki
özel bir yazıdan alınmıştır*

1. "O"nun sevmediğini sev.
2. Bir insanın ulaşabileceği en yüksek durum yapabilme durumudur.
3. En kötü yaşam koşulları daha verimli çalışmaya yol açar, her zaman çalışmayı hatırlamanızı sağlar.
4. Kendini her zaman ve her yerde hatırla.
5. Buraya kendinle, sadece kendinle mücadele etmenin gerekliliğini zaten anladığın için geldiğini hatırla. Bu yüzden sana bu fırsatı veren herkese teşekkür et.
6. Biz burada sadece koşullar yaratır ve yönlendiririz, fakat yardım edemeyiz.
7. Şunu anlayın ki bu ev sadece kendi hiçliğini fark etmiş

olan ve değişmenin mümkün olduğuna inananlar için yararlı olabilir.

8. Eğer kötü olduğunı bildiğiniz halde yine de yapıyorsanız, telafisi zor bir günah işliyorsunuz demektir.
9. Bu yaşamda mutluluğun başlıca aracı, asla içsel olarak düşünmemek, her zaman dışsal olarak düşündürmektir.
10. Sanatı hislerinizle sevmeyin.
11. İyi bir insanın gerçek belirtisi annesini ve babasını sevmesidir.
12. Diğer insanları, kendinizi onların yerine koyarak yargılayın, o zaman nadiren yanılacaksınız.
13. Sadece aylak olmayana yardım edin.
14. Her dine saygı gösterin.
15. Ben çalışmayı seveni severim.
16. Bizler sadece Hristiyan olabilmeye gayret edebiliriz.
17. Bir insanı, diğerlerinin söyledikleriyle değerlendirmeyin.
18. İnsanların senin hakkında ne düşündüklerini dikkate al, ne söylediklerini değil.
19. Doğu'nun anlayışını, Batı'nın da bilgisini alın ve sonra araştırın.

20. Sadece başkalarına ait olanlara özen gösteren kişi bir şeylere sahip olabilir.
21. Yalnızca şuurlu ıstırabın bir anlamı vardır.
22. Hiçbir zaman adil olmamaktansa geçici olarak egoist olmak daha iyidir.
23. Sevgiyi önce hayvanlar üzerinde uygulayın, onlar daha duyarlıdır.
24. Başkalarına öğreterek siz de öğrenirsiniz.
25. Burada yaptığımız çalışmanın, çalışma için olmadığını, sadece bir araç olduğunu unutmayın.
26. Ancak kendisini başkalarının yerine koyabilen kişi adil olabilir.
27. Eğer doğuştan eleştirel bir zihne sahip değilseniz burada kalmanızın yararı yoktur.
28. Kendisini "yarın" hastalığından kurtarmış olan kişinin buraya elde etmeye geldiği şey için bir şansı var demektir.
29. Bir canı olana da hiç olmayana da ne mutlu, fakat buna sadece bir embriyo şeklinde sahip olan kişi acı ve keder içinde olacaktır.
30. Dinlenme, uykunun niceliğinden değil niteliğinden gelir.

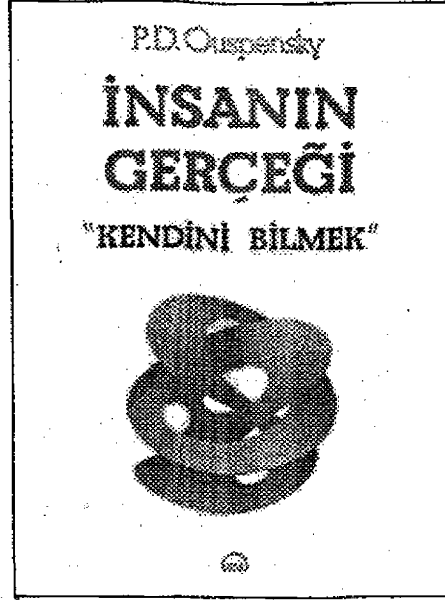
31. Pişmanlık duymaksızın, az uyuyun.
32. Aktif çalışmaya harcanan enerji şu veya bu biçimde tazesiyle değiştirilir fakat pasif çalışmaya harcanan tamamen yitirilmiş demektir.
33. Kendi üzerinizde çalışmak için bir istek uyandırmanın en iyi yolu her an ölebileceğinizi fark etmektir. Fakat önce bunu zihninizde nasıl tutacağınızı öğrenmelisiniz.
34. Şuurlu sevgi, karşılığında aynısını doğurur. Duygusal sevgi tam tersini doğurur. Fiziksel sevgi ise türe ve kutsallığa dayanır.
35. Şuurlu inanç özgürlüktür. Duygusal inanç köleliktir. Mekanik inanç ise aptallıktır.
36. Umut, cesur olduğunda, kuvvettir. Umut, kuşkulu olduğunda, korkaklıktır. Umut, korkulu olduğunda, zayıflıktır.
37. İnsana belirli sayıda deneyim sunulmuştur, kişi bunları tasarruflu kullanarak yaşamını uzatabilir.
38. Burada ne Rus, ne İngiliz, ne Yahudi ne de Hristiyan değil, sadece tek bir amacın peşinde olanlar var: yapabilmek.

George Ivanoviç Gurdjieff, New York, 13 Ocak 1924
Hulton Picture Company izniyle yayımlanmıştır. ©

**BU KONUDA
YARARLANABİLECEĞİNİZ DİĞER
YAYINLARIMIZ:**

Energiler.....	John G. Bennett
Evrensel İnsan.....	Ergün Arıkdal
Gelen İyiliğin Habercisi	G.I.Gurdjieff
İki Dünya Arasında	Frederic Wiedemann
İnsanın Bilinmeyen Psikolojisi	P.D.Ouspensky
Kartalın Uçuşu.....	J. Krishnamurti
Kendini Bilmenin Temelleri.....	Harry Benjamin
Kutsal Tesirler	J.G. Bennett
Ne İçin Yaşıyoruz?	J.G. Bennett
Psikosentez.....	Will Parfitt
Yaşamın Amacı-Kendini Bilmek	Ergün Arıkdal
Yeni Çağ Toplumunun İhtiyaçları	J.G.Bennett
Yüce Benliğin Bilgeliği	Paul Brunton

İNSANIN GERÇEĞİ, KENDİNİ BİLMEK

P.D. Ouspensky

Felsefelerin, dinlerin, doğu ve batı ezoterik çalışmaların ortak amacı "kendini bilmek"te yoğunlaşır. Eser, uykuda olan insanın, önce uykuda olduğunu fark edebilmesi açısından klâsikleşmiş ve ekolleşmiş Gurdjieff öğretilerini sunmaktadır. Bilyay Vakfı'nın kendi iç çalışmalarındaki notlar da kitaba ilâve edilerek, konu, okuyucuya daha kapsamlı ve ayrıntılı olarak ulaştırılmıştır.

**Yaşamın Amacı
KENDİNİ BİLMEK**

Ergün Arıkdal

İçinde bulunduğumuz zaman, özellikle insanın kendisini anlaması, tanınması, bilmesi ve kendisiyle mücadele etmesi zamanıdır. Bu, bir yerde sevindirici bir durumdur. İnsan, demek ki, enkarnasyonlar bakımından artık kendi kendisinin ustası, kendi kendisinin öğretmeni olabilecek düzeye gelmiş bir ruhsal evrim düzeyine tırmanmak üzeredir.

META YAYINLARI

Aura: Ted Andrews
Diyet ile Romatizma Tedavisi: Jeanine Van Belle
Eski Çin Bilgeliliği: Dr. Davut İbrahimoglu
Işığın Elleri: Barbara Ann Brennan
Işığın Doğuşu: Barbara Ann Brennan
İçten Dışa Değişim Teknikleri: Ursula Markham
Kızılderi Bilgeliliği: Wa'Na'Nee'Che' - Timothy Freeke
Küçük Mucizeler: Yitta Halberstam-Judith Leventhal
Koşulsuz Mutluluk: Howard R. Cushman
Göksel ve Yersel Işıklar: Wilton Kullmann
Tui Na Çocuk Masajı: Maria Mercati
Zararlı Işıklardan Korunma: Wilton Kullmann

EGE META YAYINLARI

Alexander Tekniği: Jonathan Drake
Atlantis-Kayıp Bir Uygarlığın İç Yüzü: S. Andrews
Batık Kıta Mu'nun Çocukları: J.Churchward
Bitmemiş Senfoniler: Rosemary Brown
Çocuğunuzun Ruhsal Eğitimi: David Carroll
Düşüncenin İyileştirici Gücü: Dr. Gerald Epstein
Geçmiş Yaşanlarımızı Keşfedin: Michael Talbot
Geleceğe Ait Kitle Rüyalari: C.B.Snow-H.Wambach
Geleceğin Psikolojisi: Stanislav Grof
Işığa Yolculuk: Gündüz Öğüt
İnisyeler İçin Astroloji: Papus
İyileştirici Dokunuşlar: Janet Macrae
Karma: Paul Brunton
Kaos: John Briggs-F.David Peat
Kayıp Kıta Mu: James Churchward
Kehanetler ve Kâhinler: Elvan-Gündüz Öğüt
Kozmik Oyun: Stanislav Grof
Kutsal Evrim: Eduard Schure
Mısır'da Ölüm Sonrası Fikri: E. A. Wallis Budge
Mısırluların Kökeni: Augustus Le Plongeon
Mu'nun Kutsal Sembolleri: James Churchward
Mudralarla Şifa "Parnak Yogası": Gertrud Hirschi

Nehrin İki Yakası: Gündüz Öğüt
New Age (Yeni Çağ): Lorna St. Aubyn
Okültizm: M. Reşat Güner
Olağanüstü Enerjiler: Serge K. King
Ölüm Sonrası Deneyimler: Dr.Melvin Morse-Paul Perly
Psikoyolculuk: John Perkins
Psişik Arkeoloji: Stephan A. Schwartz
Refleksoloji: David F. Vennells
Reiki: B.Müller-H.H.Günther
Reiki ile Sağlıklı Yaşam: M.Woeller-H.H.Günther
Rüyalarınızdan Yararlanın: Gündüz Öğüt
Sevginin Bilgeliliği-Ruhsal Mesajlar
Sorumluluk Sahibi İnsanlar İçin Öneriler: P.Brunton
Şafağı Getirenler: Gündüz Öğüt
Teorik ve Pratik Telepati: Nusret Sefa Yılmaz
Tüm Yönleriyle Reiki: W.Lübeck-F.A. Patter-W.L. Rand
Yaşam Dersleri: Elizabeth Kibbler Ross-David Kessler
Yeni Başlayanlar İçin Astral Seyahat: Richard Webster
Yeni Bir Yaşam Bilimi: Rupert Sheldrake
Yoga: Gertrud Hirschi
Zamanda Yolculuk: J.H. Brennan

KOZMOS YAYINLARI

Düşüncenin Sınırsız Evrimi: Günhan Yayla
Sakin Zihne Ulaşmak: Robert Ellwood